

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ-ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
«Διαμεθοδικές Κοινωνικές Παρεμβάσεις σε Καταστάσεις Κρίσης»

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: Διαμεθοδικές Προσεγγίσεις σε Μετακινούμενους
Πληθυσμούς

Διπλωματική Εργασία

Πολιτικές αντιμετώπισης της φτώχειας σε Περιφερειακό Επίπεδο – Η περίπτωση της Περιφέρειας Κρήτης

Μεταπτυχιακός Φοιτητής: Σπυρίδων Επιτροπάκης

Επιβλέπων Καθηγητής:

ΑΜΙΤΣΗΣ ΓΑΒΡΙΗΛ Καθηγητής Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής

Μέλη Εξεταστικής Επιτροπής:

ΜΠΑΛΟΥΡΔΟΣ ΔΙΟΝΥΣΗΣ Διευθνής Ερευνών Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών
Ερευνών, μέλος
ΠΑΔΑΚΑΚΗ ΜΑΡΙΑ Επίκουρη Καθηγήτρια Ελληνικού Μεσογειακού
Πανεπιστημίου, μέλος.

Ηράκλειο 2019

Copyright © 2019, Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved. Η εκπόνηση της διπλωματική εργασία πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας ΤΕΙ Κρήτης: «Διαμεθοδικές Κοινωνικές Παρεμβάσεις σε Καταστάσεις Κρίσης» κατεύθυνση Διαμεθοδικές Προσεγγίσεις σε Μετακινούμενους Πληθυσμούς

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με την ολοκλήρωση της παρούσας πτυχιακής θα ήθελα πρωτίστως να ευχαριστήσω όλους τους επαγγελματίες που εργάζονται στους φορείς κοινωνικής προστασίας της Περιφέρειας Κρήτης που συνεργαστήκαμε, για την άψογη συνεργασία μας και την καλή τους θέληση να βοηθήσουν και να υπάρχει διαθέσιμο το απαραίτητο υλικό για την εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	Σελίδα
Περίληψη	vi
Λέξεις Κλειδιά	vi
Abstract	vii
Keywords	vii
Συνομογραφίες & Ακρωνύμια	viii
Κατάλογος Σχημάτων	ix
Κατάλογος Πινάκων	x
Κατάλογος χαρτών	x
Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή	
1.1 Ερευνητικά ερωτήματα, μεθοδολογία, περιορισμοί	1
Κεφάλαιο 2. Εννοιολογικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις της φτώχειας	5
2.1 Ορίζοντας και μετρώντας τη φτώχεια: Η απόλυτη και η σχετική προσέγγιση	6
Κεφάλαιο 3. Ο κίνδυνος φτώχειας στην Ελλάδα	9
3.1. Ομάδες υψηλού κινδύνου φτώχειας	14
Κεφάλαιο 4. Διαστάσεις της φτώχειας στους νομούς και στην Περιφέρεια Κρήτης: συγκριτική ανάλυση	22
4.1 Το κοινωνικό προφίλ της περιφέρειας Κρήτης: Επιλεγμένα στοιχεία για την περιφέρεια και κατά νομό	22
4.2 Μέτρα καταπολέμησης της φτώχειας	34
4.3. Προγράμματα ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος και η περίπτωση του Κοινωνικού Επιδόματος Αλληλεγγύης (Ελλάδα): σύντομη επισκόπηση	37
4.4. Το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς Απόρους (TEBA – FEAD)	41
Κεφάλαιο 5. Η εθνική στρατηγική καταπολέμησης της φτώχειας και της κοινωνικής ένταξης: σύντομη περιγραφή	46
5.1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις	46
5.2. Ο στόχος της στρατηγικής της ΕΕ «Ευρώπη 2020» για τη φτώχεια στην Ευρωπαϊκή Ένωση και οι Εθνικοί στόχοι	48
5.3. Το υπόδειγμα της Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης: Σύντομη επισκόπηση	56
Κεφάλαιο 6. Περιφερειακή στρατηγική καταπολέμησης της φτώχειας και της κοινωνική ένταξης: Η περίπτωση της περιφέρειας Κρήτης	59
6.1. Εισαγωγικά: Το πλαίσιο διαμόρφωσης της Περιφερειακής Στρατηγικής	59
6.2. Βασικές αρχές και το οργανωτικό πλαίσιο και κοινωνικοπολιτική παρακολούθηση της Στρατηγικής	61
7. Ο πολιτικές της Περιφέρειας Κρήτης για την καταπολέμηση της	67

φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού	
7.1. Δράσεις για την καταπολέμηση της ακραίας φτώχειας	70
7.1.1 Η Πρόσβαση σε βασικά είδη διαβίωσης	70
7.1.2. Το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους - Επισιτιστικό Πρόγραμμα ΤΕΒΑ: Γενικά στοιχεία	71
7.1.3 ΤΕΒΑ Περιφέρειας Κρήτης και στοιχεία από προγενέστερα Προγράμματα	76
7.1.3.1 Προγενέστερα προγράμματα και δράσεις	76
7.1.3.2 Στοιχεία του ΤΕΒΑ	78
7.2. Λειτουργία Δομών: Κοινωνικό παντοπωλείο και συσσίτια, κοινωνικό φαρμακείο, κοινωνικό φροντιστήριο, τράπεζα χρόνου	86
7.2.1. Λειτουργία κοινωνικού παντοπωλείου και συσσίτια	88
7.2.2. Κοινωνικό Φαρμακείο και Τράπεζα Χρόνου	94
7.3. Πρόληψη και καταπολέμηση του αποκλεισμού των παιδιών και ενεργοποίηση της Κοινωνικής Εταιρικής Ευθύνης στην Περιφέρεια Κρήτης	96
7.3.1 Η λειτουργία κοινωνικού φροντιστηρίου και κοινωνικού αθλητισμού ως μέσα πρόληψης και καταπολέμησης του αποκλεισμού των παιδιών	96
7.3.2 Δράσεις Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης: Δωρεάν Μεταφορά Απόρων Φοιτητών των Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της Κρήτης	106
7.4 Δράσεις υλοποίησης επιστημονικών ημερίδων, διημερήδων, συνεδρίων για επιμόρφωση στελεχών Κοινωνικών Υπηρεσιών και πολιτών	108
7.5 Οι δράσεις της Περιφέρειας για το 2017 και 2018: Περιγραφική έρευνα	109
7.6. Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης και η σχέση με το ΤΕΒΑ και τα Κέντρα Κοινότητας: σύντομη περιγραφή	117
7.7. Έρευνα για την εκτίμηση των αναγκών των ωφελούμενων στην Περιφέρεια Κρήτης για την παροχή υπηρεσιών ψυχοκοινωνικής στήριξης και ενδυνάμωσης της Περιφέρειας Κρήτης σε συνεργασία με το ΑΤΕΙ Κρήτης τμήμα Κοινωνικής Εργασίας	124
Τελικά συμπεράσματα	132
Βιβλιογραφία	137
Ηλεκτρονικές Διευθύνσεις	139
Παράρτημα	141

Περίληψη

Η παρούσα μελέτη που διεξήχθη μέσα στα πλαίσια μεταπτυχιακής εργασίας με θέμα «Πολιτικές αντιμετώπισης της φτώχειας σε περιφερειακό επίπεδο – Η περίπτωση της Περιφέρειας Κρήτης», περιλαμβάνει την περιγραφή ενός συνόλου, υπηρεσιών και προγραμμάτων, υπηρεσίες πρόνοιας και κοινωνικής μέριμνας, προγράμματα καταπολέμησης της φτώχειας για την περιφέρεια Κρήτης. Η συγκεκριμένη έρευνα έχει ως επίκεντρο το φαινόμενο της φτώχειας, σε επίπεδο περιφέρειας. Οι σχετικές μελέτες είναι σχετικά περιορισμένες ενώ τα διαθέσιμα δεδομένα αναφορικά με την φτώχεια σε περιφερειακό επίπεδο είναι σχετικά περιορισμένες.

Η ελληνική οικονομία τα τελευταία χρόνια, ιδίως στα χρόνια της ύφεσης συρρικνώνεται συνεχώς με αποτέλεσμα να έχουν παρουσιαστεί δυσμενή και απρόσμενες κοινωνικές επιπτώσεις. Η ανεργία, σε συνδυασμό με τις περικοπές σε μισθούς και συντάξεις εντείνουν το φαινόμενο της φτώχειας και το κοινωνικό αποκλεισμό.

Ο σκοπός της συγκεκριμένης μελέτης είναι να διερευνηθούν τα φαινόμενα αυτά για την περιφέρεια της Κρήτης. Ειδικότερα θα αποτυπωθεί η κοινωνική κατάσταση της περιφέρειας με σχετικούς δείκτες, εκτιμήσεις και δεδομένα από τη Eurostat. Θα διαφανεί ότι η περιφέρεια σε σχέση με το σύνολο της χώρας βρίσκεται σε καλύτερη οικονομική και κοινωνική κατάσταση που αποτυπώνεται π.χ. πέραν των δεικτών ανεργίας ή του ΑΕΠ και από τις τιμές του σχετικού δείκτη της φτώχειας (Κρήτη: 21,3% το 2013. Ελλάδα: 23,1% το 2013). Επιπρόσθετα θα διαφανεί η διαφοροποιημένη κατάσταση μεταξύ των νομών της Περιφέρειας.

Επίσης, θα αναδειχθούν οι προσπάθειες αντιμετώπισης των φαινομένων αυτών με μέτρα, προγράμματα και κοινωνικές δράσεις γενικότερα από την Κεντρική Διεύθυνση της Περιφέρειας (Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας -Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας). Θα γίνει ειδικότερη αναφορά στη συγκρότηση Κοινωνικών Συμπράξεων για την αξιοποίηση των πόρων του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας και άλλες δράσεις όπως η τα κέντρα υποδοχής αστέγων και οι κοινωνικοί ξενώνες, τα κοινωνικά παντοπωλεία και φαρμακεία κλπ.

Τέλος, να κατατεθούν προτάσεις και συστάσεις για σχεδιασμό πολιτικής και ανάπτυξη δράσεων στην κατεύθυνση της υποστήριξης των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.

Λέξεις κλειδιά: Κοινωνική Πολιτική, Κοινωνική Προστασία, Υπηρεσίες Πρόνοιας, Φτώχεια, Κοινωνικός αποκλεισμός

Abstract

The present study conducted within the framework of a postgraduate thesis on "Policies to tackle poverty at regional level – the case of the region of Crete", includes the description of a set of social services and programs, to fight poverty and social exclusion in the region of Crete. The added value of the study is given as similar data and analysis at regional level are highly restricted. The available data on poverty at regional level is limited or unexisted.

The Greek economy in recent years, especially in the years of recession is constantly shrinking, resulting in adverse and unexpected social impacts. Unemployment, coupled with cuts in wages and pensions, is intensifying the phenomenon of poverty and social exclusion.

The purpose of this study is to investigate these phenomena for the region of Crete. In particular, the social situation of the region will be analysed using relevant indicators, estimates and data derived from Eurostat. It will be shown that the region in relation to the country is in a better economic and social situation. This is reflected, for example, beyond the unemployment or GDP indices and the index of relative poverty (Crete: 21.3% in 2013. Greece: 23.1% in 2013). In addition, the different situation between the prefectures of the region will be highlighted.

Furthermore, efforts will be made to address these phenomena through measures, programs and social actions in general from the region's Central Directorate (Social Work Department-Social Welfare Directorate). A more specific reference will be made to the establishment of social partnerships to exploit the resources of the European Aid Fund to the most deprived at regional level and other actions such as homelessness centres and social guesthouses, social groceries and pharmacies etc. Finally, proposals and recommendations for policy planning and the development of actions in the direction of support for vulnerable social groups should be addressed.

Key words: Social policy, social protection, welfare services, poverty, social exclusion

Συντομογραφίες & Ακρωνύμια

Α.Ε.Π.= Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

ΑμεΑ = Άτομα με ειδικές ανάγκες

Ε.Ε.= Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΚΚΕ= Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών

ΕΚΤ= Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΛ ΣΤΑΤ = Ελληνική Στατιστική Αρχή

Ε.Π. = Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΕΠΑΝΑΔ = Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

ΕΣΚΕ = Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης

ΕΣΠΑ = Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης

ΕΥΣΕΚΤ = Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Παρακολούθησης Δράσεων ΕΚΤ

ΗΔΙΚΑ = Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης ΑΕ

ΚΟΙΝΣΕΠ= Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση

ΚΟΙΣΠΕ= Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης

ΜΚΟ = Μη Κυβερνητική Οργάνωση

Ν.Π.Δ.Δ = Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου

Ν.Π.Ι.Δ = Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου

Ο.Α.Ε.Δ = Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού

ΟΚΕ = Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος

ΟΤΑ= Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Π.Ε.= Περιφερειακή Ενότητα

ΠΕΣΚΕ = Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης

ΤΕΒΑ= Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους

Κατάλογος Σχημάτων

- Σχήμα 1: Κίνδυνος φτώχειας στις χώρες της ΕΕ 28, 2008-2018
- Σχήμα 2: Κίνδυνος φτώχειας στην Ελλάδα 1994-2018
- Σχήμα 3: Όρια φτώχειας στην Ελλάδα 1995-2018
- Σχήμα 4. Κίνδυνος φτώχειας για το σύνολο της χώρας και κατά φύλο, Ελλάδα 1994-2018
- Σχήμα 5. Ομάδες υψηλού κινδύνου φτώχειας στην Ελλάδα, 2018
- Σχήμα 6. Κίνδυνος φτώχειας εργαζομένων με διάκριση πλήρους ή μερικής και μόνιμης ή ορισμένου χρόνου απασχόλησης:
- Σχήμα 7. Κίνδυνος φτώχειας πληθυσμού που διαβιεί σε νοικοκυριά με χαμηλή ένταση εργασίας (ηλικίας 18-59 ετών), κατά φύλο, 2018
- Σχήμα 8. Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (ευρώ), στις περιφέρειες της χώρας 2012-2013
- Σχήμα 9. Κατάταξη ανάλογα με το ΑΕΠ της ΕΕ 28 (=100)
- Σχήμα 10. Κατά κεφαλήν ΑΕΠ στους Νομούς της χώρας, 2013
- Σχήμα 11. Ανεργία: Ελλάδα, Κρήτη, 2010-2014
- Σχήμα 12. Μακροχρόνια ανεργία: Ελλάδα, Κρήτη, 2010-2014 (ως % συνολικής ανεργίας)
- Σχήμα 13. Ποσοστό ηλικιωμένων (65 + ετών) και νέων (μέχρι 14 ετών) στην περιφέρεια και τους νομούς της Κρήτης, 2015
- Σχήμα 14. Δείκτης γήρανσης στην Κρήτη 2015
- Σχήμα 15. Κίνδυνος φτώχειας στην Κρήτη 2003 και 2013: συγκριτικά στοιχεία με σύνολο της χώρας και την Αττική
- Σχήμα 16. Κίνδυνος φτώχειας στην περιφέρεια και τους νομούς της Κρήτης, 2013
- Σχήμα 17. Κίνδυνος φτώχειας για επιλεγμένες κατηγορίες πληθυσμού: Κρήτη, Ηράκλειο, 2013
- Σχήμα 18. Κίνδυνος φτώχειας για επιλεγμένες κατηγορίες πληθυσμού: Κρήτη, Χανιά, 2013
- Σχήμα 19. Η διάρθρωση του ΤΕΒΑ
- Σχήμα 20. Κίνδυνος φτώχειας ή κοινωνικός αποκλεισμός σε χώρες της ΕΕ-28, 2008 και 2017/18
- Σχήμα 21. Ο δείκτης φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού και οι επί μέρους συνιστώσες του στην Ελλάδα, 2008 και 2018
- Σχήμα 22. Το μοντέλο παρακολούθησης της Στρατηγικής
- Σχήμα 23. Σεμινάρια και συναντήσεις ανά Δήμο- Αριθμός συμμετεχόντων
- Σχήμα 24. Αριθμός ωφελούμενων νοικοκυριών ΤΕΒΑ ανά ΠΕ Κρήτης, στις 12/6/2019 και συνολικός πληθυσμός τους το 2018 /2019
- Σχήμα 25. Ποσοστό ωφελούμενων νοικοκυριών ΤΕΒΑ επί του συνόλου των νοικοκυριών ανά ΠΕ Κρήτης, στις 12/6/2019
- Σχήμα 26. Ποσοστό ωφελούμενων ανά φορέα στην ΠΕ Ηρακλείου
- Σχήμα 27. Ποσοστό ωφελούμενων ανά φορέα στην ΠΕ Χανίων
- Σχήμα 28. Ποσοστό ωφελούμενων ανά φορέα στην ΠΕ Ρεθύμνης
- Σχήμα 29. Ποσοστό ωφελούμενων ανά φορέα στην ΠΕ Λασιθίου
- Σχήμα 30. Συνολικές δράσεις κοινωνικού φροντιστηρίου που υλοποιήθηκαν στην περιφέρεια Κρήτης την περίοδο 2012-2016

- Σχήμα 31. Προγράμματα κοινωνικού φροντιστηρίου που υλοποιήθηκαν στην περιφέρεια Κρήτης 2012-2016
- Σχήμα 32. Προγράμματα κοινωνικού αθλητισμού στην περιφέρεια Κρήτης 2012-2016
- Σχήμα 33. Αιτήματα αναδοχής στην περιφέρεια Κρήτης την περίοδο 2011-2015
- Σχήμα 34. Σύνολο αιτημάτων υιοθεσίας στην περιφέρεια Κρήτης κατά ΠΕ, την περίοδο 2011-2015
- Σχήμα 35. Σύνολο αιτημάτων υιοθεσίας στην περιφέρεια Κρήτης κατά ΠΕ και έτος την περίοδο 2011-2015
- Σχήμα 36. Δήμος Χανίων: αριθμός αιτήσεων και αριθμός μελών/ ωφελουμένων του ΚΕΑ 2017-2019*
- Σχήμα 37. Δήμος Αγίου Νικολάου: αριθμός αιτήσεων και αριθμός μελών/ ωφελουμένων του ΚΕΑ 2017-2019*
- Σχήμα 38. Δήμος Χερσονήσου: αριθμός αιτήσεων και αριθμός μελών/ ωφελουμένων του ΚΕΑ 2017-2019
- Σχήμα 39. Δήμος Ρεθύμνης: αριθμός αιτήσεων και αριθμός μελών/ ωφελουμένων του ΚΕΑ 2017-2019*
- Σχήμα 40. Φύλο ωφελούμενων
- Σχήμα 41. Μέση ηλικία ωφελούμενων
- Σχήμα 42. Μέση ηλικία νεότερου και μεγαλύτερου παιδιού των ωφελούμενων
- Σχήμα 43. Κατάσταση απασχόλησης των ωφελούμενων στην Περιφέρεια Κρήτης
- Σχήμα 44. Τύπος απασχόληση ωφελούμενων (%) στην Περιφέρεια Κρήτης
- Σχήμα 45. Περιστασιακή απασχόληση ωφελούμενων (%) κατά ΠΕ
- Σχήμα 46. Ύπαρξη θερμαντικού μέσου και εσωτερικής τουαλέτας

Κατάλογος Πινάκων

- Πίνακας 1. Κίνδυνος φτώχειας, κατά τύπο νοικοκυριού: 2018
- Πίνακας 2. Διάρθρωση ΕΣΚΕ σε Άξονες Προτεραιότητας, Προτεραιότητες και Μέτρα
- Πίνακας 3. Κοινωνικές Δράσεις της περιφέρειας Κρήτης για το έτος 2017
- Πίνακας 4. Ημερίδες για Νομικές Συμβουλές και Οικογενειακό Προϋπολογισμό
- Πίνακας 5. Πρόγραμμα παροχής τροφίμων κατά ΠΕ και Δήμο, 2014
- Πίνακας 6. Οι πυλώνες του ΚΕΑ
- Πίνακας 7. Δήμος Κρήτης: αριθμός αιτήσεων και αριθμός μελών/ ωφελουμένων του ΚΕΑ 2017-2019

Κατάλογος Χαρτών

- Χάρτης 1. Κράτη μέλη με ΕΠ τύπου Ι και ΕΠ τύπου ΙΙ
- Χάρτης 2. Είδος συνδρομής που παρέχεται από το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΤΕΒΑ)

Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή

Η πρόσφατη οικονομική κρίση με τον περιορισμό των κοινωνικών δαπανών που επέφερε στο πλαίσιο της δημοσιονομικής προσαρμογής έχει επηρεάσει δραματικά τον κίνδυνο της φτώχειας στην Ελλάδα και έχει καταστήσει πολύ εύθραυστη την κοινωνική συνοχή. Οι επιπτώσεις δεν φαίνεται να περιορίζονται μόνον στις περιπτώσεις αυτών που αδυνατούν να ανταπεξέλθουν στην κάλυψη βασικών τους αναγκών ή σε ανθρώπους που δεν μπορούν να επανενταχθούν στην αγορά εργασίας. Ολοένα και περισσότερες οικογένειες αντιμετωπίζουν πλέον το μέλλον τους ως αβέβαιο όχι μόνο από την έλλειψη εργασίας, αλλά και από την αβέβαιη και κακώς αμειβόμενη εργασία καθώς η φτώχεια διεισδύει και καταλαμβάνει υψηλότερο μερίδιο στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό και στα μεσαία κοινωνικά στρώματα.

Η οικονομική κρίση, μαζί με την *παραδοσιακή διαγενεακή φτώχεια*, δημιουργεί μία νέα ομάδα φτωχών, η οποία καθορίζεται από μια αλληλουχία αρνητικών παραγόντων (π.χ. απώλεια εργασίας, εισοδήματος ή κατοικίας, υπερχρέωση, κρίση της οικογένειας, κλπ.), οι οποίοι αλληλοεπηρεάζονται και αλληλοενισχύονται δημιουργώντας ένα φαύλο κύκλο φτώχειας.

Ταυτόχρονα παρατηρείται μεγάλη διαφοροποίηση σε γεωγραφικό επίπεδο. Τα στοιχεία σε περιφερειακό και νομαρχιακό επίπεδο είναι σχετικά περιορισμένα αν και δείχνουν αδρά ότι σε περιφέρειες ή νομούς της χώρας με χαμηλό ΑΕΠ ο κίνδυνος φτώχειας είναι εντονότερος.

Βέβαια σε περιφέρειες όπως η Κρήτη, υπάρχουν ενδείξεις ότι η κατάσταση και οι συνθήκες διαβίωσης είναι σχετικά καλύτερες αφ' ενός λόγω ενός σχετικά υψηλού ΑΕΠ και αφ' ετέρου λόγω των πολιτικών που έχουν σχεδιαστεί και αναπτυχθεί σε τοπικό επίπεδο με στόχο τη αντιμετώπιση και την πρόληψη του κινδύνου των ευπαθών κοινωνικών ομάδων.

Η παρούσα εργασία επικεντρώνεται στην καταγραφή και στην περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης και στην ανάλυση των δημόσιων πολιτικών αντιμετώπισης της φτώχειας στην Κρήτη, δίνοντας έμφαση στις παρεμβάσεις της Περιφέρειας και των Δήμων.

1.1 Ερευνητικά ερωτήματα, μεθοδολογία, περιορισμοί

Το σύνθετο και κύριο ερευνητικό ερώτημα της εργασίας έχει ως εξής:

«Ποιο το επίπεδο και τα χαρακτηριστικά της φτώχειας στην Περιφέρεια Κρήτης, ποιες είναι οι ευάλωτες οι ομάδες;» Ποιες πολιτικές έχουν υλοποιηθεί στην Περιφέρεια Κρήτης για την καταπολέμηση της φτώχειας; Ποια η επίπτωσή τους;

Η ανάλυση που θα ακολουθήσεις θα εστιάσει, αρχικά στη σχετική και επιχειρησιακή έννοια της φτώχειας καθώς και στην περιφερειακή στρατηγική καταπολέμησης της στην περιφέρεια Κρήτης (ΠΕΣΚΕ Κρήτης). Η νομική διάσταση και η φτώχεια ως υλική στέρηση ή οικονομικός αποκλεισμός θα εξεταστούν εξαιρετικά περιορισμένα.

Η εργασία θα περιλαμβάνει δύο διακριτές ενότητες.

α) Η πρώτη ενότητα θα εξετάσει τις έννοιες και το μεθοδολογικό πλαίσιο προσέγγισης της φτώχειας, περιλαμβάνοντας εμπειρικά στοιχεία για την περιφέρεια Κρήτης. Αρχικά, θα εξεταστούν τα εννοιολογικά και μεθοδολογικά στοιχεία της φτώχειας παράλληλα με τη βιβλιογραφική ανασκόπηση. Θα δοθεί έμφαση στην οριοθέτηση της φτώχειας καθώς και το πώς καθορίζεται επιχειρησιακά. Θα διαφανεί επίσης η διαφοροποίηση εννοιών όπως η απόλυτη και η σχετική φτώχεια και θα αναπτυχθεί ο τρόπος υπολογισμού της φτώχειας που χρησιμοποιεί η Eurostat. Η ανάλυση θα περιλαμβάνει και τη διερεύνηση της σχέσης μεταξύ φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού καθώς και ειδικότερη αναφορά στην νομική οριοθέτηση της φτώχειας.

β) Η δεύτερη ενότητα θα εξετάσει το θεσμικό, οργανωτικό και χρηματοδοτικό πλαίσιο των πολιτικών της Περιφέρειας και των Δήμων για την καταπολέμηση της φτώχειας στην Κρήτη, δίνοντας έμφαση στην ΠΕΣΚΕ Κρήτης, το Πρόγραμμα Επισιτιστικής Βοήθειας και Βασικής Υλικής Συνδρομής (χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους) και αντιπροσωπευτικές πρωτοβουλίες Δήμων.

Το υλικό της μελέτης αποτέλεσε κυρίως ελληνική και ξένη βιβλιογραφία αναφορικά με τα φαινόμενα της φτώχειας ή του κοινωνικού αποκλεισμού και τις πολιτικές κοινωνικής ένταξης. Επιπλέον, σημαντικό ποσοστό του υλικού αντλήθηκε από έγκυρες διαδικτυακές πηγές και ερευνητικών και στατιστικά δεδομένα για τη στη χώρα μας και άλλες ευρωπαϊκές χώρες από τη Eurostat.

Επίσης χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία της Περιφέρειας Κρήτης με άξονα αναφοράς την Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης και το ΠΕΠ ΚΡΗΤΗ 2014-2020, τις ετήσιες εκθέσεις της περιφέρειας Κρήτης – Απολογισμοί έτους όπου συμπεριλαμβάνονται και δράσεις του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας της Διεύθυνσης Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφέρειας Κρήτης.¹

Θα αντληθούν στοιχεία από την Περιφέρεια και την «Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης ΑΕ» (ΗΔΙΚΑ), καθώς και στοιχεία που προκύπτουν από διαδικτυακή έρευνα

Θα παρουσιαστούν επίσης στοιχεία από την προγραμματική σύμβαση της Περιφέρειας Κρήτης και ΑΤΕΙ Κρήτης – έρευνα: «Συστάσεις για σχεδιασμό πολιτικής και ανάπτυξη δράσεων στην κατεύθυνση της υποστήριξης των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων».

Επιπρόσθετα χρησιμοποιήθηκε ετήσια καταγραφή των κοινωνικών δράσεων ανά κατηγορία του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας της Διεύθυνσης Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφέρειας Κρήτης από το 2011 μέχρι το 2018, το οποίο παρατίθεται στο τέλος της εργασίας σε μορφή Παραρτήματος.

Στο επόμενο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στο φαινόμενο της φτώχειας (ορισμοί και μεθοδολογία μέτρησης). Στο ίδιο κεφάλαιο γίνεται προσπάθεια εκτίμησης της σχετικής φτώχειας της περιφέρειας και των νομών της συγκριτικά με το σύνολο της χώρας.

Ακολουθεί το κεφάλαιο 3 στο οποίο εξετάζεται με περιγραφική στατιστική και στοιχεία από τη Eurostat ο κίνδυνος φτώχειας στην Ελλάδα και ο καθορισμός των ομάδων

υψηλού κινδύνου. Με στοιχεία από βιβλιογραφική επισκόπηση και έρευνες του ΕΚΚΕ -καθώς δεν υπάρχουν διαθέσιμα από άλλες επίσημες στατιστικές πηγές-

στο κεφάλαιο 4 εξετάζονται οι διαστάσεις της φτώχειας στην περιφέρεια και στους νομούς της Κρήτης, ενώ σκιαγραφείται αδρά με επιλεγμένους δείκτες το κοινωνικό προφίλ της περιφέρειας Κρήτης. Στο ίδιο κεφάλαιο γίνεται αναφορά σε μέτρα καταπολέμησης της φτώχειας όπως π.χ. τα π.χ. τα προγράμματα ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος - Κοινωνικό Επίδομα Αλληλεγγύης και το πρόγραμμα Βοήθειας προς Απόρους (ΤΕΒΑ – FEAD)

¹ Βλ. <https://www.crete.gov.gr/category/enimerosi/oikonomikh-diaheirish/apologismoi-2/genikoi-apologismoi/>

Στο κεφάλαιο 5 περιγράφεται εν συντομία η εθνική στρατηγική καταπολέμησης της φτώχειας και της κοινωνικής ένταξης ενώ γίνεται αναφορά στη στρατηγική της ΕΕ «Ευρώπη 2020» για τη φτώχεια στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τους αντίστοιχους Εθνικούς Στόχους.

Το επόμενο Κεφάλαιο 6 περιλαμβάνει μία σχετικά αναλυτική περιγραφή της περιφερειακής στρατηγική καταπολέμησης της φτώχειας και της κοινωνική ένταξης της περιφέρειας Κρήτης. Ακολουθεί το Κεφάλαιο 7 το οποίο έχει έναν σχετικά πιο αναλυτικό -εμπειρικό προσανατολισμό καθώς εστιάζει σε πολιτικές που εφαρμόστηκαν στην πολιτικές της Περιφέρειας Κρήτης για την καταπολέμηση της φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού. Η περιγραφή είναι αναλυτική καθώς σχετίζονται με τους άξονες και τα μέτρα της στρατηγικής.

Η εργασία ολοκληρώνεται με τα τελικά συμπεράσματα που ακολουθούν μετά το κεφάλαιο 7.

2. Εννοιολογικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις της φτώχειας

Σκοπός του κεφαλαίου είναι να αναδειχθούν ορισμένα σημαντικά μεθοδολογικά και εννοιολογικά προβλήματα σχετικά με την κατανόηση της σχετικής φτώχειας

Ειδικότερα, θα επιχειρήσουμε να καταδείξουμε, ότι πέρα από τα συμπεράσματα στα οποία οδηγεί η χρήση ορισμένων συμβατικών όρων σχετικά με το επίπεδο των τιμών και των δεικτών εισοδηματικής φτώχειας, σε περιόδους οικονομικής ύφεσης κυρίως, σημαντικότητα έχει να γνωρίζουμε τι συμβαίνει σε επίπεδο περιφέρειας και νομαρχίας.

Αρχικά δίνεται έμφαση στην κατανόηση κυρίως της σχετικής φτώχειας. Στη συνέχεια, μεταξύ άλλων, ακολουθώντας μεθοδολογικές προσεγγίσεις που προτείνονται από την επισκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας, ανάλυση συμπληρώνεται με την παρουσίαση των βασικών χαρακτηριστικών της φτώχειας, στην Ελλάδα, ενώ επιδιώκεται η συγκριτική παρουσίαση στοιχείων με τις περιφέρειες της χώρας.

Επισημαίνεται ότι η φτώχεια αποτελεί ένα πολυδιάστατο και δυναμικό κοινωνικό και οικονομικό φαινόμενο. Η εξέταση και η ανάλυσή της απαιτεί διεπιστημονικές τεχνικές και προσεγγίσεις. Ανάλογα με το επιστημονικό πεδίο στο οποίο εξετάζεται η οριοθέτησή της γίνεται με διαφορετικά κριτήρια και στόχους.

Οι κοινωνικές και οικονομικές επιστήμες καταλήγουν σε μία «τεχνική» ή «επιχειρησιακή» οριοθέτηση ενώ αντιστοίχως, η υπάρχει και η αντίστοιχη «νομική» οριοθέτησή της. Η κύρια διαφορά τους είναι ότι η νομική οριοθέτηση οδηγεί στην αναγνώριση και κατοχύρωση συγκεκριμένων υποχρεώσεων και δικαιωμάτων σχετικά με την λήψη παροχών και υπηρεσιών που αποτελούν το αντικείμενο των προνοιακών προγραμμάτων καταπολέμησης της φτώχειας. Σε ορισμένες περιπτώσεις οι δύο προσεγγίσεις είναι συμπληρωματικές καθώς τα δικαιώματα και ο καθορισμός των ομάδων υψηλού κινδύνου καθορίζονται επιχειρησιακά και ενώ η πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες του κοινωνικού κράτους καθορίζονται θεσμικά

Στη συνέχεια επιχειρείται μία συνοπτική παρουσίαση τόσο της επιχειρησιακής όσο και της νομικής οριοθέτησης της φτώχειας.

2.1 Ορίζοντας και μετρώντας τη φτώχεια: Η απόλυτη και η σχετική προσέγγιση

Στη διεθνή βιβλιογραφία αναγνωρίζονται πολλές και ανομοιόμορφες προσεγγίσεις για τη φτώχεια οι οποίες αδρά διακρίνονται σε αυτές οι οποίες εκλαμβάνουν ως αιτία τις μεμονωμένες ατομικές ανεπάρκειες ή ευπάθειες και σε αυτές που βάζουν ανάμεσα στα αίτια της φτώχειας ευρύτερα κοινωνικά φαινόμενα και καταστάσεις. Πολλές μελέτες διακρίνουν μεταξύ της «φτώχεια ως παθολογίας ή ατυχήματος» «και της «τη φτώχεια ως διαρθρωτικό πρόβλημα».

Η εστίαση σε ατομικά χαρακτηριστικά (π.χ. μορφωτικό επίπεδο, κατάσταση απασχόλησης, ηλικία, φύλο) ως αίτια της φτώχειας είναι περιορισμένη καθώς θα πρέπει να εξετάζονται και στοιχεία όπως π.χ. δομικά στοιχεία και οι ατέλειες της αγορά εργασίας.

Η επιλογή ενός κατάλληλου ορισμού της φτώχειας στηρίζεται στην παραδοχή ότι μεταξύ φτωχών και μη φτωχών υπάρχει ανομοιομορφία ή διαφοροποίηση και με τη χάραξη ενός ορίου ή της γραμμής φτώχειας, η συμπεριφορά και τα χαρακτηριστικά των φτωχών αναγνωρίζονται και διαφοροποιούνται από τους μη φτωχούς.

Γι' αυτό, σε όλες τις μεθοδολογικές προσεγγίσεις της φτώχειας συναντώνται ο πληθυσμός των φτωχών διακρίνεται από τους μη φτωχούς, με τον καθορισμό μιας διαχωριστικής γραμμής ή ενός ορίου φτώχειας. Έτσι καθίσταται δυνατός ο καθορισμός των χαρακτηριστικών των φτωχών καθώς και άλλων επιπρόσθετων στοιχείων των συνθηκών διαβίωσης τους (Μπαλούρδος, Πετράκη 2012).

Κατά ένα γενικό τρόπο, θα μπορούσαμε να ορίσουμε ως φτωχό ένα άτομο με βιοτικό επίπεδο κάτω από το ελάχιστο όριο διαβίωσης ή κάτω από το μέσο βιοτικό επίπεδο.

Από τον ορισμό αυτό εξάγεται ότι η φτώχεια μπορεί να είναι φυσική / απόλυτη ή σχετική ή συνδυασμός και των δύο.

Πράγματι, μία κλασική διάκριση της φτώχειας είναι μεταξύ απόλυτης και σχετικής φτώχειας. Για φυσική ή απόλυτη φτώχεια (*absolute poverty*), μιλάμε όταν ο βαθμός ικανοποίησης σε είδη βασικών αναγκών διατροφής, καθαρού πόσιμου νερού, ενδυμασίας, κατοικίας, φαρμάκων, παιδείας, πολιτισμού κλπ. είναι κάτω από το

βιολογικά αναγκαίο όριο διαβίωσης. Αφορά δηλαδή άτομα που αδυνατούν να έχουν πρόσβαση σε στοιχειώδη αγαθά για την επιβίωσή τους, όπως είναι η τροφή, το νερό, η στέγη.

Εννοείται επιχειρησιακά ως ανεπάρκεια εισοδήματος και γενικότερα πόρων προς εξασφάλιση των «απολύτως αναγκαίων». Σε αυτό το πλαίσιο προσδιορίζονται οι ελάχιστες ποσότητες διατροφής, ρουχισμού, κατοικίας, θέρμανσης και καθαριότητας που εξασφαλίζουν την φυσική διατήρηση του ανθρώπου στη ζωή. Το σοβαρότερο πρόβλημα της απόλυτης φτώχειας είναι ο καθορισμός κριτηρίων που θα χρησιμοποιηθούν ώστε να προσδιοριστεί η ποσότητα και η ποιότητα που χρειάζεται από κάθε είδος. Το πρόβλημα αυτό παρ' όλες τις προσπάθειες που έγιναν από διάφορους επιστήμονες από τις αρχές μέχρι σήμερα δίνει μια έννοια αυθαιρεσίας στα όρια που επιλέγονται. Για παράδειγμα, η εκτίμηση του προτύπου διατροφής δε μπορεί να είναι αντικειμενική καθώς ο καθένας διαιτολόγος ειδικός και μη-ειδικός μπορεί να προτείνει διαφορετικό διαιτολόγιο, και κάτι ανάλογο συμβαίνει και στις υπόλοιπες ανάγκες.

Η απόλυτη φτώχεια αφορά μεγάλους πληθυσμούς των αναπτυσσόμενων χωρών στην Αφρική και την Ασία, αλλά παρουσιάζεται και στις αναπτυγμένες κοινωνίες, εφόσον οι άστεγοι αποτελούν συνηθισμένο φαινόμενο όλων των δυτικών μεγαλουπόλεων. Ως απόλυτη φτώχεια ορίζεται το ποσοστό του πληθυσμού που ζει με λιγότερο από ένα καθορισμένο ποσό δολαρίων την ημέρα. Η δημοφιλέστερη στατιστική του είδους (που χρησιμοποιείται και από την Παγκόσμια Τράπεζα), είναι το ποσοστό του πληθυσμού που ζει με λιγότερο από ένα δολάριο την ημέρα, σε τιμές του 1985.

Η σχετική φτώχεια ορίζεται ως η ανεπάρκεια και η στέρηση από ένα συνηθισμένο, κοινωνικά αποδεκτό επίπεδο διαβίωσης, εκλαμβάνεται ως προτιμότερη της απόλυτης προσέγγισης διότι ο προσδιορισμός των φτωχών μεταβάλλεται καθώς μεταβάλλονται οι (κοινωνικές και) οικονομικές συνθήκες.

Ο Townsend (1979) αντί για τα απολύτως αναγκαία ή κάποιο επίπεδο κατανάλωσης στα οποία στηρίζεται ο καθορισμός του ορίου φτώχειας, προωθεί την ιδέα της συμμετοχής του ατόμου ή του νοικοκυριού στον εθνικό τρόπο ζωής (συνήθειες διατροφής, συνήθειες και κοινωνικές δραστηριότητες/ σχέσεις που επικρατούν,

κ.λπ.). Δηλαδή, στην στέρηση ή τη μη στέρηση του ατόμου ή του νοικοκυριού από τον τρόπο ζωής όπως ορίστηκε, πρέπει να αναζητηθεί η διαχωριστική γραμμή μεταξύ φτωχών και μη φτωχών. Για να εκτιμηθεί λοιπόν η έκταση της στέρησης ή της φτώχειας θα πρέπει να συσχετισθεί η ευρύτερη έννοια των πόρων με την ευρύτερη έννοια του τρόπου ζωής. Όσο λιγότεροι είναι οι πόροι ενός νοικοκυριού, τόσο λιγότερο συμμετέχει στον τρόπο ζωής της κοινωνίας μέσα στην οποία ζει.

Στα πλαίσια του σχετικού ορισμού του Townsend το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (1975) θεωρεί ότι: « *(φτωχοί είναι) άτομα ή οικογένειες των οποίων οι πόροι είναι τόσο περιορισμένοι ώστε να βρίσκονται κάτω από ένα ελάχιστο αποδεκτό επίπεδο ζωής στο Κράτος-μέλος στο οποίο ζουν*».

Η έννοια των «πόρων» ορίζεται ως: «αγαθά, χρηματικό εισόδημα και υπηρεσίες από άλλους ιδιωτικούς πόρους».

Για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (1984): «Ως φτωχοί θεωρούνται πρόσωπα, οικογένειες και κοινωνικές ομάδες εν γένει των οποίων οι διαθέσιμοι πόροι (υλικοί, πολιτισμικοί και κοινωνικοί) είναι τόσο περιορισμένοι ώστε να εξαιρούνται από τον ελάχιστο αποδεκτό τρόπο διαβίωσης στο Κράτος –μέλος στο οποίο ζουν»

Αυτή η σχετική θεώρηση της φτώχειας δίνει έμφαση στην εισοδηματική ανισότητα, σε αντίθεση με την απόλυτη φτώχεια, που δίνει έμφαση στην εισοδηματική ανεπάρκεια.

Για την εκτίμηση της σχετικής φτώχεια η Eurostat χρησιμοποιεί τον ορισμό σύμφωνα με τον οποίο οι φτωχοί έχουν διαθέσιμο εισόδημα κάτω από το 60% του διαμέσου ισοδύναμου εισοδήματος της χώρας. Στο πλαίσιο του ορισμού αυτού, η φτώχεια μπορεί να προκαλείται από την ανεπάρκεια πόρων και την αδυναμία πρόσβασης και συμμετοχής σε αγαθά, υπηρεσίες και δραστηριότητες. Στις περισσότερες εμπειρικές προσεγγίσεις, όμως, έμφαση δίδεται στην ανεπάρκεια πόρων η οποία αποτιμάται με εισοδηματικούς όρους και τον καθορισμό ενός ad hoc ορίου για τη διάκριση των φτωχών από τους μη φτωχούς (relative income method). Σύμφωνα με τη Eurostat, το όριο αυτό τίθεται στο 60% του διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος του νοικοκυριού.

Στο σημείο αυτό αναφέρεται ότι το διαθέσιμο εισόδημα ορίζεται ως το συνολικό εισόδημα που έλαβε το νοικοκυριό και τα μέλη του την προηγούμενη χρονιά (πριν τη διεξαγωγή της έρευνας). Ως εισοδήματα θεωρούνται τα εισοδήματα από εργασία, επενδύσεις και περιουσία, κοινωνικές παροχές και συντάξεις. Στο πλαίσιο αυτό, ο

κίνδυνος φτώχειας μπορεί να υπολογιστεί πριν τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (στις οποίες περιλαμβάνονται οι συντάξεις γήρατος και χηρείας), κατά φύλο, ηλικία, μέγεθος και σύνθεση νοικοκυριού, κ.λπ.. Η στάθμιση γίνεται ανάλογα με τη σύνθεση που έχει κάθε νοικοκυριό, χρησιμοποιώντας την τροποποιημένη κλίμακα ισοδυναμίας του ΟΟΣΑ: συντελεστής στάθμισης 1 για τον πρώτο ενήλικα, 0,5 για άτομα άνω των 13 ετών και 0,3 για παιδιά 13 ετών και κάτω. Για παράδειγμα το όριο φτώχειας στη Σουηδία για 1 άτομο το 2015 ήταν 15.984 €. Στην Ελλάδα το αντίστοιχο όριο ήταν μόλις 4512 € για το ίδιο έτος. Αυτή η έννοια του κινδύνου *σχετικής φτώχειας* (φτωχός σε σχέση με τους άλλους)² διαφοροποιείται από την έννοια του κινδύνου *απόλυτης ή ακραίας φτώχειας* (στερούμενος βασικών μέσων επιβίωσης), η οποία εκτιμάται και αναφέρεται σε σχέση με άλλες λιγότερο οικονομικά αναπτυγμένες χώρες.

Κεφάλαιο 3. Ο κίνδυνος φτώχειας στην Ελλάδα

Από την Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (EU-SILC) διαπιστώνεται, καταρχήν ότι ο κίνδυνος φτώχειας στην Ελλάδα (18,5% το 2018) απέχει σημαντικά από τον μέσο όρο της Ε.Ε.- 28 (16,9%). Άλλωστε, μεταξύ των 28 χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σχήμα 1) για το 2018, το υψηλότερο ποσοστό καταγράφεται στη Ρουμανία (23,5%) και ακολουθούν η Λετονία (23,3%), η Λιθουανία (22,9%), η Βουλγαρία (22%), η Εσθονία (21,9%), η Ισπανία (21,5%) και η Ιταλία (20,3%).

Αναφορικά με τη διαχρονική τάση της φτώχειας, οι περισσότερες μελέτες δείχνουν ότι από το 1996 μέχρι και το 2011, η τιμή του δείκτη κυμαινόταν μεταξύ 20% και 21% και φαίνεται να έχει διατηρήσει μία ευστάθεια και μία αδράνεια σε οποιαδήποτε μέτρα κοινωνικής πολιτικής (Σχήμα 2). Η άνοδος που σημειώνεται μεταξύ 2011 και 2013³ είναι πραγματικά εντυπωσιακή, καθώς μας φέρνει στο επίπεδο που είχε

² Παραδείγματος χάριν, ένα άτομο που είναι σχετικά φτωχό σε μια σκανδιναβική χώρα, υφίσταται συνήθως λιγότερη στέρηση από κάποιο άτομο που ζει σε μια χώρα με πολύ πιο χαμηλό γενικό βιοτικό επίπεδο, όπου η φτώχεια εκεί μπορεί να είναι πιο υψηλή και ακραία. Η φτώχεια σε μονάδες αγοραστικής δύναμης (PPS), δείχνει τις διαφορές στο επίπεδο διαβίωσης στα κράτη μέλη της Ε.Ε.-28.

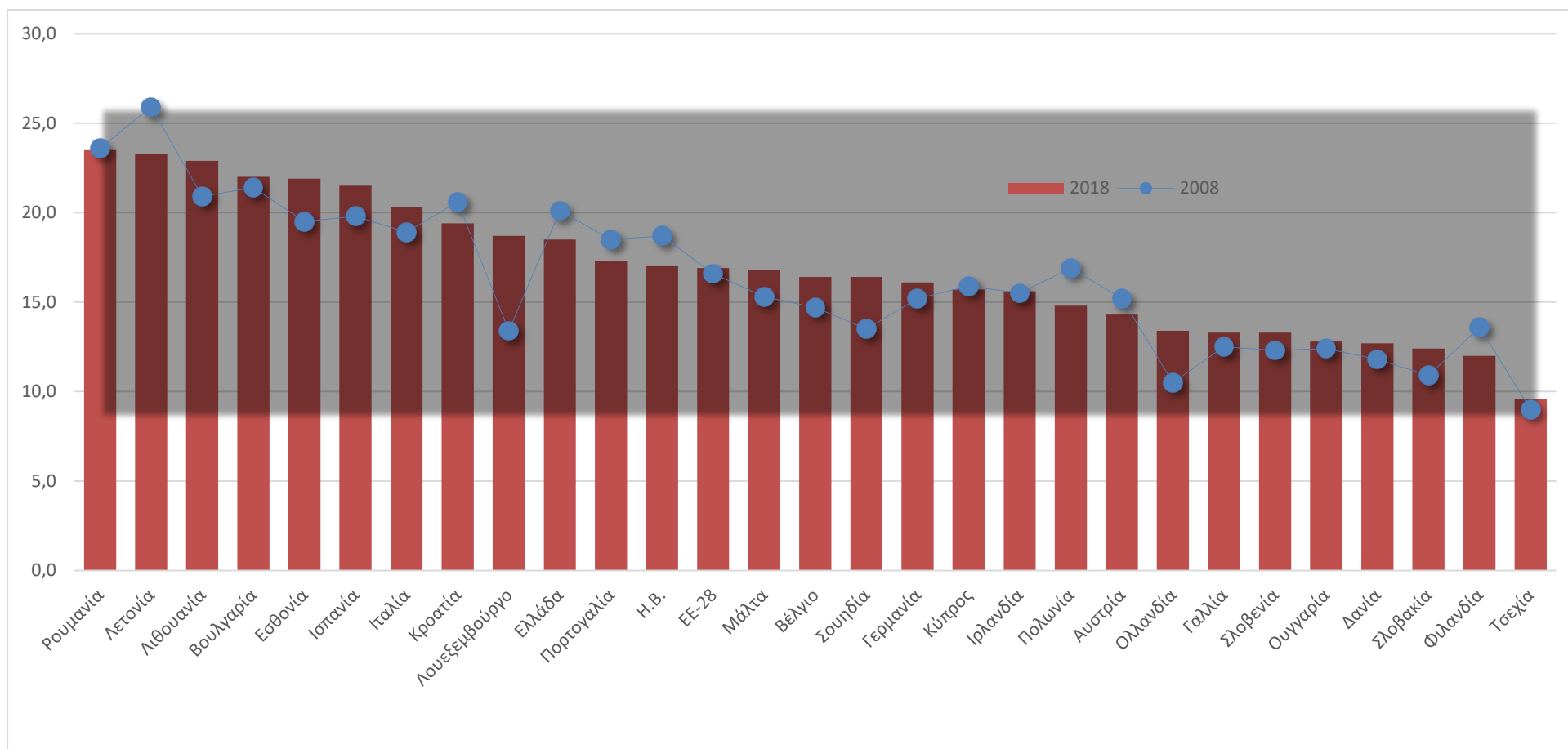
³ Τα ποσοστά προκύπτουν από τη διαφορά μεταξύ του ποσοστού φτωχών στο 70% της διαχωριστικής γραμμής, από του ποσοστού φτωχών στο 60% της διαχωριστικής γραμμής.

σημειωθεί το 1994 (παρ' όλες τις κάποιες μεθοδολογικές αντιστοιχίες).⁴ Ωστόσο εντυπωσιακή είναι η μείωση του κινδύνου της φτώχειας για το 2018. Ο δείκτης αυτός που κατά το 2005 ανερχόταν στο 19,6%, άρχισε να μειώνεται από το 2014, όπως αποτυπώνεται στο Σχήμα 2.

Το κατώφλι της φτώχειας ανέρχεται στο ποσό των 4.718 ευρώ ετησίως ανά άτομο και σε 9.908 ευρώ για νοικοκυριά με δύο ενήλικες και δύο εξαρτώμενα παιδιά ηλικίας κάτω των 14 ετών (Σχήμα 3).

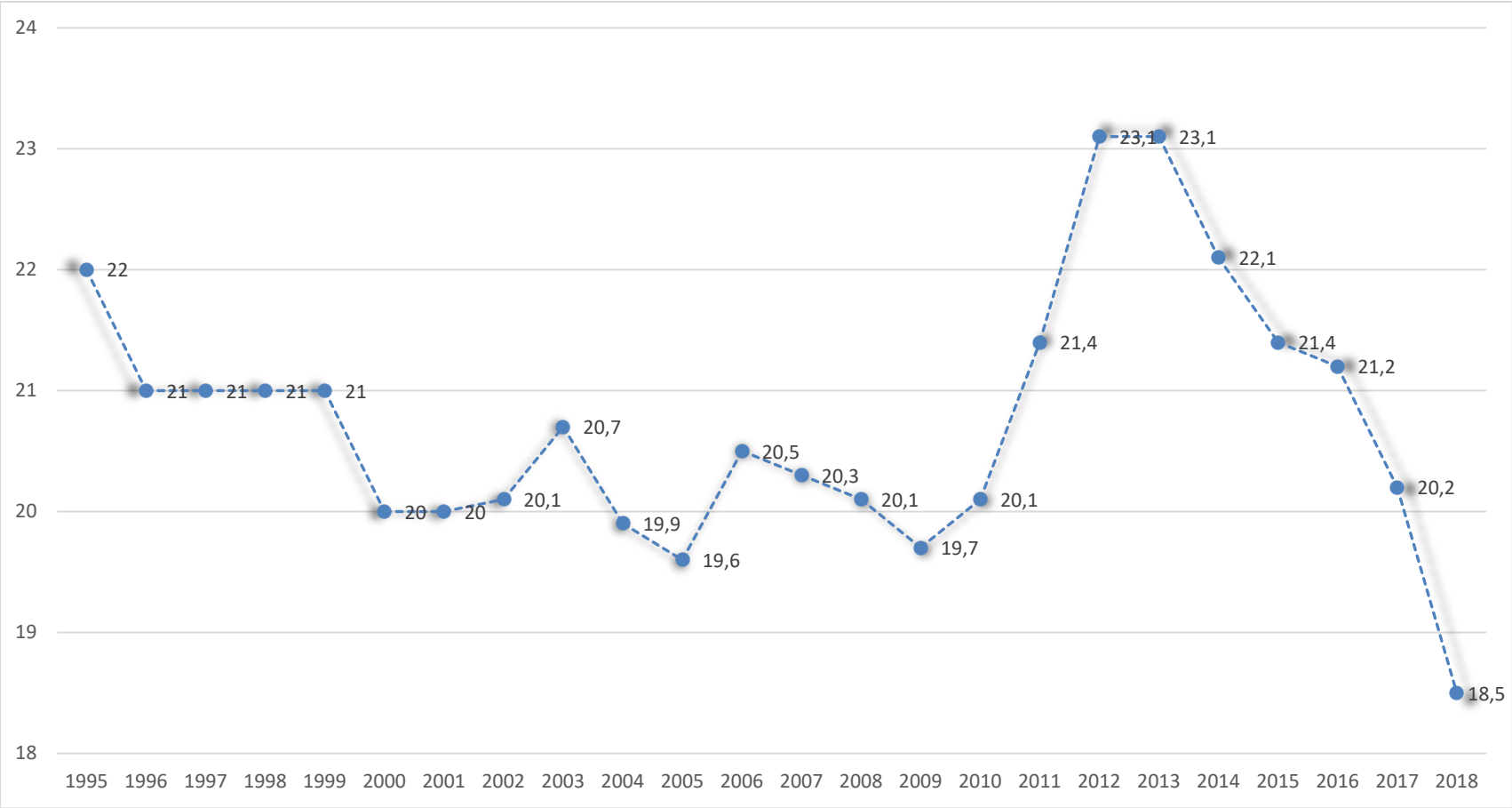
⁴ Το 2013, 2.529.005 άτομα ή 892.763 νοικοκυριά βρίσκονται κάτω από το χρηματικό όριο της σχετικής φτώχειας (5.023€ για ένα άτομο έναντι 5.708€ το 2012). Η μείωση του ορίου της φτώχειας σηματοδοτεί γενικότερη μείωση του επιπέδου ευημερίας του πληθυσμού.

Σχήμα 1: Κίνδυνος φτώχειας στις χώρες της ΕΕ 28, 2008-2018

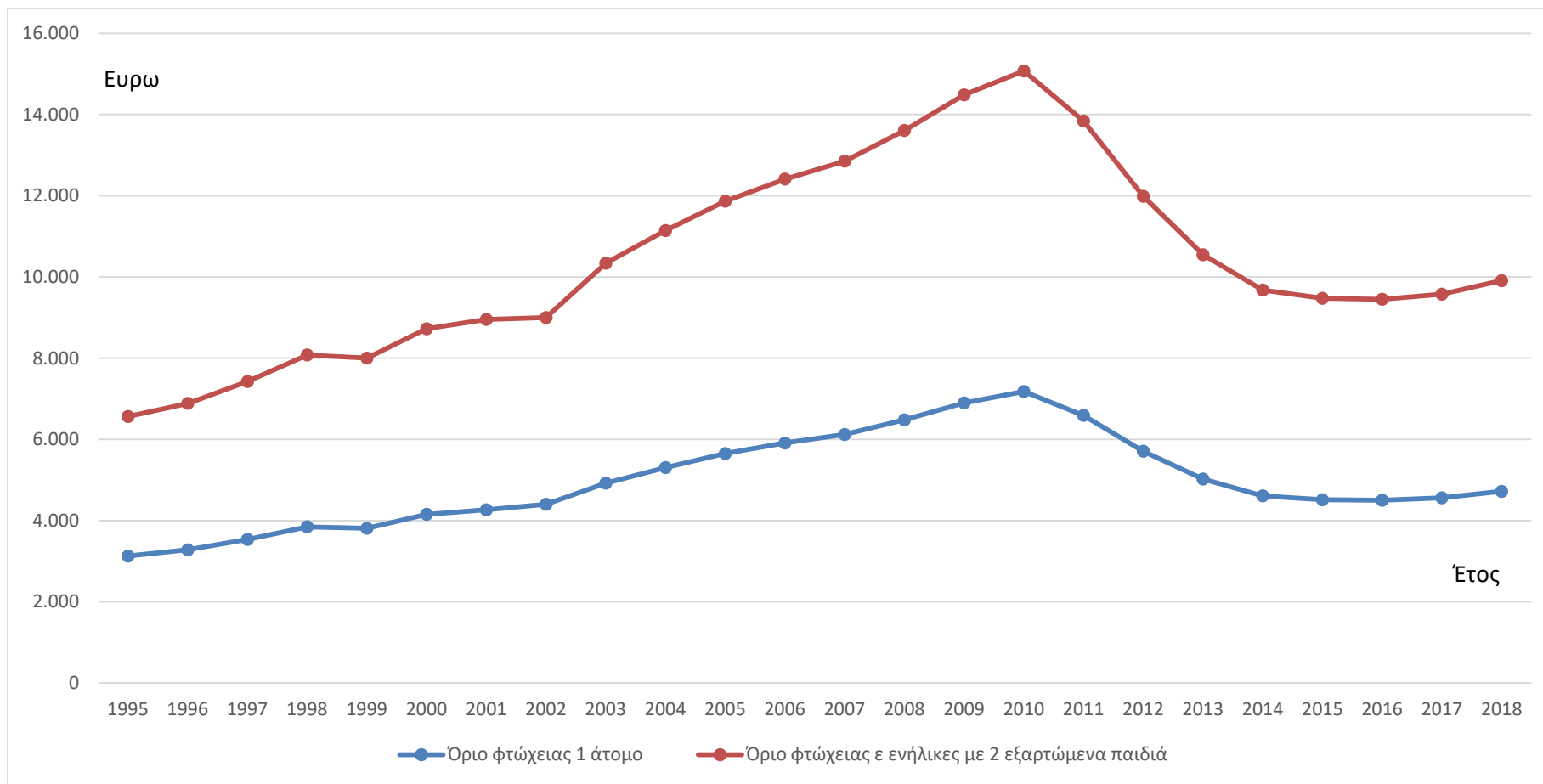
Πηγή: Eurostat

Σχήμα 2: Κίνδυνος φτώχειας στην Ελλάδα 1994-2018

Πηγή: Eurostat

Σχήμα 3. Όρια φτώχειας στην Ελλάδα 1995-2018

Πηγή: Eurostat

3.1. Ομάδες υψηλού κινδύνου φτώχειας

Πριν την κρίση παραδοσιακές ομάδες υψηλού κινδύνου φτώχειας ήταν τα αγροτικά νοικοκυριά, οι ηλικιωμένοι, τα άτομα με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο, τα μέλη νοικοκυριών με άνεργο υπεύθυνο και – σε μικρότερο βαθμό – τα μονογονεϊκά νοικοκυριά, καθώς επίσης τα νοικοκυριά με πολλά παιδιά. Την τρέχουσα περίοδο και λόγω της οικονομικής ύφεσης, υπάρχουν μεταβολές, οι οποίες είναι χαρακτηριστικές και σε πολλές περιπτώσεις απρόσμενες.

Γυναίκες, παιδιά, άτομα παραγωγικής ηλικίας (18-64 ετών), ηλικιωμένοι

Με κριτήριο το φύλο, ομάδα υψηλού κινδύνου φτώχειας στην Ελλάδα τουλάχιστον μέχρι το 2013 ήταν οι γυναίκες (23,8%), για τις οποίες σημειώνεται αύξηση μόλις κατά 0,2 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το 2012, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τους άνδρες (22,4% το 2013) είναι χαμηλότερο από το ποσοστό για το σύνολο της χώρας. Ωστόσο το 2018 η έμφυλη διάκριση φαίνεται να εξαφανίζεται. Τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες καταγράφουν κίνδυνο φτώχειας όσο και το σύνολο της χώρας (18,5%), ενώ η ίδια ακριβώς τάση είχε παρατηρηθεί και για το έτος 2017 (Σχήμα 4).

Σε σχέση με την ηλικία, ο κίνδυνος φτώχειας φαίνεται να έχει μετατοπιστεί από την ομάδα των ηλικιωμένων (11,6% το 2018) προς την ομάδα των παιδιών (22,7 το 2018) και των νέων 18-24 ετών (27,4%).

Υπογραμμίζεται ότι η αναλογία των φτωχών ηλικίας 18-64 ετών (19,8 το 2018) σε συνδυασμό με άλλα επιπρόσθετα στοιχεία (π.χ. αύξηση ανεργίας) αποτελεί μία ένδειξη διατάραξης της ισορροπίας μεταξύ οικονομικά ενεργού και μη ενεργού πληθυσμού, η οποία καθορίζεται από τη δημογραφική και τη γήρανση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού.

Σύνθεση νοικοκυριού

Η ανάλυση, ανάλογα με τον τύπο του νοικοκυριού, δείχνει καταρχάς ότι το 2018, ο κίνδυνος φτώχειας καταγράφεται υψηλός για τις περισσότερες περιπτώσεις

νοικοκυριών με εξαρτώμενα παιδιά, με ιδιαίτερα ακραία την περίπτωση των μονογονεϊκών νοικοκυριών, με τουλάχιστον ένα εξαρτώμενο παιδί (32,8%) και των νοικοκυριών με πάνω από τρία παιδιά (23,3%) (Σχήμα 5 και Πίνακας 1).

Η εξέλιξη αυτή φαίνεται να επηρεάζει σημαντικά και άλλες παραμέτρους της ελληνικής οικογένειας, όπως για παράδειγμα αναβολή της γονιμότητας (ο δείκτης γονιμότητας από 1,51 παιδιά/γυναίκα το 2010 περιορίζεται σε 1,35 παιδιά/γυναίκα το 2017).

Στο πλαίσιο των εξελίξεων αυτών, σε ορισμένες περιπτώσεις παρατηρούνται ‘νέοι τύποι’ νοικοκυριών, οι οποίοι είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι στον κίνδυνο της φτώχειας. Μια τέτοια περίπτωση είναι τα μονοπρόσωπα νοικοκυριά (ανδρών, γυναικών, ηλικιωμένων). Αν και η τάση του κινδύνου φτώχειας για το 2012-2013 σε ορισμένες περιπτώσεις είναι πτωτική, εντούτοις η κατάσταση είναι ιδιαίτερα ανησυχητική (Πίνακας 1). Στην περίπτωση των μόνων ηλικιωμένων, οι οποίοι συνιστούν μία ιδιαίτερα ευάλωτη ομάδα με αυξημένες ανάγκες και με πολλά και ξεχωριστά προβλήματα, ο κίνδυνος φτώχειας το 2018 κυμαίνεται σε συντηρητικά επίπεδα (16%). Όμως είναι σημαντικά υψηλότερος για μόνα άτομα κάτω των 65 ετών (21,7%). Ακόμη, διαπιστώνεται ότι το 19,3% των γυναικών που ζουν μόνες αντιμετωπίζει κίνδυνο φτώχειας, ενώ για τους άνδρες το αντίστοιχο ποσοστό είναι σχετικά χαμηλότερο (17,7%) (Σχήμα 5 και Πίνακα 1).

Πίνακας 1. Κίνδυνος φτώχειας, κατά τύπο νοικοκυριού: 2018

Τύπος νοικοκυριού	%
Συνολικός πληθυσμός	18,4
<i>Νοικοκυριά χωρίς εξαρτώμενα παιδιά</i>	14,4
Ένας ενήλικας ηλικίας κάτω των 65 ετών	21,7
Ένας ενήλικας ηλικίας 65 ετών και άνω	16,0
Μονοπρόσωπο νοικοκυριό – θήλυ	19,3
Μονοπρόσωπο νοικοκυριό – άρρεν	17,7
Δύο ενήλικες ηλικίας κάτω των 65 ετών χωρίς εξαρτώμενα παιδιά	15,7
Τρεις ή περισσότεροι ενήλικες χωρίς εξαρτώμενα παιδιά	15,3
<i>Νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά</i>	22,8

Μονογονεϊκό νοικοκυριό με, τουλάχιστον, ένα εξαρτώμενο	32,8
Δύο ενήλικες με ένα εξαρτώμενο παιδί	17,7
Δύο ενήλικες με δύο εξαρτώμενα παιδιά	20,7
Δύο ενήλικες με τρία ή περισσότερα εξαρτώμενα παιδιά	23,3
Δύο ή περισσότεροι ενήλικες με εξαρτώμενα παιδιά	22,4
Τρεις ή περισσότεροι ενήλικες με εξαρτώμενα παιδιά	29,1

Πηγή: ΕΛ ΣΤΑΤ, 2019

Σχέση με την αγορά εργασίας

Οι διαρθρωτικές αλλαγές στην απασχόληση φαίνεται να δημιουργούν μία ομάδα εργαζομένων, η οποία δεν μπορεί να απορροφηθεί και να ενσωματωθεί πλήρως από την αγορά, ιδιαίτερα στην τρέχουσα περίοδο της έντονης οικονομικής ύφεσης. Πρόκειται για άτομα που απασχολούνται σε αβέβαιες και κακής ποιότητας θέσεις αγοράς εργασίας (*εργαζόμενοι φτωχοί*), που πληρώνονται τόσο άσχημα, ώστε να μην έχουν ποτέ την δυνατότητα να ξεφύγουν από το φαύλο κύκλο της φτώχειας.

Πρόκειται για περιπτώσεις, οι οποίες παραμελούνται κατά ένα μεγάλο μέρος από τις παραδοσιακές υπηρεσίες κοινωνικής προστασίας, οι οποίες αδυνατούν να παρέχουν επιλεκτική προσοχή για να εξετάσουν τους αναδυόμενους αυτούς τύπους 'νέας αστικής φτώχειας'.

Οι πρώτης τάξεως εργαζόμενοι χτίζουν τις τύχες τους επάνω σε μια καλή, πλήρη και μόνιμη απασχόληση. Οι δεύτερης τάξης πολίτες, δεν μπορούν για διάφορους λόγους να λάβουν ή έχουν χάσει την πρόσβαση για μια τέτοια εργασία και οδηγούνται στην ανεργία ή σε μία δευτερεύουσα, κακώς αμειβόμενη εργασία, προσωρινή και χωρίς προοπτικές εξέλιξης. Εξαρτώνται από την υποστήριξη και τις υπηρεσίες του κοινωνικού κράτους, οι οποίες είναι αδύναμες, φειδωλές (φτωχές οικογένειες και απόμακρα ή ασταθή δίκτυα στήριξης) και λόγω των περικοπών, κατώτερης και επιδεινωμένης ποιότητας, με γραφειοκρατία και επιτακτική την ανάγκη πολιτικής με στόχο την αναδιοργάνωσή τους.

Η δυσκολία πρόσβασης ή η μη-επιλεξιμότητα σε μέτρα τα οποία θα μπορούσαν να σταθεροποιήσουν κάπως την κατάστασή τους, αποτρέπει τον περιορισμό της φτώχειας που αντιμετωπίζουν, η οποία είναι περισσότερο ακραία, όταν πρόκειται για

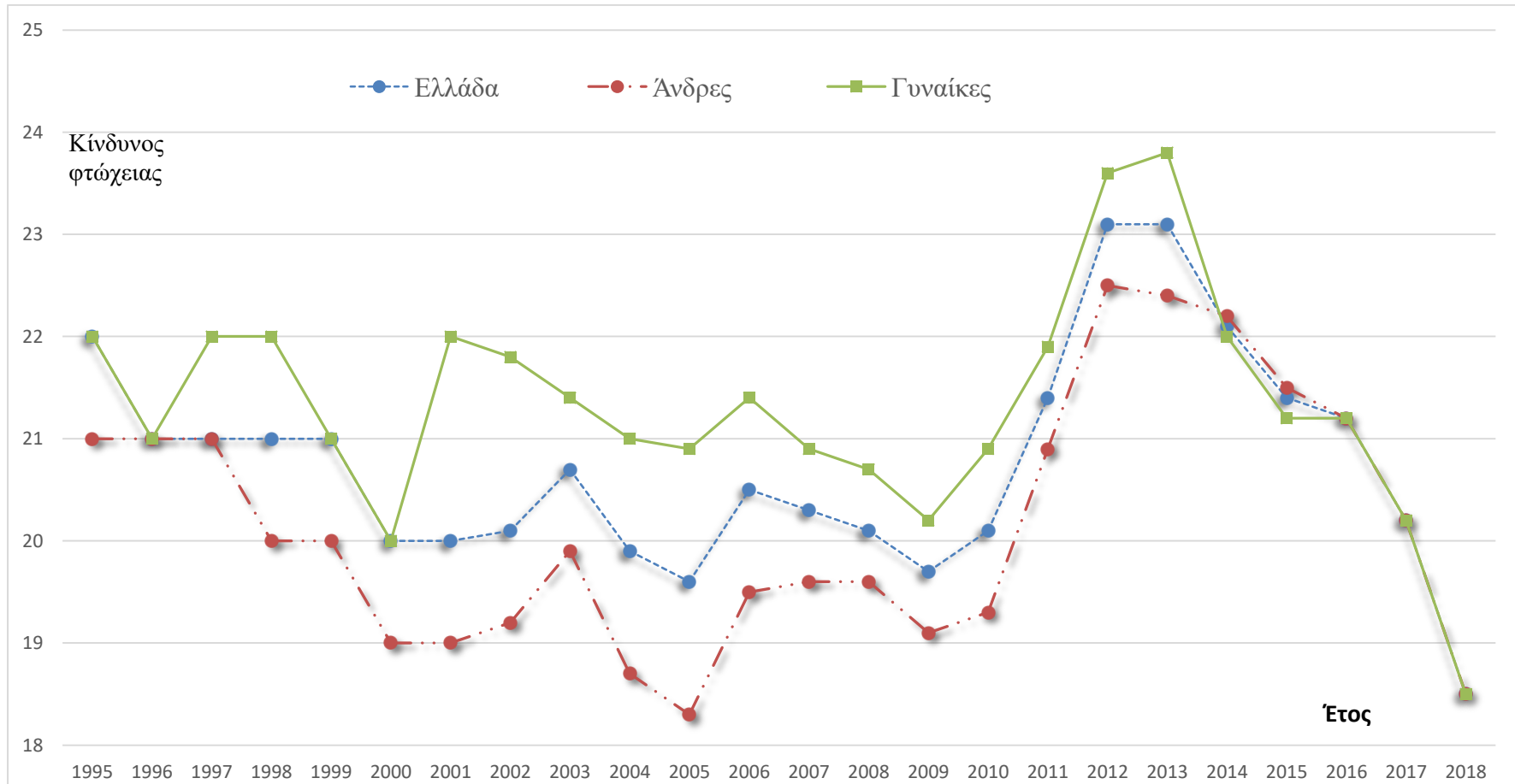
νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά. Καθώς, όμως, η κρίση έχει παρατεταμένη διάρκεια, όχι μόνον τα ευάλωτα αλλά και άλλα ευρύτερα τμήματα του εργατικού δυναμικού, καλούνται να θυσιάσουν τις συνθήκες και τους όρους εργασίας τους, τις επαγγελματικές προοπτικές τους και τις προσωπικές τους στρατηγικές. Τα όρια μεταξύ πρωτεύουσας και δευτερεύουσας αγοράς εργασίας είναι περισσότερο ρευστά από ποτέ και η πρόσβαση σε ‘καλές’ θέσεις εργασίας καθίσταται ολοένα και πιο σπάνια.

Στο πλαίσιο αυτό, αν και από τα πρόσφατα στοιχεία, ο κίνδυνος φτώχειας για τους εργαζόμενους ανέρχεται σε 10,9% το 2018 (Σχήμα 5), εντούτοις για ορισμένες κατηγορίες απασχολούμενων η κατάσταση είναι δυσάρεστη. Η μείωση των αποδοχών, η δραματική αύξηση της αδήλωτης και ανασφάλιστης εργασίας και η συρρίκνωση των κοινωνικών παροχών φαίνεται να πλήττει ιδιαίτερα τα άτομα με μερική απασχόληση (κίνδυνος φτώχειας κοντά στο 24,6% το 2018), καθώς και άτομα με προσωρινή απασχόληση τα οποία καταγράφουν κίνδυνο φτώχειας 11% το 2018 (Σχήμα 6). Καθώς η αποτελεσματική στήριξη της οικογένειας, υπό τις νέες συνθήκες της οικονομικής ύφεσης είναι ανέφικτη, το ολοένα μεγαλύτερο βάρος της ευθύνης κοινωνικής προστασίας που ως τώρα το αναλάμβανε πρωτίστως η οικογένεια, αλλά γενικότερα τα άτυπα δίκτυα αλληλεγγύης, γίνεται δυσβάστακτο.

Λόγω της κρίσης, μία άλλη ομάδα η οποία πλήττεται ιδιαίτερα, αφορά στα νοικοκυριά «μονής σταδιοδρομίας» με έναν εργαζόμενο (νοικοκυριά με χαμηλή ένταση εργασίας), καθώς ο κίνδυνος φτώχειας το 2018 ανέρχεται σε 16,3%, (Σχήμα 7). Πρόκειται για το κυρίαρχο μοντέλο στη χώρα μας, καθώς οι γυναίκες πολύ συχνά διακόπτουν την εργασία τους για τη στήριξη των εξαρτώμενων μελών ή εργάζονται ευκαιριακά. Η άνοδος της ανεργίας και της χαμηλόμισθης εργασίας καθιστά ανεπαρκή το μισθό του άνδρα/συζύγου, ο οποίος συντηρούσε και κάλυπτε όλες τις ανάγκες της οικογένειας. Διαπιστώνεται, ότι μόνο τα ζευγάρια «διπλής σταδιοδρομίας», δηλαδή με δύο εργαζόμενους φαίνονται ικανά να προστατεύουν καλύτερα τα παιδιά από τη φτώχεια.

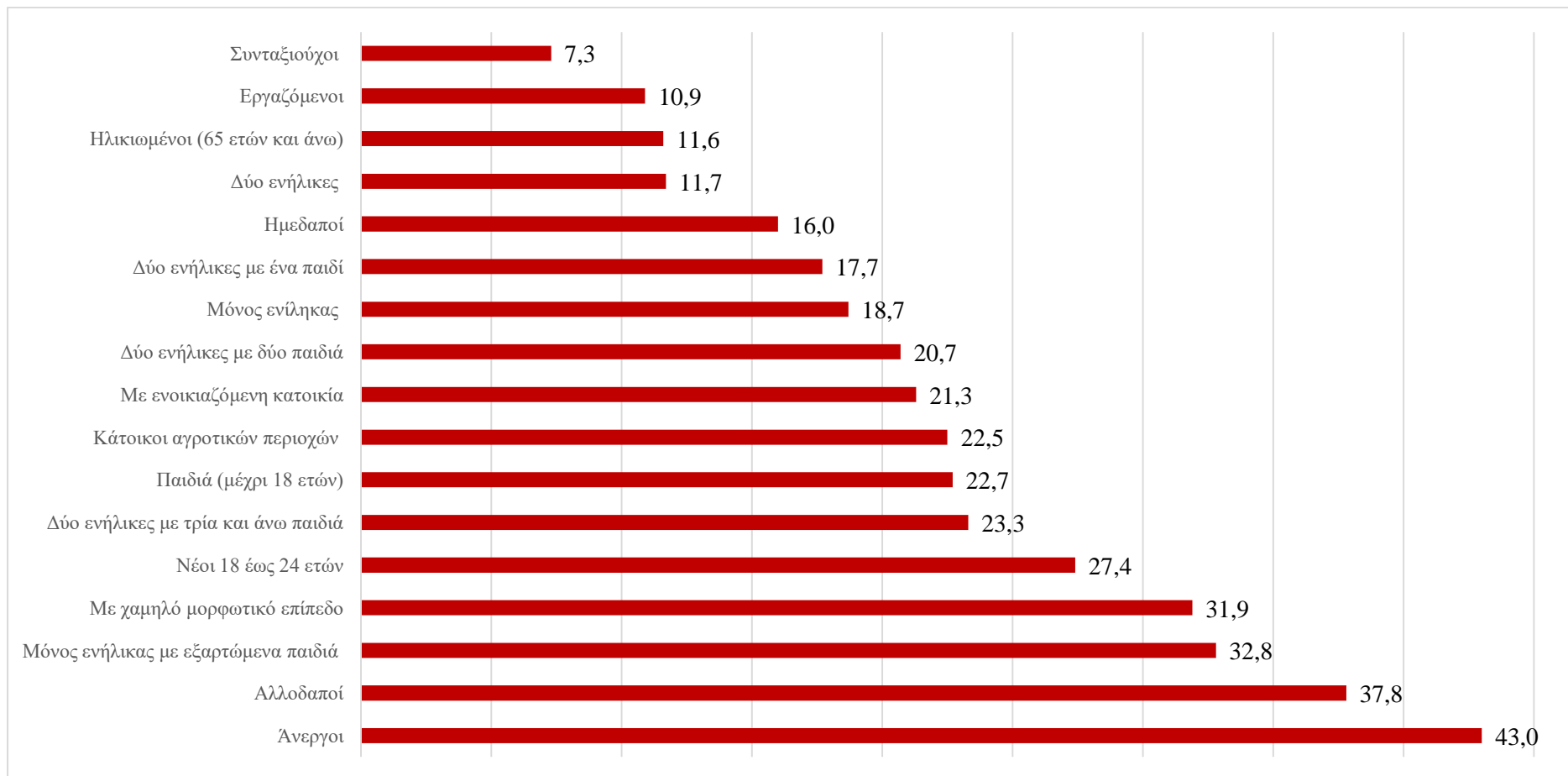
Υπογραμμίζεται, ωστόσο, ότι ομάδες υψηλού κινδύνου είναι, κυρίως, οι άνεργοι (ποσοστό φτώχειας 43% το 2018), οι μετανάστες (37,8%), οι μόνοι γονείς (32,8%) και τα άτομα με χαμηλό επίπεδο μόρφωσης (31,9%) (Σχήμα 5, βλέπε και Πίνακα 1).

Σχήμα 4. Κίνδυνος φτώχειας για το σύνολο της χώρας και κατά φύλο, Ελλάδα 1994-2018

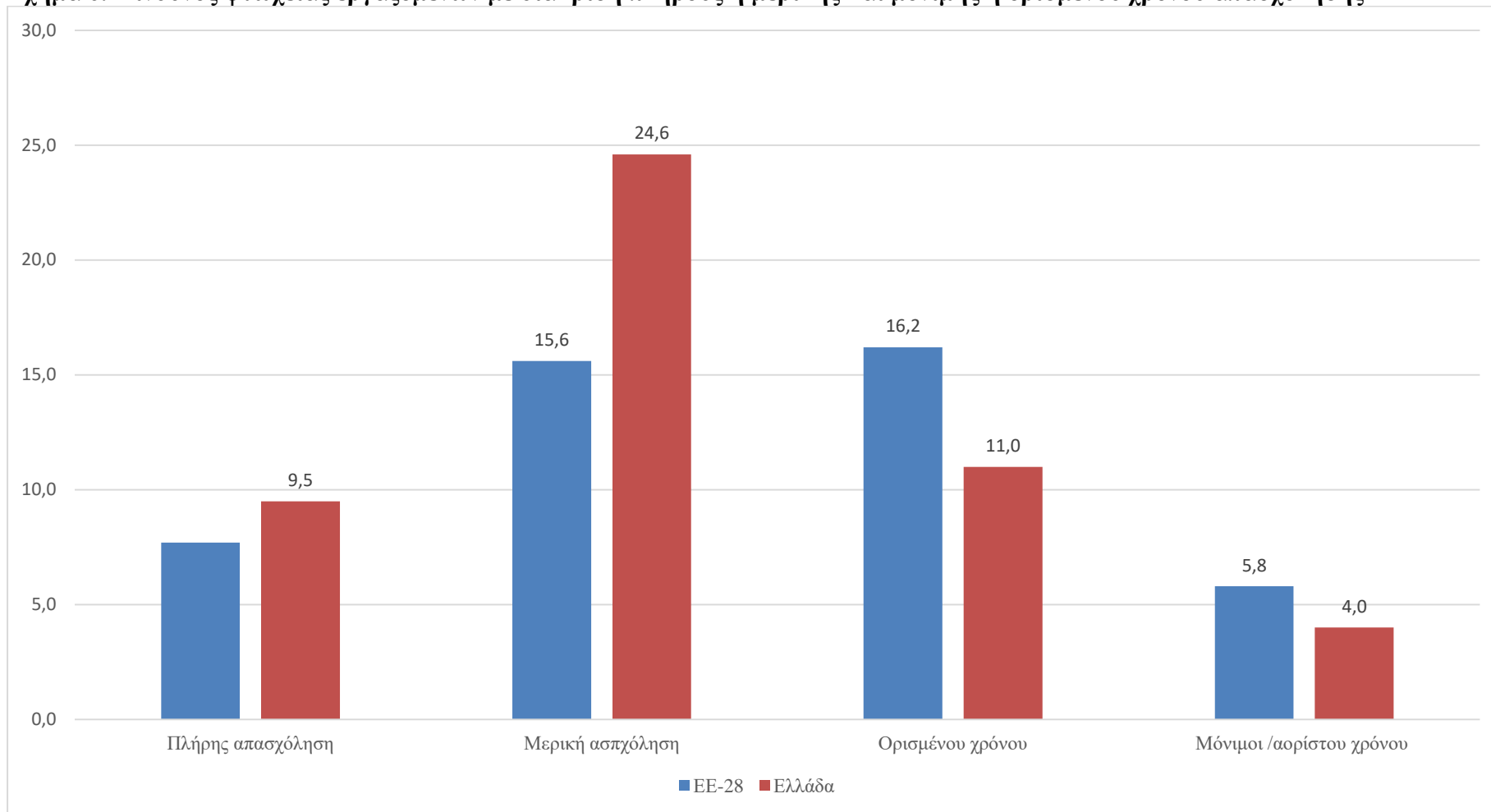
Πηγή: Eurostat

Σχήμα 5. Ομάδες υψηλού κινδύνου φτώχειας στην Ελλάδα, 2018

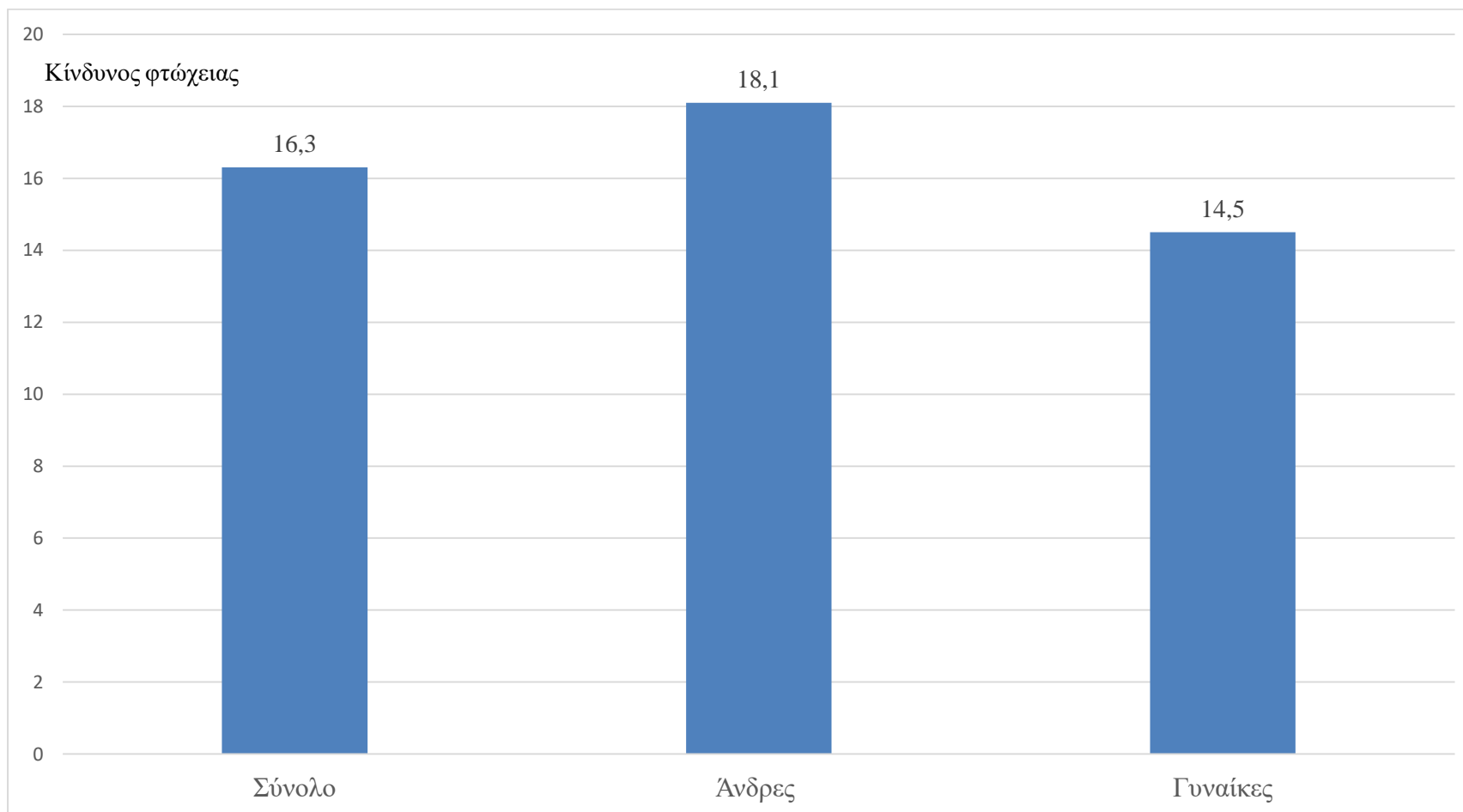
Πηγή: Eurostat

Σχήμα 6. Κίνδυνος φτώχειας εργαζομένων με διάκριση πλήρους ή μερικής και μόνιμης ή ορισμένου χρόνου απασχόλησης

Πηγή: Eurostat

Σχήμα 7. Κίνδυνος φτώχειας πληθυσμού που διαβεί σε νοικοκυριά με χαμηλή ένταση εργασίας (ηλικίας 18-59 ετών), κατά φύλο, 2018

Πηγή: Eurostat

4. Διαστάσεις της φτώχειας στην περιφέρεια και στους νομούς της Κρήτης: συγκριτική ανάλυση

4.1 Το κοινωνικό προφίλ της περιφέρειας Κρήτης: Επιλεγμένα στοιχεία για την περιφέρεια και κατά νομό

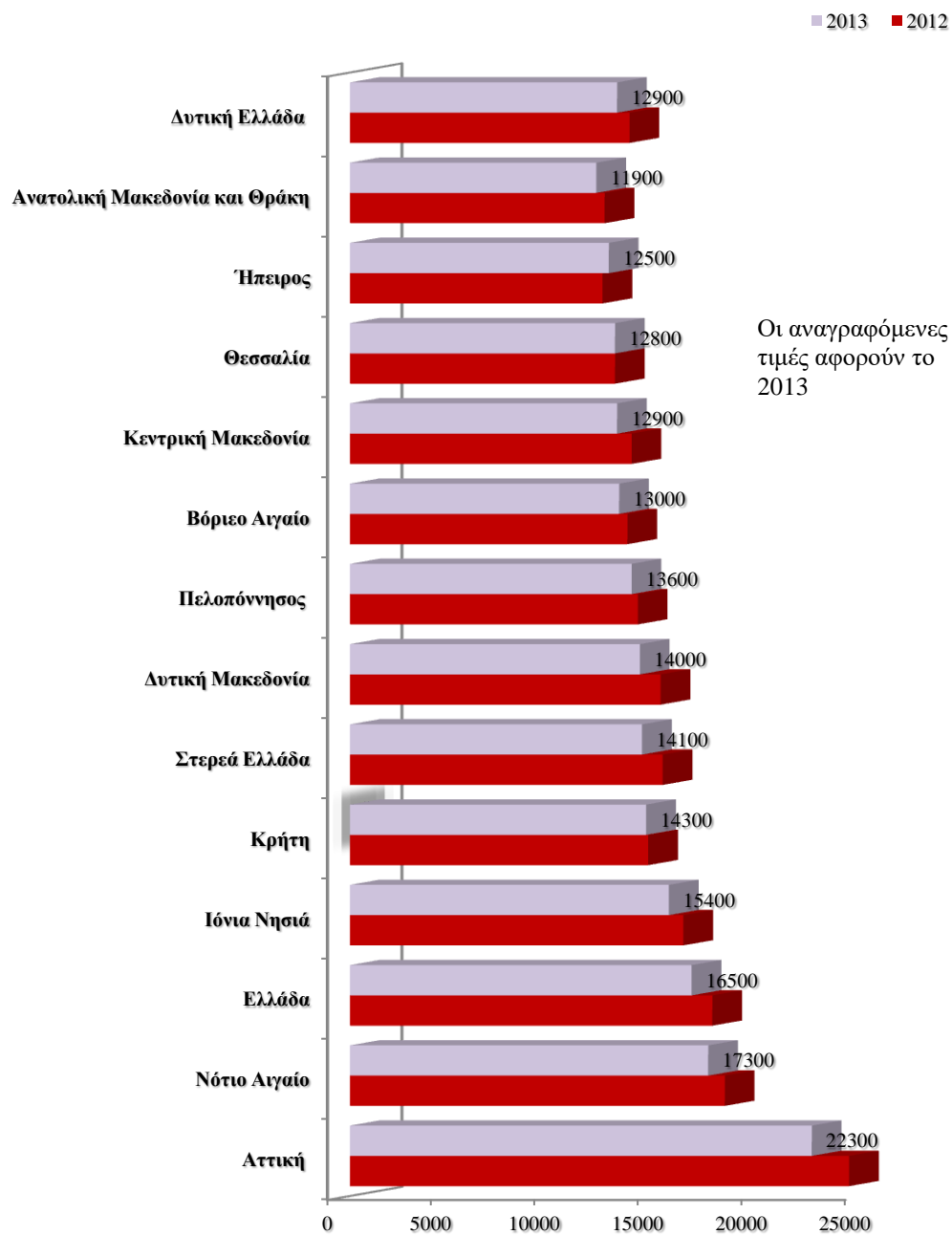
Στην παρούσα εργασία θεωρούμε ότι υπάρχουν ουσιαστικοί οικονομικοί παράγοντες που είναι σημαντικοί στη εξήγηση των τοπικών διαφορών του κινδύνου της φτώχειας πέραν του καθαρώς περιγραφικού επιπέδου και της ερμηνείας ταιριάζει με ένα εθνικό μοντέλο πρόνοιας και καθεστώσ φτώχειας. Θεωρούμαι ότι οι δημογραφικές αλλαγές έχουν επηρεάσει τις πολύ ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού όπως οι μακροχρόνια άνεργοι, οι επισφαλείς εργαζόμενοι, οι περιθωριοποιημένοι μετανάστες, τα κοινωνικά απομονωμένα άτομα και οι μόνες μητέρες. Αυτές οι ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού δεν είναι το ίδιο κατανεμημένες στους νομούς της περιφέρειας, όπως θα δούμε και στη συνέχεια.

Αρχικά δίνονται ορισμένα οικονομικά στοιχεία και δείκτες όπως το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, η ανεργία, η μακροχρόνια ανεργία, η γήρανση (δείκτης) και οι κίνδυνος της φτώχειας.

Κατά κεφαλήν ΑΕΠ και ανεργία στην Κρήτη

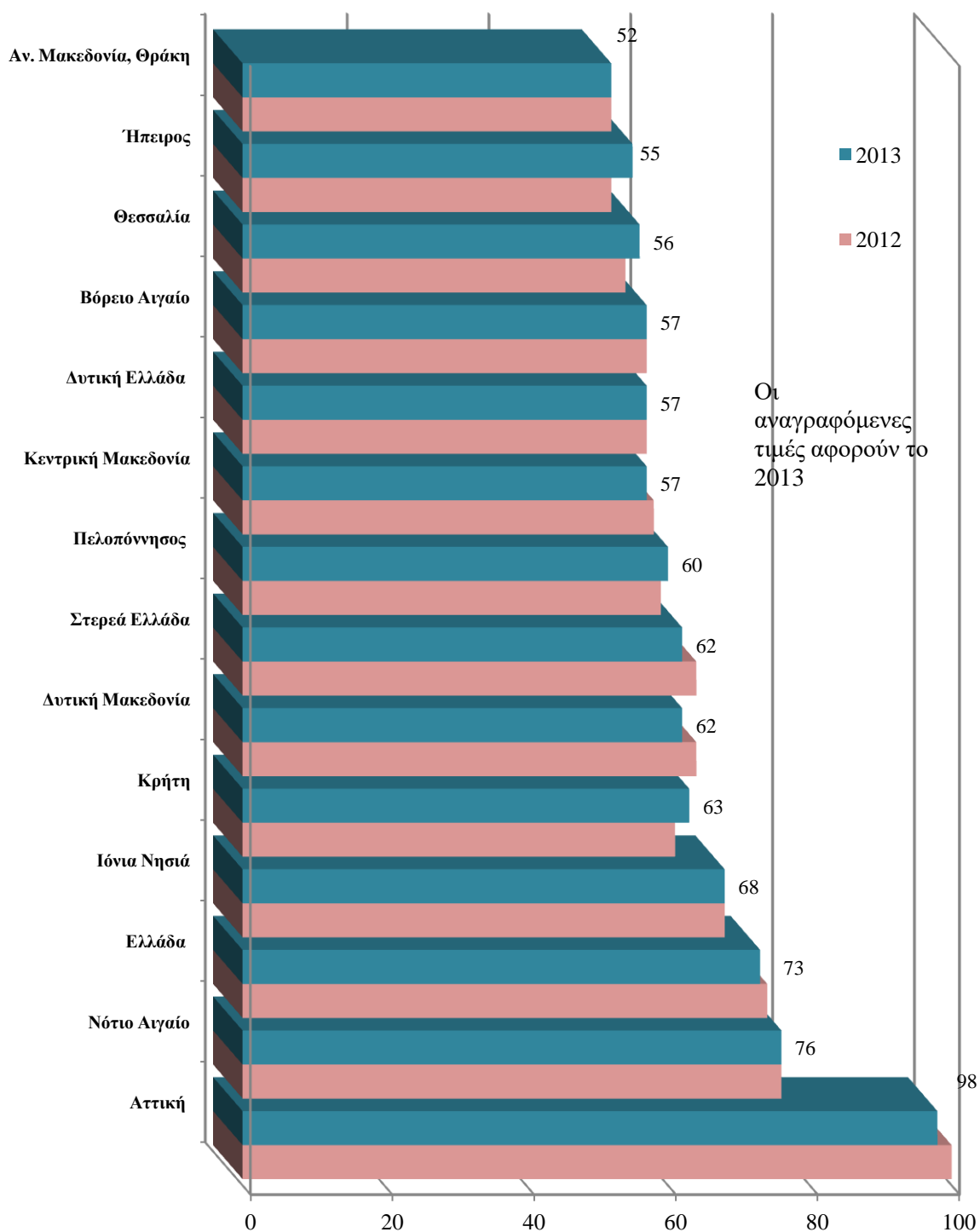
Το Σχήμα 8 καταγράφει την πορεία του ΑΕΠ στο διάστημα 2012-2013 για την Ελλάδα και της περιφέρειες της. Παρατηρείται ότι η Ελλάδα βρίσκεται σε τροχιά μείωσης του ΑΕΠ, ενώ το ίδιο παρατηρείται και τις περιφέρειες. Η Κρήτη καταγράφει ΑΕΠ το οποίο την κατατάσσει τέταρτη μετά την Αττική, το Νότιο Αιγαίο και τα Ιόνια Νησιά. Συγκριτικά με το σύνολο των περιφερειών της ΕΕ-28 και με βάση το κατά κεφαλήν ΑΕΠ η Κρήτη λαμβάνει την 63^η θέση το 2013 (Σχήμα 9). Επίσης μεταξύ των νομών της περιφέρειας με κριτήριο το κατά κεφαλήν ΑΕΠ φαίνεται ότι το Ρέθυμνο βρίσκεται σε καλύτερη κατάσταση και ακολουθείται από το Ηράκλειο, ενώ τα Χανιά προηγούνται από το Λασιθί (Σχήμα 10).

Σχήμα 8. Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (ευρώ), στις περιφέρειες της χώρας 2012-2013

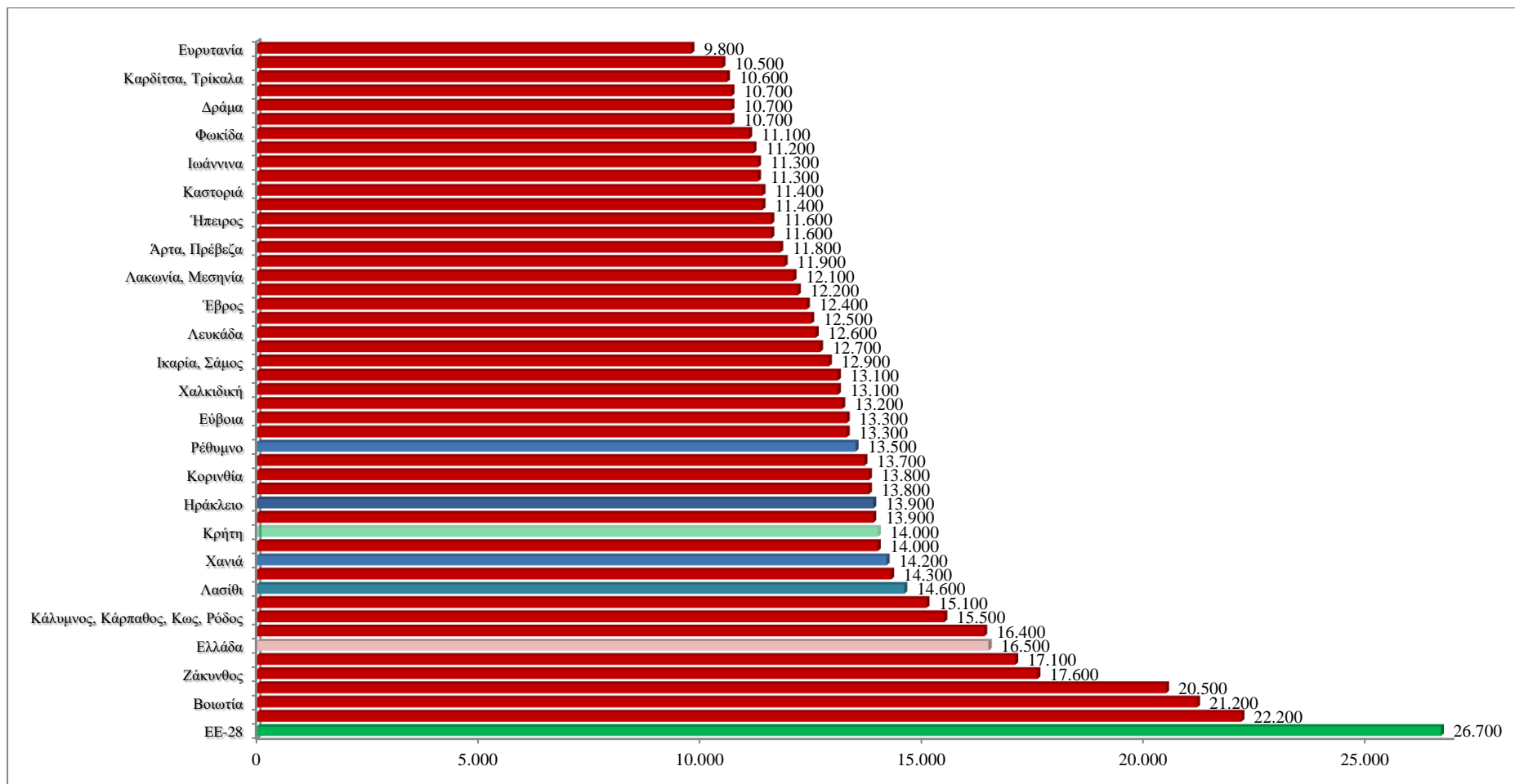
Πηγή: Eurostat και Μπαλούρδος 2017

Σχήμα 9. Κατάταξη ανάλογα με το ΑΕΠ της ΕΕ 28 (=100)

Πηγή: Eurostat και Μπαλούρδος 2017

Σχήμα 10. Κατά κεφαλήν ΑΕΠ στους Νομούς της χώρας, 2013

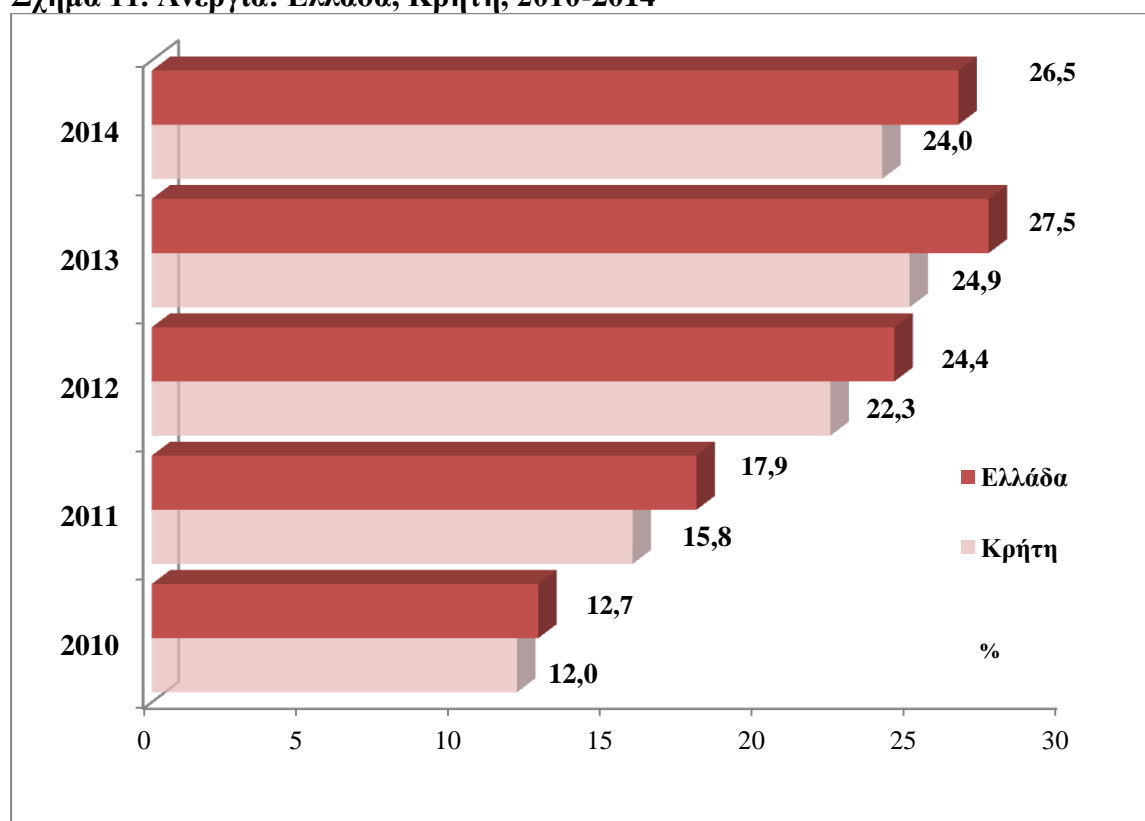
Πηγή: Eurostat και Μπαλούρδος 2017

Ανεργία

Το εποχικά προσαρμοσμένο ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα ήταν 12,9% το 2010 και ανήλθε σε 26,5 % το 2015. Για την ίδια περίοδο η ανεργία στην Κρήτη ήταν χαμηλότερη: από υ 2018, σταθερό σε σύγκριση με το Νοέμβριο του 2018 και κάτω από 12% που ήταν το 2010, διπλασιάζεται το 2014 (Σχήμα 11).

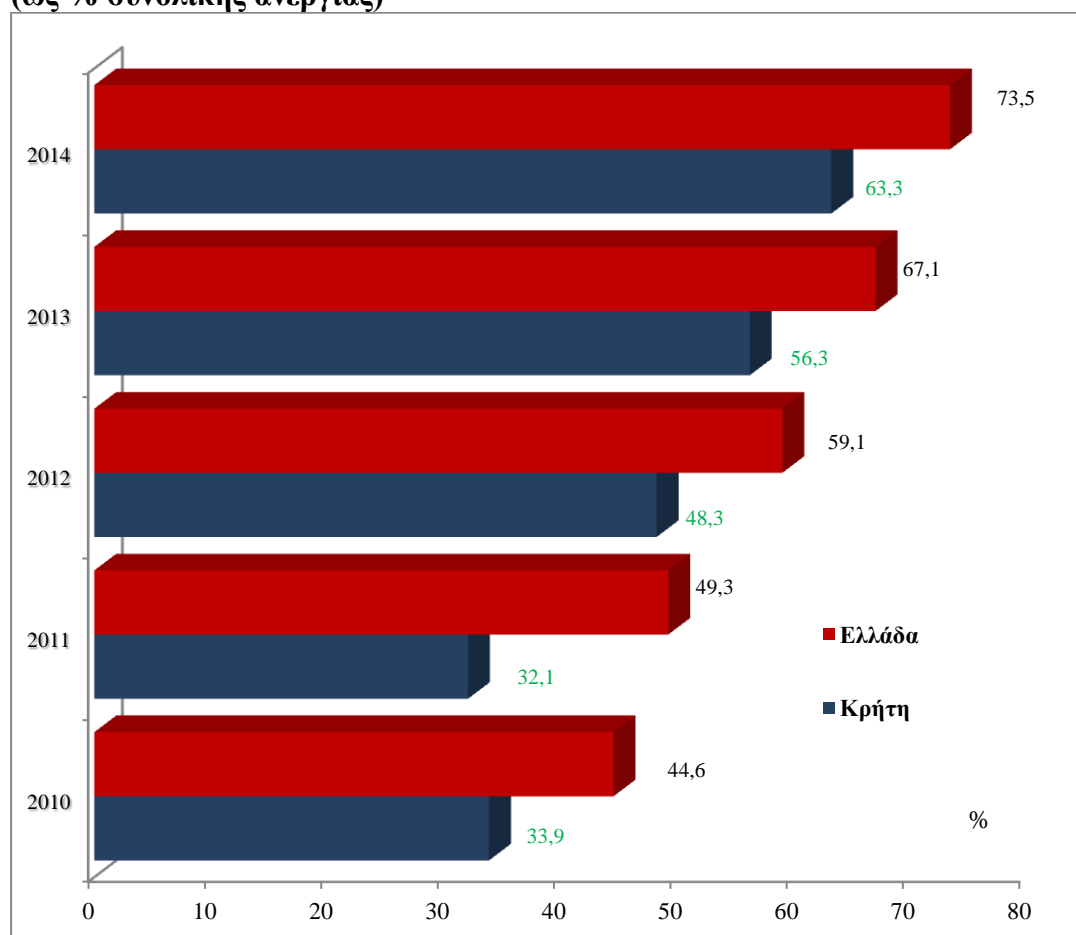
Ωστόσο το εντυπωσιακό στοιχείο είναι η έξαρση της μακροχρόνιας ανεργίας η οποία εκτινάσσεται στο διάστημα 2010-014 τόσο για το σύνολο της χώρας όσο και την περιφέρεια Κρήτης.

Σχήμα 11. Ανεργία: Ελλάδα, Κρήτη, 2010-2014

Πηγή: Eurostat

Σχήμα 12. Μακροχρόνια ανεργία: Ελλάδα, Κρήτη, 2010-2014
(ως % συνολικής ανεργίας)

Πηγή: Eurostat

Γήρανση του πληθυσμού

Γήρανση πληθυσμού ή δημογραφική γήρανση θεωρείται η αύξηση της αναλογίας των ηλικιωμένων ατόμων (συνήθως 65 ετών και άνω) στον πληθυσμό, η οποία αντανακλάται στην επακόλουθη αύξηση της διάμεσης ηλικίας του πληθυσμού, με ταυτόχρονη μείωση της αναλογίας των νέων (0-14 ετών) και ενδεχομένως της αναλογίας των ατόμων παραγωγικής ηλικίας (15-64 ετών).

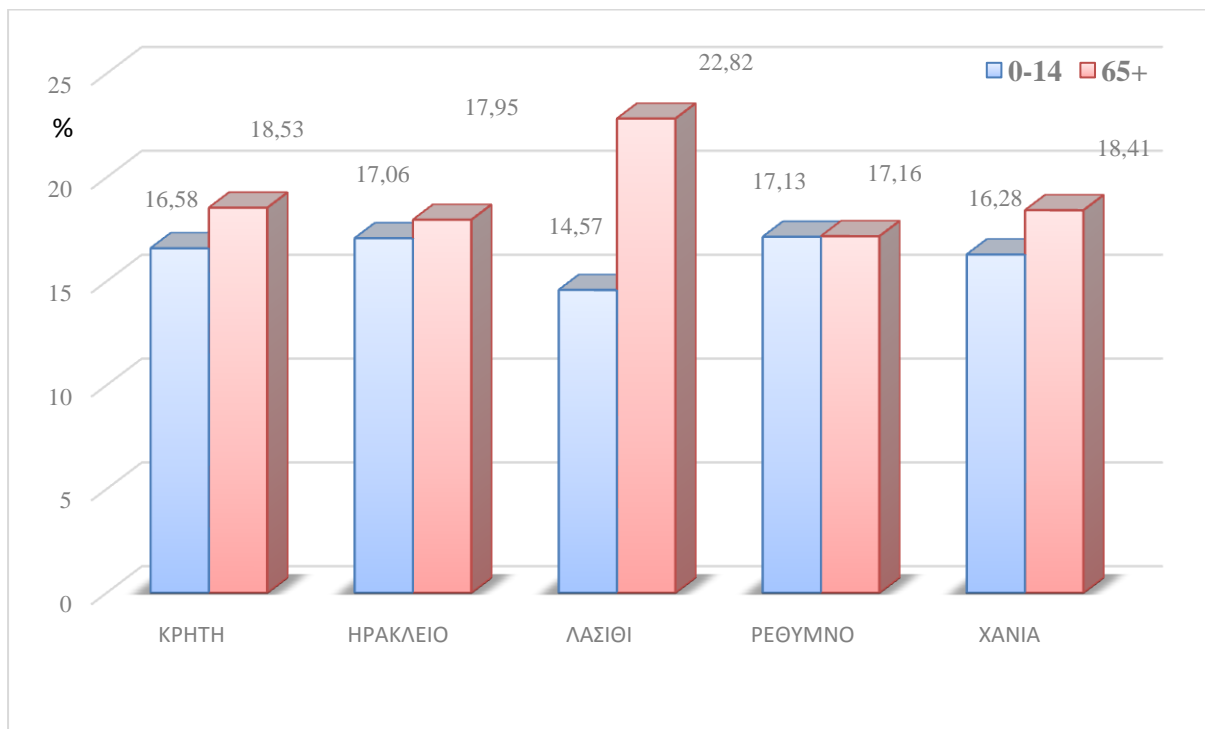
Δημογραφική γήρανση δεν είναι μόνο η αύξηση του αριθμού των ηλικιωμένων αλλά και η αύξηση της αναλογίας τους στο συνολικό πληθυσμό, συνίσταται επομένως στη μεταβολή της διάρθρωσης του πληθυσμού κατά μεγάλες ομάδες ηλικιών. Δεν πρέπει να συγχέεται με την αύξηση του αριθμού των γερόντων η οποία οφείλεται στην αύξηση του πληθυσμού και στην παράταση του ορίου ζωής που δεν καταλήγει σε

αύξηση της αναλογίας τους στο συνολικό πληθυσμό. Η γνώση του αριθμού των ηλικιωμένων είναι απαραίτητη για τη διάγνωση των κοινωνικών αναγκών και την ορθή χάραξη κοινωνικής πολιτικής.

Όπως διαπιστώνεται από τα επόμενα Σχήματα η κυριαρχία των ηλικιωμένων συνιστά ένα αναμφισβήτητο γεγονός. Παρατηρούμε αρχικά (Σχήμα 13) ότι η αναλογία των νέων στην περιφέρεια (16,6% το 2015) υστερεί σημαντικά της αναλογίας των ηλικιωμένων (18,5% το 2015). Όμως πανομοιότυπη είναι η τάση ανεξαιρέτων σε όλους τους νομούς. Ωστόσο ως ο πλέον γερασμένος νομός μπορεί να χαρακτηριστεί το Λασιθί καθώς η αναλογία των ηλικιών άνω των 65 ετών το 2015 ανέρχεται σε 22,8%, και ακολουθεί ο νομός Ηρακλείου με 18,5%. Στα Χανιά το ποσοστό ηλικιωμένων (18,4%) περίπου ταυτίζεται με το ποσοστό του Ηρακλείου ενώ στο Λασιθί η κατάσταση είναι κάπως πιο καλή (17,95%).

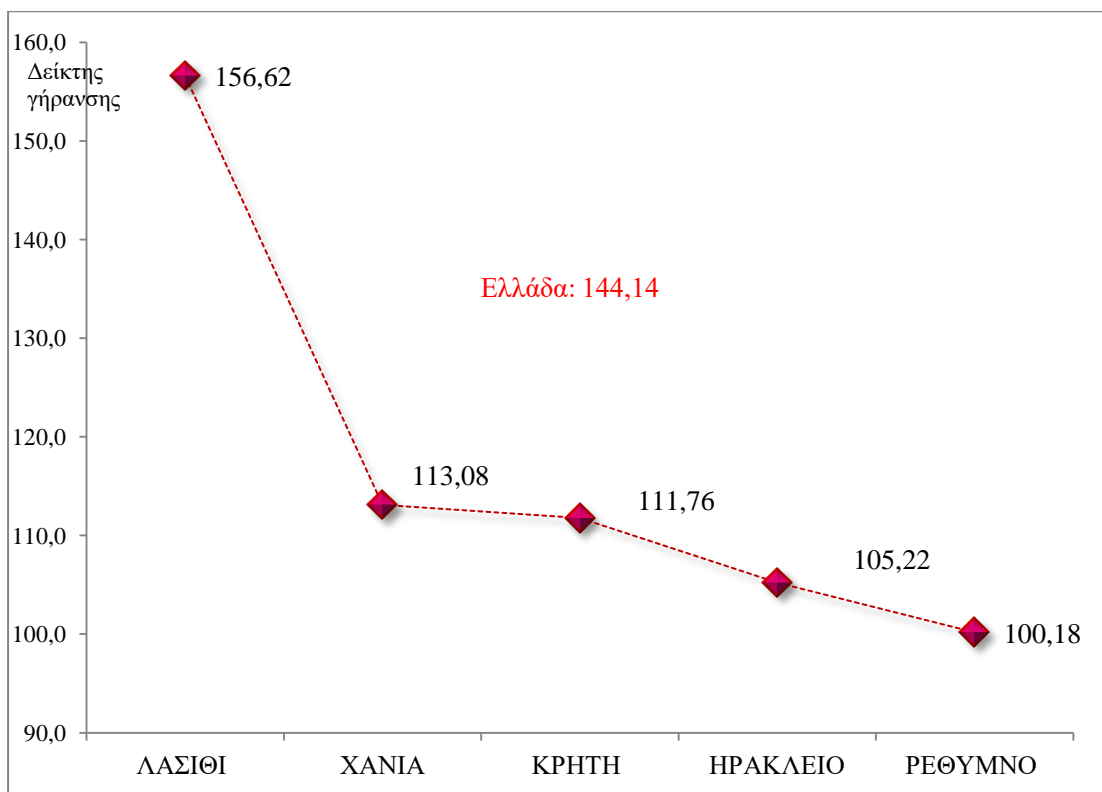
Εξετάζοντας το δείκτη γήρανσης (Σχήμα 14) διαπιστώνεται ότι το 2015 βρίσκονταν στο 111,76, στοιχείο που σημαίνει ότι υπάρχει μια αναλογία περίπου 112 ηλικιωμένων ατόμων επί 100 νέων 0 έως 14 ετών. Επομένως, η Κρήτη χαρακτηρίζεται από υψηλή πληθυσμιακή γήρανση. Ο δείκτης γήρανσης είναι υψηλός και στον Νομό Λασιθίου με αναλογία 156 ηλικιωμένων προς 100 νέων. Όμως τα στοιχεία του Σχήματος 14, δείχνουν μια σχετικά καλύτερη τιμή του δείκτη για τους νομούς Ηρακλείου (105,2) και Ρεθύμνου (100,2). Βέβαια και στις δύο περιπτώσεις οι τιμές είναι υψηλές φανερώνοντας ότι η γήρανση είναι ένα γεγονός και για τους νομούς αυτούς.

Σχήμα 13. Ποσοστό ηλικιωμένων (65 + ετών) και νέων (μέχρι 14 ετών) στην περιφέρεια και τους νομούς της Κρήτης, 2015

Πηγή: Eurostat

Σχήμα 14. Δείκτης γήρανσης στην Κρήτη 2015

Πηγή: Eurostat

Κίνδυνος φτώχειας

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, ο κίνδυνος ή το ποσοστό σχετικής φτώχειας, αναφέρεται στη κατάσταση των ατόμων, των οποίων το διαθέσιμο εισόδημα είναι κάτω από το 60% του διαμέσου ισοδύναμου εισοδήματος της χώρας τους. Το ισοδύναμο εισόδημα ορίζεται ως το συνολικό εισόδημα του νοικοκυριού διαιρούμενο με το «ισοδύναμο μέγεθός» του, προκειμένου να ληφθεί υπόψη το μέγεθος και η σύνθεση του νοικοκυριού, με βάση την τροποποιημένη κλίμακα ισοδυναμίας του ΟΟΣΑ

Συνήθως τα στοιχεία για την εκτίμηση της φτώχειας προέρχονται από την Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (EU-SILC) η οποία αποτελεί μέρος ενός κοινοτικού στατιστικού προγράμματος, στο οποίο συμμετέχουν όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Βασικός στόχος της έρευνας είναι η μελέτη, σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, των συνθηκών διαβίωσης των νοικοκυριών σε σχέση, κυρίως, με το εισόδημά τους. Η έρευνα αποτελεί τη βασική πηγή αναφοράς των συγκριτικών στατιστικών για την κατανομή του εισοδήματος και τον κοινωνικό αποκλεισμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η συγκρισιμότητα των στοιχείων θεωρείται εξασφαλισμένη, αφού η έρευνα διενεργείται σε όλα τα κράτη μέλη, χρησιμοποιώντας κοινές μεταβλητές και ορισμούς. Η έρευνα καλύπτει όλα τα ιδιωτικά νοικοκυριά της Χώρας με τα μέλη τους, ανεξάρτητα από το μέγεθος ή οποιαδήποτε οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά τους.

Εξαιρούνται από την έρευνα, οι συλλογικές κατοικίες, όπως ξενοδοχεία, πανσιόν, νοσοκομεία, γηροκομεία, στρατόπεδα, αναμορφωτήρια κλπ., και τα νοικοκυριά με μέλη ξένους υπηκόους που υπηρετούν σε ξένες διπλωματικές αποστολές.

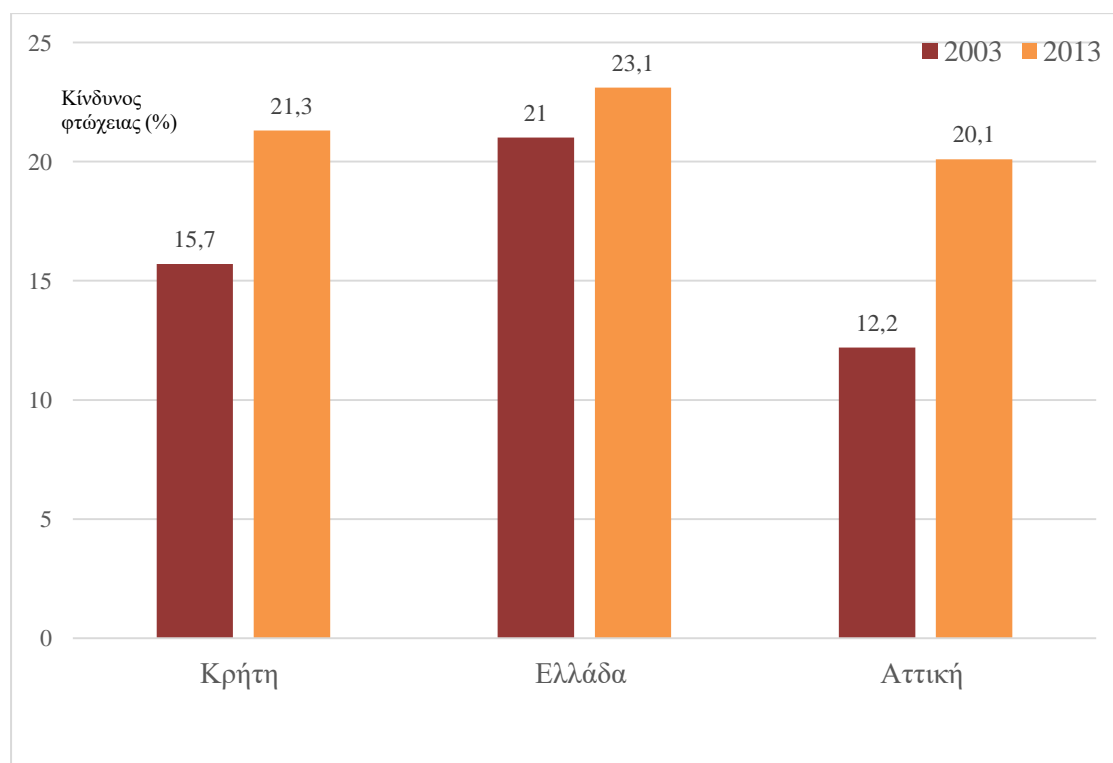
Αναφέρεται ότι η έρευνα είναι δειγματοληπτική και παρέχει αξιόπιστα στοιχεία σε επίπεδο χώρας. Για τον λόγο αυτό, τα στοιχεία σε επίπεδο περιφέρειας και νομών είναι σχεδόν ανύπαρκτα. Για τις ανάγκες της παρούσας εργασίας χρησιμοποιούνται στοιχεία από έρευνες του ΕΚΚΕ.⁵

Όπως διαπιστώνεται από το Σχήμα 15, το 2013, ο κίνδυνος φτώχειας στην Περιφέρεια Κρήτης ανέρχεται σε 21,3%. Το ποσοστό αυτό είναι υψηλότερο της περιφέρειας Αττικής (20,1%) αλλά χαμηλότερο σε σύγκριση με το σύνολο της χώρας

⁵ Βλ. <http://lahers.seyp.teicrete.gr/wp-content/uploads/sites/67/2017/01/Presentation-10.pdf>

(23,1%). Η κατάσταση συγκριτικά με δέκα χρόνια πριν φαίνεται να έχει χειροτερέψει (κίνδυνος φτώχειας στην Κρήτη 15,7%).

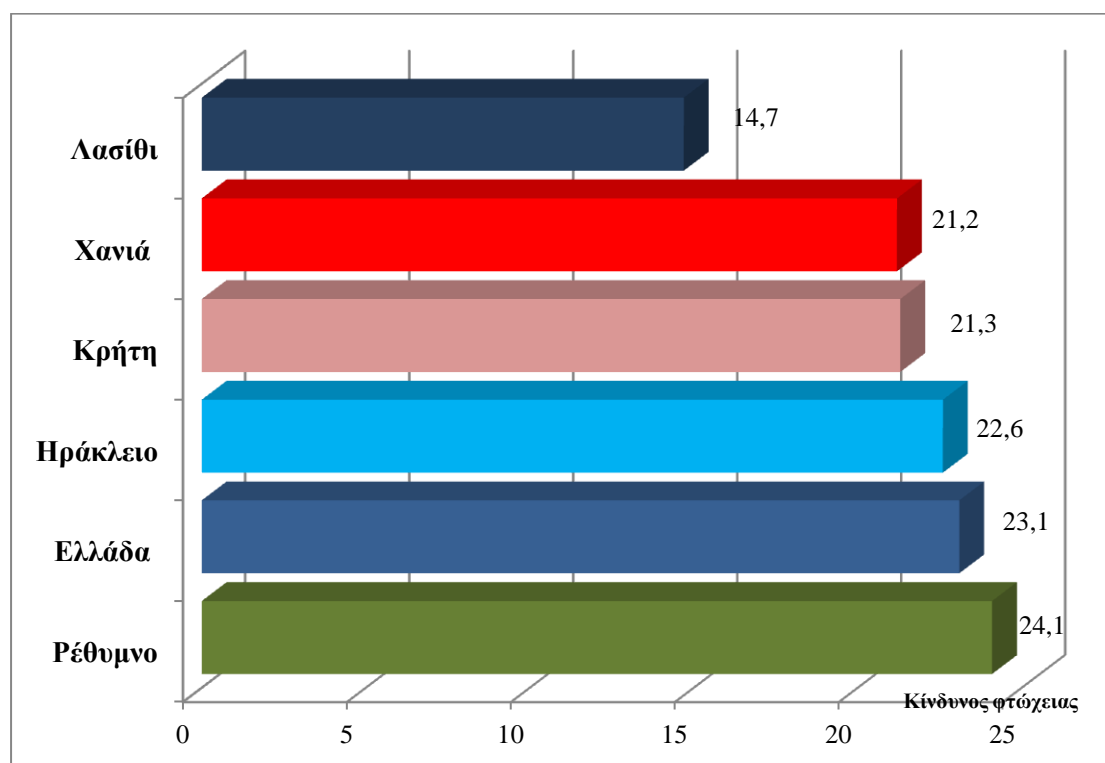
Σχήμα 15. Κίνδυνος φτώχειας στην Κρήτη 2003 και 2013: συγκριτικά στοιχεία με σύνολο της χώρας και την Αττική

Πηγή: Μπαλούρδος 2017

Σύμφωνα με τις με τις εκτιμήσεις το Ρέθυμνο αναδεικνύεται ως ο νομός με το υψηλότερο ποσοστό κινδύνου φτώχειας που έφτασε στο 24% το 2013 (Σχήμα 16), ποσοστό πάνω από τον εθνικό μέσο όρο του 23,1% αλλά και πάνω από τον μέσο όρο της Περιφέρειας που την ίδια χρονιά ήταν 21,3%. Στον νομό Ηρακλείου ανέρχεται στο 22,6% με την ιδιομορφία το ποσοστό αυτό να είναι μεν κάτω από τον εθνικό μέσο όρο αλλά πάνω από τον μέσο όρο της Κρήτης κατά περίπου μία μονάδα. Στην καλύτερη θέση ως προς το ποσοστό φτώχειας βρίσκεται ο νομός Λασιθίου, που σύμφωνα με τις μετρήσεις βρίσκεται στο 14,7% ενώ το ποσοστό φτώχειας στον νομό Χανίων φτάνει στο 21,2% (Σχήμα 16).

Σχήμα 16. Κίνδυνος φτώχειας στην περιφέρεια και τους νομούς της Κρήτης, 2013

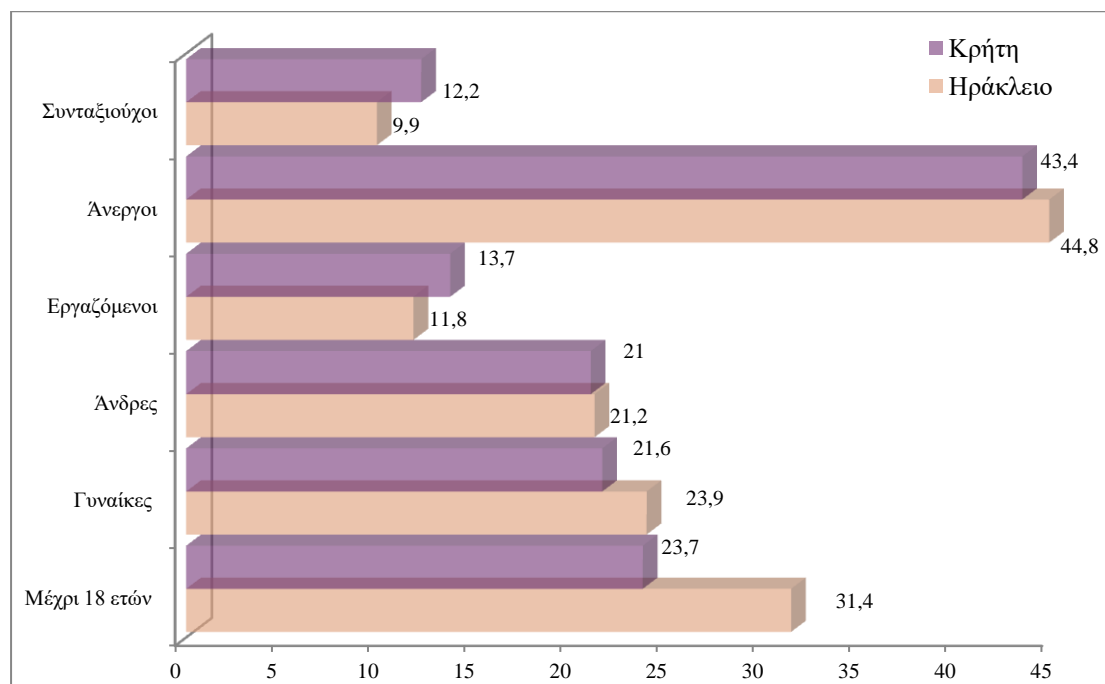

Πηγή: Μπαλούρδος 2017

Στο Ηράκλειο παρατηρείται το ενδιαφέρον στοιχείο ότι, σε αντίθεση π.χ. με τα Χανιά όπου η κλασική ομάδα που πλήττεται είναι οι άνεργοι (πάνω από το 55% είναι άνεργοι και φτωχοί), στο Ηράκλειο δεν είναι μόνο οι άνεργοι όπου πάνω από το 45% είναι φτωχοί, αλλά υψηλό κίνδυνο φτώχειας έχουν δυστυχώς τα παιδιά έως 18 ετών ενώ μία επιπλέον ευάλωτη ομάδα στο Ηράκλειο είναι οι γυναίκες, που πλήττονται δυσανάλογα 24% σε σχέση με τους άνδρες (21,2%) (Σχήμα 17).

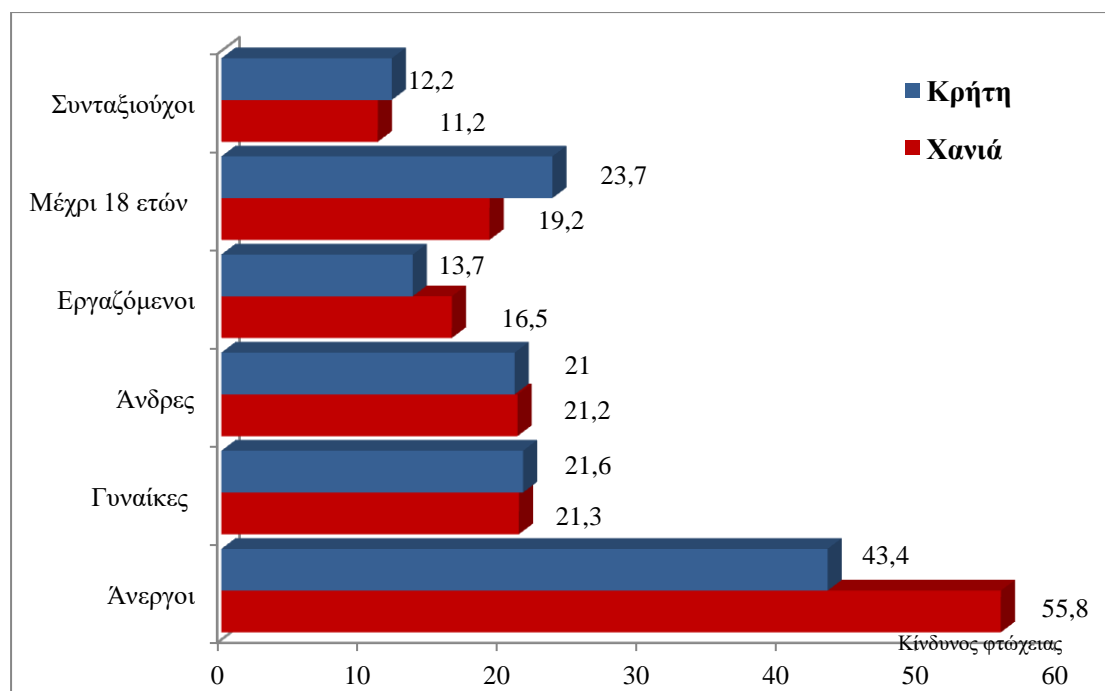
Το 2013 οι εργαζόμενοι φτωχοί στην Κρήτη ανήλθαν στο 13,7, με το Ρέθυμνο να καταγράφει το υψηλότερο ποσοστό (22,2%) και να ακολουθούν τα Χανιά με 16,5%, το Ηράκλειο με 11,8% και στο Λασιίθι μόλις 5,5% (Σχήματα 18-19)

Σχήμα 17. Κίνδυνος φτώχειας για επιλεγμένες κατηγορίες πληθυσμού: Κρήτη, Ηράκλειο, 2013

Πηγή: Μπαλούρδος 2017

Σχήμα 18. Κίνδυνος φτώχειας για επιλεγμένες κατηγορίες πληθυσμού: Κρήτη, Χανιά, 2013

Πηγή: Μπαλούρδος 2017

Μέτρα τοπικά που εφαρμόζει η Περιφέρεια Κρήτης όπως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους (ΤΕΒΑ), είναι δράσεις στις οποίες ο κόσμος ανταποκρίνεται, έχει ανάγκη και συμμετέχει ιδιαίτερα στα πολύ δύσκολα χρόνια της κρίσης και περιγράφονται στη συνέχεια.

4.2. Πολιτικές Πρόνοιας και Μέτρα καταπολέμησης της φτώχειας

Η φτώχεια αποτελεί ένα πολυδιάστατο φαινόμενο με πολλαπλά αίτια και συνέπειες και για αυτό το λόγο η αντιμετώπισή της απαιτεί την ύπαρξη μιας ολοκληρωμένης Στρατηγικής, με μέτρα που αφορούν την οικονομία, την κοινωνική πρόνοια και τις δημόσιες υπηρεσίες. Η καταπολέμηση της συνιστά μία από τις βασικές αρμοδιότητες του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας.

Σύμφωνα με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος (ΟΚΕ) (2009 και 2015), το βασικότερο εργαλείο καταπολέμησης της φτώχειας είναι η πολιτική του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, στα πλαίσια μιας συλλογικής πολιτικής που θα ενισχύει την οικονομική και κοινωνική επανένταξη όσων παίρνουν αυτή την παροχή. Πιο αναλυτικά, τα μέτρα της γενικότερης Στρατηγικής καταπολέμησης της φτώχειας, σύμφωνα με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή Ελλάδος (ΟΚΕ) (2009),⁶ μπορεί να περιλαμβάνουν:

- Εξασφάλιση της αποτελεσματικής στόχευσης των παροχών που καταβάλλονται από το σύστημα κοινωνικής ασφάλειας
- Ενίσχυση του ρόλου της τοπικής αυτοδιοίκησης στην προνοιακή κοινωνική προστασία
- Ορθός καθορισμός των κριτηρίων παροχής κοινωνικής επιδότησης, ώστε να μην αποκλείονται φτωχές πληθυσμιακές ομάδες
- Καθιέρωση παροχών ανεργίας ατόμων που δεν έχουν επαρκή προστασία μέσω του επιδόματος ανεργίας
- Καθιέρωση του ύψους των χορηγούμενων επιδομάτων στα επίπεδα των σύγχρονων οικονομικών αναγκών
- Ενίσχυση των κοινωνικών πολιτικών και των δημόσιων υπηρεσιών της

⁶ Βλ. http://www.oke.gr/empeiria/opinions/OKE_210.pdf

παιδείας, της υγείας, της δια βίου κατάρτισης κτλ.

- Στήριξη της οικογένειας στη βάση εισοδηματικών κριτηρίων με καλύτερη στόχευση και αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας μέσα από τον περιορισμό της σχολικής διαρροής και της βελτίωσης της δημόσιας εκπαίδευσης
- Ορθολογική και δίκαιη λειτουργία του φορολογικού συστήματος. Πιο συγκεκριμένα, είναι απαραίτητη η διασφάλιση της προοδευτικότητας της φορολογίας, η βελτίωση της σχέσης άμεσων και έμμεσων φόρων, τιμαριθμοποίηση της φορολογικής κλίμακας και σταθερότητα του φορολογικού συστήματος.
- Καταπάτηση της εισφοροδιαφυγής και της φοροδιαφυγής
- Μέτρα για την αντιμετώπιση της υπερχρέωσης
- Βελτίωση των επιπέδων απασχόλησης
- Αύξηση των κατώτατων μισθών και συντάξεων
- Περιορισμός της αδήλωτης εργασίας
- Ενίσχυση ποιοτικής και αξιοπρεπούς απασχόλησης
- Μείωση της ανώφελης γραφειοκρατίας των επιχειρήσεων
- Λειτουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος επαγγελματικού προσανατολισμού
- Σύνδεση των προγραμμάτων κατάρτισης των ανέργων με συγκεκριμένες εργασιακές ανάγκες
- Βελτίωση της λειτουργίας του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ)
- Αύξηση της χρηματοδότησης για ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης
- Μέτρα για την επάρκεια παροχών κοινωνικής ασφάλισης.

Όπως αναφέρεται ειδικότερα (ΟΚΕ, 2016, σ. 6):⁷ «Τα προγράμματα Ελαχίστου Εισοδήματος στην Ευρωπαϊκή Περιφέρεια εξασφαλίζουν ένα «τελικό δίκτυο ασφάλειας» (*final safety net*) για την κάλυψη βασικών αναγκών διαβίωσης των δικαιούχων, χωρίς να προϋποθέτουνε - όπως τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης - καταβολή προγενέστερων εισφορών, κατοχυρώνοντας, στο πλαίσιο ενός σφαιρικού και ολοκληρωμένου μηχανισμού καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού, «το θεμελιώδες ατομικό δικαίωμα επαρκών πόρων και παροχών που εξασφαλίζουν

⁷ Βλ. ΓΝΩΜΗΤ ΗΣ Ο.Κ.Ε. 312, (2016), ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ «ΕΓΓΤΗΜΕΝΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ – ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΗΣ».

αξιοπρεπή ανθρώπινη διαβίωση». Επομένως, αμβλύνουν τον παθητικό χαρακτήρα των επιδοματικών πολιτικών του Κοινωνικού Κράτους, επιδιώκοντας την κάλυψη των κενών του παραδοσιακού συστήματος κοινωνικής πρόνοιας, δεδομένου ότι συνδυάζουν την επιδοματική πολιτική με συμπληρωματικά μέτρα κοινωνικής ένταξης, λειτουργώντας ως «εισοδηματική εγγύηση, που εξασφαλίζει ένα δίκτυο κοινωνικής προστασίας για άτομα που κινδυνεύουν να περιέλθουν σε συνθήκες φτώχειας».

Σημαντική προσπάθεια για την Καταπολέμηση της Φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού πέραν της Εθνικής Στρατηγικής, αποτελεί η Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη, η δημιουργία της οποίας κρίθηκε αναγκαία και προέκυψε από αδυναμίες όπως:

- Έλλειψη, μέχρι πρόσφατα, αποκλειστικών αρμοδιοτήτων και αυτοτελών πόρων των ΟΤΑ Α' και Β' Βαθμού για την άσκηση πολιτικών κοινωνικής ένταξης
- Περιορισμένη στελέχωση των κοινωνικών υπηρεσιών των ΟΤΑ Α' και Β' Βαθμού
- Καθυστέρηση στην ενεργοποίηση κρίσιμων νομοθετικών ρυθμίσεων από τους φορείς της κεντρικής διοίκησης
- Έλλειψη εργαλείων και βάσεων δεδομένων για το στατιστικό προφίλ της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού σε περιφερειακό επίπεδο
- Έλλειψη τεχνογνωσίας για ανάπτυξη δράσεων κοινωνικής καινοτομίας
- Αδυναμία υποστήριξης των αποκεντρωτικών παρεμβάσεων από τους ΟΤΑ Α' Βαθμού
- Σταδιακή δημογραφική γήρανση του πληθυσμού
- Μείωση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Περιφέρειας Κρήτης την περίοδο 2009-2014 ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης
- Αύξηση του πληθυσμού εκτός αγοράς εργασίας
- Περιορισμένη ανάπτυξη μηχανισμών δικτύωσης και συνέργειας μεταξύ των φορέων παροχής υπηρεσιών φροντίδας
- Ελλιπής στελέχωση των δομών φροντίδας του τρίτου τομέα με εξειδικευμένο προσωπικό,

4.3. Προγράμματα ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος και η περίπτωση του Κοινωνικού Επιδόματος Αλληλεγγύης (Ελλάδα): σύντομη επισκόπηση

Τα προγράμματα ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος (ΕΕΕ) έχουν σχεδιαστεί για να αντιμετωπίσουν την ακραία φτώχεια και κατ' επέκταση να περιορίσουν το σχετικό κίνδυνο φτώχειας. Στόχος είναι η δημιουργία ενός ελάχιστου επιπέδου αξιοπρεπούς διαβίωσης για τους πολίτες και αποτελούν ουσιαστικά ένα ύστατο κοινωνικό δίκτυο ασφαλείας. Το ποσό του χορηγούμενου εισοδήματος δίνεται υπό προϋποθέσεις /κριτήρια και χωρίς αποκλεισμούς, σε όλους όσους πληρούν αυτά τα κριτήρια και αποτελεί ένα συνδυασμό παροχών σε είδος και παροχών σε χρήμα. Η χρηματική ενίσχυση που δίνεται συνδυάζεται ανάλογα με το αρχικό εισόδημα των δικαιούχων ώστε να καλυφθεί η διαφορά μεταξύ του πραγματικού εισοδήματος και του εισοδήματος που θεωρείται «ικανοποιητικό» για αξιοπρεπή διαβίωση. Πρόκειται για ένα μέτρο-πρόγραμμα προνοιακού χαρακτήρα το οποίο εκτός από τη επιδοματική ενίσχυση προωθεί τους ωφελούμενους, μέσα από την υποχρεωτική συμμετοχή τους σε προγράμματα επανένταξή τους στην αγορά εργασίας, τουλάχιστον για τα άτομα που είναι ικανά προς εργασία. Πρόκειται επομένως για πολιτική ενεργητική καθώς οι λήπτες του επιδόματος συνδυάζουν παράλληλα προσπάθειες ανεύρεσης εργασίας περιορίζοντας έτσι την τάση παθητικής εξάρτησης από το κράτος πρόνοιας.

Ούτως ή άλλως πρόκειται για ένα μέτρο το οποίο απευθύνεται σε άπορα άτομα ή σε άτομα τα οποία διαθέτουν περιορισμένους πόρους σε σχέση με άλλες ομάδες πληθυσμού.

Ο Αμίτσης (2012, σ. 1680) αναφέρει χαρακτηριστικά: «Τα προγράμματα ελαχίστου εισοδήματος στην Ευρωπαϊκή Περιφέρεια εξασφαλίζουν ένα “τελικό δίκτυο ασφάλειας” (safety) για την κάλυψη βασικών αναγκών διαβίωσης των δικαιούχων, χωρίς να προϋποθέτουν όπως τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης καταβολή προγενέστερων εισφορών, κατοχυρώνοντας, στο πλαίσιο ενός σφαιρικού και ολοκληρωμένου μηχανισμού καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού, “το θεμελιώδες ατομικό δικαίωμα επαρκών πόρων και παροχών που εξασφαλίζουν αξιοπρεπή ανθρώπινη διαβίωση. Επομένως αμβλύνουν τον παθητικό χαρακτήρα των επιδοματικών πολιτικών του Κοινωνικού Κράτους, επιδιώκοντας την κάλυψη των κενών του παραδοσιακού συστήματος κοινωνικής πρόνοιας, δεδομένου ότι συνδυάζουν την επιδοματική πολιτική με συμπληρωματικά μέτρα κοινωνικής

ένταξης, λειτουργώντας ως “εισοδηματική εγγύηση, που εξασφαλίζει ένα δίκτυο κοινωνικής προστασίας για άτομα που κινδυνεύουν να περιέλθουν σε συνθήκες φτώχειας”³⁶. Συνεπώς, οι παρεμβάσεις των προγραμμάτων ελαχίστου εισοδήματος εξυπηρετούν ευρύτερες προτεραιότητες πρόληψης φαινομένων επιδοματικής εξάρτησης (παγίδα της φτώχειας), που ανακυκλώνουν το καθεστώς του κοινωνικού αποκλεισμού στις περιπτώσεις συνειδητών επιλογών λήψης κοινωνικών παροχών σε σχέση με την ενεργητική ένταξη ή επανένταξη στην αγορά εργασίας».

Ο ίδιος συγγραφέας (Αμίτσης, 2012, σ. 1681), αναφέρει ότι το γενικό σύστημα ελαχίστου εισοδήματος δεν αντιστοιχεί στη μονοδιάστατη χορήγηση χρηματικών παροχών, αλλά συνθέτει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα κοινωνικών παρεμβάσεων που στηρίζεται σε τρεις πυλώνες:

- *μία θεσμικά κατοχυρωμένη προνοιακή παροχή εισοδηματικής ενίσχυσης, που εξασφαλίζει σε κάθε φτωχό πολίτη ένα εγγυημένο όριο διαβίωσης*
- *ένα πακέτο ποιοτικών υπηρεσιών φροντίδας για άτομα που αντιμετωπίζουν πρόσθετα προβλήματα εξαιτίας ηλικίας, ασθένειας ή αναπηρίας*
- *ένα πλέγμα προγραμμάτων ενεργοποίησης και προώθησης στην αγορά εργασίας ανέργων που είναι ικανοί και διαθέσιμοι προς απασχόληση.*

Κατά τους Frazer και Marlier (2009) στις χώρες της ΕΕ διακρίνουμε τέσσερις διακριτές κατηγορίες. Χώρες με συστήματα που χαρακτηρίζεται από απλότητα και ουσιαστικότητα τα οποία απευθύνονται σε άτομα που δε διαθέτουν επαρκείς πόρους διαβίωσης (Αυστρία, Βέλγιο, Γερμανία, Δανία, Κύπρος, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβενία, Σουηδία, Τσεχία, Φινλανδία)

Χώρες με συστήματα απλά και μη κατηγορικά με σημαντικούς περιορισμούς στα κριτήρια επιλεξιμότητας (Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία, Ουγγαρία, Πολωνία, Σλοβακία).

Χώρες με ένα σύνθετο δίκτυο από διαφορετικά και συχνά επικαλυπτόμενα συστήματα τα οποία καλύπτουν ομάδες πληθυσμού με επείγουσα ανάγκη υποστήριξης (Γαλλία, Ιρλανδία, Ισπανία, Μάλτα, Ηνωμένο Βασίλειο).

Λοιπές περιπτώσεις χωρών με υπολειμματικού χαρακτήρα συστήματα τα οποία απευθύνονται σε συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες (π.χ. Βουλγαρία, Ιταλία).

Μέχρι πρόσφατα η χώρα ήταν στην περίπτωση των χωρών της τελευταίας κατηγορίας, πριν την εφαρμογή του προγράμματος Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης το οποίο είναι πρόσφατο προνοιακό πρόγραμμα για την αντιμετώπιση

της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και απευθύνεται σε νοικοκυριά που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας.

Λειτουργεί συμπληρωματικά με τις εφαρμοζόμενες πολιτικές αντιμετώπισης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Σύμφωνα με την υπ' Αριθμ.: Γ.Δ.5οικ.2961-10 (ΦΕΚ128/τΒ/24-1-2017) απόφαση, «Καθορισμός των όρων και των προϋποθέσεων εφαρμογής του προγράμματος Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης» ως Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης ορίζεται το νέο προνοιακό πρόγραμμα που βασίζεται σε τρεις πυλώνες (Αμίτσης 2014):

α) Την εισοδηματική ενίσχυση.

β) Τη διασύνδεση με υπηρεσίες κοινωνικής ένταξης, π.χ. παραπομπή και ένταξη σε δομές και υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας και υποστήριξης, δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη ανασφαλιστών, ένταξη σε προγράμματα και κοινωνικές δομές για την αντιμετώπιση της φτώχειας, ένταξη σε προγράμματα που υλοποιούνται στο πλαίσιο του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Άπορους, κοινωνικό τιμολόγιο Δήμων και Δημοτικών Επιχειρήσεων, κοινωνικό τιμολόγιο παρόχων ηλεκτρικής ενέργειας και κοινωνικό τιμολόγιο παρόχων ύδρευσης.

γ) Τη διασύνδεση με υπηρεσίες ενεργοποίησης που στοχεύουν στην ένταξη ή επανένταξη των δικαιούχων στην αγορά εργασίας και στην κοινωνική επανένταξη. Π.χ. οι δικαιούχοι και τα υπόλοιπα μέλη του νοικοκυριού, εφόσον δύνανται να εργαστούν και δεν εργάζονται, προωθούνται σε δράσεις που στοχεύουν στην ένταξη ή επανένταξή τους στην αγορά εργασίας μέσω υπηρεσιών απασχόλησης και μπορεί να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων:

-Τη συμμετοχή σε προγράμματα κοινωφελούς εργασίας.

-Την κάλυψη προτεινόμενης θέσης εργασίας.

-Τη συμμετοχή σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης.

-Την ένταξη ή την επιστροφή στο εκπαιδευτικό σύστημα και στα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας.

-Τη συμμετοχή σε προγράμματα απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας.

Το ΚΕΑ είναι ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα που απευθύνεται σε νοικοκυριά που ζουν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας. Η έννοια της ακραίας φτώχειας ορίζεται ως η

κατοχή εισοδήματος κάτω από ένα ορισμένο όριο και περιουσιακών στοιχείων κάτω από ορισμένη αξία. Επομένως τα κριτήρια που καθορίζονται είναι :

- Εισοδηματικά
- Περιουσιακά και
- Κριτήρια διαμονής

Το ΚΕΑ εφαρμόστηκε για πρώτη φορά πιλοτικά τον Ιούλιο του 2016 σε 30 δήμους, για να επεκταθεί στη συνέχεια σε όλη τη χώρα προσφέροντας ανακούφιση σε άτομα που διαβιών σε συνθήκες ακραίας φτώχειας.⁸ Επιπλέον συνδέθηκε με σειρά από κοινωνικές υπηρεσίες και αγαθά, όπως δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, παροχή σχολικών γευμάτων, μειωμένο τιμολόγιο της ΔΕΗ, παραπομπή και ένταξη σε δομές και υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας και υποστήριξης. Βασικό στοιχείο των δικαιούχων αποτελούν τα εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια.

Το ποσό που εγγυάται το πρόγραμμα για κάθε νοικοκυριό, ανάλογα με τον αριθμό και την ηλικία των μελών του, μετά και την καταβολή της εισοδηματικής ενίσχυσης του ΚΕΑ για την πρώτη φάση του προγράμματος, ορίζεται ως ακολούθως:⁹

- Για μονοπρόσωπο νοικοκυριό, 200 ευρώ τον μήνα
 - Για κάθε επιπλέον ενήλικο μέλος του νοικοκυριού, επιπλέον 100 ευρώ τον μήνα
 - Για κάθε ανήλικο μέλος, προσαύξηση του ποσού κατά 50 ευρώ κάθε μήνα
- Τα εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια -ΚΕΑ έχουν ως εξής.

Ακίνητη περιουσία

Η συνολική αξία της ακίνητης περιουσίας του νοικοκυριού δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 90.000 ευρώ για το μονοπρόσωπο νοικοκυριό, προσαυξανόμενη κατά 15.000 ευρώ για κάθε πρόσθετο μέλος και έως 150.000 ευρώ.

Κινητή περιουσία

Η αντικειμενική δαπάνη της κινητής περιουσίας του νοικοκυριού (επιβατικά ΙΧ αυτοκίνητα ή και δίκυκλα) δεν μπορεί να υπερβαίνει στο σύνολό της το ποσό των 6.000 ευρώ.

Το συνολικό ύψος εισοδήματος ή καταθέσεων του νοικοκυριού ή/και η τρέχουσα

⁸ Από 1.1.2017 το Πρόγραμμα «Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης» (Κ.Ε.Α.), όπως ορίζεται στο άρθρο 235 του ν. 4389/2016 (Α' 94), επεκτείνεται σε όλους τους Δήμους της Χώρας.

⁹ Βλ., <https://tilegrafimanews.gr/syntakseis-epidomata/keaprogram-aitiseis-kai-plieromes/>

αξία μετοχών, ομολόγων κ.λπ. δεν μπορεί να υπερβαίνουν το εξής ποσό, έως έξι μήνες πριν από την υποβολή της αίτησης:

Μονοπρόσωπο νοικοκυριό, 1.200 ευρώ.

Νοικοκυριό αποτελούμενο από δύο ενήλικα μέλη ή **μονογονεϊκή οικογένεια** με ένα ανήλικο μέλος, 1.800 ευρώ.

Νοικοκυριό αποτελούμενο από δύο ενήλικα και ένα ανήλικο μέλος ή μονογονεϊκή οικογένεια με δύο ανήλικα μέλη, 2.100 ευρώ.

Το κοινωνικό επίδομα αλληλεγγύης, σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Εργασία και Κοινωνικής Αλληλεγγύης δόθηκε για το έτος 2017 (ως 22-10-2017) σε 288.605 νοικοκυριά. (<https://keaprogram.gr/>). Πέρα των ανωτέρω στον ελλαδικό χώρο, υπάρχουν διάφορα επιδόματα που απευθύνονται σε άτομα ή ομάδες χωρίς επαρκείς πόρους, με χαρακτήρα τακτικό, ή έκτακτο όπως οι εφάπαξ παροχές εξαιτίας φυσικών καταστροφών (πλημμυρών) και το Κοινωνικό Μέρισμα μετά από έλεγχο εισοδηματικών και περιουσιακών στοιχείων, το οποίο έχει καθιερωθεί τα τελευταία χρόνια λόγω πλεονάσματος.

4.4. Το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς Απόρους (TEBA – FEAD)¹⁰

Το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (TEBA) αποτελεί το διάδοχο πρόγραμμα του παλαιότερου ευρωπαϊκού προγράμματος διανομής τροφίμων στους απόρους. Οι χρηματοδοτικοί πόροι που διαθέτει για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020 ανέρχονται σε 3,8 δισεκατομμύρια ευρώ. Το Ταμείο εφαρμόζεται σε εθνικό επίπεδο μέσω επιχειρησιακών προγραμμάτων.

Το TEBA υιοθετήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τον Κανονισμό ΕΕ 223/2014/11-4-14. Περιλαμβάνει δράσεις των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη στήριξη και ενίσχυση των απόρων. Κυρίως αφορά στην παροχή τροφίμων, ρουχισμού και ειδών ατομικής χρήσης όπως σαμπουάν, υποδήματα κλπ. Το Ταμείο βοηθά τους απόρους να ανταπεξέλθουν τον κίνδυνο φτώχειας και τον κοινωνικού αποκλεισμού και σχετίζεται άμεσα με τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020 (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017).

¹⁰ Στο κεφάλαιο 7, θα εξειδικευτεί περαιτέρω η εφαρμογή του Προγράμματος για την Ελλάδα και την Περιφέρεια της Κρήτης.

Συγκρινόμενο με το πρόγραμμα διανομής τροφίμων στους απόρους το ΤΕΒΑ έφερε δύο σημαντικές αλλαγές στην καταπολέμηση της φτώχειας. Πρώτον, πέραν της επισιτιστικής βοήθειας, προβλέπει τόσο την παροχή υλικής στήριξης όσον και την εφαρμογή μέτρων κοινωνικής ενσωμάτωσης. Δεύτερον, η διαχείριση του Ταμείου εντός Ευρωπαϊκής Επιτροπής μεταφέρθηκε από τη Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης στη Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων. Αυτή την οργανωτική αλλαγή και τη στροφή προς την κοινωνική πολιτική ακολούθησαν και οι αρμόδιες αρχές των περισσότερων κρατών μελών.

Στόχοι του ΤΕΒΑ

Το Ταμείο προάγει την κοινωνική συνοχή, ενισχύει την κοινωνική ενσωμάτωση και, ως εκ τούτου, συνεισφέρει εν τέλει στον στόχο της εξάλειψης της φτώχειας στην Ένωση, συμβάλλοντας στην επίτευξη του στόχου για μείωση της φτώχειας, και συγκεκριμένα την μείωση του αριθμού των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού κατά τουλάχιστον 20 εκατομμύρια, σύμφωνα με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020», συμπληρώνοντας παράλληλα τη δράση των διαρθρωτικών ταμείων.

Το Ταμείο συμβάλλει στην επίτευξη του ειδικού στόχου που αφορά την ανακούφιση των χειρότερων μορφών φτώχειας, παρέχοντας μη οικονομική βοήθεια στους απόρους με τη μορφή επισιτιστικής ή/και βασικής υλικής συνδρομής και προτείνοντας δραστηριότητες κοινωνικής ενσωμάτωσης που αποσκοπούν στην ενσωμάτωση των απόρων.

Το Ταμείο συμπληρώνει τις βιώσιμες εθνικές προσπάθειες εξάλειψης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.¹¹

Προκειμένου να εφαρμόσουν το ΤΕΒΑ, τα κράτη μέλη είχαν τη δυνατότητα να επιλέξουν είτε μεταξύ δύο διαφορετικών τύπων επιχειρησιακών προγραμμάτων είτε και τους δύο τύπους προγραμμάτων (Σχήμα 19).

- Τα επιχειρησιακά προγράμματα «τύπου Ι» παρέχουν επισιτιστική βοήθεια και υλική στήριξη (π.χ. διανομή δεμάτων με τρόφιμα, υποστήριξη οργανώσεων που παρέχουν ζεστά γεύματα σε αστέγους και διανέμουν υπνόσακους και προϊόντα υγιεινής,

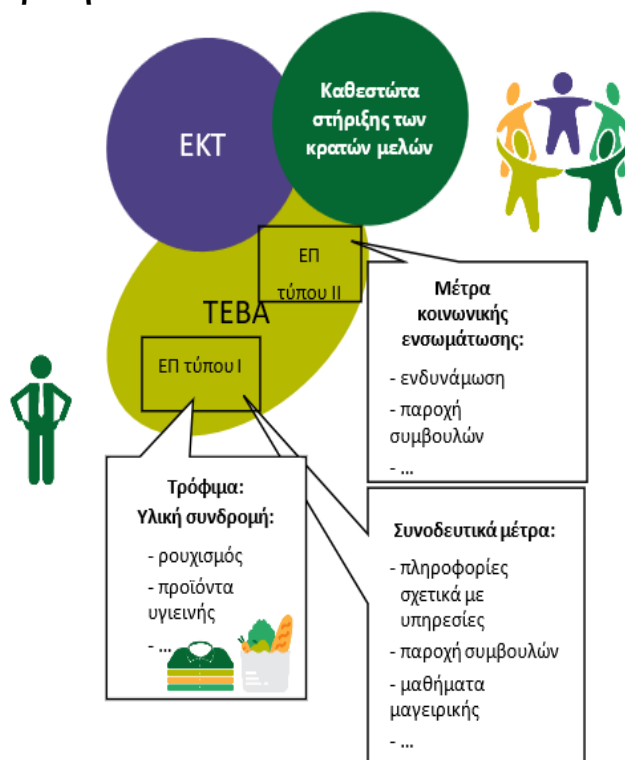
¹¹ Βλέπε: Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 223/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους.

υποστήριξη σχολικών γευμάτων για άπορα παιδιά ή παροχή στήριξης στις οικογένειές τους.

Επιπλέον, τα προγράμματα αυτά πρέπει να εμπεριέχουν συνοδευτικά μέτρα που σκοπό έχουν την ελάφρυνση του κοινωνικού αποκλεισμού των απόρων. Στα μέτρα αυτά μπορούν να συγκαταλέγονται δράσεις όπως η παροχή συμβουλών σε θέματα ατομικής υγιεινής ή τα μαθήματα μαγειρικής, αλλά και η ενημέρωση σχετικά με τα διαθέσιμα εθνικά προγράμματα κοινωνικής στήριξης.

- Τα επιχειρησιακά προγράμματα «τύπου II» προβλέπουν μέτρα για την κοινωνική ενσωμάτωση σαφώς καθορισμένων ομάδων από τον πληθυσμό των απόρων. Τα μέτρα αυτά πρέπει να συνδέονται σαφώς με τις εθνικές πολιτικές κοινωνικής ενσωμάτωσης και μπορούν να περιλαμβάνουν από συμβουλευτικές δραστηριότητες παρεμφερείς με αυτές που προβλέπονται στα συνοδευτικά έργα των ΕΠ τύπου I έως δραστηριότητες κοινωνικής ενσωμάτωσης παρόμοιες με τα μέτρα που προβλέπονται στο πλαίσιο του ΕΚΤ.

Σχήμα 19. Η διάρθρωση του ΤΕΒΑ

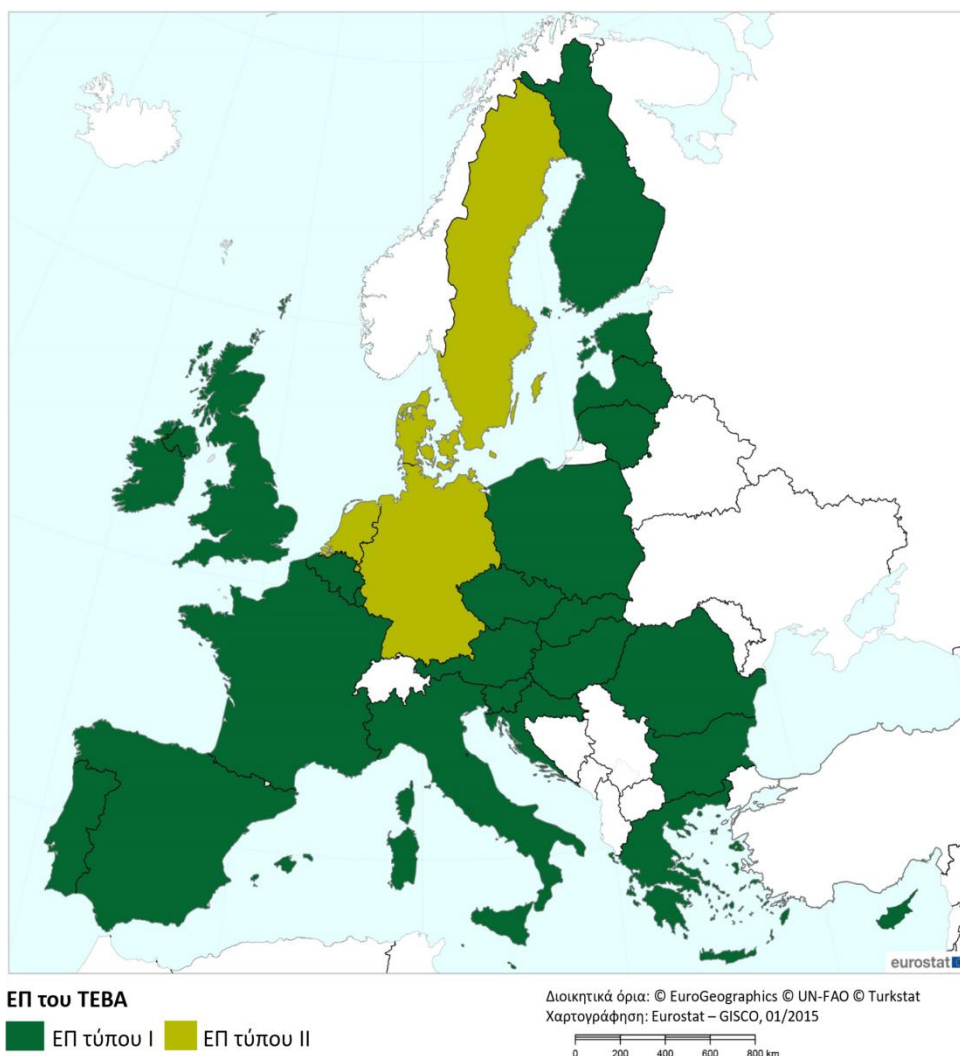

Πηγή: ΕΕΣ, 2019

Όπως διαπιστώνεται στους κάτωθι Χάρτες, είκοσι τέσσερα κράτη μέλη επέλεξαν επιχειρησιακά προγράμματα τύπου I, ενώ τα υπόλοιπα τέσσερα επέλεξαν προγράμματα τύπου II. Κανένα δεν αξιοποίησε τη δυνατότητα επιλογής και των δύο τύπων (Χάρτης 1).

Κάθε χώρα της ΕΕ έχει προσαρμόσει τη συνδρομή που προσφέρει: παροχή επισιτιστικής βοήθειας ή βασικών καταναλωτικών αγαθών στους άπορους, δραστηριότητες κοινωνικής ένταξης για να ανταποκριθεί καλύτερα στις τοπικές ανάγκες (Χάρτης 2).

Χάρτης 1. Κράτη μέλη με ΕΠ τύπου I και ΕΠ τύπου II

Πηγή: ΕΕΣ, 2019

είναι στοχευμένη, αυτό δεν εξασφαλίζεται πάντοτε σε επίπεδο προγραμμάτων. Η Επιτροπή δεν γνωρίζει αν τα συνοδευτικά μέτρα στο πλαίσιο των ΕΠ τύπου I είναι αποτελεσματικά ή συμπληρωματικά καθώς τα συνοδευτικά μέτρα στο πλαίσιο των ΕΠ τύπου I είναι μεν υποχρεωτικά, αλλά δεν καθορίζονται με σαφήνεια.

Κεφάλαιο 5. Η εθνική στρατηγική καταπολέμησης της φτώχειας και της - κοινωνική ένταξης: σύντομη περιγραφή

5.1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Η καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού βρίσκεται στο επίκεντρο της οικονομικής και κοινωνικής ατζέντας, αλλά και των προτεραιοτήτων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Η ύπαρξη και εφαρμογή Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου πολιτικής για τη μείωση της φτώχειας με στόχο την ενεργητική ένταξη των ατόμων που είναι αποκλεισμένα από την αγορά εργασίας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση, αποτελεί μια εκ των Θεματικών Αιρεσιμοτήτων του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Στο πλαίσιο αυτό, η Χώρα εκπόνησε κι απέστειλε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τον Δεκέμβριο του 2014, το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Πολιτικής για τη μείωση της φτώχειας, το οποίο εξειδικεύεται μέσω των Περιφερειακών Στρατηγικών Σχεδίων Κοινωνικής Ένταξης (Αμίτσης 2016).

Οι ειδικές αναπτυξιακές ανάγκες στο πεδίο της φτώχειας και της κοινωνικής ένταξης όπως ορίζονται στο ΕΣΠΑ 2014-2020 είναι οι ακόλουθες: **α)** η πρόσβαση στην απασχόληση και σε βασικά αγαθά ή υπηρεσίες, **β)** η κοινωνική ένταξη (στέγαση, εκπαίδευση, απασχόληση, κλπ.), **γ)** η άρση της απομόνωσης σε όλες τις παραμέτρους (βελτίωση της προσβασιμότητας, πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, σε πολιτισμικά αγαθά, κλπ.) και **δ)** η αντιμετώπιση φαινομένων που δυσχεραίνουν ή αναπαράγουν τα φαινόμενα φτώχειας (όπως η έλλειψη αναπτυξιακών ευκαιριών), ή παραμονής στην κατηγορία των Ευπαθών Ομάδων (Αμίτσης 2016).

Βασική πολιτική επιλογή της Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης, που θα διέπει την προγραμματική περίοδο 2014-2020, είναι μεταξύ άλλων η ενδυνάμωση

των δημόσιων πολιτικών πρόληψης / καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού των ευάλωτων και ειδικών ομάδων πληθυσμού που αντιμετωπίζουν αυξημένα προβλήματα λόγω της οικονομικής κρίσης. Οι κύριες διαστάσεις της στρατηγικής επικεντρώνονται στην ορθολογική ανάπτυξη ενός πλέγματος παρεμβάσεων που θα καλύπτουν όχι μόνο τις παραδοσιακές ομάδες-στόχους των προνοιακών πολιτικών (παιδιά, άτομα με αναπηρίες και ηλικιωμένοι με περιορισμένους πόρους), αλλά και άλλες κατηγορίες προσώπων που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας παρά την ικανότητα και διαθεσιμότητά τους για άσκηση απασχόλησης (π.χ. μακροχρόνια άνεργοι, υπερχρεωμένα νοικοκυριά, απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας).

Τα Περιφερειακά Στρατηγικά Σχέδια Κοινωνικής Ένταξης επηρεάζουν την εξειδίκευση της Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης και το αντίστροφο στο πλαίσιο δύο παράλληλων αλληλοδιαμορφούμενων διαδικασιών.

Οι παρεμβάσεις εντάσσονται στο Θεματικό Στόχο 9 «*Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και οποιωνδήποτε διακρίσεων*».

Σε αυτό το πλαίσιο, οι ανάγκες στο πεδίο της αντιμετώπισης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού θα ιεραρχηθούν από τις Περιφέρειες στη βάση των τοπικών χαρακτηριστικών, ιδιαιτεροτήτων και αναπτυξιακών αναγκών που είναι συμβατές με τις εθνικές και περιφερειακές στρατηγικές, και ειδικότερα:

- Ενεργές πολιτικές ένταξης με στόχο τη βελτίωση των ευκαιριών απασχόλησης
- Ενσωμάτωση των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων (όπως Ρομά, άστεγοι, μετανάστες, αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες, κλπ.)
- Καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.
- Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών κοινής ωφέλειας.
- Προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων.
- Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα (Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων).

5.2. Ο στόχος της στρατηγικής της ΕΕ «Ευρώπη 2020» για τη φτώχεια στην Ευρωπαϊκή Ένωση και οι Εθνικοί στόχοι

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Κοινοβούλιο, έχουν λάβει σημαντικές πρωτοβουλίες για την καταπολέμηση της φτώχειας. Με το ψήφισμα της 20^{ης} Οκτωβρίου 2010, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τάσσεται υπέρ του καθορισμού ενός ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος και υπέρ του καθορισμού κατώτατων μισθών πάνω από το όριο της φτώχειας. Αντίστοιχα με βάση το ψήφισμα της 7^{ης} Ιουλίου του 2011 συνεχίζεται το πρόγραμμα της Ε.Ε. που αφορά στη διανομή τροφίμων στους άπορους (Αμίτσης 2017).¹²

Αναφέρονται επιπρόσθετα μία σειρά από σημαντικές πρωτοβουλίες, όπως η αξιολόγηση των στρατηγικών για την ενεργό ένταξη και η Λευκή Βίβλος για τις συντάξεις (COM(2012) 0055). Από το 2011, η Ετήσια Διάσκεψη της πλατφόρμας φέρνει σε επαφή υπευθύνους χάραξης πολιτικής με βασικούς ενδιαφερόμενους φορείς και ανθρώπους που έχουν βιώσει τη φτώχεια.

Για να αντιμετωπίσει τον αυξανόμενο αριθμό των ατόμων που ζουν στην Ευρώπη υπό την απειλή της φτώχειας λόγω της κρίσης, το 2013 η Επιτροπή ενέκρινε δύο ακόμη πρωτοβουλίες.

Με την ανακοίνωσή της, τον Φεβρουάριο του 2013, υπό τον τίτλο «Στοχεύοντας στις κοινωνικές επενδύσεις για την ανάπτυξη και τη συνοχή — Δέσμη μέτρων για τις κοινωνικές επενδύσεις», η Επιτροπή παρότρυνε τα κράτη μέλη να δώσουν προτεραιότητα στις κοινωνικές επενδύσεις προς όφελος των πολιτών, και ειδικότερα να επενδύσουν στα παιδιά, προκειμένου να σπάσει ο κύκλος της ανισότητας.

Επίσης, τον Οκτώβριο του 2013, η Επιτροπή παρουσίασε πρόταση για την ενίσχυση της κοινωνικής διάστασης στη διακυβέρνηση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, ανταποκρινόμενη στις εκκλήσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Κύριο στοιχείο της είναι ο κοινωνικός πίνακας αποτελεσμάτων, ο οποίος συνιστά εργαλείο ανάλυσης για τον εντοπισμό εξελίξεων στην ΕΕ που χρειάζονται πιο στενή παρακολούθηση. Περιλαμβάνει πέντε βασικούς δείκτες: ανεργία: ανεργία των νέων και ποσοστό νέων εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης (ΕΕΑΚ),

¹² Βλέπε αναλυτικότερη περιγραφή σε επόμενα Κεφάλαια.

διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών, ποσοστό κινδύνου φτώχειας, και εισοδηματικές ανισότητες. Από το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο του 2014,

Τον Απρίλιο του 2017, προκειμένου να στηρίξει τη σύγκλιση προς την κατεύθυνση καλύτερων συνθηκών διαβίωσης και εργασίας σε όλο και πιο ευέλικτες αγορές εργασίας, η Επιτροπή παρουσίασε τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Τον Νοέμβριο του 2017 και τα τρία κύρια θεσμικά όργανα της ΕΕ εξέφρασαν την προσήλωσή τους στον πυλώνα σε μια κοινή διακήρυξη. Ο πυλώνας ορίζει την κοινωνική προστασία και ένταξη ως έναν από τους τρεις βασικούς τομείς (2.3.1 Κοινωνική πολιτική και πολιτική απασχόλησης: γενικές αρχές).

Ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων χρησιμοποιήθηκε για τη δρομολόγηση σειράς νομοθετικών και πολιτικών πρωτοβουλιών, όπως η πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με διαφανείς και προβλέψιμους όρους εργασίας και η δέσμη μέτρων για την κοινωνική δικαιοσύνη (Ευρωπαϊκή Αρχή Εργασίας, Πρόσβαση στην κοινωνική προστασία).¹³

Ωστόσο, παρά τις αξιολογες αυτές πρωτοβουλίες και κατευθύνσεις, κατά τη δική μας άποψη ως ορόσημο μπορεί να θεωρηθεί το έτος 2010, καθώς η καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, αποτελεί πρωταρχικό στόχο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

Αναλυτικότερα, ο νέος κοινός στόχος της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» αποσκοπεί στη μείωση έως το 2020 του αριθμού των Ευρωπαίων που διαβιούν κάτω από το εθνικό όριο φτώχειας κατά 25% και η έξοδος 20 εκατομμυρίων ανθρώπων από τη φτώχεια.¹⁴

Σε εθνικό επίπεδο, τα Κράτη-Μέλη θα πρέπει:

¹³ Όλες οι προαναφερθείσες πληροφορίες προέρχονται από την επίσημη ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου: <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/60/η-καταπολεμηση-της-φτωχειας-του-κοινωνικου-αποκλεισμου-και-των-διακρισεων>.

¹⁴ Ωστόσο, ο αριθμός των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας και αποκλεισμού παρέμεινε υψηλός, αφού η πρώτη σημαντική του μείωση καταγράφηκε για πρώτη φορά το 2017 (κατά 5,1 εκατομμύρια σε σύγκριση με το 2016 (Eurostat) (Βλέπε και Σχήμα 20 σε επόμενη ενότητα). Για να υλοποιηθεί αυτόν τον στόχο, η Επιτροπή έβαλε σε εφαρμογή τον Δεκέμβριο του 2010 την Ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

- Να προάγουν τη συλλογική και ατομική ευθύνη για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.
- Να καθορίσουν και να εφαρμόσουν μέτρα για την αντιμετώπιση των ειδικών συνθηκών των ομάδων ιδιαίτερου κινδύνου (μονογονεϊκές οικογένειες, ηλικιωμένες γυναίκες, μειονότητες, Ρομά, άτομα με αναπηρίες και άστεγοι).
 - Να αναπτύξουν πλήρως τα συστήματα κοινωνικής ασφάλειας και συνταξιοδότησης που διαθέτουν ώστε να διασφαλίσουν κατάλληλη ενίσχυση του εισοδήματος και πρόσβαση στο σύστημα υγείας.

Οι Εθνικοί Στόχοι, που μας αφορούν περισσότερο, συμπεριλαμβανομένων των δράσεων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020¹⁵ και στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) που αφορούν στην αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού διαρθρώνονται σε τρεις συνιστώσες:

- I. Στη μείωση του αριθμού των ατόμων που απειλούνται από τη φτώχεια ή/και τον κοινωνικό αποκλεισμό κατά 450.000 έως το 2020. Αυτό μεταφράζεται σε μείωση του ποσοστού όσων απειλούνται από τη φτώχεια (at-risk of poverty) ή/και τον αποκλεισμό (exclusion rate) από το 28% το 2008 στο 24% το 2020.
- II. Στην αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας, μέσω μείωσης του αριθμού των παιδιών και νέων (0-17) που απειλούνται από τη φτώχεια κατά 100.000 έως το 2020, γεγονός που μεταφράζεται σε μείωση του ποσοστού των παιδιών (0-17) που απειλούνται από τη φτώχεια από το 23% το 2008 στο 18% το 2020 (EU-SILC 2008).
- III. Στη δημιουργία ενός «δικτύου κοινωνικής ασφάλειας» κατά του κοινωνικού αποκλεισμού (social safety net against social exclusion), που περιλαμβάνει δυνατότητα πρόσβασης στους πολίτες σε βασικές υπηρεσίες, όπως η ιατρική περίθαλψη, η στέγαση και η εκπαίδευση. Αυτός ο στόχος συνεπάγεται δραστική μείωση του αριθμού των

¹⁵ Το ΕΣΠΑ 2014-2020 αποτελεί το βασικό χρηματοδοτικό μέσο για την υλοποίηση των δράσεων προώθησης της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας και ειδικότερα από τους Θεματικούς Στόχους: 8 «Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού», 9 «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης» και 10 «Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση», που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ.

πολιτών που δεν έχουν πρόσβαση σε πρωτοβάθμιες υπηρεσίες ιατρικής περίθαλψης, εκπαίδευσης και στέγαση. Ο συγκεκριμένος στόχος είναι ποιοτικός μη- ποσοτικοποιημένος και κυρίως συνδέεται με διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις.

Σύμφωνα με το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2015, οι βασικές προκλήσεις για την αντιμετώπιση της φτώχειας και της κοινωνικής ένταξης και ενσωμάτωσης προσδιορίζονται στα εξής:

- στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του συστήματος κοινωνικής προστασίας λόγω δομικών ανεπαρειών, όπως η έλλειψη κεντρικού σχεδιασμού, συντονισμού και διασύνδεσης των κρατικών παρεμβάσεων, ο κατακερματισμός υπηρεσιών που εμπλέκονται στη χάραξη και υλοποίηση των κοινωνικών πολιτικών, με επικαλύψεις και χωρίς σαφή διαχωρισμό αρμοδιοτήτων, η περιορισμένη εφαρμογή ουσιαστικών αποκεντρωμένων πολιτικών, που θα εμπλέκουν την αυτοδιοίκηση τόσο στην υλοποίηση όσο και στη χάραξη σε τοπικό επίπεδο.
- στην αποκατάσταση της κοινωνικής συνοχής και της κοινωνικής δικαιοσύνης, μέσα από την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης σε βραχυχρόνιο επίπεδο, αλλά και από την υιοθέτηση και εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη μακροπρόθεσμα.
- στη δημιουργία μόνιμου δικτύου ασφαλείας (safety net) για όλους όσους διαμένουν στη χώρα, που θα οδηγήσει στην υλοποίηση του τρίτου από τους εθνικούς στόχους που έχουν τεθεί από το 2010.

Τον Ιούνιο του 2010, τα Κράτη Μέλη είχαν δεσμευτεί για την άρση τουλάχιστον 20 εκατομμυρίων ανθρώπων, από τον κίνδυνο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού μέχρι το 2020. Ο συμφωνημένος στόχος ορίζεται με βάση το συνδυασμό τριών δεικτών που αντικατοπτρίζουν τις πολλαπλές όψεις της φτώχειας και του αποκλεισμού σε όλη την Ευρώπη. Οι δείκτες αυτοί είναι:

Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας που αφορά άτομα/ νοικοκυριά, των οποίων το διαθέσιμο εισόδημα είναι κάτω από το 60% του μέσου εισοδήματος της χώρας τους¹⁶.

Το ποσοστό σοβαρής υλικής στέρησης αναφέρεται στη κατάσταση των ανθρώπων που δεν μπορούν να καλύψουν οικονομικά, μια σειρά από ανάγκες που θεωρούνται ουσιώδους σημασίας για να ζήσουν μία αξιοπρεπή ζωή στην Ευρώπη.¹⁷ Αυτό αντανακλά τόσο την κατανομή των πόρων στο εσωτερικό μιας χώρας καθώς και τις διαφορές του βιοτικού επιπέδου στην Ευρώπη, όπως και τις επιπτώσεις της αύξησης αυτών, κυρίως στις χώρες με το χαμηλότερο κατά κεφαλήν Α.Ε.Π.

Το ποσοστό των ανθρώπων που ζει σε νοικοκυριά με ελάχιστη απασχόληση.¹⁸ αναφέρεται στις περιπτώσεις που οι άνθρωποι ζουν σε νοικοκυριά, όπου κανείς δεν εργάζεται (ή υποαπασχολείται), αλλά αυτό δε σημαίνει απαραίτητα ότι ζουν με πολύ χαμηλό εισόδημα.

Με βάση τον σύνθετο δείκτη φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, που περιλαμβάνει τους τρεις προαναφερθέντες μεμονωμένους δείκτες ομάδες υψηλού κινδύνου είναι οι εξής: Παιδιά, ηλικιωμένοι, ανύπαντρες γυναίκες, μονογονεϊκές οικογένειες, εργαζόμενοι χαμηλής ειδίκευσης, άνεργοι, μη ενεργά άτομα σε ηλικία εργασίας, μεταξύ των οποίων και άτομα με ειδικές ανάγκες, άτομα που ζουν σε αγροτικές περιοχές και οι μετανάστες.

Στο Σχήμα 20 διαπιστώνεται ότι η Ελλάδα για το 2018 συγκατέχεται στις τρεις πρώτες χώρες της ΕΕ-28 στις οποίες ο κίνδυνος φτώχειας ή ο κοινωνικός αποκλεισμός καταγράφεται υψηλότερος (για το 2018): Βουλγαρία (32,8%),

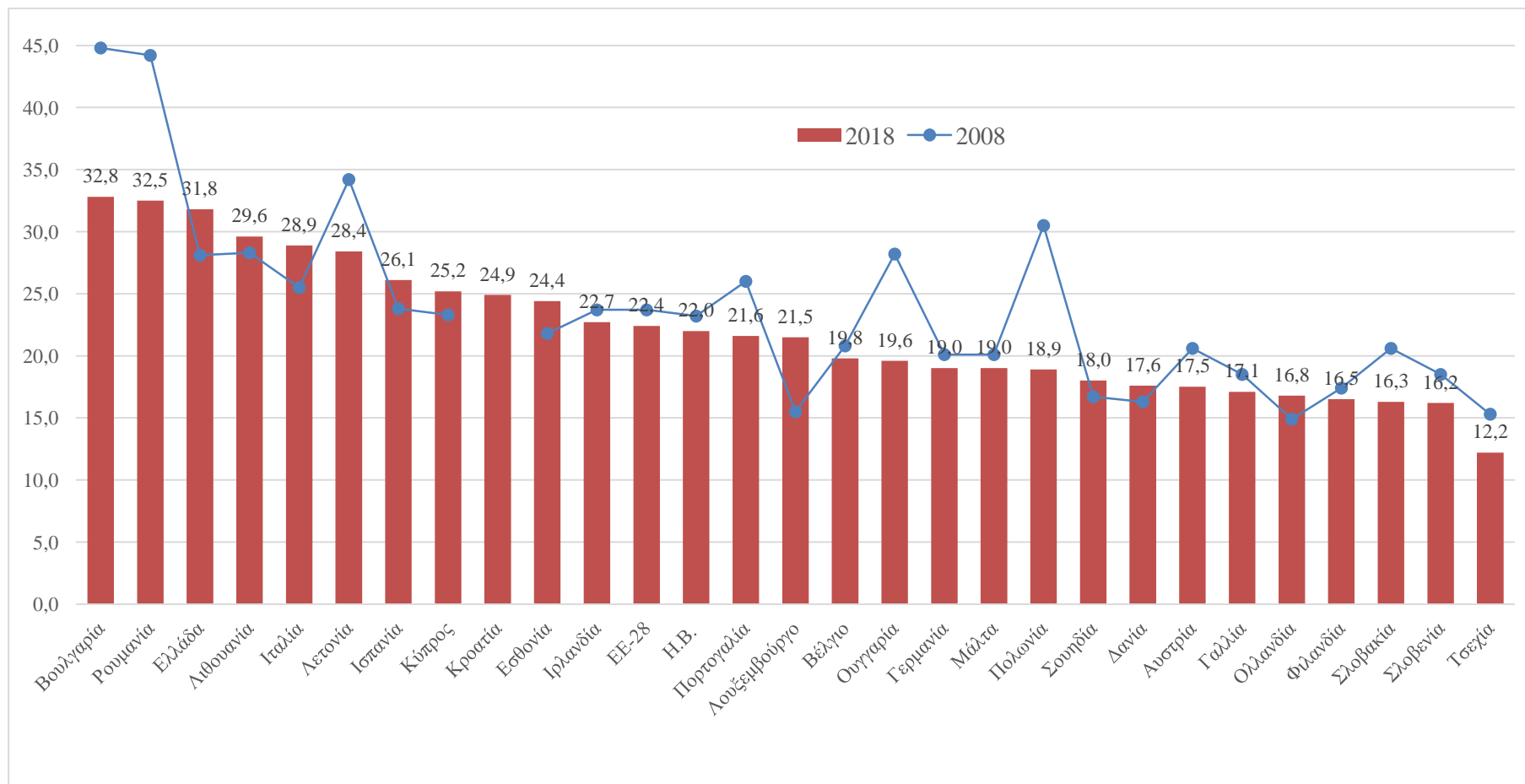
¹⁶ Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας ορίζεται ως το ποσοστό των ατόμων με ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα, κάτω από το 60% του μέσου όρου, του εθνικού σταθμισμένου εισοδήματος. Το ισοδύναμο εισόδημα ορίζεται ως το συνολικό εισόδημα του νοικοκυριού (συμπεριλαμβανομένων όλων των πηγών του τρέχοντος εισοδήματος που διαθέτει το νοικοκυριό, μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις και τους άμεσους φόρους), διαιρούμενο με το «ισοδύναμο μέγεθος» του, προκειμένου να ληφθεί υπόψη το μέγεθος και η σύνθεση του νοικοκυριού

¹⁷ Οι άνθρωποι θεωρούνται ότι αντιμετωπίζουν σοβαρή υλική στέρηση στη περίπτωση που παρουσιάζουν τουλάχιστον 4 από τις 9 στερήσεις: i) να πληρώσουν το ενοίκιο ή τους λογαριασμούς των δημόσιων υπηρεσιών, ii) να κρατήσουν το σπίτι τους επαρκώς ζεστό, iii) να αντιμετωπίσουν απροσδόκητα έξοδα, iv) να τρώνε κρέας, ψάρι ή ισοδύναμο πρωτεΐνης κάθε δεύτερη μέρα, v) να απολαύσουν μία εβδομάδα διακοπών μακριά από το σπίτι, μία φορά το χρόνο, vi) να έχουν αυτοκίνητο, vii) να έχουν πλυντήριο ρούχων, viii) να έχουν έγχρωμη τηλεόραση ή ix) να έχουν τηλέφωνο.

¹⁸ Τα άτομα που ζουν σε σπίτι με πολύ χαμηλό ποσοστό εργασίας, είναι άτομα ηλικίας 0-59 ετών και ζουν σε νοικοκυριά όπου οι ενήλικες εργάζονται λιγότερο από το 20% των δυνατοτήτων τους σε σχέση με τη συνολική εργασία που είχαν κατά τη διάρκεια των προηγούμενων 12 μηνών.

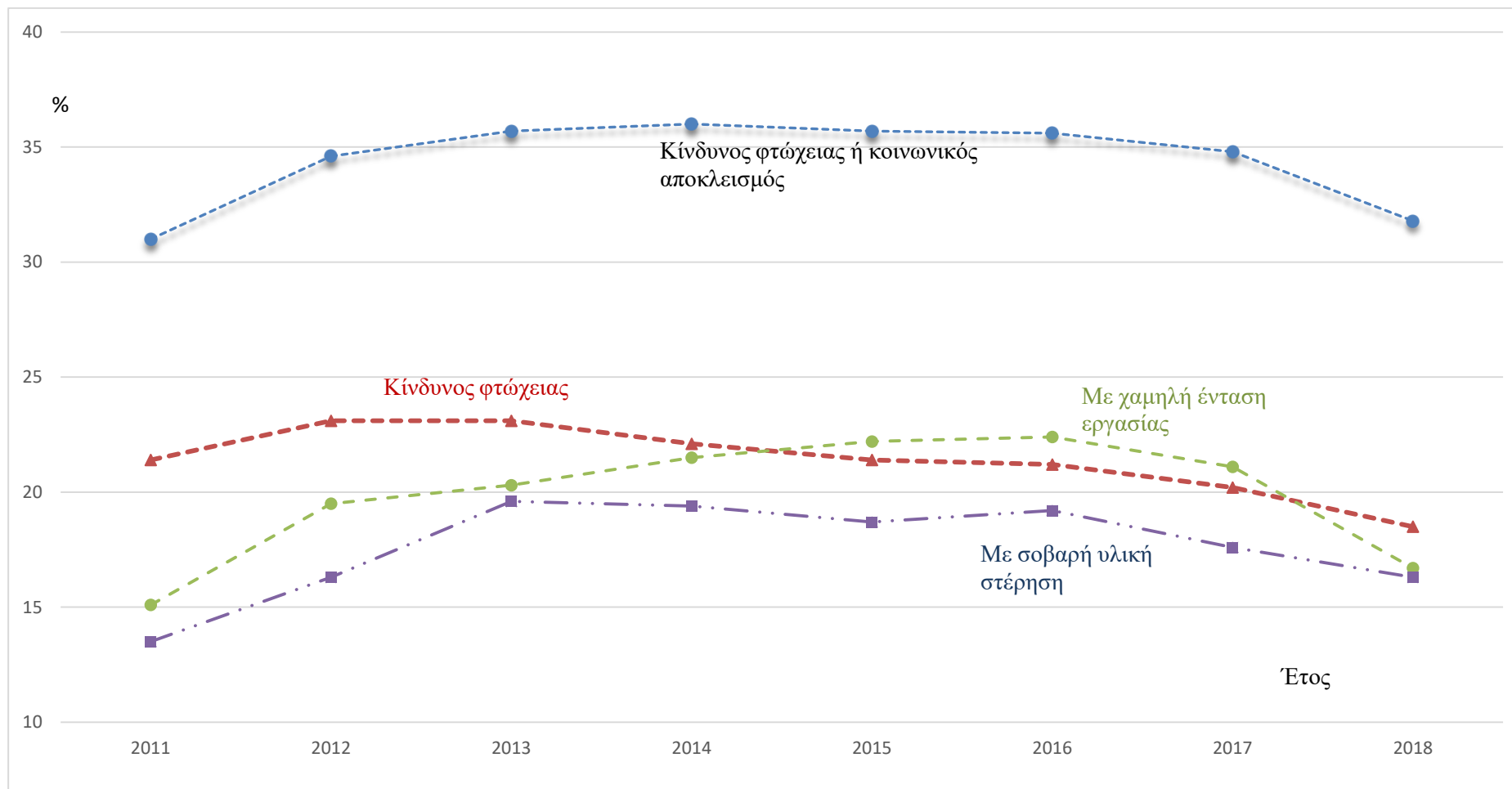
Ρουμανία (32,5%), Ελλάδα (31,8%). Επίσης στο Σχήμα 21, διαφαίνεται ότι στη Ελλάδα η εξέλιξη των σχετικών δεικτών τα τελευταία χρόνια είναι πτωτική. Είναι προφανές από τους δείκτες αποτύπωσης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού ότι η κατάσταση στη χώρα ακολούθησε μία πολύ αρνητική πορεία τουλάχιστον μέχρι και το 2013, αποτέλεσμα της παρατεταμένης δημοσιονομικής, οικονομικής κρίσης.

Σχήμα 20. Κίνδυνος φτώχειας ή κοινωνικός αποκλεισμός σε χώρες της ΕΕ-28, 2008 και 2017/18

Πηγή: Eurostat

Σχήμα 21. Ο δείκτης φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού και οι επί μέρους συνιστώσες του στην Ελλάδα, 2008 και 2018

Πηγή:

Eurostat

5.3. Το υπόδειγμα της Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης: σύντομη επισκόπηση

Η Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη (ΕΣΚΕ), καλείται να καλύψει κενά και αδυναμίες όπως ο ανορθολογικός σχεδιασμός (μειωμένη αποτελεσματικότητα και βιωσιμότητα) των κοινωνικών υπηρεσιών, αλληλεπικαλύψεις, κενά, συγκρούσεις, έλλειμμα παρακολούθησης (αδύνατη ή εξαιρετικά δυσχερής η συλλογή αξιόπιστων στοιχείων) και αξιολόγησης (δυσχερής η προώθηση μεταρρυθμίσεων). Παράλληλα καλείται να συμπληρώσει στοιχεία όπως η έλλειψη μηχανισμού οριζόντιας παρακολούθησης και συντονισμού των κεντρικών και τοπικών παρεμβάσεων κλπ.

Σε αυτό το πλαίσιο η Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη (ΕΣΚΕ), καλείται να απαντήσει στο αίτημα για μια ολοκληρωμένη στρατηγική για την κοινωνική ενσωμάτωση και την άρση των ανισοτήτων, δημιουργώντας το απαραίτητο και κατάλληλο εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τη μείωση της φτώχειας, μέσω της ενεργού ένταξης, καθώς και της υλικής και οικονομικής στήριξης. Αντανακλά τις νέες προτεραιότητες της Ελληνικής Πολιτείας για την ενδυνάμωση του Κοινωνικού Κράτους και την επιδίωξη της μετάβασης σε ένα Ενεργητικού Κοινωνικού Κράτους, το οποίο προσανατολίζεται στη σύνδεση των δημόσιων κοινωνικών παρεμβάσεων με τις αναπτυξιακές πολιτικές και την προώθηση της απασχόλησης και στην ενίσχυση των ευκαιριών των ατόμων που αντιμετωπίζουν καταστάσεις ανάγκης λόγω διαθρωτικών μεταβολών και της οικονομικής κρίσης.

Το Ενεργητικό Κοινωνικό Κράτος αποτελεί βασικό μηχανισμό προσαρμογής των πολιτικών κοινωνικής προστασίας και αποσκοπεί στην προστασία κάθε ατόμου σε κίνδυνο και πέραν των παραδοσιακών ευάλωτων ομάδων (μακροχρόνια άνεργοι, άτομα που ζουν σε νοικοκυριά ανέργων, οικονομικά ανενεργοί, μονογονεϊκές οικογένειες, μετανάστες, κλπ.) και περιπτώσεις ατόμων που αδυνατούν αντικειμενικά να εργασθούν (παιδιά, ηλικιωμένοι, ανάπηροι, γυναίκες με εξαρτημένα μέλη).

Βασική φιλοσοφία της Εθνικής Στρατηγικής είναι η διαφύλαξη του κοινωνικού ιστού της χώρας με την ενδυνάμωση των δημόσιων πολιτικών καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού των κατοίκων που αντιμετωπίζουν

αυξημένα προβλήματα λόγω της οικονομικής κρίσης. Το όραμα της Εθνικής στρατηγικής εστιάζει στην «Άμβλυση των ανισοτήτων με έμφαση στην αποτελεσματική προστασία των πλέον ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, στον εκσυγχρονισμό των δημόσιων πολιτικών ένταξης με έμφαση στον ενεργητικό χαρακτήρα των μέτρων και την αναπτυξιακή διάσταση των κοινωνικών δαπανών και, στην αναβάθμιση του πλαισίου συνεργασίας κράτους, κοινωνίας των πολιτών και αγοράς, με έμφαση στην δημιουργία ισχυρών εταιρικών σχέσεων για την καταπολέμηση της φτώχειας και του αποκλεισμού.

Η Στρατηγική έχει της εξής αρχιτεκτονική:

A. Εθνική Στρατηγική

- Σχεδιάζεται και παρακολουθείται διατομεακά με την συμμετοχή όλων των συναρμόδιων Υπουργείων
- Προωθείται και κατοχυρώνεται θεσμικά από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Αλληλεγγύης

B. Περιφερειακές Στρατηγικές

- Προσαρμόζουν το πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά (ανάγκες και διαθέσιμοι πόροι) της κάθε Περιφέρειας
- Σχεδιάζονται, παρακολουθούνται και συντονίζονται σε περιφερειακό επίπεδο από τις Περιφέρειες σε συνεργασία με τους δήμους της περιοχής ευθύνης τους και λοιπούς τοπικούς παράγοντες
- Υλοποιούνται από τους Ο.Τ.Α. Α' και Β' Βαθμού στο πλαίσιο άσκησης των κοινωνικών αρμοδιοτήτων τους

Η ΕΣΚΕ στηρίζεται σε τρεις Πυλώνες, μέσω των οποίων οριοθετούνται οι βασικές προτεραιότητες δράσης των πολιτικών κοινωνικής ένταξης την περίοδο 2015-2020:

ΠΥΛΩΝΑΣ 1: Καταπολέμηση της φτώχειας

ΠΥΛΩΝΑΣ 2: Πρόσβαση σε υπηρεσίες

ΠΥΛΩΝΑΣ 3: Αγορά εργασίας χωρίς αποκλεισμούς

Από επιχειρησιακή άποψη, οι τρεις Πυλώνες της Στρατηγικής εξειδικεύονται σε τέσσερις Άξονες Προτεραιότητας (ΑΠ), κάθε ένας εκ των οποίων διαρθρώνεται σε Προτεραιότητες και Μέτρα:

Άξονας 1 : Καταπολέμηση της ακραίας φτώχειας (Πυλώνες 1 και 2)

Άξονας 2: Πρόληψη και καταπολέμηση του αποκλεισμού των παιδιών (Πυλώνες 1 και 2)

Άξονας 3: Προώθηση της ένταξης των ευπαθών ομάδων (Πυλώνες 1, 2 και 3)

Άξονας 4: Καλή διακυβέρνηση των πολιτικών ένταξης

Πίνακας 2. Διάρθρωση ΕΣΚΕ σε Άξονες Προτεραιότητας, Προτεραιότητες και Μέτρα

Άξονας Προτεραιότητας 1: Καταπολέμηση της Ακραίας Φτώχειας	
Προτεραιότητες	Μέτρα πολιτικής
Πρόσβαση σε βασικά αγαθά	Βασικά είδη διαβίωσης. Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Στέγαση. Ηλεκτρική ενέργεια. Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Δικαιοσύνη. Αντιμετώπιση κρίσεων. Πρόσβαση σε δραστηριότητες πολιτισμού και αναψυχής
Πρόσβαση σε επαρκείς πόρους	Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα. Βασική σύνταξη. Επιδότηση θέρμανσης
Άξονας Προτεραιότητας 2: Πρόληψη και Καταπολέμηση του Αποκλεισμού των Παιδιών	
Πρόσβαση σε οικονομικούς πόρους	Επιδοματικά προγράμματα εστιασμένα στα παιδιά (επίδομα απροστάτευτων παιδιών, στήριξης τέκνων, στήριξης Τρίτεκνων και Πολύτεκνων)
Πρόσβαση σε ποιοτικές και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες	Πρόσβαση σε υπηρεσίες προσχολικής αγωγής. Πρόσβαση σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης, ψυχαγωγίας και αναψυχής. Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες ανοικτής φροντίδας. Πρόληψη της παραπομπής σε δομές κλειστής φροντίδας. Προώθηση της αποϊδρυματοποίησης, αποκατάστασης και επανένταξης. Αναβάθμιση της ποιότητας των υπηρεσιών κλειστής φροντίδας. Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες Νομικής Συνδρομής
Άξονας Προτεραιότητας 3: Προώθηση της Ένταξης	
Ενίσχυση εισοδηματικών πόρων ανέργων	Πρόσβαση σε ειδικά επιδόματα για ευάλωτες ομάδες ανέργων χαμηλού εισοδήματος, μακροχρόνια ανέργων
Πρόσβαση ανέργων σε υπηρεσίες ενεργοποίησης για την εργασιακή ένταξη	Πρόσβαση των ευάλωτων ομάδων ανέργων σε προγράμματα μη τυπικής εκπαίδευσης και άτυπης μάθησης. Πρόσβαση των ευάλωτων ομάδων ανέργων σε προγράμματα ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης. Πρόσβαση των ευάλωτων ομάδων ανέργων σε δράσεις Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας
Πρόσβαση ανέργων με σωρευτικά χαρακτηριστικά αποκλεισμού και άλλων ομάδων σε οικονομικά προσιτές και ποιοτικές υπηρεσίες	Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες ανοικτής φροντίδας. Πρόσβαση σε υπηρεσίες κατ' οίκον φροντίδας. Πρόληψη της παραπομπής σε Δομές Κλειστής Φροντίδας. Προώθηση της αποϊδρυματοποίησης, αποκατάστασης και επανένταξης. Αναβάθμιση της ποιότητας των υπηρεσιών κλειστής φροντίδας. Πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης της φερεγγυότητας των φτωχών νοικοκυριών
Άξονας Προτεραιότητας 4: Χρηστή και Αποτελεσματική Διακυβέρνηση των Πολιτικών Ένταξης	
Συντονισμός των πολιτικών	Συντονισμός των πολιτικών ένταξης. Εθνικός Μηχανισμός για

ένταξης	τον συντονισμό των πολιτικών ένταξης. Περιφερειακά Παρατηρητήρια Ένταξης. Παρατηρητήριο Φορέων Κοινωνικής Φροντίδας και Αλληλεγγύης.
Ποιότητα των πολιτικών ένταξης	Χάρτης Ποιότητας Κοινωνικών Υπηρεσιών. Δίκτυα Κοινωνικής Καινοτομίας.
Αποτελεσματική εφαρμογή των πολιτικών ένταξης	Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού του δημόσιου τομέα. Ανάπτυξη του Κοινωνικού Πλουραλισμού. Ανάπτυξη της Βασικής και Εφαρμοσμένης Έρευνας στο πεδίο των πολιτικών ένταξης

Κεφάλαιο 6. Περιφερειακή στρατηγική καταπολέμησης της φτώχειας και της κοινωνική ένταξης: Η περίπτωση της περιφέρειας Κρήτης

6.1. Εισαγωγικά: Το πλαίσιο διαμόρφωσης της Περιφερειακής Στρατηγικής

Το προϋφιστάμενο σύστημα των πολιτικών ένταξης στην Ελλάδα-σε εθνικό επίπεδο , χαρακτηριζόταν από την απουσία Εθνικής ή κατ' αντιστοιχία περιφερειακής Στρατηγικής που να εξασφαλίζει ένα κοινό πλαίσιο αρχών, προτεραιοτήτων και μετρήσιμων στόχων για τις παρεμβάσεις τόσο του δημόσιου τομέα όσο και του μη δημόσιου τομέα. Οι συνέπειες ήταν να υπάρχει ένα μη- ορθολογικός σχεδιασμός (μειωμένη αποτελεσματικότητα και βιωσιμότητα), να εντοπίζονται αλληλεπικαλύψεις, κενά, συγκρούσεις καθώς και έλλειμμα παρακολούθησης (αδύνατη ή εξαιρετικά δυσχερής η συλλογή αξιόπιστων στοιχείων) και αξιολόγησης.

Η Στρατηγική Καταπολέμησης της Φτώχειας και Κοινωνικής Ένταξης της Περιφέρειας Κρήτης (ΠΕΣΚΕ Κρήτης) αποτελεί μία διαδικασία οριοθέτησης αρχών, στόχων και προτεραιοτήτων για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού σε περιφερειακό επίπεδο.

Αφετηρία της Στρατηγικής αποτελεί το αξίωμα ότι οι περιφερειακές πολιτικές κοινωνικής ένταξης εξυπηρετούν τρεις θεμελιώδεις λειτουργίες : ενίσχυση της κοινωνικής προστασίας, ανάπτυξη των κοινωνικών επενδύσεων και σταθεροποίηση της τοπικής οικονομίας. Οι περιφερειακές στρατηγικές δεν έχουν μόνο άμεσες αλλά και μακροπρόθεσμες συνέπειες, προσφέροντας οικονομικά και κοινωνικά οφέλη με την πάροδο του χρόνου, ιδίως όσον αφορά τις προοπτικές απασχόλησης ή και ενίσχυσης του εισοδήματος των ευπαθών ομάδων.

Βασική επιδίωξη της στρατηγικής αποτελεί η αποτελεσματική προστασία των πλέον ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, ο εκσυγχρονισμός των περιφερειακών και

τοπικών πολιτικών ένταξης με έμφαση στον ενεργητικό χαρακτήρα των μέτρων και την αναπτυξιακή διάσταση των κοινωνικών δαπανών και η δημιουργία ισχυρών εταιρικών σχέσεων για την καταπολέμηση της φτώχειας και του αποκλεισμού που ενισχύουν την τοπική οικονομία.¹⁹

Ομάδες υψηλής προτεραιότητας για την Περιφερειακή Στρατηγική Ένταξης αποτελούν:

-Τα μονοπρόσωπα νοικοκυριά - ενήλικα άτομα με ατομικό ετήσιο εισόδημα κάτω από το εγγυημένο όριο συντήρησης

-Οι μακροχρόνια άνεργοι με ατομικό ή οικογενειακό ετήσιο εισόδημα κάτω από το εγγυημένο όριο συντήρησης

-Οι οικογένειες μη οικονομικά ενεργού πληθυσμού (μέλη που δεν εργάζονται ούτε αναζητούν εργασία) με ατομικό ή οικογενειακό ετήσιο εισόδημα κάτω από το εγγυημένο όριο συντήρησης

- Οι ηλικιωμένοι άνω των 65 ετών που δεν λαμβάνουν συντάξεις ή προνοιακά επιδόματα με ατομικό ή οικογενειακό ετήσιο εισόδημα κάτω από το εγγυημένο όριο συντήρησης

-Τα παιδιά ηλικίας 0-17 ετών σε καταστάσεις αποκλεισμού

-Τα άτομα με αυξημένους κινδύνους φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού λόγω πολλαπλών στερήσεων (π.χ. άστεγοι)

Σε σχέση με τα παραπάνω, η ανάλυση των σχετικών δεδομένων αναδεικνύει ως ομάδες υψηλής προτεραιότητας της Περιφερειακής Στρατηγικής:

- τους κατόχους των Ειδικών Βιβλιαρίων Ανασφαλιστού

-τα απροστάτευτα παιδιά

-τους άπορους ηλικιωμένους που δεν λαμβάνουν τη Σύνταξη Ανασφαλιστών

Υπερηλίκων

- τους εξυπηρετούμενους (παιδιά και ενήλικες) από το Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Κρήτης και άλλα ΝΠΔΔ/ΝΠΙΔ κλειστής φροντίδας

- τους εγγεγραμμένους στα μητρώα της Περιφερειακής Διεύθυνσης ΟΑΕΔ Κρήτης ανέργους που δεν θεμελιώνουν δικαίωμα λήψης εισοδηματικών παροχών

- τους εγγεγραμμένους στα μητρώα της Περιφερειακής Διεύθυνσης ΟΑΕΔ Κρήτης

¹⁹ Αναφέρεται ότι το μοντέλο της ενεργητικής ένταξης συμπληρώνει τις παραδοσιακές αναδιανεμητικές επιδοματικές πολιτικές καταπολέμησης της φτώχειας, επιδιώκοντας τρεις θεμελιώδεις προτεραιότητες: α) στήριξη του εισοδήματος για να διασφαλίζεται αξιοπρεπές βιοτικό επίπεδο των ανθρώπων χωρίς επαρκείς πόρους β) σύνδεση με την αγορά εργασίας μέσω μέτρων προώθησης στην απασχόληση γ) βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης σε υπηρεσίες.

λήπτες επιδόματος μακροχρόνια ανέργων

-τους εγγεγραμμένους στα μητρώα της Περιφερειακής Διεύθυνσης ΟΑΕΔ Κρήτης

λήπτες τακτικού επιδόματος ανέργων

-τους λήπτες των προνοιακών αναπηρικών επιδομάτων.

Η Στρατηγική διαρθρώνεται σε τρεις πυλώνες που εξασφαλίζουν την προώθηση της Ενεργητικής Ένταξης των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, συνδυάζοντας την επαρκή ενίσχυση του εισοδήματος, την προώθηση στην απασχόληση χωρίς αποκλεισμούς και την πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες φροντίδας, λαμβάνοντας υπόψη τόσο τον αντίκτυπο των μέτρων στην κοινωνική και οικονομική ενσωμάτωση των ευάλωτων ατόμων, όσο και τις πιθανές μεταξύ τους συνέργειες.

ΠΥΛΩΝΑΣ 1: «Καταπολέμηση της φτώχειας»

ΠΥΛΩΝΑΣ 2: «Πρόσβαση σε υπηρεσίες»

ΠΥΛΩΝΑΣ 3: «Εργασιακή Ένταξη»

Από επιχειρησιακή άποψη, οι τρεις Πυλώνες της Στρατηγικής εξειδικεύονται με τα βασικά εργαλεία εξυπηρέτησης των Στόχων της, σε 4 Επιχειρησιακούς Άξονες:

- Επιχειρησιακός Άξονας 1: καταπολέμηση της ακραίας φτώχειας (Πυλώνας 1/ Πυλώνας 2)
- Επιχειρησιακός Άξονας 2: πρόληψη και καταπολέμηση του αποκλεισμού των παιδιών (Πυλώνας 1/ Πυλώνας 2)
- Επιχειρησιακός Άξονας 3: προώθηση της ένταξης των ευπαθών ομάδων (Πυλώνας 1/ Πυλώνας 2/ Πυλώνας 3)

Επιχειρησιακός Άξονας 4: ενίσχυση της διακυβέρνησης της Στρατηγικής.

Οι Επιχειρησιακοί Άξονες εξυπηρετούνται με συγκεκριμένες Προτεραιότητες, οι οποίες προωθούνται με θεματικά Μέτρα.

6.2. Βασικές αρχές, το οργανωτικό πλαίσιο και η κοινωνικοπολιτική παρακολούθηση της Στρατηγικής

Η Στρατηγική Καταπολέμησης της Φτώχειας και Κοινωνικής Ένταξης της Περιφέρειας Κρήτης αποτελεί ένα κείμενο κατευθυντήριων αρχών που προσδιορίζει τις πρωτοβουλίες ενδυνάμωσης των περιφερειακών και τοπικών πολιτικών πρόληψης και καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, αντανakλώντας

το αξίωμα της συνολικής συλλογικής ευθύνης για την ενεργητική ένταξη των ευπαθών ομάδων στον οικονομικό και κοινωνικό ιστό της Περιφέρειας (άρθρο 186 του Ν. 3852/2010). Έχει κατατεθεί με εισήγηση του Περιφερειάρχη στο Περιφερειακό Συμβούλιο και έχει εγκριθεί, στις 23-06-2015 (Αριθμ. Απόφασης 51/2015).²⁰

Οι βασικές αρχές της Στρατηγικής συνοψίζονται στα εξής:

- ❑ **Κοινωνική δικαιοσύνη:** η ιεράρχηση των παρεμβάσεων με βασικό κριτήριο την ύπαρξη και την ένταση της ανάγκης είναι ο μόνος τρόπος να εξασφαλιστεί η *δίκαιη μεταχείριση των πιο ευάλωτων* ομάδων
- ❑ **Επικουρικότητα:** τα προγράμματα κοινωνικής ένταξης καλύπτουν μόνο τις ανάγκες που οι επωφελούμενοι δεν μπορούν να καλύψουν από ίδιους πόρους ή την κοινωνική ασφάλιση προκειμένου να αποφεύγονται ανεπιθύμητες στρεβλώσεις στην αγορά εργασίας και στα συστήματα κοινωνικής προστασίας (ασφάλιση και πρόνοια)
- ❑ **Εξατομίκευση:** τα προγράμματα κοινωνικής ένταξης (έκταση και ένταση της κοινωνικής κάλυψης) προσαρμόζονται στις αντικειμενικά προσδιορισμένες ανάγκες των χρηστών
- ❑ **Ενεργοποίηση:** η αποτελεσματική καταπολέμηση του αποκλεισμού προϋποθέτει την ενεργητική συμμετοχή των ίδιων των ωφελούμενων στις δράσεις που τους αφορούν
- ❑ **Κοινωνική Λογοδοσία:** η επιτελική αρμοδιότητα λήψης αποφάσεων ανήκει στο Κράτος που σχεδιάζει και συντονίζει την Στρατηγική, ενώ στην υλοποίηση των πυλώνων της Στρατηγικής εμπλέκονται όλοι οι διαθέσιμοι και ικανοί συντελεστές από το δημόσιο και τον ιδιωτικό (κερδοσκοπικό και μη) τομέα
- ❑ **Δικτύωση:** η διαμόρφωση μόνιμων δικτύων συνεργασίας με «εταίρους» φορείς που έχουν εύλογο ενδιαφέρον για την επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής εγγυάται την εμπέδωση της συλλογικής ευθύνης και την αξιοποίηση του συνόλου των διαθέσιμων πόρων
- ❑ **Κοινωνική καινοτομία:** η συντονισμένη κινητοποίηση όλων των συντελεστών (δημόσιου και μη τομέα) σε τοπικό επίπεδο που οδηγεί στην

²⁰ Βλ. http://www.pepkritis.gr/wp-content/uploads/2015/06/APOFASI_PS_PESKE.pdf

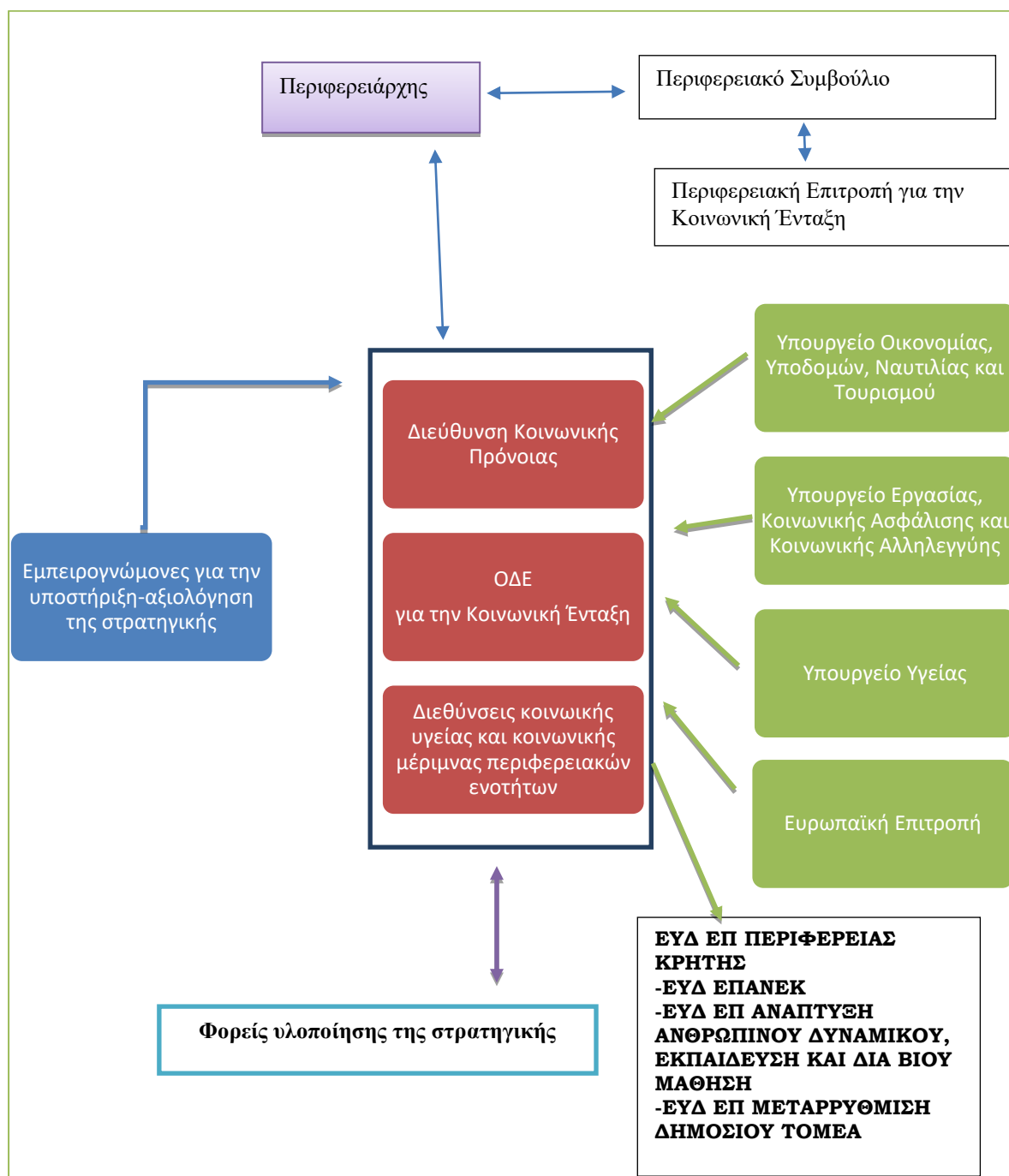
ανάπτυξη νέων μοντέλων παροχής κοινωνικών υπηρεσιών συνιστά βασικό μέσο ενίσχυσης της αποτελεσματικότητας και της βιωσιμότητας των παρεμβάσεων.

Η Περιφέρεια Κρήτης αναλαμβάνει τις διαδικασίες συντονισμού και επιχειρησιακής παρακολούθησης της Στρατηγικής μέσω των αρμόδιων υπηρεσιών της που δραστηριοποιούνται στα επίπεδα σχεδιασμού, υλοποίησης και χρηματοδότησης των Μέτρων της.²¹

Προβλέπεται ότι η επιχειρησιακή παρακολούθηση της Στρατηγικής θα συντονίζεται από Ομάδα Διοίκησης Έργου («ΟΔΕ για την Κοινωνική Ένταξη») και θα υποστηριχθεί από ένα Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (Ο.Π.Σ. «Ένταξη»), επιδιώκοντας α) την κάλυψη όλων των διαστάσεων της διαχείρισης (περιλαμβάνουν το οικονομικό και φυσικό αντικείμενο, το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης, το θεσμικό πλαίσιο κλπ.) και την κάλυψη όλων των σταδίων της διαχείρισης, στο πλαίσιο του προγραμματισμού και της υλοποίησης των έργων της Στρατηγικής.

²¹ Η συμβατότητα της Περιφερειακής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη (ΠΕΣΚΕ) της Περιφέρειας Κρήτης με το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Κοινωνική Ένταξη είναι επίσης διαπιστωμένη από την ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Δ/ΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ & ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΕΥΚΑΙΡΙΩ του ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ. Βλ. http://www.pepkritis.gr/wp-content/uploads/2015/06/symvatothta_peske_krhts.pdf

Σχήμα 22. Το μοντέλο παρακολούθησης της Στρατηγικής

Πηγή: Στρατηγική Καταπολέμησης της Φτώχειας και Κοινωνικής Ένταξης της Περιφέρειας Κρήτης

Το βασικό χρηματοδοτικό εργαλείο για την υλοποίηση της ΠΕΣΚΕ είναι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΚΡΗΤΗ 2014-2020, το οποίο εγκρίθηκε από τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την C(2014) 10175 final/18.12.2014 απόφαση και συγχρηματοδοτείται τόσο από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) όσο και από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) σε ποσοστό 80%.²²

Επίσης, υπάρχουν και αλλά δυνητικά χρηματοδοτικά μέσα όπως το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (AMIF), το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους (FEAD/ ΤΕΒΑ), το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας, το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για την Απασχόληση και την Κοινωνική Καινοτομία (EaSI) και η αξιοποίηση εθνικών πόρων (τακτικός προϋπολογισμός και εθνικό πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων). Πόροι του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου 2009-2014 και πόροι άλλων Διεθνών Οργανισμών (π.χ. Παγκόσμια Τράπεζα) κλπ.

Επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο της ΕΣΚΕ / ΠΕΣΚΕ αναπτύσσονται και βρίσκονται σε εξέλιξη ο «Εθνικός Μηχανισμός Κοινωνικής Ένταξης» και τα «Περιφερειακά Παρατηρητήρια Κοινωνικής Ένταξης». Σημαντικότητα αποκτούν επίσης οι Τοπικές Κοινωνικές Δομές και ιδίως, τα «Κέντρα Κοινότητας», που παρέχουν υπηρεσίες αντιμετώπισης της φτώχειας και κοινωνικής ένταξης σε τοπικό επίπεδο.

Στην Περιφέρεια Κρήτης, πέραν της εκπόνηση και εφαρμογή της Περιφερειακής Στρατηγικής για την Καταπολέμηση της Φτώχειας και την Κοινωνική Ένταξη (ΠΕΣΚΕ) έχει ιδρυθεί και βρίσκεται σε εξέλιξη το Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης, για την παρακολούθηση της επίτευξης των στόχων της ΠΕΣΚΕ, την ανάδειξη νέων κοινωνικών αναγκών και την κοινωνική ανάπτυξη στην Κρήτη.

²² Βλ. <http://www.pepkritis.gr/περιεχόμενο-ε-π/>

Ειδικότερα, το Αυτοτελές Τμήμα Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης συστάθηκε και εντάχθηκε στον Οργανισμό της Περιφέρειας Κρήτης με την αριθμ. 8847/13-07-2018 Απόφαση της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης (ΦΕΚ 3243/08-08-2018, Τεύχος Β').

Στο Αυτοτελές Τμήμα Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης υπάγονται οι αρμοδιότητες που ασκεί η Περιφέρεια Κρήτης στο πλαίσιο της εκπλήρωσης του σκοπού του Εθνικού Μηχανισμού Συντονισμού, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής (Εθνικός Μηχανισμός ή ΕΜ) (Ν. 4445/2016) ο οποίος συνίσταται στο σχεδιασμό, το συντονισμό, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση οριζόντιων πολυτομεακών πολιτικών κοινωνικής ένταξης και κοινωνικής συνοχής.

Η λειτουργία του Παρατηρητηρίου αποσκοπεί:

- α. στην αποτελεσματική παρακολούθηση και το συντονισμό των στόχων, οι οποίοι εξειδικεύονται στο πλαίσιο της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης (ΠΕ.Σ.Κ.Ε),
- β. στην ανάδειξη τοπικών αναγκών σε θέματα πολιτικών κοινωνικής προστασίας, πρόνοιας και αλληλεγγύης,
- γ. στη διαβίβαση στοιχείων και πληροφοριών στο Εθνικό Γεωπληροφοριακό Σύστημα (Ε.ΓΠ.Σ.) του Εθνικού Μηχανισμού,
- δ. στην αποτύπωση και χαρτογράφηση των χωρικών διαστάσεων της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Ως πυλώνας της κοινωνικής ένταξης σε αυτοδιοικητικό επίπεδο, το Παρατηρητήριο προωθεί ιδίως τις ακόλουθες δράσεις:

- α. την εκπόνηση ετήσιας Περιφερειακής Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης για τη διαπίστωση των επιπτώσεων συγκεκριμένων πολιτικών στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της οικείας Περιφέρειας,
- β. την ανάπτυξη και εφαρμογή εργαλείων και δεικτών παρακολούθησης των διαδικασιών κοινωνικής ένταξης των ωφελούμενων της ΠΕ.Σ.Κ.Ε., ιδίως σε ζητήματα που άπτονται της ένταξης στην αγορά εργασίας και της ανάπτυξης οικονομικής δραστηριότητας,

γ. την παρακολούθηση και καταγραφή κοινωνικών φαινομένων, όπως ακραία φτώχεια, υπερχρεωμένα νοικοκυριά και την αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων, ιδιαίτερα των ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων,

δ. τη δημιουργία διαδικτυακής πύλης για την καταγραφή της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, τη συλλογή, επεξεργασία και ανάλυση συγκεντρωτικών στοιχείων στατιστικού χαρακτήρα και αναφορών κοινωνικών φαινομένων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, καθώς και δράσεων της περιφερειακής στρατηγικής.²³

7. Οι πολιτικές της Περιφέρειας Κρήτης για την καταπολέμηση της φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού

Σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία,²⁴ όσον αφορά τον τομέα κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, οι σχετικές αρμοδιότητες διευρύνονται και μεταβιβάζονται από την κεντρική διοίκηση στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.²⁵ Σε αυτό το πλαίσιο οι Ο.Τ.Α β' βαθμού συνιστούν πλέον τις 13 Διοικητικές Περιφέρειες. Μεταξύ των νέων αρμοδιοτήτων που μεταφέρονται στις Διευθύνσεις Κοινωνικής Μέριμνας συμπεριλαμβάνονται και η υποστήριξη και διάθεση τεχνογνωσίας στους δήμους για την εφαρμογή και παρακολούθηση των πολιτικών κοινωνικής ένταξης, στην δικτύωση όμορων δήμων με επιδιωκόμενο σκοπό την αντιμετώπιση κοινών αναγκών, παρακολούθηση και καταγραφή της ακραίας φτώχειας, υπερχρεωμένα νοικοκυριά και την αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων, ιδιαίτερα των ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων κλπ.

Με δεδομένη την περιγραφή που έχει προηγηθεί, η ανάλυση στη παρούσα ενότητα εξετάζει και περιγράφει τις δράσεις της Περιφέρειας με βάση κυρίως τους άξονες και τις προτεραιότητες της ΠΕΣΚΕ Κρήτης και του Επιχειρησιακού Προγράμματος Κρήτης βάσει του στόχου: «Επενδύσεις για την ανάπτυξη και την απασχόληση»

²³ Οι πληροφορίες προέρχονται αυτούσιες από την ιστοσελίδα της Περιφέρειας: <https://www.crete.gov.gr/i-perifereia/organotiki-domi/autoteleis-upiresies/tmima-perifereiakoy-paratititirioy-koinonikis-entaxis/>.

²⁴ Σύμφωνα με το άρθρο 75 του Ν. 3463/06 «Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων» και του άρθρου 94 Ν. 3852/2010 «Νόμος Καλλικράτης».

²⁵ Η δε χρηματοδότηση υλοποιείται και πραγματοποιείται κυρίως μέσω του ΕΣΠΑ.

(2014),²⁶ και τον Θεματικό στόχος 9 : «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας» (ΕΚΤ). Όπως αναφέρεται (σ.14):

«Στον τομέα καταπολέμησης της φτώχειας και της κοινωνικής ένταξης από το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020 θα επιδιωχθεί η προώθηση δράσεων που εναρμονίζονται με την υπό εκπόνηση Περιφερειακή Στρατηγική καταπολέμησης της φτώχειας και της κοινωνικής ένταξης που εναρμονίζεται με το Εθνικό Πλαίσιο και τις κατευθύνσεις της ΕΕ για :

- *ολοκληρωμένη παρέμβαση σε ευπαθείς ομάδες με δέσμη ενεργειών προσανατολισμού, συμβουλευτικής, κατάρτισης, απασχόλησης*
- *ενίσχυση της απασχολησιμότητας των γυναικών μέσω της δημιουργίας δομών φύλαξης (παιδιά, ηλικιωμένοι).*
- *κοινωνική ένταξη για ευάλωτες ομάδες, όπως ΑμεΑ, Ρομ, μετανάστες συμπεριλαμβανομένων των αιτούντων άσυλο και των δικαιούχων διεθνούς προστασίας*
- *αντιμετώπιση του προβλήματος των αστέγων και διεύρυνσης της εφαρμογής των δομών κοινωνικής αλληλεγγύης*
- *κοινωνική επιχειρηματικότητα που θα λαμβάνει υπόψη τον στρατηγικό σχεδιασμό στο πλαίσιο εφαρμογής του Περιφερειακού Μηχανισμού Υποστήριξης της Κοινωνικής Οικονομίας που βρίσκεται σε φάση συγκρότησης και ενεργοποίησης • πρόληψη σχετικά με τη δημόσια υγεία*
- *εξασφάλιση του ελάχιστου δυνατού επιπέδου υπηρεσιών υγείας-«Health Safety Net», στις ευπαθείς ομάδες πληθυσμού*
- *υλοποίηση Ολοκληρωμένων Σχεδίων Απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο, με τη χρήση ΤΑΙΠΤΟΚ (CLLD).»*

Σε αυτό το πλαίσιο, για την περιγραφή των πολυδιάστατων δράσεων της περιφέρειας για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, θα χρησιμοποιηθούν στοιχεία από τις εξής πηγές:²⁷

- Στοιχεία περιγραφικά με βάση τους ετήσιους απολογισμούς της περιφέρειας,
- Στοιχεία που αντλούνται πρωτογενώς από την Περιφέρεια και την «Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης ΑΕ» (ΗΔΙΚΑ),
- Στοιχεία τα οποία έχουν συλλεγεί από διαδικτυακή έρευνα ,

²⁶ Βλέπε: http://www.pepkritis.gr/wp-content/uploads/2015/06/0_Programme_Acknowledgement_2014GR.pdf.

²⁷ Οι οποίες έχουν προαναφερθεί εισαγωγικά

-Στοιχεία από πρωτογενή έρευνα την οποία έχει εκπονήσει το ΑΤΕΙ Κρήτης στα πλαίσια προγραμματικής σύμβασης με την Περιφέρεια Κρήτης για το ΤΕΒΑ που περιλαμβάνονται στην Έκθεση: «Συστάσεις για σχεδιασμό πολιτικής και ανάπτυξη δράσεων στην κατεύθυνση της υποστήριξης των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων».

-Πρωτογενή στοιχεία καταγραφής των δράσεων της Περιφέρειας Κρήτης.

Η περιγραφή στη συνέχεια ακολουθεί τη δομή των ετήσιων απολογισμών (κυρίως των πιο πρόσφατων), όπου οι δράσεις παρουσιάζονται σε μορφή αξόνων. Η καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού περιλαμβάνεται στο άξονα 9: Υγεία - Κοινωνική Μέριμνα και έχει την εξής αδρή κατηγοριοποίηση:

Α. Δράσεις για την Καταπολέμηση Ακραίας φτώχειας και πρόσβαση σε βασικά αγαθά διαβίωσης. Για τις ανάγκες της παρούσας εργασίας ακολουθείται η διάκριση:

-Κοινωνικά συστήματα / προγράμματα που υλοποιούνται στην Περιφέρεια με έμφαση στο ΤΕΒΑ²⁸

-Δομές σίτισης/ συμπληρωματική κάλυψη ευπαθών ομάδων μέσω της λειτουργίας των δομών του Εθνικού Δικτύου Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης²⁹ το οποίο καλύπτει τη λειτουργία των ακόλουθων δομών: Κοινωνικό Παντοπωλείο, Δομή παροχής συσσιτίων, Κοινωνικό Φαρμακείο, Δημοτικός Λαχανόκηπος, Τράπεζα Χρόνου.

Β. Δράσεις για την πρόληψη και καταπολέμηση του αποκλεισμού των παιδιών,

Γ. Δράσεις για ενεργοποίηση της Κοινωνικής Εταιρικής Ευθύνης στην Περιφέρεια Κρήτης

Δ. Δράσεις υλοποίησης επιστημονικών ημερίδων για επιμόρφωση στελεχών Κοινωνικών Υπηρεσιών και πολιτών

²⁸ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1.1: Πρόσβαση σε Βασικά Αγαθά

Η πρόσβαση σε βασικά αγαθά αποτελεί, εξαιτίας της συγκυρίας της οικονομικής κρίσης, κρίσιμη προτεραιότητα επιδιώκοντας την πρόληψη, άρση ή άμβλυνση παραγόντων που αποτελούν εστίες υψηλού κινδύνου αποκλεισμού, όπως η αδυναμία κάλυψης των βασικών αναγκών διαβίωσης, η έλλειψη ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, η αδυναμία πρόσβασης στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, η ενεργειακή φτώχεια και η έλλειψη κατάλληλης στέγασης (ΠΕΣΚΕ Κρήτης, 2015, σελίδα 52).

²⁹ Χρηματοδότηση κυρίως από πόρους του Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας 4 του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» (ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013)».

Λόγω της οικονομικής ύφεσης, είναι ίσως προφανές ότι οι δύο πρωταρχικές κατηγορίες και οι δράσεις που περιλαμβάνουν είναι υψίστης σημασίας χωρίς να παραβλέπεται η σπουδαιότητά των άλλων, όπως θα δούμε στη συνέχεια.

7.1. Δράσεις για την καταπολέμηση της ακραίας φτώχειας

7.1.1 Η Πρόσβαση σε βασικά αγαθά και είδη διαβίωσης: Η πρώτη προτεραιότητα /μέτρο της ΠΕΣΚΕ Κρήτης

Το πρώτο μέτρο της Στρατηγικής καταπολέμησης της φτώχειας της Περιφέρειας Κρήτης αφορά την πρόσβαση των απόρων σε βασικά είδη διαβίωσης. Ειδικότερα αναφέρεται (ΠΕΣΚΕ Κρήτης, σελίδες 53-58) ότι:³⁰

(α) Η Περιφέρεια Κρήτης έχει συγκροτήσει ως Επικεφαλής Οργάνωση Εταίρος την «Κοινωνική Σύμπραξη Περιφέρειας Κρήτης» για την αξιοποίηση των πόρων του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής προς Απόρους» (Ευρωπαϊκό Ταμείο Απόρων 2014 – 2020) με αντικείμενο:

- τη χορήγηση τροφίμων (μακράς διάρκειας και φρέσκα καθώς και ειδικά τρόφιμα για βρέφη)
- την κάλυψη βασικών υλικών στερήσεων (ρουχισμός για παιδιά και ενήλικες/κυρίως αστέγους – είδη καθαρισμού και προσωπικής υγιεινής, παιδικά είδη/βιβλία, παιχνίδια, βρεφικός εξοπλισμός κλπ.)
- την παροχή συνοδευτικών μέτρων.

Η Κοινωνική Σύμπραξη Περιφέρειας Κρήτης θα υιοθετήσει ως αρχικό πλαίσιο προσδιορισμού των ωφελουμένων το ευρύτερο πλαίσιο του Εγγυημένου Κοινωνικού Εισοδήματος, δίδοντας έμφαση στις ακόλουθες κατηγορίες:

- φτωχά νοικοκυριά που διαβιούν σε καθεστώς φτώχειας, ή ακραίας φτώχειας ή κινδύνου φτώχειας

³⁰ Οι πληροφορίες μεταφέρονται με μικρές τροποποιήσεις από την εγκεκριμένη ΠΕΣΚΕ.

-νοικοκυριά με παιδιά, και ιδιαίτερος τα μονογονεϊκά και τρίτεκνα/πολύτεκνα νοικοκυριά/ πολυμελείς οικογένειες που πλήττονται περισσότερο από συνθήκες αποστέρησης

β) Η Περιφέρεια Κρήτης υλοποιεί μέχρι τις 31.12.2015 στο πλαίσιο Προγραμματικής Σύμβασης μεταξύ Περιφέρειας Κρήτης και Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης το Έργο «*Παροχή τροφίμων σε αστέγους και άτομα που διαβιούν σε συνθήκες στέγης, οι οποίες δεν εξασφαλίζουν δυνατότητα καθημερινής σίτισης και διατροφής*», που χρηματοδοτείται από τη «*Δαπάνη Χορήγησης του Κοινωνικού Μερισματος*».³¹

γ) Η Περιφέρεια Κρήτης υποστηρίζει τις πρωτοβουλίες του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης για την επιδότηση σίτισης (με τη μορφή ηλεκτρονικής κάρτας για την προμήθεια τροφίμων από καταστήματα) ατόμων και οικογενειών που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας.³²

δ) Η Περιφέρεια Κρήτης συντονίζει τις διαδικασίες εφαρμογής στα σχολεία της Κρήτης του Προγράμματος «*Δωρεάν διανομής φρούτων και λαχανικών στα Σχολεία*», που αξιοποιεί πόρους του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων.

ε) Η Περιφέρεια Κρήτης και οι Δήμοι εξασφαλίζουν την συμπληρωματική πρόσβαση ευπαθών ομάδων σε είδη πρώτης ανάγκης μέσω της λειτουργίας των Κοινωνικών Παντοπωλείων.

στ) Η Περιφέρεια Κρήτης και οι Δήμοι εξασφαλίζουν την συμπληρωματική κάλυψη ευπαθών ομάδων μέσω της λειτουργίας των δομών του Εθνικού Δικτύου Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης

Στη συνέχεια περιγράφονται στοιχεία από τις δυνατότητες υλοποίησης δράσεων των χωρών της ΕΕ για παροχή τροφίμων και/ή βασικής υλικής βοήθειας στους απόρους που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (TEBA) που έχει χρηματοδοτήσεις και δράσεις της Περιφέρειας Κρήτης.³³

7.1.2. Το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους - Επισιτιστικό Πρόγραμμα TEBA: Γενικά στοιχεία

³¹ Σύμφωνα με τις ρήτρες του άρθρου 29 του Ν. 4052/2012, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με την υποπαράγραφο Γ1 του άρθρου 1 του Ν. 4254/2014.

³² Άρθρο 3 του Νόμου 4320/2015.

³³ Βλ. <http://teba.eiead.gr/partnership/περιφέρεια-κρήτης/>

Το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (*Fund for European Aid to the Most Deprived*)³⁴ αποτελεί το νέο χρηματοδοτικό μηχανισμό της Ένωσης για την παροχή άμεσης ενίσχυσης σε ομάδες υψηλού κινδύνου φτώχειας και αποκλεισμού, που θα συνεχίσει τις βασικές λειτουργίες του *Προγράμματος Διανομής Τροφίμων σε άπορα άτομα*. Προτάθηκε τον Οκτώβριο του 2012 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή³⁵ με στόχο να λειτουργήσει από 1.1.2014 – 31.12.2020 υποστηρικτικά προς τα εθνικά συστήματα διανομής τροφίμων και άλλων βασικών αγαθών σε απόρους με πόρους της ΕΕ³⁶ (85%) και των εθνικών προϋπολογισμών (15%).

Το Ταμείο επιδιώκει να συμβάλει στη μείωση της απόλυτης φτώχειας με: α) την υποστήριξη εθνικών προγραμμάτων παροχών σε είδος σε απόρους³⁷ για την ανακούφιση της στέρησης τροφής, της έλλειψης στέγης και της υλικής στέρησης των παιδιών³⁸ μέσω οργανώσεων εταίρων³⁹ που επιλέγονται από τα Κράτη Μέλη, β) την υποστήριξη συνοδευτικών μέτρων που συμπληρώνουν την παροχή τροφίμων και αγαθών, συμβάλλοντας στην κοινωνική ενσωμάτωση των απόρων.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί,⁴⁰ για την αξιοποίηση των πόρων του Ταμείου, τα Κράτη Μέλη πρέπει να εκπονήσουν Επιχειρησιακό Πρόγραμμα που θα προσδιορίζει και δικαιολογεί τις μορφές υλικής στέρησης τις οποίες θα καταπολεμά, περιγράφοντας τους στόχους και τα χαρακτηριστικά της βοήθειας προς τους απόρους. Η Επιτροπή αξιολογεί τη συνέπεια κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος και την επιλεξιμότητα των δαπανών του⁴¹ και αντίστοιχα το εγκρίνει.

³⁴ Βλ. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 223/2014, ΕΕ L 72/12.3.2014.

³⁵ Βλ. σχετικά πρόταση Κανονισμού COM(2012) 617/24.10.2012.

³⁶ Η πρόταση της Επιτροπής για τη δέσμευση ποσού ύψους 2,5 δισεκατομμυρίων ευρώ στο πλαίσιο της Πολιτικής για τη Συνοχή 2014-2020 εγκρίθηκε τελικά τον Δεκέμβριο του 2013.

³⁷ Το άρθρο 2 του Κανονισμού ορίζει ως απόρους φυσικά πρόσωπα, άτομα ή οικογένειες, νοικοκυριά ή ομάδες τέτοιων προσώπων, των οποίων η ανάγκη για βοήθεια έχει διαπιστωθεί σύμφωνα με τα αντικειμενικά κριτήρια που θέσπισαν οι αρμόδιες εθνικές αρχές ή που όρισαν οι οργανώσεις-εταίροι και ενέκριναν οι εν λόγω αρμόδιες αρχές.

³⁸ Το Ταμείο θα επικεντρωθεί σε αυτές τις ακραίες μορφές υλικής στέρησης όχι μόνο διότι ενδεχομένως απειλούν την ίδια την επιβίωση του ατόμου σε κρίση, ζωή, αλλά και επειδή η ανεπαρκής διατροφή και η έλλειψη βασικών αγαθών δυσχεραίνουν τα άτομα να ξεφύγουν από τη φτώχεια και τον αποκλεισμό και να επωφεληθούν από μέτρα επαγγελματικής κατάρτισης και παροχής συμβουλών.

³⁹ Ως «οργανώσεις-εταίροι» ορίζονται δημόσιοι φορείς ή μη κερδοσκοπικές οργανώσεις που προσφέρουν τρόφιμα ή άλλα αγαθά άμεσα ή μέσω άλλων οργανώσεων εταίρων σε απόρους.

⁴⁰ Βλ. Κεφάλαιο 4.4.

⁴¹ Το άρθρο 24 του Κανονισμού ορίζει ως επιλέξιμες:

- α) τις δαπάνες για την αγορά τροφίμων και βασικών καταναλωτικών αγαθών για την προσωπική χρήση των αστέγων ή των παιδιών
- β) το κόστος μεταφοράς των τροφίμων ή των αγαθών στις αποθήκες των οργανώσεων εταίρων, εάν τα τρόφιμα ή τα βασικά καταναλωτικά αγαθά για προσωπική χρήση των αστέγων ή των παιδιών αγοράζονται από δημόσιο φορέα, ο οποίος τα παρέχει στη συνέχεια σε οργανώσεις-εταίρους

Πίνακας 3. Αναλυτικά στοιχεία και πληροφορίες του ΤΕΒΑ

Στόχοι:	Πεδίο δράσης:	Τύποι υλικής συνδρομής:	Γεωγραφική κάλυψη:
-Συμβολή στην άμβλυνση των χειρότερων μορφών φτώχειας -Προώθηση και ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής -Παροχή βοήθειας για να επιτευχθεί ο στόχος μείωσης της φτώχειας της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»	-Υποστήριξη των εθνικών συστημάτων μέσω των οποίων διανέμεται υλική συνδρομή στους απόρους -Υποστήριξη της συλλογής και διανομής των δωρεών τροφίμων προκειμένου να μειωθεί η σπατάλη τροφίμων -Χρηματοδότηση δραστηριοτήτων που συμβάλλουν στην κοινωνική ένταξη των απόρων	-Συσκευασίες τροφίμων ή γεύματα -Ρουχισμός και υποδήματα -Σχολικά είδη -Άλλα είδη πρώτης ανάγκης (σαπούνι, σαμπουάν κ.λπ.)	Στα 28 κράτη μέλη της ΕΕ

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης Μονάδα Ε1 (2015). Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΤΕΒΑ). Σπάζοντας τον φαύλο κύκλο της φτώχειας και της στέρησης.

Η Ελληνική Κυβέρνηση κατέθεσε τον Σεπτέμβριο του 2014 στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την αξιοποίηση των πόρων του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΤΕΒΑ) το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής της Ελλάδας 2014-2020 (ΕΠ-Ι), το οποίο εγκρίθηκε στις 15 Δεκεμβρίου του 2014 και θα υλοποιηθεί σε ολόκληρη την χώρα και έχει προγραμματιστεί να διαρκέσει έως και την 31^η Δεκεμβρίου 2020. Ο συνολικός προϋπολογισμός είναι ύψους 330.555.921,00 ευρώ για την επιλέξιμη χρηματοδοτική

γ) τις διοικητικές δαπάνες και τις δαπάνες μεταφοράς και αποθήκευσης που επωμίζονται οι οργανώσεις εταίροι βάσει κατ' αποκοπήν ποσοστού 5% των δαπανών τύπου α)

δ) τις δαπάνες για δραστηριότητες κοινωνικής ενσωμάτωσης, οι οποίες αναλαμβάνονται και δηλώνονται από τις οργανώσεις εταίρους που παρέχουν απευθείας την υλική βοήθεια στους απόρους

ε) τις δαπάνες τεχνικής βοήθειας.

περίοδο (2014-2020), και αποσκοπεί να διανέμει, στοχευμένα, υλική βοήθεια και θα παρέχει συνοδευτικές δράσεις στήριξης και ενδυνάμωσης, αναμένοντας να καλύψει σε αρχικά 165.000 άπορες οικογένειες.

Αντικείμενο του ΕΠ-Ι αποτελούν:

- η χορήγηση τροφίμων (μακράς διάρκειας και φρέσκα καθώς και ειδικά τρόφιμα για βρέφη)
- η κάλυψη βασικών υλικών στερήσεων (ρουχισμός για παιδιά και ενήλικες/κυρίως αστέγους – είδη καθαρισμού και προσωπικής υγιεινής, παιδικά είδη/βιβλία, παιχνίδια, βρεφικός εξοπλισμός κλπ.)
- η παροχή συνοδευτικών μέτρων.

Όπως διατυπώνεται στο ΕΠ-Ι, οι προτάσεις για την υλοποίηση δράσεων στο πλαίσιο του Ταμείου υποβάλλονται αποκλειστικά από «Κοινωνικές Συμπράξεις». Αυτές θα καλύπτουν τις ανάγκες των ωφελουμένων με γεωγραφική μονάδα αναφοράς την «Περιφερειακή Ενότητα». Η γενική κατεύθυνση είναι ότι συγκροτείται μια Κοινωνική Σύμπραξη ανά Περιφερειακή Ενότητα.⁴² Σε ειδικές περιπτώσεις που συνδέονται με γεωγραφικές ιδιαιτερότητες ή/και με την ύπαρξη υψηλού αριθμού ωφελουμένων σε μία Περιφερειακή Ενότητα μπορεί να συγκροτηθούν μέχρι δύο Κοινωνικές Συμπράξεις.⁴³

Τα Προϊόντα που Διανέμονται και ο Τρόπος Διανομής τους

⁴² Δυνητικές επικεφαλής Οργανώσεις Εταίροι του ΕΠ-Ι είναι:

- Τοπική Αυτοδιοίκηση 1^{ου} και 2^{ου} Βαθμού (Δήμοι, Περιφέρειες, Δημοτικά / Περιφερειακά ΝΠΔΔ ή Κοινοφελείς επιχειρήσεις, καθώς και αντίστοιχες Υπηρεσίες και Φορείς των Περιφερειών).
- Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου.

Ως Οργανώσεις Εταίροι, επιπλέον των ανωτέρω, μπορούν να συμμετάσχουν:

- ΝΠΔΔ πιστοποιημένα στο πλαίσιο του Ν.2646/98 και της ΚΥΑ Γ.Π:Π(2)γ/οικ. 34029/22-3-2012
- Καταναλωτικές Οργανώσεις που εντάσσονται στο μητρώο της Γενικής Γραμματείας Καταναλωτή (Ν.2251/94) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας
- ΜΚΟ που εντάσσονται στο Εθνικό Πιστοποιημένο Μητρώο ή/και μέλη της Ομοσπονδίας Εθελοντικών ΜΚΟ
- Άτυπα κοινωνικά δίκτυα με πρωτοβουλίες και δράσεις διανομής ειδών σε απόρους σε τοπικό επίπεδο, τα οποία θα πρέπει να πιστοποιηθούν σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2646/98 και να υπαχθούν στο Παρατηρητήριο Φορέων Κοινωνικής Φροντίδας και Αλληλεγγύης (Ν. 4262/2014).

⁴³ Σε αυτό το πλαίσιο η υλοποίηση του Προγράμματος γίνεται με τη συνδρομή των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, ενώ λειτουργεί συμπληρωματικά με την εφαρμογή του θεσμού του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος.

Το ΤΕΒΑ αποτελείται από συμπράξεις Δήμων και άλλων φορέων σε όλες τις Περιφέρειες που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας και διανέμουν στους δικαιούχους δωρεάν πακέτα τροφίμων, ρουχισμού, παιχνιδιών και άλλων χρήσιμων υπηρεσιών και συνδυάζεται όπου χρειάζεται με Συνοδευτικά μέτρα. Στόχος είναι αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού των απόρων. Πιο συγκεκριμένα στο πλαίσιο εφαρμογής του Προγράμματος, υποστηρίζεται η παροχή / διανομή των παραπάνω ως ακολούθως:

I. Τρόφιμα: Βρεφικές τροφές, είδη για αστέγους, είδη οικιακής χρήσης με εφάπαξ διανομή, βρεφικές τροφές, ελαιόλαδο, είδη κρεοπωλείου, οπωροπωλείου, παντοπωλείου κλπ.

II. Βασική Υλική Συνδρομή: Είδη οικιακού καθαρισμού, είδη προσωπικής υγιεινής, ρουχισμός, βρεφικά και παιδικά είδη.

Παράλληλα, όμως, με τη διανομή τροφίμων και Βασικής Υλικής Συνδρομής, τα Συνοδευτικά Μέτρα, συμβάλλουν στην κοινωνική ενσωμάτωση και την ψυχοκοινωνική υποστήριξη των ωφελουμένων (υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής στήριξης, ενδυνάμωσης και κοινωνικής ένταξης παιδιών σε ατομικό επίπεδο και σε επίπεδο οικογένειας, διατροφικές και συμβουλές υγιεινής διαβίωσης, νομική συνδρομή, υπηρεσίες κοινωνικοποίησης παιδιών, κοινωνικά φροντιστήρια, πολιτιστικές και δημιουργικές δραστηριότητες απασχόλησης για παιδιά κλπ.). Το Πρόγραμμα ολοκληρώνεται την 31^η Δεκεμβρίου 2020 και υλοποιείται σε όλη τη χώρα μέσω Κοινωνικών Συμπράξεων.

Ωφελούμενοι των δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής του ΤΕΒΑ είναι άτομα και οικογένειες που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας συμπεριλαμβανόμενων και των αστέγων. Τα Κριτήρια επιλεξιμότητας είναι κυρίως δύο:

A. Εισοδηματικά κριτήρια

Το εισόδημα του ωφελούμενου, όπως προκύπτει από την φορολογική δήλωση του τελευταίου οικονομικού έτους, δεν πρέπει να υπερβαίνει τα παρακάτω όρια πραγματικού εισοδήματος:

3.000 € ετησίως για μεμονωμένο άτομο

4.500 € ετησίως για το ζευγάρι, προσαυξανόμενο κατά 500€ για κάθε ενήλικο

εξαρτώμενο μέλος της οικογένειας και 900€ ετησίως για κάθε ανήλικο

εξαρτώμενο μέλος της οικογένειας

Αναφέρεται ότι από 1/6/2017 ωφελούμενοι του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΤΕΒΑ) καθίστανται αυτοδίκαια οι εκάστοτε δικαιούχοι του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης⁴⁴ (ΚΕΑ).⁴⁵

Σε αυτό το πλαίσιο, η Περιφέρεια Κρήτης δημιούργησε Κοινωνική Σύμπραξη για την υλοποίηση του Προγράμματος «Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής» (2014-2020) του Ευρωπαϊκού Ταμείου Βοήθειας Απόρων (ΤΕΒΑ). Οι εταίροι του Προγράμματος, πέραν της Περιφέρειας Κρήτης, ήταν η Εκκλησία της Κρήτης, οι Δήμοι, Σύλλογοι Πολυτέκνων και Τριτέκνων, το Πανεπιστήμιο Κρήτης, το ΑΤΕΙ Κρήτης, η Ένωση Καταναλωτών, Σωματεία ΑΜΕΑ, Φιλανθρωπικά Ιδρύματα Καλοκαιρινού, Σύλλογος Κακοποιημένης Γυναίκας. Ο συνολικός προϋπολογισμός ανέρχεται σε 4.193.029,44€ (ο προϋπολογισμός αφορά την Περιφέρεια Κρήτης).

7.1.3 ΤΕΒΑ Περιφέρειας Κρήτης και στοιχεία από προγενέστερα προγράμματα⁴⁶

7.1.3.1 Προγενέστερα προγράμματα και δράσεις

Πριν του ΤΕΒΑ, μέχρι και το έτος 2013, οι ανάγκες των απόρων-ακραία φτωχών που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην πρόσβαση σε βασικά είδη επιβίωσης (π.χ. υποσιτισμός κακή διατροφή-έλλειψη πλούσιας σε θρεπτικά συστατικά τροφής), καλύπτονταν εν μέρει από το Πρόγραμμα Δωρεάν Διανομής Τροφίμων. Το εν λόγω πρόγραμμα ήταν συμπληρωματικό με άλλα συναφή προγράμματα-δράσεις διανομής τροφίμων ή παροχής συσσιτίων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, της Εκκλησίας της Ελλάδος και των ΜΚΟ. Τα τρόφιμα κατά το μεγαλύτερο μέρος προέρχονταν από

⁴⁴ Με απόφαση του υπουργείου Εργασίας (Αριθ. Δ23/οικ.17108/875 – ΦΕΚ Τεύχος Β 1474/28.04.2017).

⁴⁵ Οι διανομές τροφίμων και ειδών βασικής υλικής συνδρομής πραγματοποιούνται σύμφωνα με το πρόγραμμα διανομών εκάστης Κοινωνικής Σύμπραξης. Η ενημέρωση των ωφελούμενων ΤΕΒΑ για τις επικείμενες διανομές πραγματοποιείται με ευθύνη των Κοινωνικών Συμπράξεων στην οποία υπάγονται. Από 1/6/2017 καταργούνται οι ισχύουσες λίστες ωφελουμένων ΤΕΒΑ.

⁴⁶ Γίνεται αναφορά στο Πρόγραμμα Δωρεάν Διανομής Τροφίμων και στο Πρόγραμμα Παροχής τροφίμων σε αστέγους.

δωρεές μεγάλων εταιρειών κυρίως από τον τομέα της εμπορίας-παραγωγής τροφίμων κλπ.

Μεταξύ 2013 και 2015 η δωρεάν πρόσβαση ευπαθών ομάδων σε βασικά είδη διατροφής γινόταν μέσω της υλοποίησης του Προγράμματος «Παροχή τροφίμων σε αστέγους», το οποίο χρηματοδοτείται από τη «Δαπάνη Χορήγησης του Κοινωνικού Μέρους». ⁴⁷

Όπως αναφέρεται στην Εισηγητική Έκθεση στο σχέδιο νόμου «Μέτρα στήριξης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας στο πλαίσιο εφαρμογής του ν. 4046/2012 και άλλες διατάξεις, » ⁴⁸: «Διατίθενται 20 εκατ. ευρώ περίπου, ως ειδική μέριμνα, για τους συμπολίτες μας που βιώνουν με το σκληρότερο τρόπο την κρίση, τους άστεγους, μέσω δράσεων στέγασης, σίτισης και κοινωνικής φροντίδας. Με την πρώτη περίπτωση 1 της προτεινόμενης ρύθμισης καθορίζεται το πλαίσιο προδιαγραφών λειτουργίας των Κέντρων Ημέρας Αστέγων, Κοινωνικών Ξενώνων ή άλλων παρεμφερών δομών. Με την περίπτωση 2 ορίζεται ότι η πίστωση για τα εν λόγω προγράμματα εγγράφεται στον προϋπολογισμό τρέχοντος έτους του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας (Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων - Ε.Φ. 33-220), η οποία ανέρχεται στο ποσό των 20 εκ. ευρώ για το έτος 2014. Τα προγράμματα ή οι δράσεις προκηρύσσονται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας με δυνητικούς δικαιούχους τους πιστοποιημένους φορείς που αποδεδειγμένα παρέχουν υπηρεσίες στην ομάδα στόχο των άστεγων.»

Σε αυτό το πλαίσιο, δεδομένου του προβλήματος της έντονης κοινωνικοοικονομικής κρίσης το Υπουργείο Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας σε συνεργασία με την Περιφέρεια Κρήτης υλοποίησε έργο παροχής τροφίμων σε αστέγους και άτομα που διαβιούν σε συνθήκες στέγης οι οποίες δεν εξασφαλίζουν δυνατότητα καθημερινής σίτισης και διατροφής.

⁴⁷ Σύμφωνα με τις ρήτρες του άρθρου 29 του Ν. 4052/2012, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με την υποπαράγραφο Γ1 του άρθρου 1 του Ν. 4254/2014 «Μέτρα στήριξης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας στο πλαίσιο εφαρμογής του Ν. 4046/2012 και άλλες διατάξεις».

⁴⁸ ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΜΕΤΡΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ Ν. 4046/2012 Άρθρο πρώτο, ΥΠΟΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Α.2.: ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΕΓΑΣΗΣ, ΣΙΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΣΤΕΓΟΥΣ
Βλ. <http://dfn.gr/files/pdf/ait.ekth.polynomox.27.3.14.pdf>.

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας ανέλαβε την ευθύνη της διαχείρισης του προγράμματος, της υλοποίησης του έργου και του συντονισμού με τα Κοινωνικά Παντοπωλεία που λειτουργούν με ευθύνη των Δήμων, με Ν.Π.Δ.Δ πιστοποιημένους φορείς κοινωνικής φροντίδας, με Ν.Π.Ι.Δ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα καθώς και με τις κοινωνικές Υπηρεσίες των Δήμων στους οποίους δεν υφίσταται Κοινωνικό Παντοπωλείο.

Η διανομή τροφίμων πραγματοποιήθηκε τέσσερις φορές μεταξύ του διαστήματος 2014-2015 στους παραπάνω φορείς όλων των Περιφερειακών Ενοτήτων της Κρήτης (υλοποίηση 2014-2015/4.966 ωφελούμενες οικογένειες/12.400 μέλη).

Στον ετήσιο απολογισμό του έτους 2013 της Περιφέρειας για την ΠΕ Ηρακλείου αναφέρεται ότι το έτος 2012 συνεχίστηκε και ολοκληρώθηκε το πρόγραμμα «Επισιτιστικής Βοήθειας Δωρεάν Διανομής Τροφίμων του έτους 2011» σε 13 δικαιούχους φορείς και σε σύνολο 22.107 απόρων ατόμων και 238 σιτιζομένων. Για το Πρόγραμμα «Επισιτιστικής Βοήθειας Δωρεάν Διανομής Τροφίμων του έτους 2012» εγκρίθηκαν 37.000 αιτήσεις που αφορούν 41.761 απόρων ατόμων και 591 σιτιζομένων.

7.1.3.2 Στοιχεία του ΤΕΒΑ

Για την Περιφέρεια Κρήτης, όπως αναφέρεται στον ετήσιο απολογισμό για το έτος 2016,⁴⁹ αναφορικά με την υλοποίηση του Προγράμματος «Επισιτιστική Βοήθεια και Βασική Υλική Συνδρομή» του ΤΕΒΑ πραγματοποιήθηκε η διασύνδεση φορέων που συμμετέχουν στην Κοινωνική Σύμπραξη με τη Διαχειριστική Αρχή του Υπουργείου Εργασίας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Παράλληλα πραγματοποιήθηκαν 7 διανομές προϊόντων σε απόρους της Περιφέρειας Κρήτης δικαιούχους του ΤΕΒΑ. Επίσης έγινε η προεργασία για την Υπογραφή Προγραμματικής Σύμβασης με το ΑΤΕΙ Κρήτης για την υλοποίηση της Πράξης Κοινωνική Σύμπραξη Περιφέρειας Κρήτης «Αποκεντρωμένες προμήθειες τροφίμων και βασικής υλικής συνδρομής, Διοικητικές Δαπάνες και παροχή Συνοδευτικών μέτρων 2015-2016» και άλλες δράσεις όπως η προετοιμασία της διαδικασίας για την πρόσληψη προσωπικού στο ΤΕΒΑ (εισηγήσεις, έγγραφα προς ΑΣΕΠ κ.λπ.).

⁴⁹ Βλέπε: <https://www.crete.gov.gr/category/enimerosi/oikonomikh-diaheirish/apologismoi-2/genikoi-apologismoi/>

Ωστόσο το έτος 2017, είναι ιδιαίτερα χαρακτηριστικό για τις δράσεις στο Πρόγραμμα ΤΕΒΑ της περιφέρειας. Σε συνεργασία με τους συμπραττόμενους δήμους και φορείς προς όφελος-ενίσχυση 6.519 οικογενειών που αριθμούν περί τα 17.500 άτομα με την διανομή ειδών καθαριότητας, υγιεινής, κρέατος, ενώ την ίδια ώρα συνεχίζεται και το πρόγραμμα των δωρεάν θεατρικών παραστάσεων στους δήμους, συγκεκριμένα καθαριστικά, απορρυπαντικά, είδη υγιεινής, προσωπικής υγιεινής καθώς 12,5 τόνων μοσχαριού (πραγματοποιήθηκαν 7 διανομές) (Πίνακας 3)

Υλοποίηση των συμπληρωματικών μέτρων (πολιτιστικά δρώμενα) του προγράμματος ΤΕΒΑ που υλοποιήθηκαν για το ίδιο έτος

Δωρεάν δράσεις πολιτισμού από την Περιφέρεια Κρήτης μέσω ΤΕΒΑ για τους δικαιούχους του προγράμματος- Θεατρικές παραστάσεις με τον <<Καπετάν Μιχάλη>> του Ν. Καζαντζάκη.

Δωρεάν εκδηλώσεις πολιτισμού για τους δικαιούχους του κοινωνικού προγράμματος ΤΕΒΑ, οργανώνει και υλοποιεί η Περιφέρεια Κρήτης. Συγκεκριμένα στα πλαίσια υλοποίησης των συνοδευτικών μέτρων «Κοινωνική Σύμπραξη Περιφέρειας Κρήτης» που αφορά στον Πολιτισμό-Αθλητισμό, θα πραγματοποιηθούν δωρεάν θεατρικές παραστάσεις, εκπαιδευτικά σεμινάρια, για τους ωφελούμενους του ΤΕΒΑ. Οι θεατρικές παραστάσεις είναι στα πλαίσια των πολιτιστικών εκδηλώσεων μέσω ΤΕΒΑ.

- **Διανομή αποσυρόμενων προϊόντων** του Κανονισμού (ΕΚ) 543/11, 1308/13, 1031/14, 1369/15 της Επιτροπής και της ΚΥΑ 3320/89565, 14/08/2015 για τη χρονική περίοδο 14/08/2015 έως και 30/06/2016.
- Διανομή αποσυρόμενων οπωροκηπευτικών - πορτοκάλια 62.400 κιλά, μήλα 31.746 κιλά , ακτινίδια 53.922 κιλά - τον Ιανουάριο του 2016 σε 21.631 ωφελούμενους του ΤΕΒΑ.
- Διανομή οπωροκηπευτικών συνολικού καθαρού βάρους 45.888, 5.766, 6.602 κιλών αντίστοιχα σε άτομα που στερούνται επαρκείς πόρους για τη διαβίωσή τους και είναι ωφελούμενοι του ΤΕΒΑ κ.ά.

Πίνακας 3. Κοινωνικές Δράσεις της περιφέρειας Κρήτης για το έτος 2017

Οικογένειες σε ακραία φτώχεια	6.517	15.286 άτομα	
Ποσό που χορηγήθηκε από το	4.193.000 €	Επιπλέον 300	Συνολικό ποσό:

TEBA		τόνους φρούτα	6.035.480 €
Διανομή σε 282 κρατούμενους ειδών υπόδησης	αξίας 14.495 € (χωρίς υποστηρικτικό περιβάλλον)		
Δωρεάν κάρτες μεταφοράς (ΚΤΕΛ) σε 202 άπορους φοιτητέ	αξίας 38.695 €		
Είδη ένδυσης και υπόδησης	Σε 166 παιδιά νηπιακής, δημοτικής και γυμνασιακής εκπαίδευσης της κοινότητας των Ρομά.		
Δωρεάν εκμάθηση αθλημάτων σε παιδιά άπορων οικογενειών σε συνεργασία με αθλητικά σωματεία			
Κοινωνικό φροντιστήριο σε άπορους μαθητές μέσης εκπαίδευσης	1606 παιδιά		
Σύνολο του Κοινωνικού Προγράμματος της Περιφέρειας Κρήτης για το 2017	754.940 € (με κατανομή 240.000 € σε δράσεις τοπικού και υπερτοπικού χαρακτήρα, 318.700 € σε δράσεις πολιτισμού και 196.000 € σε δράσεις αθλητισμού)		

Πηγή: <http://teba.eiead.gr/wp-content/uploads/2019/03/Περίληψη-Ετήσιας-Έκθεσης-Υλοποίησης-έτους-2017.pdf> και Ετήσιος Απολογισμός Περιφέρειας Κρήτης, 2017: <https://www.crete.gov.gr/wp-content/uploads/2018/11/apologismos-perifereias-kritis-2017.pdf>

Όπως έχει ήδη αναφερθεί το TEBA προβλέπει και την υλοποίηση συνοδευτικών μέτρων. Έτσι, στο πλαίσιο του έργου «Αποκεντρωμένες προμήθειες τροφίμων και βασικής υλικής συνδρομής, διοικητικές δαπάνες και παροχή συνοδευτικών μέτρων 2017-2018» του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (TEBA) υλοποιήθηκαν τα παρακάτω για το 2017:⁵⁰

- Νομικές συμβουλές - Διαχείριση Οικογενειακού Προϋπολογισμού.

⁵⁰ Στοιχεία από ίδια περιγραφική έρευνα. Ίδια διαμόρφωση

Συνολικά πραγματοποιήθηκαν 14 ημερίδες που κάλυπταν γεωγραφικά την Κρήτη και συγκεκριμένα τέσσερις στην ΠΕ Ηρακλείου (Δήμος Βιάννου, Δήμος Μινώα, Δήμος Χερσονήσου και Δήμος Ηρακλείου), πέντε στην ΠΕ Ρεθύμνης (Δήμος Ρεθύμνης, Δήμος Μυλοποτάμου, Δήμος Ανωγείων, Δήμος Αγίου Βασιλείου, Δήμος Αμαρίου), τέσσερις στην ΠΕ Λασιθίου (Οροπέδιο Λασιθίου, Δήμος Ιεράπετρας, Δήμος Σητείας και Δήμος Αγίου Νικολάου) και μία στο Δήμο Χανίων της ΠΕ Χανίων για 1020 ωφελούμενους στην Περιφέρεια Κρήτης. Οι ημερίδες πραγματοποιήθηκαν από την ΕΝΩΣΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ στο πλαίσιο του υποέργου 1 που αφορούσε στην «ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση ωφελουμένων στον τομέα του οικογενειακού προϋπολογισμού».

Κατά την πραγματοποίηση των ημερίδων έγινε λεπτομερής ανάλυση της έννοιας του οικογενειακού προϋπολογισμού αφού πραγματοποιήθηκε επιμόρφωση για τη σωστή διαχείριση των οικονομικών και προτάθηκαν τρόποι με παραδείγματα για την αντιμετώπιση της οικονομικής δυσπραγίας. Επίσης τονίστηκε η σημασία της καλής επικοινωνίας και των ομαλών κοινωνικών σχέσεων μεταξύ ατόμων που έχουν πληγεί από την κοινωνικοοικονομική κρίση και ενημερώθηκαν για τα προστατευτικά μέτρα που έχουν ληφθεί για την αντιμετώπιση του φαινομένου. Για την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των ωφελουμένων συγκροτήθηκε επιστημονική ομάδα αποτελούμενη από Οικονομολόγο, Λογιστή, Κοινωνική Λειτουργό και Συστημική Οικογενειακή Σύμβουλο και Δικηγόρο. Στόχος της Επιστημονικής Ομάδας ήταν η διαρκής εναρμόνιση του έργου με τις στρατηγικές προτεραιότητες του φορέα, η σύγκλιση με το ευρύτερο θεσμικό και αναπτυξιακό περιβάλλον που επηρεάζει τη λειτουργία του και η εξασφάλιση της παραγωγής αποτελεσμάτων που εξυπηρετούν τις ευρύτερες ανάγκες και τα συμφέροντα των δικαιούχων.

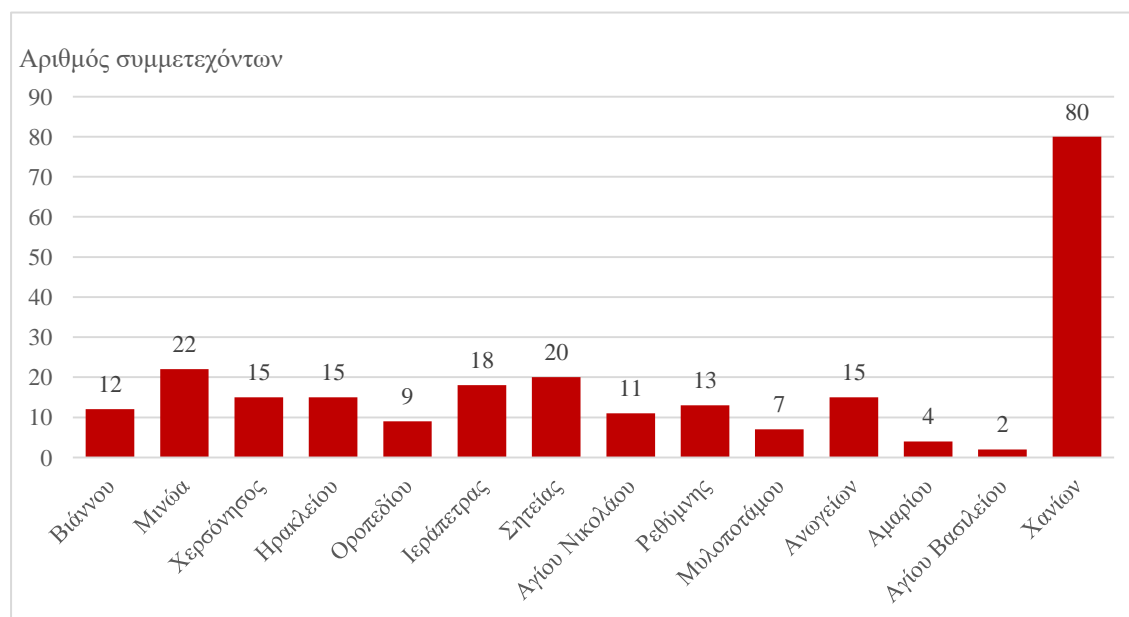
Πίνακας 4. Ημερίδες για Νομικές Συμβουλές και Οικογενειακό Προϋπολογισμό

ΠΕ	Ηρακλείου	Ρεθύμνης	Χανίων	Λασιθίου	Σύνολο ατόμων
Αριθμός Ημερίδων	4	5	1	4	14
Αριθμός Συμμετεχόντων	400	170	300	150	1.020

Επιπροσθέτως στο πλαίσιο του υποέργου 2 «Ευαισθητοποίηση και ενημέρωση ωφελουμένων σε κοινωνικά, νομικά και οικονομικά θέματα πραγματοποιήθηκαν από

την Ένωση Καταναλωτών σεμινάρια και συναντήσεις ανά Δήμο σε 243 ωφελούμενους με σκοπό την εξατομικευμένη συμβουλευτική το 2017, ως ακολούθως (Σχήμα 23) :

Σχήμα 23. Σεμινάρια και συναντήσεις ανά Δήμο- Αριθμός συμμετεχόντων

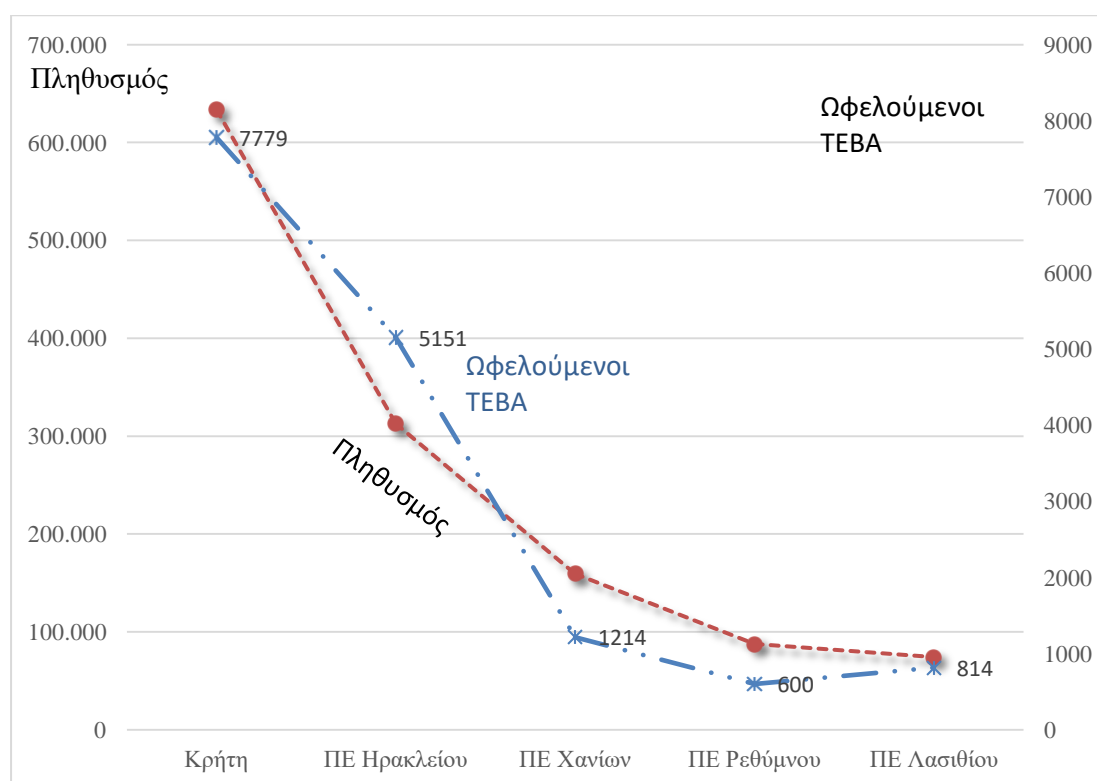
Πηγή: Στοιχεία από ίδια περιγραφική έρευνα. Ίδια διαμόρφωση

Με τους συμμετέχοντες πραγματοποιήθηκαν ειδικές συνεντεύξεις οι οποίοι έλαβαν από τους ειδικούς επιστήμονες της ομάδας έργου τις σχετικές οδηγίες και συμβουλές για τα νομικά και οικονομικά τους ζητήματα.

Όπως διαπιστώνεται στα επόμενα σχήματα (24-29) ο αριθμός ωφελουμένων νοικοκυριών ΤΕΒΑ στις ΠΕ της περιφέρειας Κρήτης στις 12/6/2019 εξελίσσεται ανάλογα με το μέγεθος του πληθυσμού με τα περισσότερα άτομα να βρίσκονται στο Ηράκλειο (5.151) και στα Χανιά (1.214). Μετά ωστόσο υπάρχει μια σχετική αντιστροφή με το ελάχιστο να σημειώνεται στο Ρέθυμνο (600) με πληθυσμιακό μέγεθος υψηλότερο από ότι στο Λασιίθι όπου οι ωφελούμενοι του ΤΕΒΑ καταγράφονται 814 (2,29% στο σύνολο των νοικοκυριών).

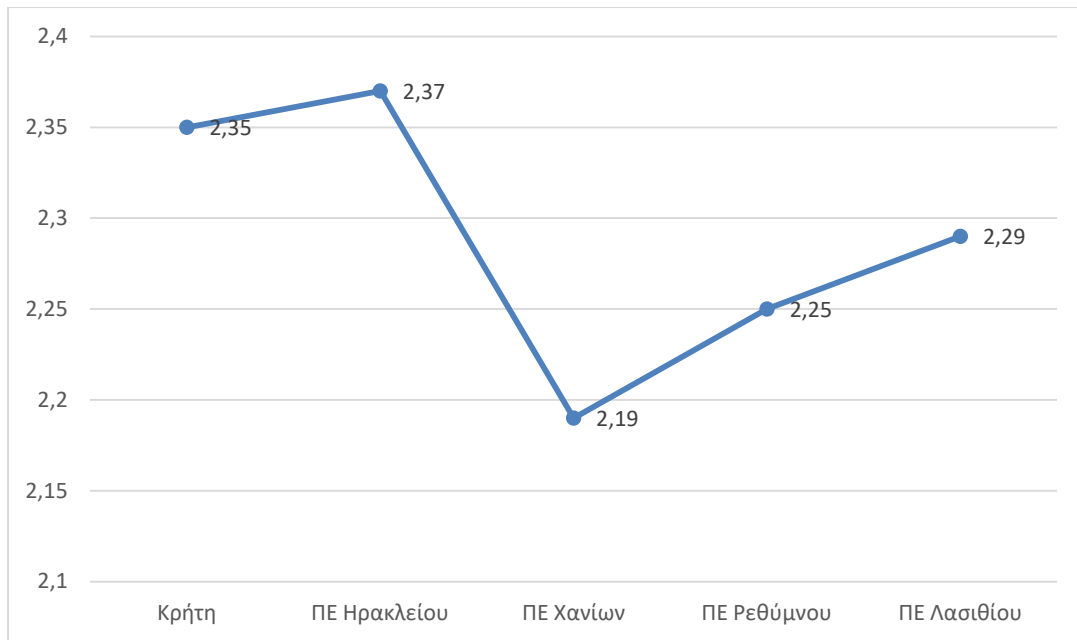
Σε γενικές γραμμές φαίνεται ότι ο αριθμός των ωφελούμενων νοικοκυριών κυμαίνεται σε ποσοστό που μόλις ξεπερνά το 2%.

Σχήμα 24. Αριθμός ωφελούμενων νοικοκυριών ΤΕΒΑ ανά ΠΕ Κρήτης, στις 12/6/2019 και συνολικός πληθυσμός τους το 2018 /2019

Πηγή. Ίδια διαμόρφωση με άντληση πρωτογενών στοιχείων από την Περιφέρεια και από ΗΔΙΚΑ

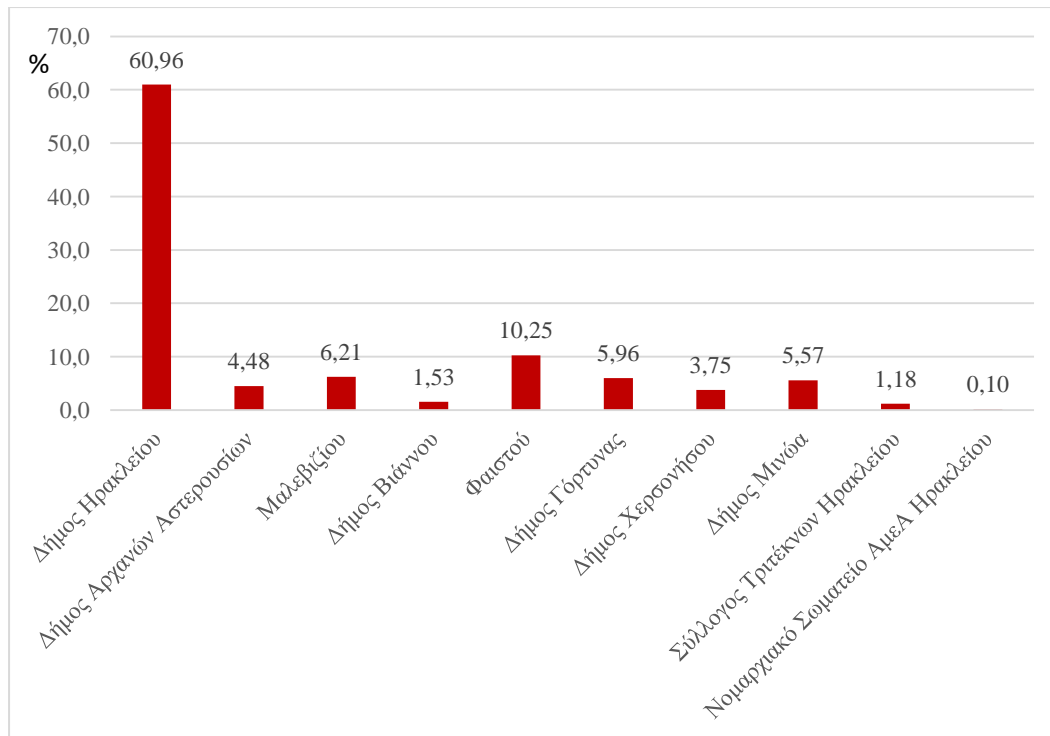
Σχήμα 25. Ποσοστό ωφελούμενων νοικοκυριών ΤΕΒΑ επί του συνόλου των νοικοκυριών ανά ΠΕ Κρήτης, στις 12/6/2019

Πηγή: Ίδια διαμόρφωση με άντληση πρωτογενών στοιχείων από την Περιφέρεια και από ΗΔΙΚΑ

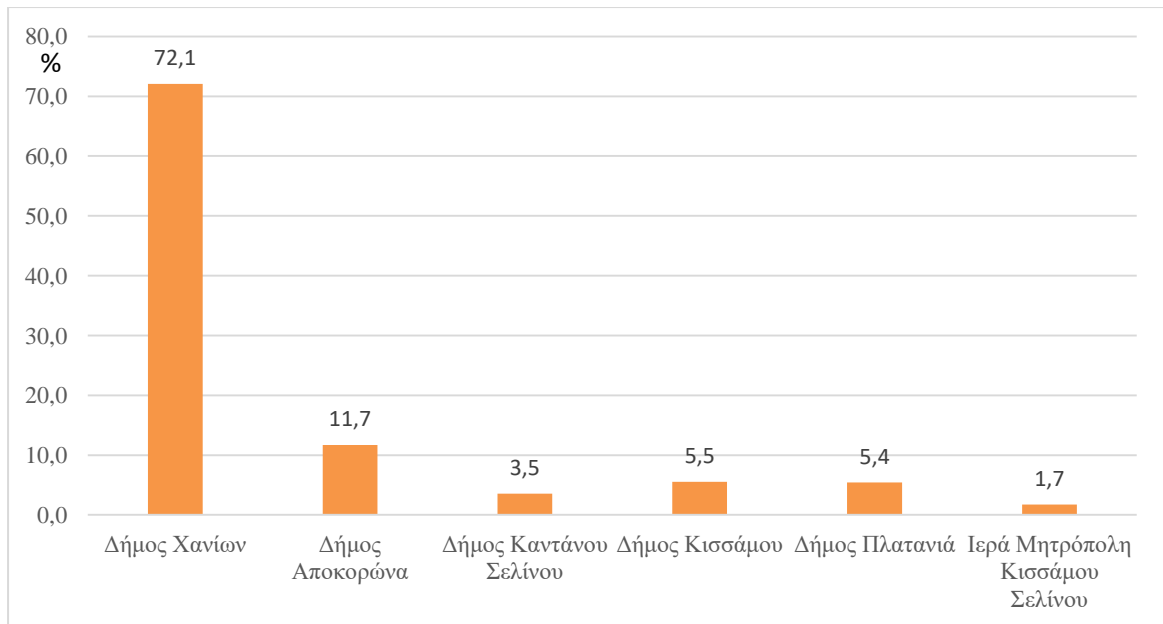
Σε γενικές γραμμές υπάρχει σημαντική διαφοροποίηση των ωφελούμενων μέσα σε κάθε ΠΕ. Πέραν του γεγονότος και όπως αναμενόταν, οι περισσότερες περιπτώσεις αφορούν ωφελούμενους που εξυπηρετούνται από τους μεγαλύτερους Δήμους (60,96% στο Ηράκλειο, 72,1% στα Χανιά, 70% στο Ρέθυμνο, 44,3% στην Ιεράπετρα και 43,2% στη Σητεία), υπάρχει και ένα χαμηλότερο ποσοστό το οποίο εξυπηρετείται άλλους φορείς όπως ο Σύλλογος Τριτέκνων Ηρακλείου, το Νομαρχιακό Σωματείο ΑμεΑ Ηρακλείου ή η Ιερά Μητρόπολη Κισσάμου Σελίνου (Σχήματα 25-28). Το ποσοστό ωφελουμένων μπορεί να εκληφθεί ως ιδιαίτερα περιορισμένο καθώς και στην Κρήτη οι κοινωνικοί δείκτες και το μέγεθος του ΑΕΠ είναι ιδιαίτερα ικανοποιητικά -όπως έχουμε δει σε προηγούμενες ενότητες- κεφάλαια.

Σχήμα 26. Ποσοστό ωφελούμενων ανά φορέα στην ΠΕ Ηρακλείου

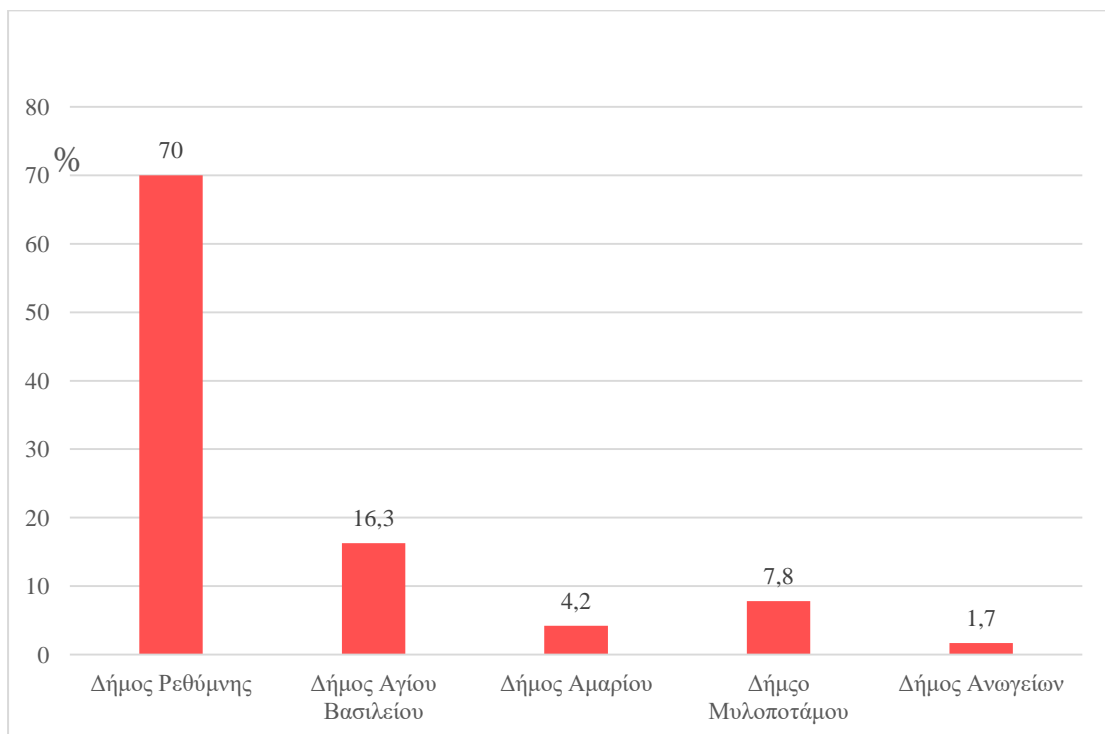
Πηγή. Ίδια διαμόρφωση με άντληση πρωτογενών στοιχείων από την Περιφέρεια και από ΗΔΙΚΑ

Σχήμα 27. Ποσοστό ωφελούμενων ανά φορέα στην ΠΕ Χανίων

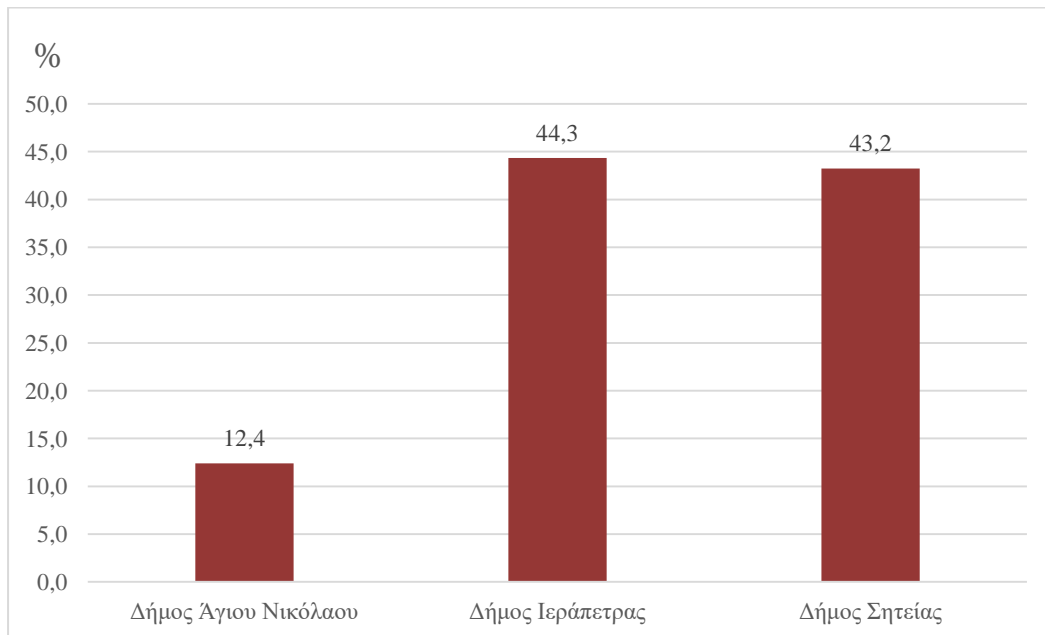
Πηγή. Ίδια διαμόρφωση με άντληση πρωτογενών στοιχείων από την Περιφέρεια και από ΗΔΙΚΑ

Σχήμα 28. Ποσοστό ωφελούμενων ανά φορέα στην ΠΕ Ρεθύμνης

Πηγή. Ίδια διαμόρφωση με άντληση πρωτογενών στοιχείων από την Περιφέρεια και από ΗΔΙΚΑ

Σχήμα 29. Ποσοστό ωφελούμενων ανά φορέα στην ΠΕ Λασιθίου

Πηγή. Ίδια διαμόρφωση με άντληση πρωτογενών στοιχείων από την Περιφέρεια και από ΗΔΙΚΑ

Υπογραμμίζεται ότι παράλληλα με τις παραπάνω δράσεις έχουν πραγματοποιηθεί σειρά δράσεων (αφορά προηγούμενα έτη κυρίως) όπως η λειτουργία δομών όπως Κοινωνικό Παντοπωλείο, Κοινωνικό Φροντιστήριο και Κοινωνικό Παντοπωλείο, όπως θα δούμε στη συνέχεια, για τα οποία αναφέρονται εν συντομία στη συνέχεια.

7.2. Λειτουργία Δομών: Κοινωνικό παντοπωλείο και συσσίτια, κοινωνικό φαρμακείο, τράπεζα χρόνου

Στο πλαίσιο του ΕΠΑΝΑΔ 2007-2013 υλοποιήθηκε η δράση «Κοινωνικών Δομών Άμεσης Αντιμετώπισης της Φτώχειας», η οποία περιελάμβανε κοινωνικά παντοπωλεία, κοινωνικά φαρμακεία, δομές συσσιτίων, κοινωνικούς λαχανόκηπους, τράπεζες χρόνου, γραφεία διαμεσολάβησης, υπνωτήρια αστέγων, κέντρα ημέρας αστέγων. Στο νέο ΕΣΠΑ οι δράσεις-δομές αυτές μετεξελίχθηκαν σε σχέση με την εκτίμηση των αναγκών σε αντίστοιχες δράσεις όπως οι παροχές του Νόμου για την ανθρωπιστική κρίση, το ΤΕΒΑ, το «Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης», η παροχή

σίτισης στα σχολεία κ.α. Η έμφαση ήταν στη δημιουργία ενός συνεκτικού δικτύου παροχής κοινωνικών υπηρεσιών με έμφαση στα Κέντρα Κοινότητας με στόχο την υποβοήθηση των Δήμων και των Κοινωνικών Συμπράξεων του ΤΕΒΑ για την παροχή επισιτιστικής και υλικής βοήθειας στις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού και κυρίως την καταπολέμηση της ακραίας φτώχειας. Σε αυτό το πλαίσιο δημιουργήθηκαν, μεταξύ άλλων πράξεις όπως οι δομές παροχής βασικών αγαθών που αφορά κοινωνικά παντοπωλεία – συσσίτια και κοινωνικά φαρμακεία. Οι δομές αυτές συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ και στόχος της λειτουργίας τους είναι η καταπολέμηση της φτώχειας και η προστασία των ευπαθών ομάδων πληθυσμού του κάθε Δήμου.⁵¹ Οι Δήμοι έχουν τη δυνατότητα να συνδράμουν στη λειτουργία των δομών παρέχοντας, ανάλογα με τις δυνατότητές τους, το χώρο για τη στέγασή τους, προμήθειες, εξοπλισμό, πληρωμή παγίων, διάθεση προσωπικού για μεταφορά προϊόντων, διάθεση οχήματος και οδηγού κ.α.

Δικαιούχοι για την ίδρυση τέτοιων δομών είναι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ Βαθμού (Δήμοι) ή τα νομικά πρόσωπα αυτών, ΜΚΟ, με την προϋπόθεση ότι θα έχουν υπογράψει συμφωνητικό (σύμφωνο) συνεργασίας με το Δήμο ,ΚΟΙΝΣΕΠ του νόμου 4019/2011 και ΚΟΙΣΠΕ του 2716/1999 (αρ. 12).

Σύμφωνα με τον ΟΔΗΓΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΔΟΜΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ: Δομές Σίτισης και Βασικών Αγαθών Κοινωνικά Φαρμακεία (ΕΥΣΕΚΤ, 2016), μια δομή μπορεί να λειτουργεί συγχρόνως ως παντοπωλείο και συσσίτιο ή μόνο ως παντοπωλείο ή μόνο ως δομή παροχής συσσιτίου. Επίσης στην ίδια πηγή πληροφόρησης (σελ. 12) αναφέρεται ότι ωφελούμενοι των υπηρεσιών που παρέχουν οι δομές παροχής βασικών αγαθών είναι άτομα/νοικοκυριά που διαμένουν στον Δήμο που λειτουργεί η δομή, συμπεριλαμβανομένων των νόμιμα διαμενόντων πολιτών 3ων χωρών ή ανιθαγενών), τα οποία βάσει κριτηρίων και σχετικών αποδεικτικών στοιχείων, βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας ή απειλούνται από φτώχεια (π.χ. ωφελούμενοι του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης και του

⁵¹ Οι δομές παροχής βασικών αγαθών και ειδικότερα οι δομές σίτισης και βασικών αγαθών και τα κοινωνικά φαρμακεία κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020 χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο στο πλαίσιο των 13 Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΠΕΠ) και πιο συγκεκριμένα από το Θεματικό Στόχο (ΘΣ) 9 «Πρόωθηση της κοινωνικής ένταξης, καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε μορφής διακρίσεων».

TEBA, ανασφάλιστα άτομα με πολύ χαμηλό ετήσιο εισόδημα, άτομα που διαθέτουν βιβλιάρια απορίας, κλπ.), καθώς και οι δικαιούχοι/αιτούντες διεθνούς προστασίας.

7.2.1. Λειτουργία κοινωνικού παντοπωλείου και συσσίτια

Οι περισσότερες δομές που έχουν ιδρυθεί ως κοινωνικά παντοπωλεία ξεκίνησαν να λειτουργούν τα τελευταία χρόνια, λόγω της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα. Ο σκοπός του Κοινωνικού Παντοπωλείου είναι η κάλυψη πρωτογενών αναγκών ευπαθών κοινωνικά και οικονομικά ατόμων και οικογενειών, με δωρεάν παροχή προϊόντων και ειδών πρώτης ανάγκης για τη σίτιση και ένδυση απόρων ατόμων. Στοχεύει στην εξυπηρέτηση όλων των δυνητικά δικαιούχων των κοινωνικών δομών των εκάστοτε δήμων.

Ως Κοινωνικό Παντοπωλείο ορίζεται το κατάστημα το οποίο διανέμει, δωρεάν και σε τακτική βάση, τρόφιμα, είδη παντοπωλείου, είδη ατομικής υγιεινής, κατεψυγμένα προϊόντα, είδη ένδυσης και υπόδησης, βιβλία, παιχνίδια, κλπ. σε άτομα που τα έχουν ανάγκη (ΕΥΣΕΚ, 2016).⁵² Το Παντοπωλείο λειτουργεί βάση προδιαγραφών,⁵³ και συνδέεται με τοπικές επιχειρήσεις, σχολεία και την τοπική κοινωνία για τη συλλογή των παραπάνω προϊόντων. Επιπλέον μέσω της Δομής, παρέχονται και υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και πληροφόρησης με στόχο την ενδυνάμωση και κοινωνική ενσωμάτωση των ωφελουμένων.⁵⁴

Στις περιπτώσεις που στο Δήμο εφαρμόζεται το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (TEBA), οι δομές που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ δύνανται να εξυπηρετούν και τους ωφελούμενους του TEBA ως προς τη διανομή των προϊόντων του TEBA, συμπληρωματικά και σε συνέργεια με τις υπόλοιπες δομές του

⁵² Βλέπε: https://www.eetaa.gr/kkoinotitas/odhgoi/odhgos_domes-sithshs_koinwnika-farmakeia.pdf

⁵³ Τα Κοινωνικά Παντοπωλεία ιδρύονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4071/201260, ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ, Αρ. Φύλλου 85, 11 Απριλίου 2012, Άρθρο 2, Κοινωνικά Παντοπωλεία. Τα περισσότερα είναι εφαιπόμενα με τον Δήμο της περιοχής που ανήκουν. Πιο συγκεκριμένα τα κοινωνικά παντοπωλεία είναι υπηρεσία του Δήμου και διοικούνται από την κοινωνική υπηρεσία του δήμου.

⁵⁴ Το προσωπικό τους συνίσταται από βοηθητικά άτομα ή αποθηκάρους, από διοικητικό προσωπικό και από κοινωνικό λειτουργό. Τα φυσικά πρόσωπα που αποτελούν το προσωπικό του κάθε παντοπωλείου, ορίζεται από το καταστατικό του παντοπωλείου. Κάθε παντοπωλείο διαθέτει διαφορετικό καταστατικό και επομένως παρατηρούνται διαφορές στο τρόπο υλοποίησης της εκάστοτε δομής.

Δήμου που έχουν διατεθεί για την υλοποίηση του ΤΕΒΑ. Δηλαδή, οι δικαιούχοι φορείς των Δομών Βασικών Αγαθών δύνανται να αξιοποιούν τα Κοινωνικά Παντοπωλεία ως σημεία παραλαβής, αποθήκευσης και διανομής των προμηθειών του ΤΕΒΑ, και τις δομές παροχής συσσιτίων ως δομές παροχής συσσιτίων σε ωφελούμενους του ΤΕΒΑ. Οι δομές σίτισης και βασικών αγαθών μπορούν να διανέμουν στους ωφελούμενούς τους τα προϊόντα που ενδέχεται να περισσέψουν από το ΤΕΒΑ. Η λειτουργία της κάθε δομής και η έμφαση στη διανομή γευμάτων ή στην παροχή τροφίμων καθορίζεται από τις ανάγκες του πληθυσμού του κάθε Δήμου..

Όπως αναφέρεται αναλυτικότερα για την περίπτωση της λειτουργίας του κοινωνικού παντοπωλείου στο Δήμο Ηρακλείου:⁵⁵ *«Η παρατεταμένη οικονομική και κοινωνική κρίση που βιώσαμε στη χώρα μας άλλαξε δραματικά τη ζωή χιλιάδων συνανθρώπων μας οδηγώντας κάποιους ακόμα και στα όρια της εξαθλίωσης. Η ενεργητική και οργανωμένη αλληλεγγύη των τοπικών κοινοτήτων μπορεί να δώσει με αξιοπιστία και διακριτικότητα την ανακούφιση, τη στήριξη και το χρόνο που χρειάζονται κάποιοι συμπολίτες μας για να ανακτήσουν την αυτοπεποίθησή τους χωρίς να πληγωθεί η αξιοπρέπειά τους.*

Τα Φιλανθρωπικά Ιδρύματα Α. & Μ. Καλοκαιρινού δραστηριοποιούνται από δεκαετίες στην αρωγή των ανθρώπων που έχουν ανάγκη, στα πλαίσια της ενεργητικής και οργανωμένης αλληλεγγύης. Το Κοινωνικό Παντοπωλείο των Ιδρυμάτων λειτουργεί από τις αρχές του 2013 στο συγκρότημα ιδιοκτησίας του Ιδρύματος επί των οδών Μονής Αγκαράθου και Κοσμά Ζώτου στο κέντρο του Ηρακλείου («Κοινωνικός Χώρος»). Ειδικότερα, η δομή του Κοινωνικού Παντοπωλείου είχε ενταχθεί στο δίκτυο ανάπτυξης δομών για την Άμεσης Αντιμετώπισης της Φτώχειας στο Δήμο Ηρακλείου από 23/01/2013 ως 30/06/2015. Μετά τη λήξη του προγράμματος τα Ιδρύματα Καλοκαιρινού συνέχισαν τη λειτουργία του αποκλειστικά με ίδια μέσα.

Από 08/05/2017 η δομή του Κοινωνικού Παντοπωλείου εντάχθηκε στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κρήτη 2014 – 2020» και συγκεκριμένα στην πράξη «Δομή Παροχής Βασικών Αγαθών: Κοινωνικό Παντοπωλείο και Παροχή συσσιτίου Δήμου Ηρακλείου» που θα διαρκέσει έως 07/05/2020. Στόχος της πράξης είναι η

⁵⁵ Βλέπε: <https://www.kalokairinosfoundation.gr/pages/market>

τροφοδοσία 100 τουλάχιστον οικογενειών κάθε μήνα. Η πράξη συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

Ειδικότερα, το Κοινωνικό Παντοπωλείο καλείται να συνεχίσει να καλύπτει ανάγκες διατροφής, ψυχαγωγίας, είδη ατομικής υγιεινής και υπόδησης εκατοντάδων οικογενειών κάθε μήνα από τον Ιανουάριο του 2013, που ξεκίνησε όλη αυτή η προσπάθεια. Προσφέρει εντελώς δωρεάν προϊόντα σε 230 οικογένειες που βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας ή απειλούνται από αυτή καθώς και σε εκείνες που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες που χρήζουν άμεσης βοήθειας (άνεργοι, άποροι κλπ.).

Παράλληλα παρέχονται υπηρεσίες συμβουλευτικής και ενημέρωσης για τη λειτουργία της δομής από τον κοινωνικό λειτουργό σε όσα άτομα το επιθυμούν».

Τα κοινωνικά συστήματα σκοπεύουν στην παροχή και εξασφάλιση δωρεάν μεσημεριανού γεύματος σε κατοίκους του Δήμου που ανήκει το συσσίτιο, οι οποίοι αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες και διαβιών σε συνθήκες φτώχειας. Κάθε Δομή παροχής συσσιτίων πληροί τις απαραίτητες υγειονομικές διατάξεις, έχει συγκεκριμένη ελάχιστη δυναμικότητα παροχής γευμάτων, λειτουργεί με συγκεκριμένες προδιαγραφές και παράλληλα συνδέεται με τις τοπικές επιχειρήσεις, σχολεία και την τοπική κοινωνία για τη σίτιση των ωφελούμενων.⁵⁶

Στην Κρήτη -Ηράκλειο όπως αναφέρεται η παροχή συσσιτίου ξεκίνησε στις 15/02/2012 από ανεξάρτητο και ειδικά διαμορφωμένο χώρο στην ανατολική πλευρά του Γηροκομείου των Ιδρυμάτων Καλοκαιρινού στον Άγιο Ιωάννη με διακριτικό τίτλο «Φαγητό με την αγάπη μας». Στις 23/01/2013 προστέθηκε και η λειτουργία της δεύτερης δομής στο συγκρότημα ιδιοκτησίας του Ιδρύματος επί των οδών Μονής Αγκαράθου και Κοσμά Ζώτου στο κέντρο του Ηρακλείου («Κοινωνικός Χώρος»). Οι δομές των συσσιτίων είχαν ενταχθεί στο δίκτυο ανάπτυξης δομών για την Άμεσης Αντιμετώπισης της Φτώχειας στο Δήμο Ηρακλείου από 23/01/2013 έως 30/06/2015. Μετά τη λήξη του προγράμματος τα Ιδρύματα Καλοκαιρινού συνέχισαν τη λειτουργία τους, αδιάλειπτα και αποκλειστικά με ίδια μέσα.

⁵⁶ Τα στελέχη των Κοινωνικών Συσσιτίων προέρχονται κυρίως από τον φορέα Λειτουργίας του και διακρίνονται σε διοικητικό προσωπικό, εργατικό προσωπικό και προσωπικό κοινωνικών επιστημόνων για την παροχή ψυχο-κοινωνικής υποστήριξης των ωφελούμενων του προγράμματος καθώς και τις ευρύτερης κοινότητας.

Από 08/05/2017, η δομή του συσσιτίου εντάχθηκε στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κρήτη 2014 – 2020» και συγκεκριμένα στην πράξη «Δομή Παροχής Βασικών Αγαθών: Κοινωνικό Παντοπωλείο και Παροχή συσσιτίου Δήμου Ηρακλείου» που θα διαρκέσει ως 07/05/2020. Στόχος της πράξης είναι η παροχή γευμάτων σε 200 ωφελούμενους ημερησίως καθώς και η παροχή δεκατιανού στους μαθητές των ωφελουμένων οικογενειών. Η πράξη συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.⁵⁷

Σήμερα και από τις δύο δομές παρέχονται καθημερινά περίπου 250 πλήρη γεύματα, σε άτομα που βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας, καθώς και κολατσιό για μαθητές σχολείου.⁵⁸

Στον απολογισμό τους έτους 2012 της περιφέρειας Κρήτης γίνεται ειδική αναφορά στο Κοινωνικό Παντοπωλείο η οποία αποτελεί μια βασική δομή ενίσχυσης των πιο αδύναμων ομάδων του πληθυσμού στο νησί.. Σύμφωνα με τα στοιχεία από τις κοινωνικές υπηρεσίες της Περιφέρειας, σε επίπεδο Κρήτης, υπάρχουν τουλάχιστον 4.500 οικογένειες που αδυνατούν να εξασφαλίσουν ακόμα και τα είδη πρώτης ανάγκης. Για τον λόγο αυτό η Περιφέρεια Κρήτης, πραγματοποίησε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες και με την υποστήριξη των τοπικών δομών, διανομή τροφίμων σε οικογένειες που αποδεδειγμένα βρίσκονται σε μειονεκτική θέση. Η πρωτοβουλία ήταν σε μηνιαία βάση. Τα κριτήρια για την ένταξη ωφελούμενων είναι κοινωνικοοικονομικά και καθορίζονται ανά εξάμηνο από την διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας.

Επίσης, σε επίπεδο Κρήτης, πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω διανομές τροφίμων:

- Διανομή σε 1600 οικογένειες σε 17 δήμους στο νησί (οι οποίοι έχουν επιβεβαιώσει με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, την συμμετοχή τους στον Διαβαθμιδικό Σύνδεσμο Κρήτης), συνολικά 12 τόνων τροφίμων. Η διανομή των τροφίμων,

⁵⁷ Η ιστορία, όμως, του συσσιτίου συμβαδίζει μ' αυτή των Ιδρυμάτων. Το 1936, στον ίδιο ακριβώς χώρο που στεγάζεται σήμερα η δεύτερη δομή συσσιτίου, ξεκίνησε η κατασκευή του τότε «Οικονομικού Συσσιτίου» που ολοκληρώθηκε το 1938 και αφού εξοπλίστηκε από τα Ιδρύματα, ανατέθηκε η λειτουργία του για μία τριετία στο Π.Ι.Κ.Π.Α. Με τη κήρυξη του πολέμου η λειτουργία του διακόπηκε καθώς το οίκημα επιτάχθηκε από τις αρχές κατοχής. Μετά την απελευθέρωση λειτούργησε ως εστία μαθητικών συσσιτίων έως το 1954. Τον Οκτώβριο του 1954 παραχωρήθηκε για στέγαση της Οικοκυρικής και Επαγγελματικής Σχολής Ηρακλείου «Η Εργάνη». Από το Μάιο του 1984 στέγασε το ΛΥΚΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ καθώς και το 4ο Κ.Α.Π.Η. έως τον Αύγουστο του 2012. Τον Αύγουστο του 2012 ξεκίνησε ο εκσυγχρονισμός του κτιρίου και η προσαρμογή του στις σύγχρονες απαιτήσεις για να στεγάσει μεταξύ άλλων τη δεύτερη δομή συσσιτίου στο κέντρο του Ηρακλείου.

⁵⁸ Βλέπε: <https://www.kalokairinosfoundation.gr/pages/rationing>.

πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τους Δήμους και τις Περιφερειακές Ενότητες, στις 23-24-25.05.2012

- Στην Περιφερειακή Ενότητα Ρεθύμνου στις 16 και 19 Νοεμβρίου, μοιράστηκαν συνολικά 1.000 σακούλες με τρόφιμα στους Δήμους Ανωγείων, Αγίου Βασιλείου, Αμαρίου και Μυλοποτάμου, σε συνεργασία με την Π.Ε. Ρεθύμνου.

Επίσης σε επίπεδο Περιφέρειας Κρήτης, στις 20 και 21 Δεκεμβρίου 2012, μοιράστηκαν τρόφιμα και είδη πρώτης ανάγκης σε περίπου 4.500 οικογένειες. Η διανομή των τροφίμων πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τις Π.Ε. της Κρήτης.⁵⁹

Αναφέρεται επίσης ότι το 2013, διαμορφώθηκε σε έκταση 10 στρεμμάτων και καλλιεργείται από 100 άπορες οικογένειες ο Δημοτικός Λαχανόκηπος Ηρακλείου Κρήτης.⁶⁰ Κάθε οικογένεια καλλιεργεί τμήμα γης 100 τ.μ και παράγει κηπευτικά για κάλυψη των καθημερινών διατροφικών αναγκών της. Περίπου 10% από το σύνολο των καλλιεργειών διατίθεται μέσω του Κοινωνικού Παντοπωλείου και του Συσσιτίου του Δήμου Ηρακλείου.⁶¹ Σε γενικές γραμμές μέσω του Κοινωνικού Παντοπωλείου παρέχεται μικρή έκταση γης σε ευπαθείς κοινωνικά ομάδες. Ο Δημοτικός Λαχανόκηπος Δήμου Ηρακλείου είναι δίκτυο της Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Συνεργατικής Οικονομίας με στόχο την αντιμετώπιση της Φτώχειας.

Στον ετήσιο απολογισμό του έτους 2014, αναφέρεται ότι για Α΄ δόση παροχής τροφίμων τον Δεκέμβριο, συνολικά υπήρχαν 4.966 ωφελούμενοι ενώ η κατανομή κατά ΠΕ και Δήμο είχε ως εξής (Πίνακας 5)

Πίνακας 5. Πρόγραμμα παροχής τροφίμων κατά ΠΕ και Δήμο, 2014

ΠΕ ΛΑΣΙΘΙΟΥ	
ΔΗΜΟΣ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ	215
ΔΗΜΟΣ ΣΗΤΕΙΑΣ	83
ΔΗΜΟΣ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ	179
ΔΗΜΟΣ ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ	12

⁵⁹ Σε ότι αφορά την συγκέντρωση των τροφίμων, η Περιφέρεια Κρήτης, συμμετείχε σε συνεργασία με τον όμιλο «ΚΡΗΤΗ ΤV», καθώς και με τα καταστήματα μικρογευμάτων «ΓΡΗΓΟΡΗΣ» σε αντίστοιχη πρωτοβουλία.

⁶⁰ Δικτυακός τόπος : <https://www.aftodioikisi.gr/ota/dimoi/dimotikos-laxanokipos-sto-dimo-irakleiou-kritis/>.

⁶¹ Βλέπε: <https://agri-madre.net/project/δημοτικός-λαχανόκηπος-ηρακλείου-κρή/?lang=el>.

ΠΕ ΧΑΝΙΩΝ	
ΠΕ ΧΑΝΙΩΝ	76
ΔΗΜΟΣ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ	271
ΔΗΜΟΣ ΚΑΝΤΑΝΟΥ	276
ΔΗΜΟΣ ΧΑΝΙΩΝ	403
ΔΗΜΟΣ ΚΙΣΣΑΜΟΥ	84
ΔΗΜΟΣ ΠΛΑΤΑΝΙΑ	109
ΠΕ ΡΕΘΥΜΝΟΥ	
ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΙΟΥ	40
ΠΕ ΡΕΘΥΜΝΟΥ	611
ΠΕ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	
ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	371
ΔΗΜΟΣ ΑΡΧΑΝΩΝ	239
ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΩΝ	541
ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΑ	261
ΔΗΜΟΣ ΒΙΑΝΝΟΥ	123
ΔΗΜΟΣ ΜΑΛΕΒΙΖΙΟΥ	334
ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	238
ΠΕ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	
ΔΗΜΟΣ ΦΑΙΣΤΟΥ	448
ΔΗΜΟΣ ΜΙΝΩΑ	52
ΣΥΝΟΛΟ	4966

Πηγή: Περιφέρεια Κρήτης, Ετήσιος Απολογισμός του Έτους 2014

Μία ιδιαίτερα σημαντική δράση υλοποιήθηκε από την Περιφέρεια το 2013 (Δεκέμβριος) και αφορούσε τον τηλεμαραθώνιο για την ενίσχυση των κοινωνικά και οικονομικά αδυνάτων⁶² (Ετήσιος Απολογισμός Περιφέρειας Κρήτης, 2013).

Αφορούσε την προσφορά τροφίμων μακράς διάρκειας (γάλα, ρύζι, όσπρια, μακαρόνια κ.α.) και για τις τέσσερις Π.Ε. της Κρήτης. Τα τρόφιμα που συγκεντρώθηκαν, κάλυψαν τις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες των Κοινωνικών Παντοπωλείων της Περιφέρειας Κρήτης. Η συλλογή των τροφίμων ξεκίνησε στις 11 Δεκεμβρίου και κορυφώθηκε την Πέμπτη 19 Δεκεμβρίου με ολοήμερο πρόγραμμα της τηλεόρασης Creta αφιερωμένο στην προσπάθεια αυτήν.

Τα είδη που συγκεντρώθηκαν, διατέθηκαν από τα κατά τόπους Κοινωνικά Παντοπωλεία των Περιφερειακών ενοτήτων Ηρακλείου, Χανίων, Ρεθύμνου και Λασιθίου σε 5.150 άπορες οικογένειες.

⁶² Σε συνεργασία με το Creta Channel.

Το έτος 2013, συνολικά διανεμήθηκαν στους δικαιούχους πάνω από 60 τόνους τρόφιμα και πάνω από 5000 τσάντες και χαρτικά.

Σημαντική είναι η παρέμβαση της περιφέρειας καθώς υπήρχε η ίδρυση και λειτουργία 4 Κοινωνικών Παντοπωλείων ενός σε κάθε Νομό τα οποία μέχρι και το 2014 λειτουργούσαν με τη χορηγία ιδιωτών. Από το 2015 εντάχθηκε μέρος της χρηματοδότησής του στον τακτικό προϋπολογισμό της Περιφέρειας

7.2.2. Κοινωνικό Φαρμακείο και Τράπεζα Χρόνου

Στην περιφέρεια Κρήτης το κοινωνικό φαρμακείο αποτελεί δομή αντιμετώπισης της Φτώχειας και εντάσσεται στο Δίκτυο Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης, στο πλαίσιο της Πράξης «Ζωοδόχος Πηγή-Κοινωνικές Δομές Αντιμετώπισης της Φτώχειας στο Δήμο Ηρακλείου» του Εθνικού Δικτύου Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης. Μέσω της δομής προσφέρονται δωρεάν φάρμακα, παραφαρμακευτικό και υγειονομικό υλικό σε πολίτες οι οποίοι δεν έχουν πρόσβαση στο σύστημα περίθαλψης και τα οποία εξασφαλίζονται μέσω συγκεκριμένων συνεργασιών με φαρμακοβιομηχανίες και τοπικούς φαρμακευτικούς συλλόγους, καθώς και από τη συμμετοχή και κινητοποίηση συλλογικών φορέων, επιχειρήσεων και πολιτών.

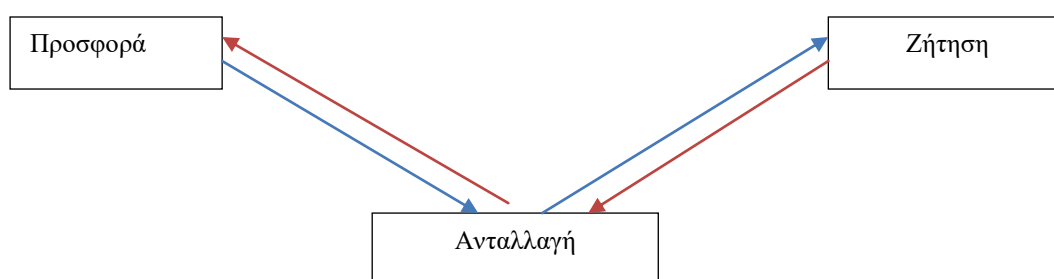
Όπως και στην περίπτωση κοινωνικού παντοπωλείου ή συσσιτίου, ο σκοπός είναι η εξυπηρέτηση ατόμων που διαβιούν σε συνθήκες φτώχειας -μέλη ευπαθών ομάδων που χρήζουν άμεσης βοήθειας, με απαραίτητη προϋπόθεση να είναι ανασφάλιστοι/ες ή ασφαλισμένοι/ες από την Πρόνοια (άστεγοι, άποροι, άνεργοι).

Η Τράπεζα Χρόνου είναι ένα δίκτυο ή μία δομή με μονάδα συναλλαγής το χρόνο και όχι τα χρήματα. Το περιεχόμενο των υπηρεσιών εξισώνεται έτσι ώστε μια ώρα υπηρεσίας είναι ίση με οποιαδήποτε άλλη ώρα υπηρεσίας ανεξάρτητα εάν είναι πνευματική ή χειρωνακτική εργασία. Ο χρόνος που κερδίζουμε από κάθε συναλλαγή μπορεί να ξοδευτεί κάνοντας χρήση υπηρεσίας από οποιοδήποτε άλλο μέλος της Τράπεζας. Για παράδειγμα, αν ένας ηλεκτρολόγος παρέχει υπηρεσίες δωρεάν (2

ώρες) σε ένα σπίτι του οποίου ο ιδιοκτήτης είναι μαθηματικός μπορεί μετά να ζητήσει δωρεάν διδασκαλία δύο ωρών για τα παιδιά του.

Συνεπώς, δύο ώρες επίσκεψης του επαγγελματία ηλεκτρολόγου εξισώνονται με δύο ώρες διδασκαλίας μαθηματικών. Η Τράπεζα Χρόνου έχει ιδιαίτερη κοινωνική χρησιμότητα για δύο κυρίως λόγους. Πρώτον, γιατί δεν βασίζεται πάνω σε εγχρήματη συναλλαγή αλλά μπορεί να καλύψει βασικές ανάγκες κάθε νοικοκυριού χωρίς τη μεσολάβηση χρήματος και δεύτερον, συμβάλλει στη δημιουργία δεσμών αλληλεγγύης μεταξύ των μελών που την χρησιμοποιούν, ενδυναμώνοντας έτσι τον κοινωνικό δεσμό της περιοχής.

Τράπεζα χρόνου έχει, ο Δήμος Ηρακλείου⁶³ η λειτουργία της οποίας ξεκίνησε το 2013 και όπως αναφέρεται αποτελεί ένα δίκτυο αχρήματης και αλληλέγγυας οικονομίας, ένα δίκτυο ανταλλαγής υπηρεσιών και γνώσεων που λειτουργεί με μονάδα συναλλαγής το χρόνο. Αποτελεί μια μορφή εθελοντισμού, όπου οι πολίτες που συμμετέχουν, θα μπορούν να ανταλλάσσουν ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών και προϊόντων χρησιμοποιώντας τις Τοπικές Εναλλακτικές Μονάδες (TEM) και όχι χρήμα

Στα δύο πρώτα χρόνια λειτουργίας της Τράπεζας Χρόνου στο Ηράκλειο πραγματοποιήθηκαν πάνω από 6.000 ανταλλαγές αι συμμετέχουν 500 ενεργά μέλη.

Σχετικές ενημερώσεις για την Τράπεζα πραγματοποιούνταν με τη συμμετοχή μεγάλου αριθμού φορέων και οργανώσεων όπως ο Δήμος Ηρακλείου, η Δομή Ισότητας των δύο φύλων, Σεμινάρια δια βίου μάθησης Δήμου Ηρακλείου, Παιδικά χωριά SOS, Πολιτιστικός σύλλογος εργαζομένων ΟΤΑ, Δεύτερο Δημοτικό

⁶³ <http://koinonikesdomes.gr/trapezachronou/>.

Διαμέρισμα, Σχολεία Παιδαγωγικής Ακαδημίας, Βοήθεια στο Σπίτι, Δομή συσσιτίου Ιδρύματα Καλοκαιρινού κ.ά.

7.3. Πρόληψη και καταπολέμηση του αποκλεισμού των παιδιών και ενεργοποίηση της Κοινωνικής Εταιρικής Ευθύνης στην Περιφέρεια Κρήτης

Η περιφέρεια Κρήτης έχει αναπτύξει σειρά δράσεων για την καταπολέμηση του αποκλεισμού των παιδιών όπως το κοινωνικό φροντιστήριο, ο κοινωνικός αθλητισμός και η προώθηση εναλλακτικών μορφών παιδικής προστασίας όπως η αναδοχή-υιοθεσία, Επίσης κατά περίπτωση έχει υλοποιήσει δράσεις και προγράμματα υποστήριξης μαθητών τόσο με την παροχή υλικών -σχολικών ειδών όσο και με δράσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, όπως θα δούμε στη συνέχεια.

7.3.1 Η λειτουργία κοινωνικού φροντιστηρίου και κοινωνικού αθλητισμού ως μέσα πρόληψης και καταπολέμησης του αποκλεισμού των παιδιών

I. Κοινωνικό φροντιστήριο

Η δράσεις της περιφέρειας για την πρόληψη και καταπολέμηση της φτώχειας και του αποκλεισμού των Παιδιών βασίζεται μεταξύ άλλων και στην ενισχυτική διδασκαλία (κοινωνικό φροντιστήριο) για τους μαθητές. Η κεντρική ιδέα της δράσης βασίζεται στην αρχή ότι η παιδεία αποτελεί, συνταγματικά κατοχυρωμένο, κοινωνικό αγαθό. Κάθε παιδί έχει το δικαίωμα, χωρίς διακρίσεις και περιορισμούς, να έχει ίση πρόσβαση στην εκπαίδευση.

Μέσα στο καλοκαίρι του 2012, η Περιφέρεια Κρήτης, προχώρησε στην δημιουργία και την λειτουργία του Κοινωνικού Φροντιστηρίου. Για την επιτυχή ολοκλήρωση του στόχου κλήθηκαν να συνεργαστούν εκπαιδευτικού σύλλογοι, παραγωγικοί φορείς και τμήματα του Πανεπιστημίου Κρήτης.⁶⁴

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε :

⁶⁴ Φορείς της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι Σύλλογοι Ιδιοκτητών Φροντιστηρίων Μέσης Εκπαίδευσης, οι Σύλλογοι Ιδιοκτητών Κέντρων Ξένων Γλωσσών, η Π.Ε. Ηρακλείου, η Μαθηματική Εταιρεία, η τοπική συνδιάσκεψη της Ομοσπονδίας εκπαιδευτικών και η Ένωση Φιλολόγων της Π.Ε. Ηρακλείου.

-Παιδιά σχολικής ηλικίας που οι οικογένειές τους ανήκουν στις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού, αντιμετωπίζουν σοβαρά οικονομικά προβλήματα και διαμένουν στην Περιφέρεια Κρήτης.

-Παιδιά χωρίς οικογένεια ή που η οικογένειά τους αδυνατεί να αναλάβει την φροντίδα τους.

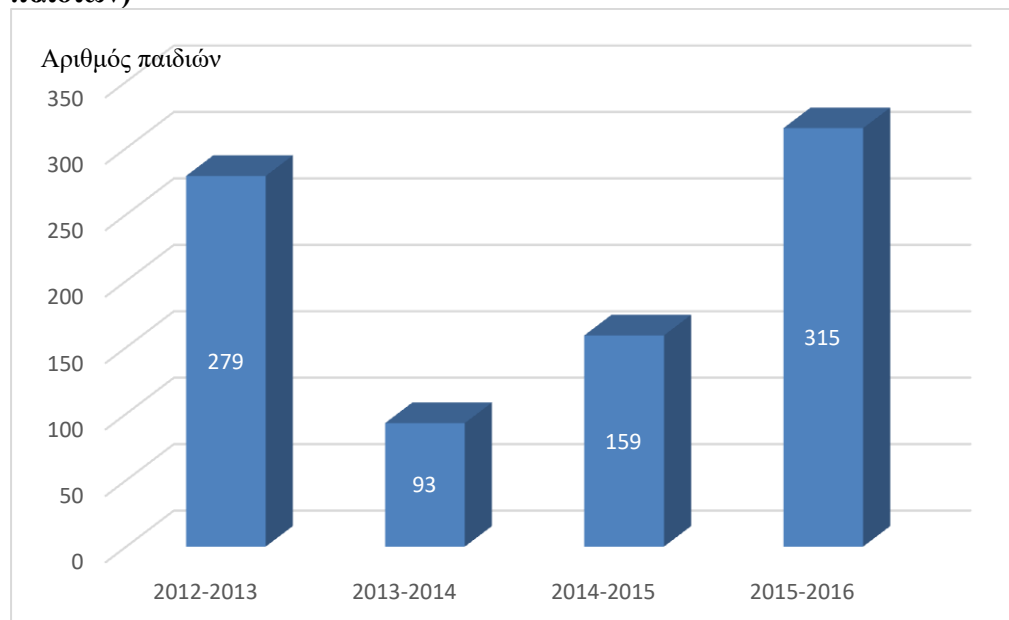
-Ως ευπαθείς ομάδες ορίζονται με βάση το άρθρο 1 του Ν. 4019/2011 οι κοινωνικές ομάδες των οποίων η συμμετοχή στην κοινωνική και οικονομική ζωή δυσχεραίνεται είτε εξαιτίας κοινωνικών και οικονομικών προβλημάτων, είτε εξαιτίας απρόβλεπτων γεγονότων, τα οποία επηρεάζουν την εύρυθμη λειτουργία της τοπικής ή ευρύτερα περιφερειακής οικονομίας.

Η λειτουργία του Κοινωνικού Φροντιστηρίου, στοχεύει στην ενίσχυση των γνώσεων των μαθητών που ανήκουν στις πιο ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού και έχουν πληγεί από την κρίση. Η επιλογή των μαθητών που μπορούν να συμμετέχουν στο πρόγραμμα έγινε από την Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας, λαμβάνοντας υπόψη τα ίδια κοινωνικό – οικονομικά κριτήρια, με αυτά του Κοινωνικού Παντοπωλείου. Στο κοινωνικό φροντιστήριο το 2012 εντάχθηκαν και ωφελήθηκαν 331 παιδιά. Το Κοινωνικό Φροντιστήριο, έχει 2 θεματικούς μαθησιακούς τομείς: εκμάθηση Ξένων Γλωσσών και βοήθεια γενικής εκπαίδευσης σε μαθήματα πρωτοβάθμιας και Μέσης Εκπαίδευσης. Πιο συγκεκριμένα, στο θερινό Κοινωνικό Φροντιστήριο Ξένων Γλωσσών συμμετείχαν 20 μαθητές, ενώ στο αντίστοιχο χειμερινό τμήμα, οι μαθητές έχουν ανέλθει στους 151. Σε ότι αφορά το Κοινωνικό Φροντιστήριο για μαθήματα Βάσης Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης, ξεκίνησε την λειτουργία του με 28 μαθητές για την θερινή περίοδο και την χειμερινή περίοδο είχε 132 μαθητές (Ετήσιος Απολογισμός Περιφέρειας Κρήτης 2012).

Σύμφωνα με τον απολογισμό δράσεων της Περιφέρειας για το έτος 2017, την περίοδο 2012-2016 απλοποιήθηκαν συνολικά 624 προγράμματα ξένων γλωσσών, 192 τμήματα σε ιδιωτικά φροντιστήρια μέσης εκπαίδευσης και 30 εθελοντικά τμήματα στήριξης. Το σύνολο των δράσεων παρουσιάζει σημαντική άνοδο την περίοδο 2015-2016, καθώς συνολικά υλοποιήθηκαν 315 προγράμματα ενισχυτικής διδασκαλίας που αποτελεί το 37,2% του συνόλου των δράσεων (846) για ολόκληρη την περίοδο 2012-2016 (Σχήμα 30)

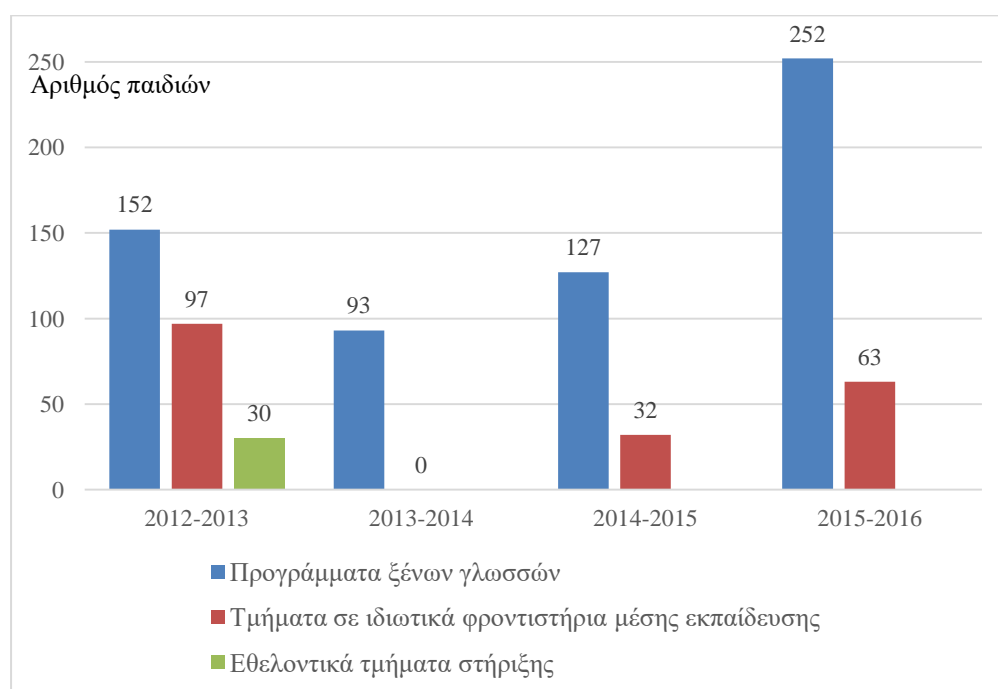
Τα προγράμματα ξένων γλωσσών σημείωσαν τη σημαντικότερη αύξηση (66%) καθώς από 152 που ήταν το 2012-2013 αυξήθηκαν σε 252 την περίοδο 2015-2016 (Σχήμα 31).

Σχήμα 30. Συνολικές δράσεις κοινωνικού φροντιστηρίου που υλοποιήθηκαν στην περιφέρεια Κρήτης την περίοδο 2012-2016 (συνολικός αριθμός ωφελουμένων παιδιών)

Πηγή: Περιφέρεια Κρήτης

Σχήμα 31. Προγράμματα κοινωνικού φροντιστηρίου που υλοποιήθηκαν στην περιφέρεια Κρήτης 2012-2016

Πηγή: Περιφέρεια Κρήτης

II. Πρόγραμμα Κοινωνικού Αθλητισμού

Η δράση του «Κοινωνικού Αθλητισμού» ξεκίνησε στις Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας Κρήτης με στόχο να καλύψει όσο το δυνατόν περισσότερα παιδιά που επιθυμούν να συμμετέχουν σε προγράμματα Αθλητικών Ακαδημιών (ποδόσφαιρο, Μπάσκετ, Βόλεϊ, Κολύμβηση, Καράτε, Στίβο, Τένις)

Για την υλοποίηση του προγράμματος, η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφέρειας Κρήτης συνεργάστηκε με τα Αθλητικά σωματεία της Κρήτης, τα οποία αναπτύσσουν Ακαδημίες στα αθλήματα ποδόσφαιρο, Μπάσκετ, Βόλεϊ, Κολύμβηση, Καράτε, Στίβο, Τένις και τελούν υπό την εποπτεία των Τοπικών Ενώσεων και Ομοσπονδιών της Κρήτης και συγκεκριμένα με :

- Την Ένωση ποδοσφαιρικών Σωματείων Ηρακλείου
- Την ΕΚΑΣΚ (ένωση καλαθοσφαιρικών Σωματείων Κρήτης)
- Την Ένωση Αντισφαίρισης Ηρακλείου
- Την Περιφερειακή Ένωση Κολύμβησης, Υδατοσφαίρισης Κρήτης Ρόδου
- Τον Παγκρήτιο Σύλλογο Μαχητικών Τεχνών
- Την ΕΑΣ ΣΕΓΑΣ Κρήτης
- Την ΕΣΠΕΚ καθώς και εκπρόσωποι σωματείων

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε:

-Παιδιά σχολικής ηλικίας που οι οικογένειές τους ανήκουν στις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού, αντιμετωπίζουν σοβαρά οικονομικά προβλήματα και διαμένουν στην Περιφέρεια Κρήτης.

-Παιδιά χωρίς οικογένεια ή που η οικογένειά τους αδυνατεί να αναλάβει την φροντίδα τους.

-Ως ευπαθείς ομάδες ορίζονται με βάση το άρθρο 1 του Ν. 4019/2011 οι κοινωνικές ομάδες των οποίων η συμμετοχή στην κοινωνική και οικονομική ζωή δυσχεραίνεται είτε εξαιτίας κοινωνικών και οικονομικών προβλημάτων, είτε εξαιτίας απρόβλεπτων γεγονότων, τα οποία επηρεάζουν την εύρυθμη λειτουργία της τοπικής ή ευρύτερα περιφερειακής οικονομίας.

Τα κριτήρια επιλογής των παιδιών στο Πρόγραμμα Κοινωνικός Αθλητισμός είναι:⁶⁵

⁶⁵ Τα ίδια κριτήρια αφορούν και το Πρόγραμμα Κοινωνικό Φροντιστήριο.

-Το εισόδημα των γονέων σύμφωνα με το εκκαθαριστικό σημείωμα της εφορίας και το έντυπο Ε9.

-Το πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης από όπου προκύπτει ο αριθμός των μελών της οικογένειας. Το όριο του εισοδήματος είναι ανάλογο με τον αριθμό των προστατευομένων μελών. Δηλαδή για οικογένεια με δύο μέλη ορίζεται καθαρό ετήσιο εισόδημα αφαιρουμένου του ενοικίου, ποσό ύψους μέχρι 6.500€, για τριμελή οικογένεια μέχρι 8.000€, για τετραμελή οικογένεια μέχρι 9.000€, για πενταμελή και άνω μέχρι 12.500€.

-Ανεργία των γονέων που προκύπτει από τη σχετική κάρτα του ΟΑΕΔ.

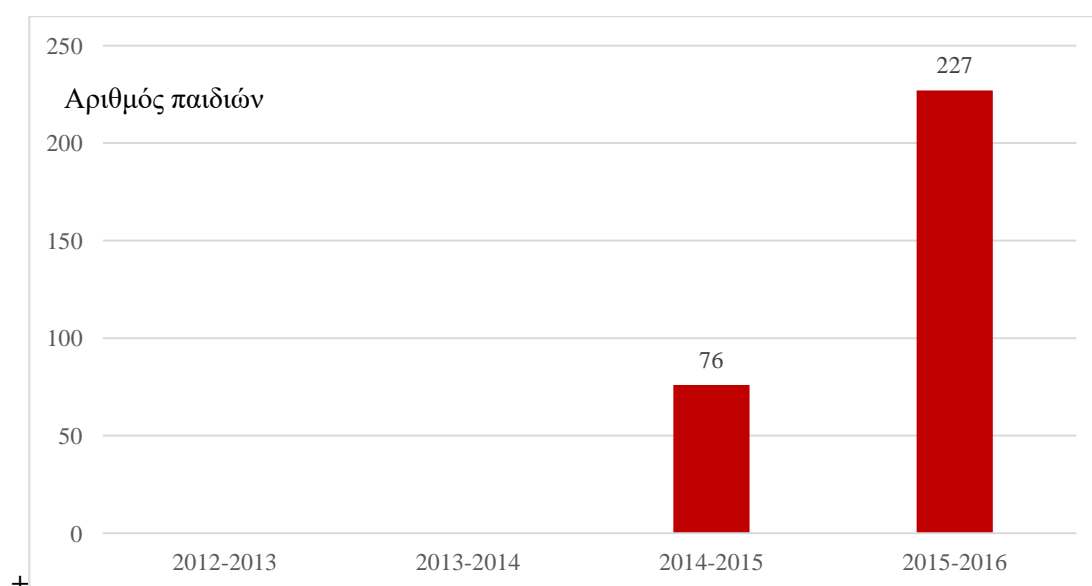
-Ασθένεια των γονέων ή άλλου μέλους της οικογένειας που θα προκύπτει από ιατρική γνωμάτευση που θα προσκομίζεται.

-Η έκθεση Κοινωνικής Λειτουργού της Υπηρεσίας μετά από Κοινωνική Έρευνα που θα πραγματοποιείται, ολοκληρώνει την εικόνα για την οικονομική αδυναμία της οικογένειας.

Μετά από την αξιολόγηση, οι ωφελούμενοι εντάσσονται στα εκπαιδευτικά-αθλητικά προγράμματα.

Όπως διαπιστώνεται στο Σχήμα 32 η δράση αυτή έτυχε μεγαλύτερης αποδοχής την περίοδο 2015-2016 καθώς ο αριθμός των παιδιών που ήταν μόλις 76 άτομα την προηγούμενη περίοδο, στη συνέχεια ο αριθμός τους ανήλθε σε ανήλθε σε 227 άτομα.

Σχήμα 32. Προγράμματα κοινωνικού αθλητισμού στην περιφέρεια Κρήτης 2012-2016

Πηγή: Περιφέρεια Κρήτης

Πέραν των ανωτέρω, η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφέρειας Κρήτης, υλοποιώντας το κοινωνικό της πρόγραμμα χρηματοδότησε την αγορά και διάθεση σχολικών ειδών για το σχολικό έτος 2015-2016, σε μαθητές πολύτεκνων οικογενειών που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα διαβίωσης (αριθμός ωφελούμενων μαθητών 2.662)

ΠΙ. Προώθηση εναλλακτικών μορφών παιδικής προστασίας όπως η αναδοχή-υιοθεσία

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφέρειας Κρήτης στο πλαίσιο της εντατικοποίησης των δράσεων προστασίας του παιδιού, ανέλαβε επίσης την πρωτοβουλία για την ανάπτυξη πρακτικών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για τις εναλλακτικές μορφές παιδικής προστασίας όπως η αναδοχή-υιοθεσία. Ιδιαίτερα σημαντικά στοιχεία της δράσης αυτής ήταν τα κάτωθι.

α. Δημιουργία Ενιαίου Μητρώου Ανάδοχων -Θετών Γονέων (ΕΜΑΓ)

Ο θεσμός της αναδοχής αναγνωρίζεται διεθνώς ως η βέλτιστη επιλογή παιδικής προστασίας, εναλλακτικός τύπος φροντίδας και προτιμότερη της ιδρυματικής φροντίδας για παιδιά που στερούνται ενός επαρκούς και υγιούς οικογενειακού περιβάλλοντος.

Σε αυτό το πλαίσιο η Περιφέρεια προσχώρησε στη δημιουργία του ΕΜΑΓ.

Έτσι, δίδεται η δυνατότητα για κάθε παραμελημένο παιδί να υπάρχει άμεση διερεύνηση για την επιλογή υποψήφιων ανάδοχων γονέων, οι οποίοι προσκαλούνται να ενημερωθούν και σε περίπτωση που ενδιαφέρονται τότε να προχωρήσουν στο 1ο στάδιο, στην κατάθεση αίτησης αναδοχής. Το επόμενο στάδιο είναι η συμμετοχή τους σε «Σχολή γονέων» για την εκπαίδευσή τους στο νέο τους ρόλο. Στη συνέχεια ολοκληρώνεται η διαδικασία αναδοχής.

Η δημιουργία του ΕΜΑΓ έχει αναβαθμίσει τις υπηρεσίες που παρέχονται από την Περιφέρεια Κρήτης, γιατί υπάρχει μια δεξαμενή υποψήφιων ανάδοχων γονέων που μπορεί άμεσα και από διαφορετικές περιοχές να ενημερωθεί για την ύπαρξη παιδιού, που μέχρι σήμερα φιλοξενείται προσωρινά σε νοσοκομείο και που θα οδηγείτο σε

δομές φιλοξενίας ανηλίκων. Αυτό συμβάλλει στην απο-ιδρυματοποίηση που αποτελεί κυρίαρχο στόχο αυξάνοντας τον αριθμό των παιδιών που προστατεύονται από το θεσμό.

Όλα τα αιτήματα οργανώνονται σε μία βάση δεδομένων. Έτσι παρακολουθούνται αξιολογούνται και διαχειρίζονται οι περιπτώσεις αναδοχής εξελικτικά. Οι πληροφορίες λοιπόν για κάθε περίπτωση είναι άμεσα διαθέσιμες στους αρμόδιους κοινωνικούς λειτουργούς, και διευκολύνεται η έρευνα. Συνδράμει στην άμεση ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων φορέων (Κοινωνικές υπηρεσίες Δήμων, Κοινωνικές υπηρεσίες Νοσοκομείων, Δομές φιλοξενίας παιδιών κλπ.) συμβάλλοντας ουσιαστικά στην υλοποίηση του στόχου του, που είναι από-ιδρυματοποίηση των παιδιών. Επίσης καθιερώθηκαν ενιαία έντυπα υιοθεσίας για την απλοποίηση των διαδικασιών

β. Προώθηση εναλλακτικών μορφών παιδικής προστασίας όπως η αναδοχή-υιοθεσία

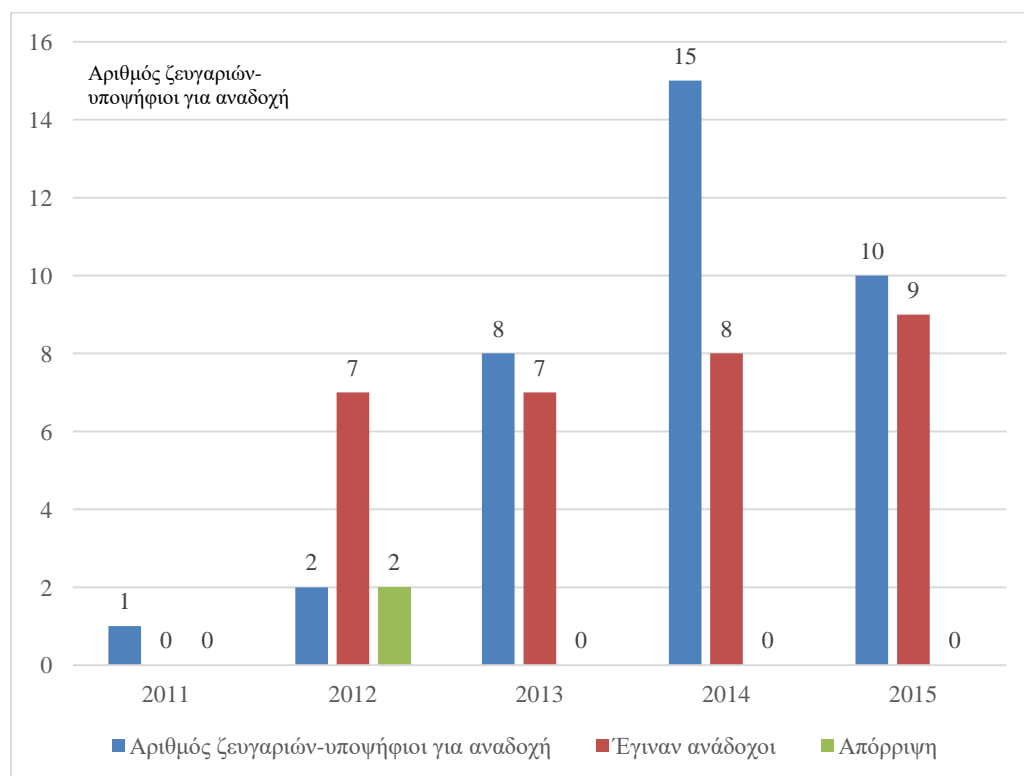
Σε αυτό το πλαίσιο για το έτος 2017, η Περιφέρεια προέβη στις εξής ενέργειες:

- Διοργάνωση ημερίδας με θέμα «εναλλακτικές μορφές φροντίδας ανηλίκων», υιοθεσία-αναδοχή.
- Έκδοση πρωτοποριακού έντυπου υλικού-φυλλαδίου για την υιοθεσία-αναδοχή που προωθήθηκε τόσο σε σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης όσο και στις κοινωνικές υπηρεσίες όλης της Ελλάδας.
- Ενημέρωση όλων των Κοινωνικών Υπηρεσιών της Περιφέρειας για το θεσμό των Διακρατικών Υιοθεσιών, τα συνεργαζόμενα κράτη, τα κριτήρια και τα στάδια υλοποίησης των διαδικασιών, έτσι ώστε οι ενδιαφερόμενοι γονείς να μπορούν να προχωρήσουν σε μία ταχύρρυθμη διαδικασία υιοθεσίας.
- Το προσωπικό της Περιφέρειας Κρήτης παρέχει συμβουλευτική τόσο στους ανάδοχους-θετούς γονείς αλλά και σε όλους όσους εκδηλώσουν ενδιαφέρον για να φιλοξενήσουν ή να υιοθετήσουν ένα παιδί

Πέραν των ανωτέρω η Περιφέρεια Κρήτης- Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας υλοποίησε δράση δωρεάν παροχής βρεφικών τροφών σε κοινωνικά παντοπωλεία της Κρήτης. Σε συνεργασία με την εταιρεία Nestle ΕΛΛΑΣ Α.Ε. διανεμήθηκαν βρεφικές τροφές στα κοινωνικά παντοπωλεία της Περιφέρειας και των Μητροπολιτικών Δήμων της Κρήτης για να χορηγηθούν σε άπορες οικογένειες που διέθεταν παιδιά βρεφικής ηλικίας από 3 μηνών έως 2 ετών.

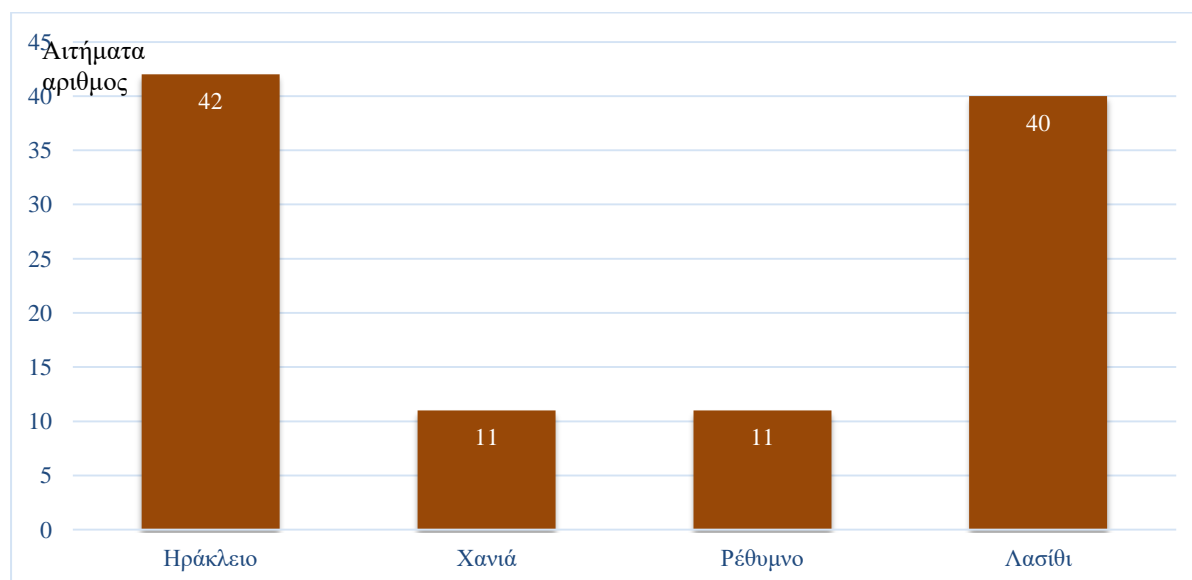
Σύμφωνα με τα στοιχεία της Περιφέρειας την περίοδο 2011-2015 υπήρχαν 36 υποψήφια για αναδοχή ζευγάρια εκ των οποίων έγιναν τελικά ανάδοχα τα 31 (Σχήμα 33). Επίσης υπήρξαν 104 αιτήματα υιοθεσίας την περίοδο 2011-2015, με τα περισσότερα να συγκεντρώνονται στο Ηράκλειο (42) και τα Χανιά (40) (Σχήμα 34 και Σχήμα 35).

Σχήμα 33. Αιτήματα αναδοχής στην περιφέρεια Κρήτης την περίοδο 2011-2015

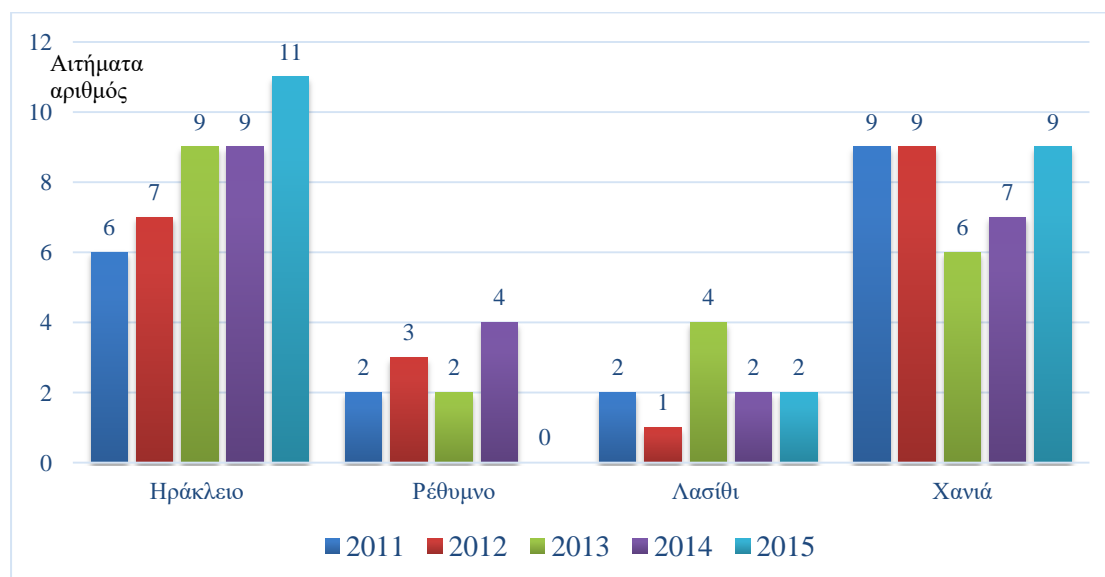
Πηγή: Περιφέρεια Κρήτης

Σχήμα 34. Σύνολο αιτημάτων υιοθεσίας στην περιφέρεια Κρήτης κατά ΠΕ, την περίοδο 2011-2015

Πηγή: Περιφέρεια Κρήτης

Σχήμα 35. Σύνολο αιτημάτων υιοθεσίας στην περιφέρεια Κρήτης κατά ΠΕ και έτος την περίοδο 2011-2015

Πηγή: Περιφέρεια Κρήτης

Αναφέρεται ότι η περιφέρεια έχει υλοποιήσει στις 21/11/2018 στο Ηράκλειο την ημερίδα: «Νέο Θεσμικό Πλαίσιο για την Προώθηση των Θεσμών της Αναδοχής και

της Υιοθεσίας», με στόχο την ενημέρωση της Επιστημονικής Κοινότητας, ενόψει και του Νέου Νομοθετικού Πλαισίου, καθώς και την ευαισθητοποίηση των πολιτών για τον τρόπο εφαρμογής των θεσμών της Υιοθεσίας και της Αναδοχής από τις Αρμόδιες Υπηρεσίες.

Επίσης στις 2-12-2011 στο Ηράκλειο είχε πραγματοποιήσει την ημερίδα: ««Αναδοχή: ένας εναλλακτικός τρόπος φροντίδας του παιδιού». Η Αναδοχή έχει υποστηριχθεί από την Περιφέρεια Κρήτης η οποία ανέλαβε την πρωτοβουλία για την ανάπτυξη πρακτικών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του πληθυσμού της για να δίδεται η δυνατότητα σε κάθε παιδί που διαβιεί σε δυσλειτουργικό οικογενειακό περιβάλλον ή σε Δομές Παιδικής Προστασίας να τοποθετείται σε μια ανάδοχη οικογένεια.

Σαν επισφράγισμα όλων αυτών των ενεργειών, στη συνέχεια, δημιούργησε το Ενιαίο Μητρώο Αναδόχων Γονέων στη Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας, το οποίο περιλαμβάνει ζευγάρια ή μεμονωμένα άτομα που ενδιαφέρονται για την αναδοχή ανηλίκων παιδιών από όλη την Περιφέρεια Κρήτης.

Αντίστοιχη ημερίδα διοργάνωσε επίσης στις 30-11-2012 στο Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Ηρακλείου με θέμα: «Υιοθεσία: μύθοι και αλήθειες» ενώ ακολούθησε στις 4-12-2015 στα Χανιά η ημερίδα με τίτλο «Μονογονεϊκότητα: από από το χθες στο σήμερα».

Βράβευση από τη MKO BRAVO SUSTAINABILITY AWARDS 2015

Για τις πρωτοβουλίες και τις πρακτικές που εφαρμόστηκαν και οι οποίες συμβάλλουν στη διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής με την υποστήριξη Ευάλωτων Ειδικών Ομάδων πληθυσμού από τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης η περιφέρεια έτυχε διάκρισης και βράβευσης από τη MKO BRAVO SUSTAINABILITY AWARDS 2015 (16-12-2015 Αμφιθέατρο του Μουσείου της Ακρόπολης)

Ο Θεσμός Bravo Sustainability Awards θέτει ως στόχο του να αναδειξεί και να επιβραβεύσει τις καλύτερες πρακτικές που κατεγράφησαν από τους συμμετέχοντες Οργανισμούς & Φορείς στο πλαίσιο του Διαλόγου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη της Πρωτοβουλίας Sustainable Greece. Η διαδικασία της ανάδειξης των καλών πρακτικών των βραβείων βασίζεται στη φιλοσοφία του QualityNet Foundation που εστιάζει στην εμπλοκή και στο διάλογο με τους Κοινωνικούς Εταίρους. Στο πλαίσιο αυτό, η σύνδεση με την Πρωτοβουλία Sustainable Greece 2020 πραγματοποιήθηκε με

σκοπό να δημιουργηθεί ένας τρόπος επιπλέον προώθησης και επιβράβευσης των πρακτικών που καταθέτουν οι συμμετέχοντες οργανισμοί στην Πρωτοβουλία καθώς και μιας ευρύτερης αφύπνισης και εκπαίδευσης των συμμετεχόντων αναφορικά με τις πρακτικές και τις πρωτοβουλίες αυτές.

Όσον αφορά την κατηγορία Bravo Society (Κοινωνία) αναφέρεται σε πρωτοβουλίες που έχουν στόχο την αντιμετώπιση της ανεργίας, τη στήριξη ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων, την προαγωγή της υγείας, την καταπολέμηση της φτώχειας, των διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας Περιφέρειας Κρήτης βραβεύτηκε για την υλοποίηση σειράς δράσεων με στόχο την «Προστασία παιδιών από τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης», την υποστήριξη των παιδιών οικογενειών που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα επιβίωσης καθώς και την προώθηση «εναλλακτικών μορφών παιδικής προστασίας όπως η αναδοχή-υιοθεσία. Βραβεύτηκε επίσης για τα προγράμματα «Ενισχυτικής διδασκαλίας» και «Κοινωνικού Αθλητισμού» που υλοποιήθηκαν σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς, αθλητικούς συλλόγους, το σύλλογο ιδιωτικών φροντιστηρίων ξένων γλωσσών (Palso), το σύλλογο ιδιωτικών φροντιστηρίων μέσης εκπαίδευσης και τμήματα του Πανεπιστημίου Κρήτης καθώς και με την υποστήριξη εθελοντών εκπαιδευτικών που δίδαξαν σε τμήματα που λειτούργησαν σε δημόσια σχολεία.

7.3.2 Δράσεις Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης: Δωρεάν Μεταφορά Απόρων Φοιτητών των Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της Κρήτης

Στο πλαίσιο της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης για την ενίσχυση των οικονομικά αδύναμων κοινωνικών ομάδων, η Περιφέρεια Κρήτης - Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας το 2016 υλοποιώντας τα προβλεπόμενα της ΠΕΣΚΕ, υπέγραψε σύμβαση με τις διοικήσεις των αστικών και υπεραστικών ΚΤΕΛ των 4 Περιφερειακών Ενοτήτων, παρουσία εκπροσώπων των Πανεπιστημιακών, Τεχνολογικών Ιδρυμάτων, για την δωρεάν μεταφορά των φοιτητών που φοιτούν στο Πανεπιστήμιο, Πολυτεχνείο και ΤΕΙ Κρήτης και αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα (άποροι).

Οι φοιτητές που εντάχθηκαν είναι 246 δικαιούχοι της Κάρτας Απεριορίστων Διαδρομών σε όλη την Περιφέρεια Κρήτης και έχουν τη δυνατότητα να μετακινούνται δωρεάν από τους τόπους διαμονής τους προς τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Από τη συγκεκριμένη δράση εξυπηρετήθηκαν 246 φοιτητές εκ των οποίων 97 στην Π.Ε. Ηρακλείου, 32 στην Π.Ε. Ρεθύμνου, 109 στην Π.Ε. Χανίων, 8 στην Π.Ε. Λασιθίου, στους οποίους δόθηκαν κάρτες μετακίνησης απεριορίστων αστικών διαδρομών για το έτος 2016-2017. Η δράση επιβάρυνε τον προϋπολογισμό των τεσσάρων ΚΤΕΛ κατά 50% και τον κοινωνικό προϋπολογισμό της Περιφέρειας Κρήτης κατά 50% με το συνολικό κόστος να ανέρχεται σε 86.660€

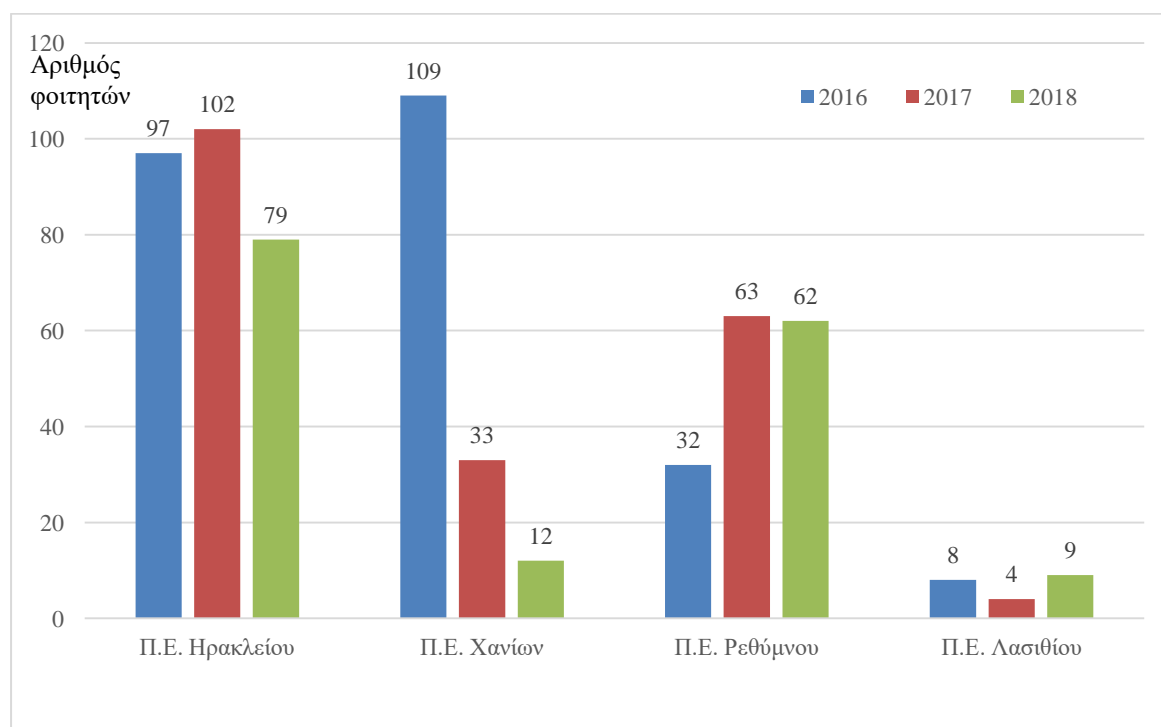
Η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφέρειας Κρήτης υλοποιώντας το Κοινωνικό Πρόγραμμα του 2017 ενέταξε για δεύτερη συνεχή χρονιά την Κοινωνική Δράση στήριξης απόρων φοιτητών που φοιτούν στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Κρήτης. Οι φοιτητές που εντάχθηκαν είναι 202 δικαιούχοι της Κάρτας Απεριορίστων Διαδρομών σε όλη την Περιφέρεια Κρήτης που θα έχουν τη δυνατότητα να μετακινούνται δωρεάν από τους τόπους διαμονής τους προς τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Από τη συγκεκριμένη δράση εξυπηρετήθηκαν 202 φοιτητές εκ των οποίων 102 στην Π.Ε. Ηρακλείου, 63 στην Π.Ε. Ρεθύμνου, 33 στην Π.Ε. Χανίων, 4 στην Π.Ε. Λασιθίου, στους οποίους δόθηκαν κάρτες μετακίνησης απεριορίστων αστικών διαδρομών για το έτος 2017-2018.

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφέρειας Κρήτης υλοποιώντας το Κοινωνικό Πρόγραμμα του 2018 ενέταξε για τρίτη συνεχή χρονιά την Κοινωνική Δράση στήριξης απόρων φοιτητών που φοιτούν στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Κρήτης. Οι φοιτητές που εντάχθηκαν είναι 162 δικαιούχοι της Κάρτας Απεριορίστων Διαδρομών σε όλη την Περιφέρεια Κρήτης που θα έχουν τη δυνατότητα να μετακινούνται δωρεάν από τους τόπους διαμονής τους προς τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Από τη συγκεκριμένη δράση εξυπηρετήθηκαν 162 φοιτητές εκ των οποίων 79 στην Π.Ε. Ηρακλείου, 62 στην Π.Ε. Ρεθύμνου, 9 στην Π.Ε. Χανίων, 12 στην Π.Ε. Λασιθίου, στους οποίους δόθηκαν κάρτες μετακίνησης απεριορίστων αστικών διαδρομών για το έτος 2018-2019 (Σχήμα 35).

Σχήμα 35. Αριθμός φοιτητών-δικαιούχων Κάρτας Απεριορίστων Διαδρομών κατά Π.Ε. στην Περιφέρεια Κρήτης 2016-2018

Πηγή: Περιφέρεια Κρήτης

7.4 Δράσεις υλοποίησης επιστημονικών ημερίδων, διημερίδων, συνεδρίων για επιμόρφωση στελεχών Κοινωνικών Υπηρεσιών και πολιτών

Η Περιφέρεια Κρήτης, αναγνωρίζοντας τις δυσκολίες των στελεχών της της Δημόσιας Διοίκησης και κυρίως όσων απασχολούνται στις κοινωνικές υπηρεσίες και στην προσπάθειά τους να ανταποκριθούν στο ρόλο αυτό, σχεδίασε και υλοποίησε ένα ευρύ επιμορφωτικό πρόγραμμα ημερίδων. Σκοπός της επιμόρφωσης ήταν η επιμόρφωση και η ενημέρωση των στελεχών και, κατά συνέπεια, η βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους, προκειμένου να αντιμετωπίζουν με επιτυχία τις προκλήσεις της σύγχρονης εποχής, που συνδέονται τόσο με το ανθρώπινο δυναμικό όσο και με τον ποιοτικό εκσυγχρονισμό του προνοιακού συστήματος και της παροχής υπηρεσιών σε ευάλωτα άτομα. Η θεματολογία είχε σχέση με σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα όπως η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός, το δημογραφικό, η

ενεργός γήρανση, η παιδική φτώχεια, η έμφυλη φτώχεια, η σχολική διαρροή, η ανεργία και τα προβλήματα των νέων κλπ.

Αυτά θεωρούμε ότι στο μέλλον θα δώσουν τη δυνατότητα για το σχεδιασμό μιας περισσότερο ουσιαστικής και βαθιάς επιμόρφωσης, που θα είναι πιο κοντά στις ανάγκες και τις απαιτήσεις ενός σύγχρονου προνοιακού συστήματος που θα καλύπτει όλο το φάσμα της των αναγκών του πληθυσμού, με τους απαιτούμενους δείκτες ποιότητας, ώστε τόσο σε ενδιάμεσο όσο και σε τελικό επίπεδο να υπάρχει ανατροφοδότηση και συνεχής προσαρμογή στις πραγματικές ανάγκες..

Στη συνέχεια επιχειρείται μία πρώτη συνοπτική περιγραφή των δράσεων που έχουν δηλοποιηθεί, μεταξύ 2011 και 2017 ενώ στο Παράρτημα 1 υπάρχει η πλήρη καταγραφή τους.

Σε γενικές γραμμές η θεματολογία των ημερίδων αφορούσε φαινόμενα όπως για παράδειγμα η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός, η μονογονεϊκότητα, το δημογραφικό και η φτώχεια, οι διακρίσεις, προβλήματα νέων, NEETs, αναδοχή και η υιοθεσία. Ουσιαστικά πρόκειται για θεματολογία η οποία αφ' ενός σχετίζεται με τη σύγχρονη πραγματικότητα αφ' ετέρου δε σχετίζεται με τις προτεραιότητες της ΠΕΣΚΕ.

Επιπρόσθετα ήταν χρήσιμες όχι μόνον για την επιστημονική κοινότητα, αλλά κυρίως είχε μεγάλη συνεισφορά για επιμόρφωση στελεχών Κοινωνικών Υπηρεσιών και πολιτών

7.5 Οι κοινωνικές δράσεις της Περιφέρειας για το 2018: Περιγραφική έρευνα ⁶⁶

Στην υποενότητα -υποκεφάλαιο αυτό με περιγραφική έρευνα εξετάζονται αναλυτικά οι κοινωνικές δράσεις της Περιφέρειας -Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας για τα δύο πιο πρόσφατα έτη 2017-2018. Μέσα από την συγκέντρωση και περιγραφή των σχετικών πληροφοριών σκοπός ο προσδιορισμός και η εκτίμηση των χαρακτηριστικών μιας δεδομένης κατάστασης που στη συγκεκριμένη περίπτωση αφορά τις κοινωνικές δράσεις της Περιφέρειας Κρήτης στην καταπολέμηση της

⁶⁶ Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται ύστερα από εκτενή και λεπτομερή έρευνα και καταγραφή των δράσεων της Περιφέρειας- Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας. Αναφέρεται ότι η περιγραφική έρευνα αφορά στη σχετική συγκέντρωση πληροφοριών για κοινωνικές δράσεις της Περιφέρειας -Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας με σκοπό τον προσδιορισμό και την εκτίμηση των χαρακτηριστικών μιας δεδομένης κατάστασης που στη συγκεκριμένη περίπτωση αφορά τις κοινωνικές δράσεις της Περιφέρειας στην καταπολέμηση της φτώχειας.

φτώχειας. Στόχος είναι, για τα έτη αυτά να δοθούν απαντήσεις σε ερωτήματα της μορφής «ποιος», «τι», «πότε», «που», «σε τι έκταση» και «σε τι βαθμό». Οι συγκεκριμένες έρευνες δεν έχουν στόχο να προσδιορίσουν τα αίτια του φαινομένου (πως, γιατί).

Σε αυτό το πλαίσιο θα δίνεται κατά περίπτωση ποιοι συμμετείχαν (φορείς κλπ.), πότε και που πραγματοποιήθηκαν οι κοινωνικές δράσεις και σε τι αφορούσαν.

Η περιγραφή και καταγραφή που ακολουθεί γίνεται κατά χρονολογική σειρά. Επιπρόσθετα δίνεται η πληροφόρηση για τα συνοδευτικά μέτρα του ΤΕΒΑ που υλοποιήθηκαν.⁶⁷

Κοινωνικές δράσεις

Θεατρικές παραστάσεις για τους κρατούμενους που διαβιούν στα Καταστήματα Κράτησης της Περιφέρειας Κρήτης

23-5-2018 - 7-6-2018.

Η πραγματοποίηση πολιτιστικών δράσεων στις φυλακές μόνο θετικά αποτελέσματα μπορεί να έχει καθώς προάγει την επαφή των κρατουμένων με τις τέχνες, τον πολιτισμό, την επαφή τους με την Κοινότητα, και όλα αυτά συμβάλλουν πολύ θετικά στην κοινωνικοποίησή τους και την περαιτέρω εξέλιξη της προσωπικότητάς τους

Με τις παραστάσεις αυτές, δόθηκε ένα «βήμα» στο πολιτισμό εντός των φυλακών συνεισφέροντας δημιουργικά στον ελεύθερο χρόνο των κρατουμένων.

Το θεατρικό έργο που παρουσιάστηκε ήταν η κωμωδία των Ρέππα – Παπαθανασίου «Συμπέθεροι απ' τα Τίρανα» σε σκηνοθεσία του Μάνου Μανιά.

Οι παραστάσεις δόθηκαν ως εξής :

1.Περιφερειακή Ενότητα Χανίων

α. Κατάστημα Κράτησης Αγιάς, στις 23-5-2018

β. Αγροτικό Κατάστημα Κράτησης Αγιάς , στις 24-5-2018

2.Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου

Κατάστημα Κράτησης Αλικαρνασσού, στις 7-6-2018.

⁶⁷ Στο Παράρτημα 1, δίνεται και η περιγραφή δράσης τους έτους 2019.

Πασχαλινή γιορτή με εκπαιδευτικό χαρακτήρα στο Ενωδρείο Κρήτης για τα παιδιά των κλειστών και ανοικτών δομών της Κρήτης

30-03-2018

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας Περιφέρειας Κρήτης πραγματοποίησε γιορτινή εκδήλωση με εκπαιδευτικό χαρακτήρα στο Ενωδρείο Κρήτης, όπου εκατοντάδες παιδιά των κλειστών και ανοικτών δομών του νησιού ξεναγήθηκαν στα εντυπωσιακά εκθέματα του.

Στη γιορτή συμμετείχαν:

1. Παράρτημα Αποθεραπείας και Αποκατάστασης Παιδιών Με Αναπηρία Ηρακλείου Κρήτης (Π.Α.Α.Π.Α.Η.Κ.)
2. Παράρτημα Αποθεραπείας και Αποκατάστασης Παιδιών Με Αναπηρία Ηρακλείου Κρήτης (Πόμπια)
3. Παράρτημα Προστασίας Παιδιού Ηρακλείου Κρήτης
4. Κέντρο Φροντίδας Ατόμων με Νοητική Υστέρηση «Δικαίωμα στη Ζωή»
5. Κέντρο Ειδικών Παιδιών «Ο Άγ.Σπυρίδων»
6. Κέντρο Ειδικών Παιδιών «Η Ζωοδόχος Πηγή»
7. Στέγη Ανηλίκων Ηρακλείου
8. Μονάδες Παιδικής Προστασίας Ιεράς Μονής Παναγίας Καλυβιανής
9. ΚΔΑΠΜΕΑ Μαλεβυζίου
10. Σύλλογος «Η Στοργή» ΚΗΦΑΑΜΕΑ Χανίων
11. Κέντρο Φροντίδας Παιδιών με Νοητική Υστέρηση «Η Μεγαλόχαρη» ΚΗΦΑΠ Χανίων
12. Ανουσάκειο Ίδρυμα Ι.Μ.Κισάμου
13. Παράρτημα Προστασίας Παιδιού και Νέων Χανίων
14. Στέγη Κοριτσιού «Άγιος Νεκτάριος» Χανίων
15. Παράρτημα ΑμεΑ Χανίων
16. Σύλλογος Γονέων Κηδεμόνων και Φίλων των Ατόμων, και Ενηλίκων με Αναπηρία «Αγάπη» Ρεθύμνου
17. Σύλλογος Γονέων Κηδεμόνων και Φίλων με Αυτισμό Ν.Ρεθύμνου
18. Παράρτημα Προστασίας Παιδιού Λασιθίου
19. Παράρτημα ΑμεΑ Λασιθίου

Στη γιορτή προσφέρθηκαν δώρα σακίδια πλάτης τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν είτε για ψυχαγωγία είτε για αθλητισμό σε 585 παιδιά που φιλοξενούνται σε όλη την Κρήτη στις συγκεκριμένες δομές.

Καταπολέμηση των Πολλαπλών Διακρίσεων στην Ελλάδα: Προώθηση της Ισότητας μέσω της ενεργητικής Συμμετοχής και της διαμόρφωσης Πολιτικών
INFO DAY 24-5-2018 και Φεστιβάλ 25-5-2018

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας Περιφέρειας Κρήτης στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου «Καταπολέμηση των Πολλαπλών Διακρίσεων στην Ελλάδα: Προώθηση της Ισότητας μέσω της ενεργητικής Συμμετοχής και της διαμόρφωσης Πολιτικών» πραγματοποίησε μία INFO DAY και Φεστιβάλ τα οποία εντάσσονται στην υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Προγράμματος **JUST/2015/RDIS/AG/DISC/9507** και συμμετέχουν οι παρακάτω Φορείς :

- Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ)
- Οικονομική Κοινωνική Επιτροπή (ΟΚΕ)
- Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ)
- Περιφέρεια Κρήτης
- Πανεπιστήμιο Σεβίλλης.

Το έργο αφορά στην καταπολέμηση των πολλαπλών διακρίσεων στην Ελλάδα, που συνιστά ένα βασικό τμήμα των δράσεων της κοινωνικής πολιτικής. Συνδυάζει ερευνητικές δραστηριότητες με κοινωνική παρέμβαση και δράσεις δικτύωσης - ευαισθητοποίησης του ευρύτερου κοινού (εργαστήρια δικτύωσης με τοπικούς φορείς, διοργάνωση info-day και φεστιβάλ) αναφορικά με την καταπολέμηση των στερεοτύπων.

Σκοπός της πρώτης ημέρας, INFO DAY, ήταν η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της τοπικής Κοινωνίας για την έννοια των Πολλαπλών Διακρίσεων και για τους Αρμόδιους Φορείς προστασίας των θυμάτων των Πολλαπλών Διακρίσεων. Μοιράστηκαν σχετικά φυλλάδια στην Τοπική Κοινωνία και στους Φορείς.

Στόχος της δεύτερης ημέρας, του Φεστιβάλ, ήταν η ανταλλαγή καλών πρακτικών σχετικά με την καταπολέμηση των διακρίσεων σε τοπικό επίπεδο και η ενημέρωση σχετικά με την εθνική στρατηγική για το θέμα αυτό. Παρουσιάστηκαν καλές πρακτικές διαφόρων Φορέων και υλοποιήθηκε μία ανοικτή δράση με πολιτιστικά

δρώμενα και μουσικοκινητικές παραστάσεις στην οποία συμμετείχαν Σύλλογοι μεταναστευτικών και προσφυγικών κοινοτήτων, Σύλλογοι ΡΟΜΑ και ομάδες ΑμεΑ.

Θεατρικές Παραστάσεις για την Γ' Ηλικία στην Περιφέρεια Κρήτης

Η συγκεκριμένη κοινωνική δράση είχε στόχο την υποστήριξη των ηλικιωμένων και την ενεργοποίηση της Ενεργού Γήρανσης, ως αντίδοτο στην Κοινωνική απομόνωση. Η δράση αφορούσε ηλικιωμένους Κλειστών και Ανοιχτών δομών (ΚΑΠΗ, ΚΕΚΟΙΦΑΠΗ, Προγράμματα «Βοήθεια στο σπίτι», Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων) και πραγματοποιήθηκε σε όλη τη Κρήτη. Το θεατρικό έργο που παρουσιάστηκε ήταν η κωμωδία των Ρέππα – Παπαθανασίου «Συμπέθεροι απ' τα Τίρανα» σε σκηνοθεσία του Μάνου Μανιά.

Οι παραστάσεις δόθηκαν ως εξής :

- Τζερμιάδο Οροπέδιο Λασιθίου 07/07/2018
- Σητεία 08/07/2018
- Αγ. Νικόλαος 12 /07/2018
- Ρέθυμνο (Δ. Ρεθύμνου, Αγ. Βασιλείου, Αμαρίου Ανωγείων, Μυλοποτάμου) 21/07/2018
- Μοίρες (Δ Φαιστού, Γόρτυνας) 28/7/2018
- Χανιά (Δ. Χανίων, Αποκορώνου, Καντάνου- Σελίνου, Κισσάμου, Πλατανιά, Σφακίων, Γαύδου) 15/09/2018
- Ηράκλειο (Δ. Ηρακλείου, Μαλεβιζίου, Μινώα, Πεδιάδος, Βιάννου, Αρχανών- Αστερουσίων) 28/09/2018,

Χριστουγεννιάτικη εκδήλωση για τα παιδιά που φιλοξενούνται σε Κλειστές Δομές Κοινωνικής Φροντίδας της Περιφέρειας Κρήτης.

19-12-2018 στο Παράρτημα Παιδικής Προστασίας Ηρακλείου.

Η Περιφέρεια Κρήτης στα πλαίσια του Κοινωνικού Προγράμματος, πραγματοποίησε χριστουγεννιάτικη εκδήλωση για άλλη μια φορά για τα παιδιά που φιλοξενούνται στις Κλειστές Δομές Παιδικής Προστασίας τα όποια έχουν ανάγκη να βιώσουν την αίσθηση οικογενειακής εορταστικής ατμόσφαιρας ,προωθώντας και την ισότιμη συμμετοχή τους στο Κοινωνικό Σύνολο».

Στην Χριστουγεννιάτικη εκδήλωση, που πραγματοποιήθηκε στο Παράρτημα Προστασίας του Παιδιού στον Πόρο, συμμετείχαν εκπρόσωποι, παιδιά, των παρακάτω κοινωνικών δομών:

- Παράρτημα προστασίας του παιδιού Πόρος
- Παράρτημα προστασίας του παιδιού Νεάπολης
- Παράρτημα προστασίας του παιδιού Νέων- Εφήβων Χανιά
- Ορφανοτροφείο Καλυβιανή
- Στέγη Ανηλίκων Ηράκλειο
- Ίδρυμα Αγ. Νεκταρίου Χανιά

Η γιορτή περιελάμβανε μπουφέ, μοιράστηκαν δώρα στα παιδιά (ζακέτες φούτερ) , παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των παραπάνω Κοινωνικών Δομών, των Σωμάτων Ασφαλείας, Υπηρεσιών αλλά και γονείς, ενώ την εκδήλωση πλαισίωσαν μουσικά οι καλλιτέχνες Μαρίνα Λαουμτζή και Χριστόφορος Γκόγκολος.

Διάκριση και βράβευση από τη MKO BRAVO SUSTAINABILITY AWARDS 2018 για τις πρωτοβουλίες και τις πρακτικές που εφαρμόστηκαν και οι οποίες συμβάλλουν στη διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής με την υποστήριξη Ευάλωτων Ειδικών Ομάδων πληθυσμού από τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης.

11/12/2018 στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

Με το βραβείο “BRAVO SUSTAINABILITY” στην κατηγορία Bravo Society βραβεύτηκε η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας Περιφέρεια Κρήτης για την κοινωνική πολιτική που υλοποιεί στις ευάλωτες κοινωνικά ομάδες και ειδικότερα για τις δράσεις που υλοποιούνται στους τομείς: Προστασίας των Παιδιών, Υποστήριξης Νέων, Αρωγής των Κρατουμένων στα Καταστήματα Κράτησης της Περιφέρειας Κρήτης που βάζονται από τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης και του Κοινωνικού Αποκλεισμού με στόχο την υποστήριξή τους, ώστε να αντιμετωπίσουν τα σοβαρά προβλήματα επιβίωσης και ένταξής τους στην κοινωνία.

Συνοδευτικά μέτρα του ΤΕΒΑ που υλοποιήθηκαν το 2018

Στο πλαίσιο του έργου «Αποκεντρωμένες προμήθειες τροφίμων και βασικής υλικής συνδρομής, διοικητικές δαπάνες και παροχή συνοδευτικών μέτρων 2017-2018» του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΤΕΒΑ) υλοποιήθηκαν τα παρακάτω:

- **Διανομή σχολικών ειδών.**

Το Σεπτέμβριο του 2018, στο πλαίσιο του προγράμματος δόθηκε σε ωφελούμενες οικογένειες πακέτο σχολικών ειδών το οποίο περιελάμβανε σχολικές τσάντες που περιείχαν μολύβια, ξύστρες, στυλό, τετράδια, μπλοκ ζωγραφικής, μαρκαδόρους, όργανα γεωμετρίας και αριθμομηχανή. Το σύνολο των τεμαχίων ήταν 4.131 και η συνολική αξία τους ανήλθε στα 41.584,01 €.

Συγκεκριμένα στην ΠΕ Ηρακλείου δόθηκαν 2.828 τεμάχια ως εξής:

ΦΟΡΕΑΣ	ΤΕΜΑΧΙΑ
Δήμος Ηρακλείου	1412
Δήμος Αρχανών Αστερουσίων	137
Δήμος Μαλεβιζίου	176
Δήμος Βιάννου	96
Δήμος Φαιστού	438
Δήμος Γόρτυνας	300
Δήμος Χερσονήσου	98
Δήμος Μινώα	119
Σύλλογος Τριτέκνων Ηρακλείου	41
Σωματείο ΑμΕΑ Ηρακλείου	3
Δήμος Ανωγείων	8
ΣΥΝΟΛΟ	2.828

Στην ΠΕ Χανίων δόθηκαν 545 τεμάχια ως εξής:

ΦΟΡΕΑΣ	ΤΕΜΑΧΙΑ
Δήμος Χανίων	377
Δήμος Αποκορώνου	66
Δήμος Καντάνου Σελίνου	30
Δήμος Κισσάμου	37
Δήμος Πλατανιά	23
Σύλλογος Τριτέκνων Χανίων	7
Ι.Μ Κισσάμου Σελίνου	5
ΣΥΝΟΛΟ	545

Στην ΠΕ Ρεθύμνης δόθηκαν 386 τεμάχια ως εξής:

ΦΟΡΕΑΣ	ΤΕΜΑΧΙΑ
Δήμος Ρεθύμνης	314
Δήμος Αγίου Βασιλείου	35
Δήμος Αμαρίου	7
Δήμος Μυλοποτάμου	30
ΣΥΝΟΛΟ	386

Στην ΠΕ Λασιθίου δόθηκαν 372 τεμάχια ως εξής:

ΦΟΡΕΑΣ	ΤΕΜΑΧΙΑ
Δήμος Αγίου Νικολάου	66
Δήμος Ιεράπετρας	175
Δήμος Σητείας	131
ΣΥΝΟΛΟ	372

Αντί της διεξαγωγής κάποιων συμπερασμάτων, που θα παρουσιαστούν στο τέλος της εργασίας ούτως ή άλλως, κρίνεται σκόπιμο το κεφάλαιο αυτό να κλείσει με την παρουσίαση κάποιων θετικών-δυνατών σημείων για τη περιφέρεια της Κρήτης σε σχέση με την καταπολέμηση της φτώχειας

Δυνατά σημεία

- Έγκαιρος προγραμματισμός της Περιφέρειας για την εκπόνηση της ΠΕΣΚΕ.
- Υλοποίηση δράσεων που κατά μεγάλο βαθμό ακολουθούν τους άξονες της ΠΕΣΚΕ και λόγω της οικονομικής κρίσης της περιόδου η έμφαση στην πρόσβαση σε βασικά αγαθά και είδη διαβίωσης που είναι και η πρώτη προτεραιότητα /μέτρο της ΠΕΣΚΕ Κρήτης
- Σημαντικός αριθμός φορέων παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης, κυρίως στους μεγάλους Δήμους της Περιφέρειας
- Ύπαρξη ισχυρής κοινωνίας των πολιτών, με έντονη την παρουσία της εκκλησίας, καθώς και άλλων τοπικών δραστήριων φορέων .
- Καλύτερη η οικονομική κατάσταση σε σύγκριση με το σύνολο της χώρας
- Καλύτερη η κοινωνική κατάσταση σε σύγκριση με το σύνολο της χώρας
- Σχετικά μικρή ποσοστιαία συμμετοχή συγκεκριμένων ειδικών ομάδων στόχου στο γενικό πληθυσμό (π.χ. άστεγοι)
- Πολυδιάστατες δράσεις για την αντιμετώπιση της φτώχειας -ακραίας φτώχειας και εμπλοκή πολλών δρώντων
- Υλοποίηση συνοδευτικών δράσεων
- Εξελισσόμενο περιβάλλον ως προς τη χρηματοδότηση καίριων για την ανακούφιση της φτώχειας δράσεων π.χ. τι υπήρχε πριν το ΤΕΒΑ.
- Η προσέγγιση υψηλού αριθμού ωφελουμένων με κυμάνσεις ανάλογα με το πληθυσμιακό μέγεθος των ΠΕ ή/και την οικονομική τους κατάσταση

- Σημαντικές παρεμβάσεις ένταξη στον 4 Κοινωνικών Παντοπωλείων ενός σε κάθε Νομό από το 2015, μέρος της χρηματοδότησής του στον τακτικό προϋπολογισμό της Περιφέρειας.

7.6. Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης, η σχέση με το ΤΕΒΑ και τα Κέντρα Κοινότητας: σύντομη περιγραφή και στοιχεία για την περιφέρεια Κρήτης

Το πρόγραμμα Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης (ΚΕΑ), όπως έχει ήδη αναφερθεί,⁶⁸ είναι ένα προνοιακό πρόγραμμα το οποίο απευθύνεται σε άτομα ή νοικοκυριά που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας. Το ποσό εισοδηματικής ενίσχυσης είναι η διαφορά μεταξύ του εγγυημένου ποσού και του δηλούμενου εισοδήματος. Το εγγυημένο ποσό για μονοπρόσωπο νοικοκυριό ήταν 200€/μήνα αυξανόμενο κατά 100€ για κάθε επιπλέον ενήλικα (ή το πρώτο παιδί στην περίπτωση μονογονεϊκού νοικοκυριού) και κατά € 50 για κάθε παιδί.⁶⁹ Η παραμονή στο πρόγραμμα διαρκεί 6 μήνες (εφόσον δεν αλλάξουν εισοδηματικά ή περιουσιακά στοιχεία) και ανανεώνεται με νέα αίτηση. Ενώ η αρχική διάρκεια του ΚΕΑ ήταν για 12 μήνες, πλέον για να συνεχίσει κανείς να είναι δικαιούχος πρέπει να κάνει αίτηση κάθε 6 μήνες και εισοδηματική ενίσχυση παραμένει σταθερή μέχρι τη συμπλήρωση των έξι αυτών μηνών από την ημερομηνία έγκρισής τους (Κ.Υ.Α. 13/οικ./33475/1935/ 2018 Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης).

Κατά την αρχική του εφαρμογή η προσδοκώμενη κάλυψη εκτιμήθηκε ότι θα ανέλθει στο 7% του πληθυσμού (760.000 άτομα ή 300.000 νοικοκυριά).

Το πρόγραμμα συνδυάζει τρεις πυλώνες (Πίνακας 6):

⁶⁸ Βλέπε: Κεφ. 4.3.

⁶⁹ Ως ανώτατο όριο του εγγυημένου ποσού ορίζονται τα 900 ευρώ μηνιαίως, ανεξαρτήτως της σύνθεσης του νοικοκυριού.

Πίνακας 6. Οι πυλώνες του ΚΕΑ

Πυλώνας 1: Εισοδηματική ενίσχυση	Πυλώνας 2: Συμπληρωματικές κοινωνικές υπηρεσίες και αγαθά	Πυλώνας 3: Υπηρεσίες ενεργοποίησης
• Εισοδηματική ενίσχυση στο (ωφελοούμενοι/νοικοκυριό)	• Δωρεάν ιατρική περίθαλψη ατόμων που δεν δικαιούνται παροχές υγείας από φορέα κοινωνικής ασφάλισης • Παραπομπή και ένταξη σε δομές και υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας και υποστήριξης • Ένταξη στα προγράμματα και κοινωνικές δομές για την αντιμετώπιση της φτώχειας • Ένταξη σε προγράμματα που υλοποιούνται στο πλαίσιο του Ταμείου για την ευρωπαϊκή βοήθεια στους απόρους • Κοινωνικό τιμολόγιο παρόχων ρεύματος • Κοινωνικό τιμολόγιο νερού • Κοινωνικό τιμολόγιο Δήμων και Δημοτικών επιχειρήσεων	• Κάλυψη προτεινόμενων θέσεων απασχόλησης • Συμμετοχή σε προγράμματα κοινωφελούς εργασίας • Συμμετοχή σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης. • Συμμετοχή σε προγράμματα πρακτικής άσκησης • Ενσωμάτωση ή επανένταξη στο εκπαιδευτικό σύστημα και στα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας

Από το Μάιο του 2017, το ΚΕΑ έχει διασυνδεθεί με το ΤΕΒΑ αφού οι όροι και τα κριτήρια των δύο προγραμμάτων έχουν πλήρως εξομοιωθεί. Οι δικαιούχοι-αιτούντες

του ΚΕΑ μπορούν, επιλέγοντας τα σχετικά πεδία στην αίτηση του ΚΕΑ, να καταστούν και δικαιούχοι των παροχών του ΤΕΒΑ.

Επιπλέον, οι δικαιούχοι του ΚΕΑ, επισκέπτονται, κατόπιν ειδοποίησης, τα Κέντρα Κοινότητας⁷⁰ για την ενημέρωσή τους με την προοπτική πιθανής παραπομπή τους, σε συμπληρωματικές κοινωνικές υπηρεσίες που παρέχονται σε τοπικό ή/και κεντρικό επίπεδο.

Προβλέπεται αύξηση του ποσού που δίνεται ως κοινωνικό εισόδημα αλληλεγγύης (ΚΕΑ) καθώς και των δικαιούχων του, με αύξηση του προβλεπόμενου κονδυλίου για το 2020, αλλά και αλλαγές των εισοδηματικών κριτηρίων ώστε να ενταχθούν περισσότεροι δικαιούχοι και να αντιμετωπιστούν τα φαινόμενα της ακραίας φτώχειας.

Παράλληλα, σχεδιάζεται η δημιουργία ενός ενιαίου μητρώου δικαιούχων στον Οργανισμό Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ), καθώς σήμερα υπάρχει μόνο μητρώο επιδομάτων, με αποτέλεσμα η ηγεσία του υπουργείου Εργασίας και ο οργανισμός να γνωρίζουν τον αριθμό των δικαιούχων ανά επίδομα, χωρίς όμως να υπάρχει η πλήρης εικόνα για το πόσα επιδόματα λαμβάνει ο κάθε δικαιούχος.⁷¹

Σύμφωνα με στοιχεία που παρουσιάζονται για πρώτη φορά,⁷² ο αριθμός αιτήσεων και ωφελουμένων από το ΚΕΑ σε πολλούς Δήμους στην Κρήτη έχει αλλάξει και αυτό πιθανά να οφείλεται σε αλλαγή των κριτηρίων ένταξης στο πρόγραμμα. Για το 2019 ο αριθμός εμφανίζεται για την περίοδο μέχρι 31/8/2019, ενώ για τα προηγούμενα έτη ήταν συνολικά /έτος.⁷³

⁷⁰ Η έναρξη λειτουργίας των Κέντρων Κοινότητας πραγματοποιείται από τους Δήμους. Κύριος σκοπός τους είναι η υποδοχή και ενημέρωση πολιτών, ειδικότερα όσων ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και στην υποστήριξή τους με παροχή υπηρεσιών που βελτιώνουν το βιοτικό τους επίπεδο παράλληλα με τη συνεργασία που αναπτύσσει με τις λοιπές κοινωνικές δομές και υπηρεσίες.

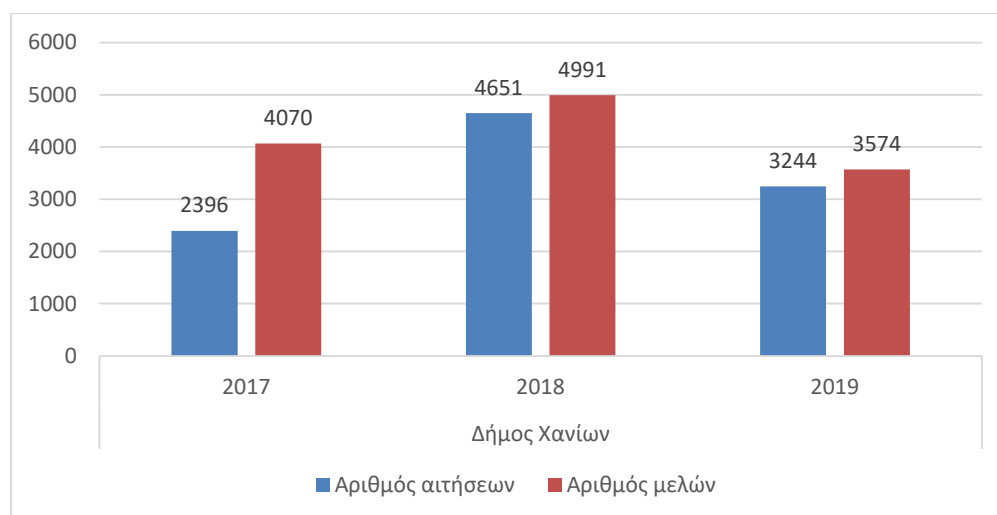
⁷¹ Βάσει του προγραμματισμού, στα 4 γνωστά επιδόματα που ήδη δίνονται από τον ΟΠΕΚΑ, ΚΕΑ, τέκνων, στέγασης - ενοικίου και αναπηρικά - προνοιακά επιδόματα, αναμένεται να προστεθεί ένα νέο, το επίδομα γέννας. Βλέπε: <https://www.kathimerini.gr/1039687/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/ay3anontai-dikaiouchoi-kai-poso-elaxistoy-eggyhmenoy-eisodhmatos>.

⁷² Εκκρεμούν τα στοιχεία των Δήμων: Ηρακλείου, Γόρτυνας, Ιεράπετρας, Αγίου Βασιλείου, Μυλοποτάμου.

⁷³ Πιθανά να είναι μικρή η διαφορά αν όσοι έλαβαν ΚΕΑ το Α' εξάμηνο του 2019 να λάβουν επίσης και το Β' εξάμηνο (τα στοιχεία είναι μέχρι 31/8/2019). Επιπροσθέτως το 2019 ως έτος ακόμη δεν έχει ολοκληρωθεί και καθώς το κριτήριο ανά εξάμηνο εφαρμόζεται για πρώτη φορά τα συγκριτικά στοιχεία για το 2019 παρουσιάζονται με επιφύλαξη.

Παρά ταύτα στα κάτωθι Σχήματα διαπιστώνεται ότι κατά Δήμο τα στοιχεία έχουν ως ακολούθως. Οι Δήμοι Χανίων, Αγίου Νικολάου και Χερσονήσου έχουν ένα σχετικά υψηλό αριθμό αιτήσεων και μελών ωφελουμένων με το 2018 να είναι σημαντικά υψηλός ο αριθμός τους (Σχήμα 36 , Σχήμα 37, Σχήμα 38 και Σχήμα 39).

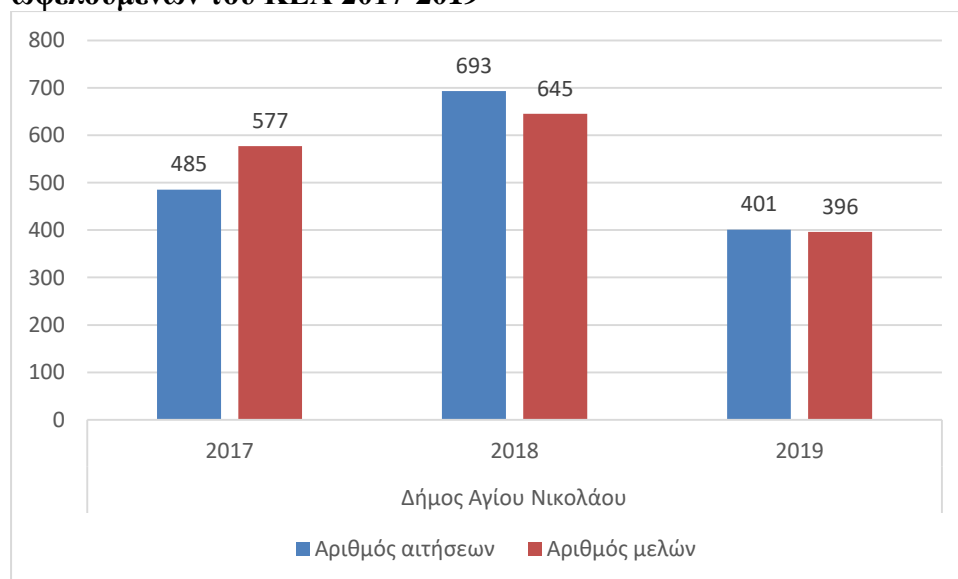
Σχήμα 36. Δήμος Χανίων: αριθμός αιτήσεων και αριθμός μελών/ ωφελουμένων του ΚΕΑ 2017-2019*

*Μέχρι 31/08/2019

Πηγή: Πηγή. Ίδια διαμόρφωση με άντληση πρωτογενών στοιχείων από ΗΔΙΚΑ

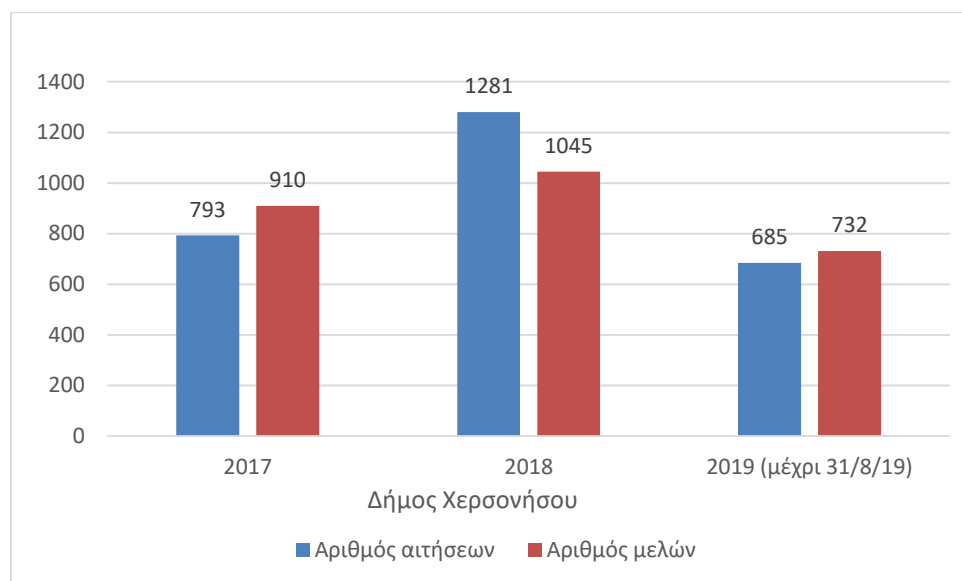
Σχήμα 37. Δήμος Αγίου Νικολάου: αριθμός αιτήσεων και αριθμός μελών/ ωφελουμένων του ΚΕΑ 2017-2019*

*Μέχρι 31/08/2019

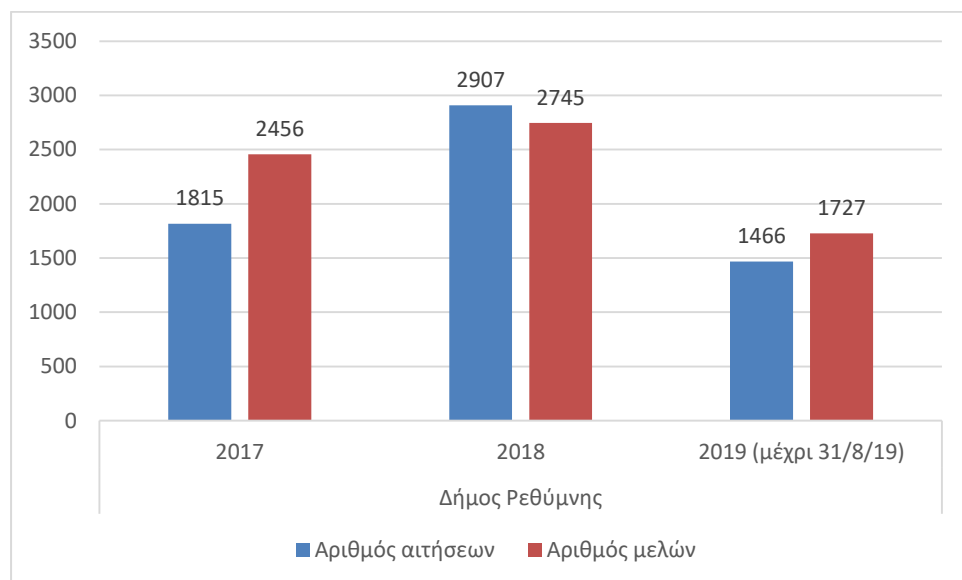
Πηγή: Πηγή. Ίδια διαμόρφωση με άντληση πρωτογενών στοιχείων από ΗΔΙΚΑ

Σχήμα 38. Δήμος Χερσονήσου: αριθμός αιτήσεων και αριθμός μελών/ ωφελουμένων του ΚΕΑ 2017-2019

Πηγή: Πηγή. Ίδια διαμόρφωση με άντληση πρωτογενών στοιχείων από ΗΔΙΚΑ

Σχήμα 39. Δήμος Ρεθύμνης: αριθμός αιτήσεων και αριθμός μελών/ ωφελουμένων του ΚΕΑ 2017-2019*

*Μέχρι 31/08/2019

Πηγή: Πηγή. Ίδια διαμόρφωση με άντληση πρωτογενών στοιχείων από ΗΔΙΚΑ

Ωστόσο σε ορισμένους Δήμους, όπως για παράδειγμα οι Δήμοι Αμαρίου και Φαιστού η τάση για το έτος 2019 είναι ανοδική παρότι υπάρχουν τα στοιχεία για το πρώτο εξάμηνο.

Αναφέρεται ότι εκτός της ιστοσελίδα του ΚΕΑ,⁷⁴ οι Δήμοι στις ιστοσελίδες του παρέχουν αναλυτική πληροφόρηση για τη διαδικασία ένταξης στο ΚΕΑ,⁷⁵ ενώ όπως έχει αναφερθεί πλέον βοήθεια για την αίτηση και την ένταξη στο πρόγραμμα παρέχεται από τα επιμέρους Κέντρα Κοινότητας.

⁷⁴ <https://keaprogram.gr/pubnr/>

⁷⁵ Βλέπε ενδεικτικά: <https://www.heraklion.gr/citizen/social-news/konpol3217.html>

Πίνακας 7. Δήμος Κρήτης: αριθμός αιτήσεων και αριθμός μελών/ ωφελουμένων του ΚΕΑ 2017-2019*

Έτος	Δήμος Αμαρίου			Δήμος Φαιστού			Δήμος Σητείας			Δήμος Ανωγείων			Δήμος Πλατανιά			Δήμος Αρχανών			Δήμος Αποκορόνου			Δήμος Μινώα		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Αριθμός αιτήσεων	85	94	81	886	2402	1945	193	399	355	56	92	65	146	266	233	935	1454	994	681	659	441	664	1273	954
Αριθμός μελών	79	97	90	1506	2982	2963	193	399	355	67	93	82	237	314	257	1090	1463	1188	514	576	484	870	1068	978

*Μέχρι 31/08/2019

Πηγή: Πηγή. Ίδια διαμόρφωση με άντληση πρωτογενών στοιχείων από ΗΔΙΚΑ

Πίνακας 7 (συν.). Δήμος Κρήτης: αριθμός αιτήσεων και αριθμός μελών/ ωφελουμένων του ΚΕΑ 2017-2019*

Έτος	Δήμος Βιάννου			Δήμος Καντάνου Σελίνου			Δήμος Μαλεβιζίου			Δήμος Κισσάμου		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Αριθμός αιτήσεων	79	100	79	168	246	177	726	1.422	1.066	319	449	391
Αριθμός μελών				235	293	190	989	1.468	1.318	421	584	490

*Μέχρι 31/08/2019

Πηγή: Πηγή. Ίδια διαμόρφωση με άντληση πρωτογενών στοιχείων από ΗΔΙΚΑ Πηγή: Πηγή. Ίδια διαμόρφωση με άντληση πρωτογενών στοιχείων από ΗΔΙΚΑ

7.7. Έρευνα για την εκτίμηση των αναγκών των ωφελούμενων στην Περιφέρεια Κρήτης για την παροχή υπηρεσιών ψυχοκοινωνικής στήριξης και ενδυνάμωσης της Περιφέρειας Κρήτης σε συνεργασία με το ΑΤΕΙ Κρήτης Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας

Στόχοι του έργου αυτού ήταν η συμβουλευτική και ψυχολογική υποστήριξη των ωφελουμένων σε ζητήματα που τους απασχολούν μέσα από την ατομική ή ομαδική θεραπεία/ στήριξη και η ενημέρωση των ωφελουμένων ΤΕΒΑ μέσα από τις σχολές γονέων για τους τρόπους αντιμετώπισης των ψυχοκοινωνικών προβλημάτων τους.

Για την επίτευξη των στόχων αυτών υπεγράφη Προγραμματική Σύμβαση με το ΑΤΕΙ Κρήτης στο πλαίσιο της οποίας διεξήχθησαν 11 βιωματικές ημερίδες/ σεμινάρια στις 4 Περιφερειακές Ενότητες και συγκεκριμένα στους Δήμους: Αγίου Νικολάου (2), Ιεράπετρας (1), Χανίων (1), Αποκορώνου (1), Κισσάμου (1), Ρεθύμνου (1), Αγίου Βασιλείου (1), Ηρακλείου (1), Χερσονήσου (1), Φαιστού (1), οι οποίες συντονίστηκαν από το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας του ΑΤΕΙ Κρήτης σε συνεργασία με τους Δήμους της Περιφέρειας Κρήτης, τις Κοινωνικές Υπηρεσίες και τις Κοινωνικές Δομές. Τα θέματα των ημερίδων αφορούσαν στις παραβατικές συμπεριφορές των εφήβων, στη σεξουαλική τους ωρίμανση, στην ενδοοικογενειακή βία, στην ξеноφοβία και στο ρατσισμό και συμμετείχαν περίπου 1200 άτομα.

Επίσης συστάθηκαν 9 συμβουλευτικές – θεραπευτικές ομάδες γονέων στους Δήμους: Γόρτυνας, Αμαρίου, Μυλοποτάμου, Καντάνου – Σελίνου, Ανωγείων, Σητείας, Ιεράπετρας, Μινώα κατά το χρονικό διάστημα Νοεμβρίου – Δεκεμβρίου 2016, οι οποίες απαρτιζόνταν από 8 – 12 ωφελούμενους η καθεμιά και συντονίστηκαν από έμπειρες ψυχολόγους. Στις 4 εβδομαδιαίες διαδοχικές συναντήσεις των ομάδων, οι ωφελούμενοι συζήτησαν τις απορίες και τους προβληματισμούς των γονέων σε ζητήματα που αφορούν στις συμπεριφορές των παιδιών και των εφήβων και έδωσαν πρακτικές συμβουλές για την αποτελεσματική αντιμετώπισή τους. Στις ομάδες γονέων συμμετείχαν κατά προσέγγιση 100 άτομα.

-Το ΑΤΕΙ ανέλαβε επιπλέον την ατομική στήριξη ωφελουμένων με πολλαπλά προβλήματα σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής φύσεως μέσω της επιστημονικής ομάδας του εργαστηρίου LaHeRS. Συνολικά απευθύνθηκαν 14 Δομές Κοινωνικής Φροντίδας οι οποίες ζήτησαν συμβουλευτική υποστήριξη για 80 περιπτώσεις

ωφελουμένων και των φροντιστών τους. Στις 11 περιπτώσεις δόθηκε υποστήριξη διά ζώσης και στις 69 μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας.

Μετά από σειρά αξιολογικών συζητήσεων με στελέχη κοινωνικών υπηρεσιών διαφορετικών Δήμων προέκυψαν τρία μείζονα κοινωνικά ζητήματα για τα οποία δημιουργήθηκαν αντίστοιχα φυλλάδια προς ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των ωφελουμένων του ΤΕΒΑ για θέματα κοινωνικού αποκλεισμού, μονογονεϊκών οικογενειών, ενδο-συντροφική βία, ανασφάλιστη εργασία και πρόσβαση στην υγεία.

Για την υλοποίηση του έργου έγινε έρευνα σε δείγμα σε 798 άτομα που αποτελεί περίπου το 5% από το σύνολο των (τότε) ωφελούμενων (17.858).⁷⁶ Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε είχε τις εξής ενότητες ερωτήσεων:

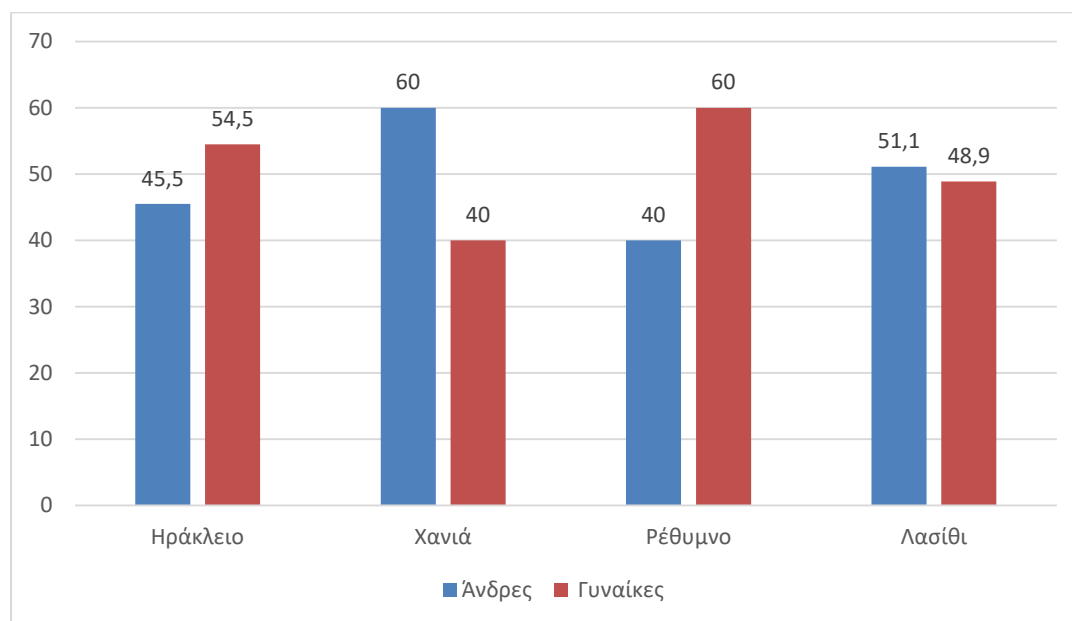
- Κοινωνικά-δημογραφικά-οικονομικά
- Εργασιακά
- Συνθήκες διαβίωσης
- Κοινωνικό δίκτυο και βαθμό κοινωνικής υποστήριξης-
- Κατάσταση υγείας (π.χ. αναπηρία, κινητικότητα, νοσηρότητα, φαρμακευτική αγωγή, χρήση υπηρεσιών υγείας, νοσηλείες, ασφαλιστική κάλυψη)
- Ψυχική υγεία (π.χ. κατάθλιψη, άγχος, κατάχρηση αλκοόλ)

Σε αυτό το πλαίσιο παρουσιάζονται αρχικά ορισμένα στοιχεία από την έρευνα και στη συνέχεια παρουσιάζονται οι σημαντικότερες συστάσεις.

Στο Σχήμα 40, διαπιστώνεται ότι η αναλογία ανδρών και γυναικών στο δείγμα συνολικά (Περιφέρεια Κρήτης) είναι (46:54) με υπεροχή των ανδρών να σημειώνεται στις ΠΕ Χανίων και Ρεθύμνου (60:40). Αντίστοιχα στο Σχήμα 41, διαπιστώνεται ότι η μέση ηλικία των ερωτώμενων-ωφελούμενων του δείγματος στην Περιφέρεια Κρήτης είναι τα 43,3 έτη με την υψηλότερη μέση ηλικία να παρατηρείται στους ωφελούμενους της ΠΕ Χανίων (45,7 έτη) και ΠΕ Λασιθίου (44,7 έτη).

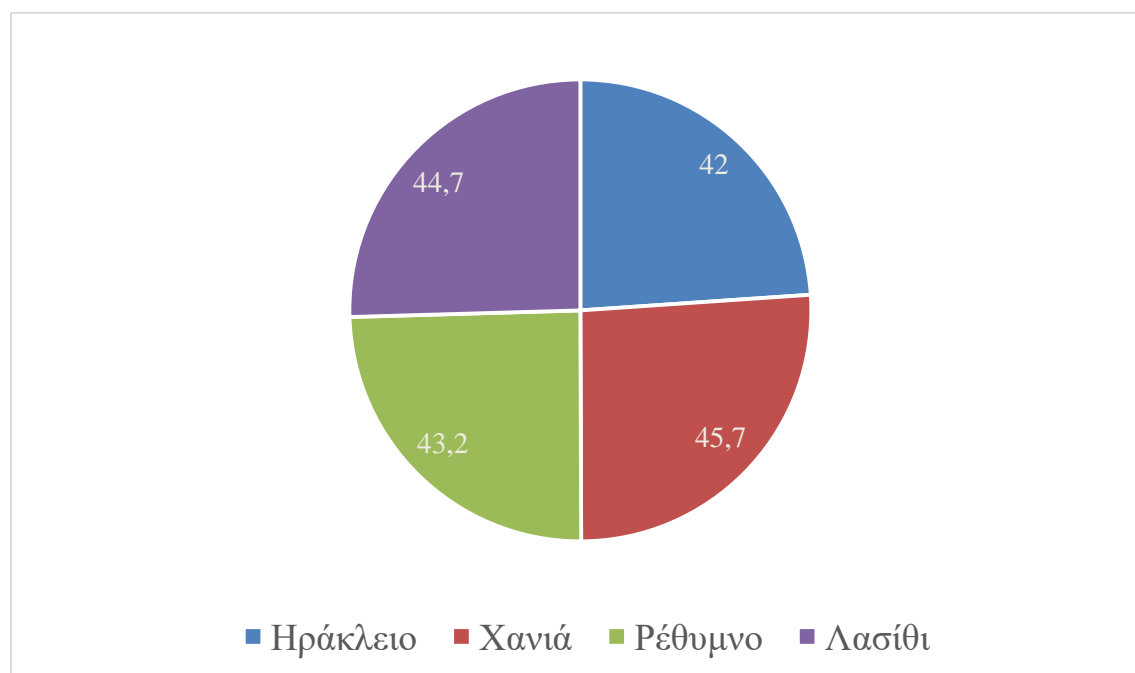
⁷⁶ Τα δεδομένα συλλέχθηκαν μεταξύ Σεπτεμβρίου - Δεκεμβρίου 2016 μέσα από προσωπικές και τηλεφωνικές συνεντεύξεις, οι οποίες διενεργήθηκαν από στελέχη του Εργαστηρίου LaHeRS του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του ΤΕΙ Κρήτης και από επαγγελματίες κοινωνικούς λειτουργούς (στελέχη των κοινωνικών υπηρεσιών).

Σχήμα 40. Φύλο ωφελούμενων

Πηγή: Εργαστήριο Μελέτης Συμπεριφορών Υγείας και Οδικής Ασφάλειας (LaHeRS) του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του ΤΕΙ Κρήτης και Περιφέρεια Κρήτης

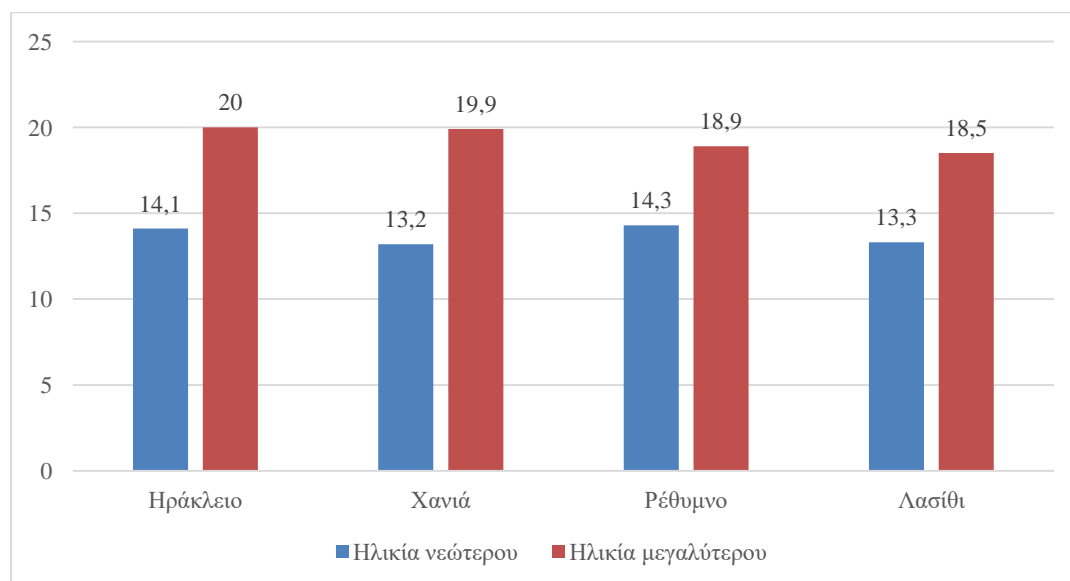
Σχήμα 41. Μέση ηλικία ωφελούμενων

Πηγή: Εργαστήριο Μελέτης Συμπεριφορών Υγείας και Οδικής Ασφάλειας (LaHeRS) του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του ΤΕΙ Κρήτης και Περιφέρεια Κρήτης

Αναφορικά με την περίπτωση των ωφελούμενων με παιδιά (Σχήμα 42) φαίνεται ότι Έχουν κατά όρο 2,3 παιδιά με τη μέση ηλικία του νεότερου να είναι 13,2 έτη (Χανιά) και του μεγαλύτερου τα 20 έτη (Ηράκλειο).

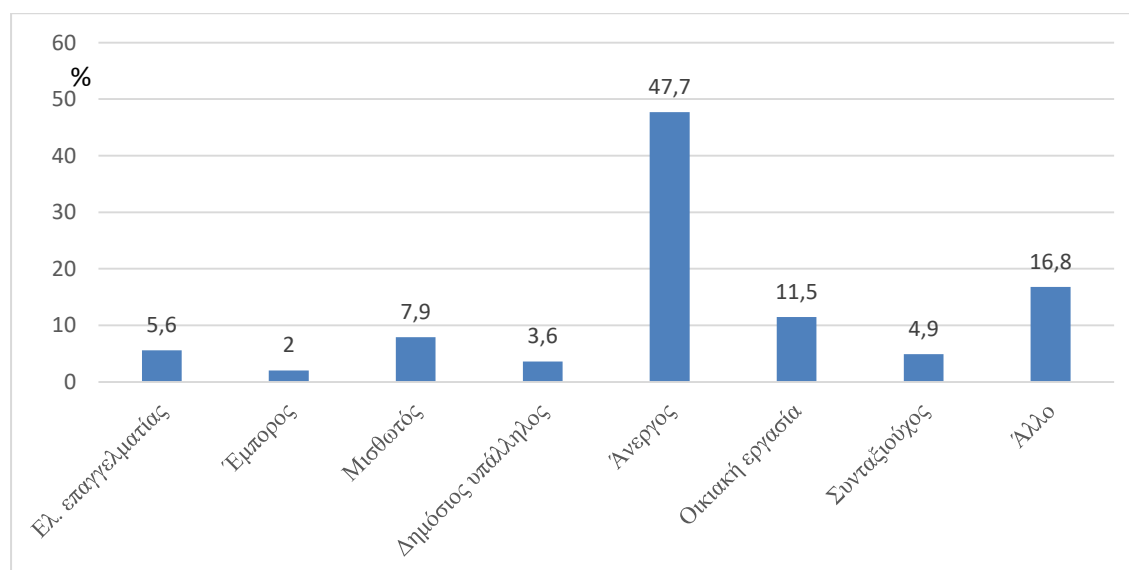
Σχήμα 42. Μέση ηλικία νεότερου και μεγαλύτερου παιδιού των ωφελούμενων

Πηγή: Εργαστήριο Μελέτης Συμπεριφορών Υγείας και Οδικής Ασφάλειας (LaHeRS) του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του ΤΕΙ Κρήτης και Περιφέρεια Κρήτης

Επιπροσθέτως φαίνεται ότι η μεγαλύτερη αναλογία των ωφελούμενων στην Περιφέρεια Κρήτης ανήκουν στην κατηγορία ανέργων-μακροχρόνια ανέργων (Σχήμα 43). Η τάση αυτή ισχύει και στην περίπτωση των ΠΕ με το υψηλότερο ποσοστό ανέργων να παρατηρείται στην ΠΕ Λασιθίου (60,9%) και το χαμηλότερο στην ΠΕ Ρεθύμνου (40,0%).

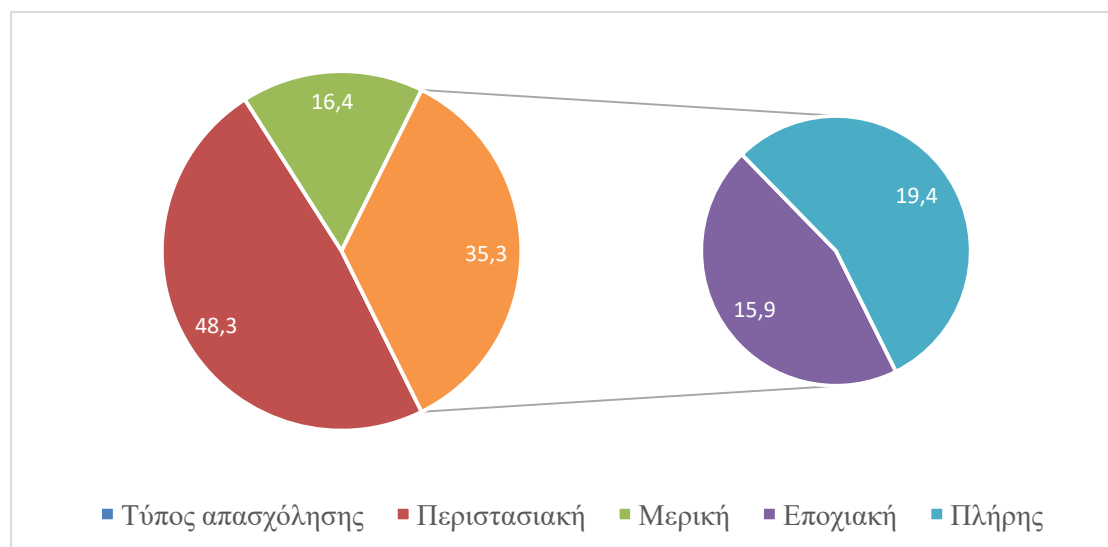
Σχήμα 43. Κατάσταση απασχόλησης των ωφελούμενων στην Περιφέρεια Κρήτης

Πηγή: Εργαστήριο Μελέτης Συμπεριφορών Υγείας και Οδικής Ασφάλειας (LaHeRS) του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του ΤΕΙ Κρήτης και Περιφέρεια Κρήτης

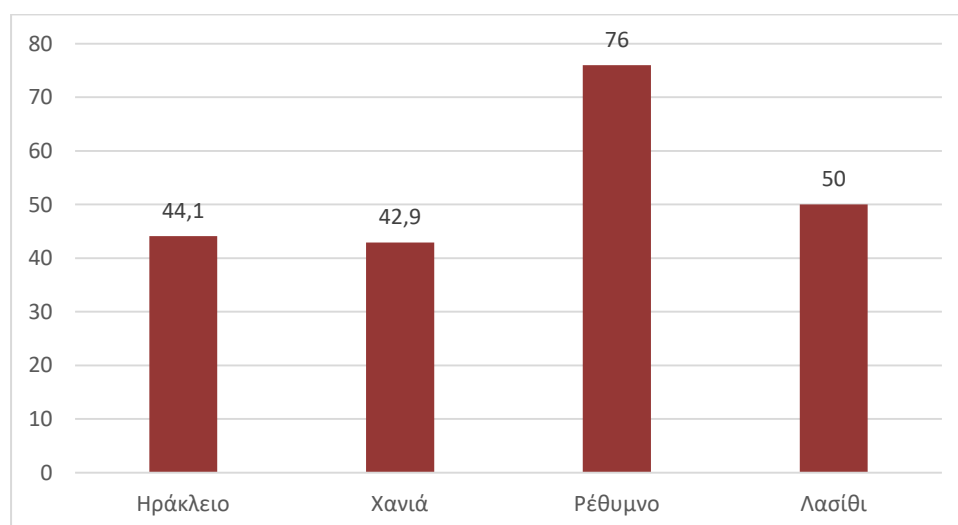
Από το σύνολο των ωφελούμενων που αναφέρουν τρέχουσα απασχόληση, προκύπτει ότι στους μισούς από αυτούς αφορά σε περιστασιακή απασχόληση (48,3%) στην περιφέρεια. Ωστόσο το υψηλότερο ποσοστό περιστασιακής απασχόλησης παρατηρείται στην ΠΕ Ρεθύμνου (76,0%) και το χαμηλότερο στην ΠΕ Χανίων (42,9%), δίχως να είναι σε αμελητέο ποσοστό στο Ρέθυμνο (76%) ή στο Λασιθί (50%) (Σχήμα 44 και Σχήμα 45).

Σχήμα 44. Τύπος απασχόληση ωφελουμένων (%) στην Περιφέρεια Κρήτης

Πηγή: Εργαστήριο Μελέτης Συμπεριφορών Υγείας και Οδικής Ασφάλειας (LaHeRS) του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του ΤΕΙ Κρήτης και Περιφέρεια Κρήτης

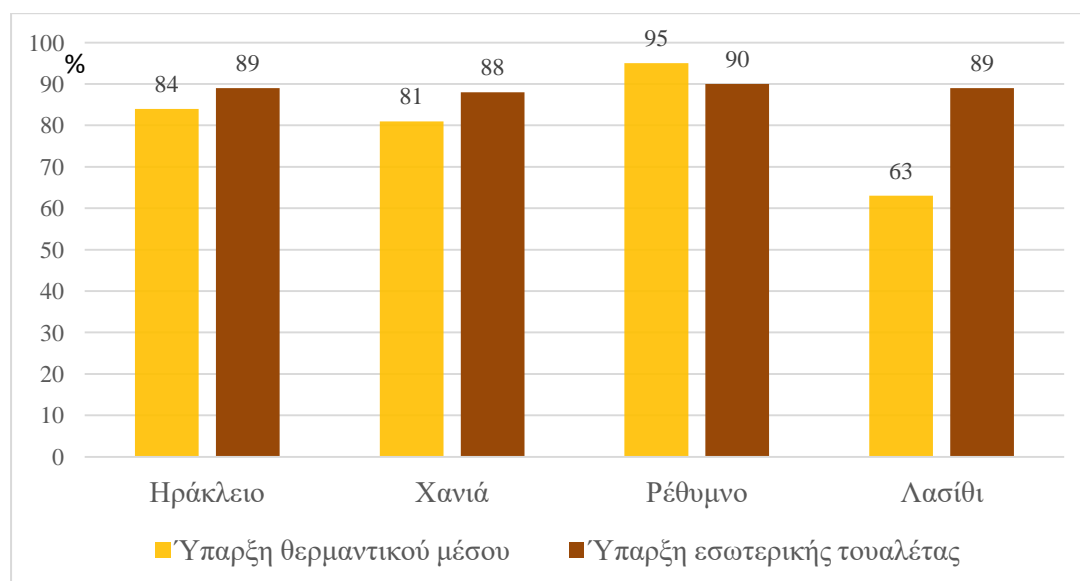
Σχήμα 45. Περιστασιακή απασχόληση ωφελούμενων (%) κατά ΠΕ

Πηγή: Εργαστήριο Μελέτης Συμπεριφορών Υγείας και Οδικής Ασφάλειας (LaHeRS) του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του ΤΕΙ Κρήτης και Περιφέρεια Κρήτης

Από το σύνολο των ωφελούμενων, η μεγαλύτερη πλειοψηφία αναφέρουν την ύπαρξη θερμαντικού μέσου στην κατοικία τους (82.0%) στην Κρήτη. Μόνον στην ΠΕ Λασιθίου καταγράφεται ύπαρξη θέρμανσης με μικρότερο ποσοστό (63,4%). Επίσης σε υψηλή αναλογία κυμαίνονται τα ποσοστά που αφορούν την ύπαρξη εσωτερικής τουαλέτας (Σχήμα 46)

Σχήμα 46. Ύπαρξη θερμαντικού μέσου και εσωτερικής τουαλέτας

Πηγή: Εργαστήριο Μελέτης Συμπεριφορών Υγείας και Οδικής Ασφάλειας (LaHeRS) του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του ΤΕΙ Κρήτης και Περιφέρεια Κρήτης

Από την ειδικότερη ανάλυση των ωφελουμένων διαπιστώνεται ότι πέραν του κινδύνου και της διαβίωσης σε συνθήκες φτώχειας υπάρχουν περιπτώσεις που αντιμετωπίζουν πολλά άλλα προβλήματα όπως κακή υγεία, αναπηρία ή χρόνιο νόσημα, κατάθλιψη κλπ.

Οι προτάσεις και οι τελικές συστάσεις που διατυπώθηκαν και απορρέουν από τα αποτελέσματα της έρευνας αποτελούνται μία δέσμη συνοδευτικών μέτρων ως ακολούθως.

Συνοδευτικά μέτρα (1): Ατομική υποστήριξη ωφελουμένων με πολλαπλά προβλήματα

Συνοδευτικά μέτρα (2): Θεραπευτικές-Συμβουλευτικές ομάδες και “Σχολές Γονέων”

Συνοδευτικά μέτρα (3): Δράσεις ευαισθητοποίησης και προαγωγής της κοινωνικής και ψυχικής υγείας

Ορισμένα Συμπεράσματα και συστάσεις

Η παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής απευθυνόμενων αποκλειστικά σε γονείς και εφήβους στην κοινότητα αναδείχθηκε ως σημαντική ανάγκη ιδιαίτερα για τις αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές της Περιφέρειας Κρήτης. Η ανάγκη για συντονισμό και συνέχεια στις παρεμβάσεις πρόληψης στην κοινότητα από πιστοποιημένους φορείς πρέπει να αποτελέσει βασική επιδίωξη της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Τέλος η ερευνητική ομάδα κατέληξε σε δεκαέξι συστάσεις οι οποίες αφορούσαν στα εξής:

- Προαγωγή της κοινωνικής και συναισθηματικής νοημοσύνης και της ψυχικής ανθεκτικότητας (ανάπτυξη προγραμμάτων προαγωγής της ψυχικής υγείας με σκοπό την ψυχοκοινωνική υποστήριξη των ωφελουμένων, την προαγωγή της ψυχικής ανθεκτικότητας στον πληθυσμό αυτό, και την ενδυνάμωσή τους προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις κοινωνικές προκλήσεις της φτώχειας
- Παροχή ψυχοεκπαίδευσης στους ωφελούμενους και τις οικογένειές τους (πρόκειται για μια σημαντική παρέμβαση που μπορεί να συμβάλει στην κατανόηση αυτών των συναισθημάτων και ψυχολογικών αλλαγών που προκύπτουν από τους ψυχοπιεστικούς παράγοντες που αντιμετωπίζουν, όπως για παράδειγμα της φτώχειας, της ανεργίας και της έλλειψης στέγης κλπ.)
- Ανάπτυξη μηχανισμού επιτήρησης δεικτών υγείας, ψυχικής υγείας και ποιότητας ζωής των ωφελούμενων (συστηματική συλλογή κατάλληλων και σχετικών δεικτών /evidence-based policy and service provision)

- Παροχή ολοκληρωμένης φροντίδας η οποία να εστιάζει σε ολόκληρη την οικογένεια και όχι στο άτομο να είναι συνεχής και ολοκληρωμένη
- Εκπαίδευση επαγγελματιών κοινωνικής φροντίδας
- Ανάπτυξη εργαλείων για τη διάγνωση και ψυχοκοινωνική υποστήριξη
- Ενίσχυση κινήτρων για εκπαίδευση και κατάρτιση (Οι οικογένειες που βρίσκονται κάτω από τα όρια της φτώχειας θα πρέπει να υποστηριχθούν στην πρόσβασή τους στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την απασχόληση)
- Ενίσχυση γονεϊκού ρόλου
- Κοινωνική και εργασιακή καθοδήγηση (mentoring), το οποίο θα στηρίζεται στις ατομικές ανάγκες του κάθε ωφελούμενου και θα περιλαμβάνει τη σύνδεσή του με διαθέσιμες πηγές της κοινότητας (π.χ. εργασία, εκπαιδευτική διαδικασία, φροντίδα υγείας και αποκατάσταση, κτλ.)
- Κοινωνική συνταγογράφηση (social prescribing) που, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνει την παραπομπή σε έναν ειδικό, ο οποίος συνταγογραφεί τις δραστηριότητες που θα παρακολουθήσει και τα προγράμματα στα οποία θα συμμετάσχει ένα άτομο με πολλαπλά προβλήματα
- Συμβουλευτικές υπηρεσίες για τη διεκδίκηση των κοινωνικών δικαιωμάτων σε κοινωνικά ευάλωτους πληθυσμούς
- Ανάπτυξη παρεμβάσεων απευθυνόμενων σε εφήβους και παιδιά με στόχο την πρόληψη της διακινδυνευμένης συμπεριφοράς
- Προγράμματα ενίσχυσης της συμμετοχής των ηλικιωμένων
- Μηχανισμός παρακολούθησης μη συστηματικής συμμετοχής και διεκδίκησης δικαιωμάτων

- Χρονική συνέχεια των ψυχοκοινωνικών παρεμβάσεων
- Γεωγραφική κατανομή και πρόσβαση σε ψυχοκοινωνικές παρεμβάσεις (είναι σημαντικό να υπάρξει η δυνατότητα πρόσβασης σε ανάλογες υπηρεσίες σε απομακρυσμένες και δυσπρόσιτες περιοχές της Κρήτης).

Τέλος αναφέρεται ότι στο τελικό συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στο ΑΤΕΙ Κρήτης συμμετείχαν περίπου 200 άτομα.

Για τη δημοσιότητα των δράσεων ψυχοκοινωνικής στήριξης που υλοποιήθηκαν για τους ωφελούμενους του ΤΕΒΑ δημιουργήθηκε βίντεο στο link https://www.youtube.com/watch?v=EwvaoY_gNB8.

Ο σύνδεσμος με το ενημερωτικό υλικό για την υλοποίηση του συνοδευτικού μέτρου «Ψυχοκοινωνική Στήριξη και ενδυνάμωση είναι αναρτημένο και στη σελίδα: <http://lahers.seyp.teicrete.gr/%CF%84%CE%B5%CE%B2%CE%B1/>.

Τελικά συμπεράσματα

Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία διαπιστώνεται ότι σε κεντρικό επίπεδο η ελληνική κοινωνική πολιτική που είχε ως στόχο την καταπολέμηση της φτώχειας δεν έχει αποδώσει τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Με βάση τα στοιχεία της Eurostat διαπιστώνεται ότι το 2013 ο κίνδυνος της φτώχειας πριν τις κοινωνικές μεταβιβάσεις ανερχόταν σε 28% και επερχόταν μείωση κατά 4,9 ποσοστιαίες μονάδες. Το 2018 ο κίνδυνος της φτώχειας πριν τις κοινωνικές μεταβιβάσεις ανερχόταν σε 23,2% ενώ η μείωση ήταν πάλι παρόμοια (4,7 ποσοστιαίες μονάδες).

Τα μέτρα τα οποία θεσμοθετήθηκαν τα τελευταία χρόνια συνέβαλαν σε πολύ μικρό βαθμό στη μείωση του αριθμού των ακραία φτωχών. Δεν θα είναι υπερβολή να ειπωθεί ότι η πλειοψηφία του πληθυσμού που ζει σε συνθήκες ακραίας φτώχειας εξακολουθεί να μην έχει επαρκή οικονομική στήριξη. Τα μέτρα που λήφθηκαν, εκ του αποτελέσματος, κρίνονται ανεπαρκή και τα χρήματα τα οποία διαθέτονται για την στήριξη των ευπαθών ομάδων είναι πολύ λίγα αναλογικά με το μέγεθος του προβλήματος.

Οι επιπτώσεις της οικονομικής ύφεσης φαίνεται να γίνονται περισσότερο αισθητές καθώς οι παραδοσιακές ομάδες (άνεργοι, μονογονεϊκές οικογένειες, τα άτομα με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης, δίχως ιδιόκτητη κατοικία κ.λπ.) βιώνουν ακραίες μορφές φτώχειας. Ταυτόχρονα παρατηρείται αύξηση της έκτασης της φτώχειας σε νέες ομάδες, όπως είναι οι εργαζόμενοι φτωχοί, τα παιδιά και οι νέοι, τα μονοπρόσωπα νοικοκυριά, τα άτομα με ιδιόκτητη κατοικία και άτομα/νοικοκυριά με δυσκολίες να ανταπεξέλθουν στις τρέχουσες υποχρεώσεις τους. Τα παιδιά πλήττονται επίσης από την εισοδηματική φτώχεια σε υψηλότερο βαθμό απ' ό,τι οι ενήλικες. Τα «άτομα με επισφαλή εργασία», δηλαδή οι εργαζόμενοι φτωχοί καταγράφουν υψηλό κίνδυνο φτώχειας, ενώ πλήττονται ιδιαίτερα τα νοικοκυριά χωρίς κανένα εργαζόμενο. Τα ποσοστά φτώχειας των ατόμων με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης ήταν ήδη υψηλά πριν από την κρίση, ενώ πλήττονται όχι μόνον τα άτομα με ενοικιαζόμενη κατοικία, αλλά και οι ιδιοκτήτες. Παράλληλα με τις εξελίξεις αυτές, την περίοδο της κρίσης αυξάνεται σημαντικά το ποσοστό του κινδύνου φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (35,7% το 2013) αν και περιορίζεται σημαντικά το 2018 (31,8%).

Η καταγραφή των τεχνικών στοιχείων σε θέματα φτώχειας στη Κρήτη (και σε άλλες περιφέρειες) μπορεί να πραγματοποιηθεί με βάση δυο κριτήρια. Το πρώτο έχει ήδη περιγραφεί αναλυτικά και αφορά την στατιστική αποτύπωση της φτώχειας, όπου το 21,3% περίπου του πληθυσμού της Κρήτης που ανέρχεται σε περίπου 630.000 άτομα εκ των οποίων κίνδυνο φτώχειας βιώνουν περίπου 134.000. Ο Κίνδυνος φτώχειας για το σύνολο της χώρας το 2013 ανερχόταν σε 23,1%. Με βάση το στατιστικό όριο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το 2013 φτωχοί θεωρούνται τα άτομα που το ετήσιο εισόδημα τους είναι κάτω από 5.023 ευρώ, ενώ το 2018 το αντίστοιχο όριο είναι 4.718 ευρώ. Το δεύτερο αφορά τα άτομα που λαμβάνουν παροχές από το Κράτος-Περιφέρεια Κρήτης.⁷⁷

Από τα διαθέσιμα οικονομικά και κοινωνικά στοιχεία διαπιστώθηκε ότι η περιφέρεια Κρήτης κατατάσσεται στην τέταρτη θέση μεταξύ των περιφερειών, με κριτήριο το κκ ΑΕΠ (Αττική, Νότιο Αιγαίο, Ελλάδα, Ιόνια Νησιά) που όμως είναι χαμηλότερο από ότι ο Μέσος Όρος στην ΕΕ 28. Η μακροχρόνια ανεργία κυμαίνεται σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα, ενώ στο Ρέθυμνο (24,1 %) και στο Ηράκλειο (22,6%) καταγράφεται

⁷⁷ Υπολογίζονται σε 85.000 άτομα σύμφωνα με αδρές εκτιμήσεις που αφορούν την περίοδο πριν τη θεσμοθέτηση του ΚΕΑ.

ο υψηλότερος κίνδυνος φτώχειας με ομάδες υψηλού κινδύνου να είναι οι άνεργοι/ μακροχρόνια άνεργοι, τα παιδιά και οι εργαζόμενοι φτωχοί.

Στο Ηράκλειο αντιμετωπίζουν υψηλό κίνδυνο φτώχειας τα παιδιά, οι γυναίκες και οι άνεργοι. Στα Χανιά οι άνεργοι είναι και ομάδα υψηλού κινδύνου φτώχειας όπως και στο Λασιθί, ενώ στο Ρέθυμνο υψηλότερο κίνδυνο διατρέχουν οι γυναίκες και συνταξιούχοι

Από την έναρξη της οικονομικής κρίσης το κράτος χρηματοδότησε νέα προγράμματα Αντιμετώπισης της Φτώχειας αλλά και τη δημιουργία νέων (π.χ. Κοινωνικά Παντοπωλεία, συσσίτια, κοινωνικά φαρμακεία κλπ.). Η προσπάθεια αυτή όμως δεν είναι αρκετή, καθώς το κυβέρνηση περιορίστηκε μόνο στη δημιουργία Υπηρεσιών και Προγραμμάτων και όχι για την μετέπειτα οικονομική στήριξή τους. Χαρακτηριστική είναι η ένταξη μέρος του προϋπολογισμού των κοινωνικών παντοπωλείων από την Περιφέρεια Κρήτης.

Ούτως ή άλλως, πέραν του γεγονότος ότι η Κρήτη είναι μία σχετικά εύρωστη περιφέρεια-από οικονομικής πλευράς- διαπιστώνεται όμως ότι οι δράσεις ου αναπτύσσει στον κοινωνικό τομέα είναι πολυδιάστατες, δυναμικές και σε ορισμένες περιπτώσεις καινοτόμες. Φαίνεται δε να υπάρχει ενεργητικότητα και χρησιμοποίηση τόσο ευρωπαϊκών προγραμμάτων και κοινοτικών πόρων όσο και πόρους από εθνικά προγράμματα και το ΕΣΠΑ.

Σημαντική είναι η πρωτοβουλία υλοποίησης της ΠΕΣΚΕ η οποία αποτελεί και έναν οδηγό υλοποίησης προγραμμάτων και δράσεων καταπολέμησης της φτώχειας.

Άλλωστε η παρουσίαση των δράσεων έγινε με βάση τους άξονες:

A. Καταπολέμηση Ακραίας φτώχειας

B. Πρόληψη και καταπολέμηση του αποκλεισμού των παιδιών

Γ. Ενεργοποίηση της Κοινωνικής Εταιρικής Ευθύνης στην Περιφέρεια Κρήτης

Δ. Πραγματοποίηση επιστημονικών ημερίδων για επιμόρφωση στελεχών Κοινωνικών Υπηρεσιών και πολιτών

Σε γενικές γραμμές η Περιφέρεια Κρήτης αξιοποίησε πόρους και υλοποίησε προγράμματα με προτεραιότητα της καταπολέμησης της ακραίας φτώχειας και την ενίσχυση των ευάλωτων ομάδων που αδυνατούν να καλύψουν τις στοιχειώδεις ανάγκες τους όπως τα εξής:

- Υλοποίηση του προγράμματος «Παροχής τροφίμων σε αστέγους και άτομα που διαβιούν σε συνθήκες στέγης που δεν εξασφαλίζουν δυνατότητα καθημερινής σίτισης & Διατροφής» (υλοποίηση 2014-2015)
- Δημιουργία δομών Σίτισης και Βασικών Αγαθών, Κοινωνικό Παντοπωλείο
- Δημιουργία Κοινωνικής Σύμπραξης Περιφέρειας Κρήτης για την υλοποίηση του Προγράμματος Επισιτιστικής και βασικής υλικής συνδρομής (2014-2020) του Ευρωπαϊκού Ταμείου Βοήθειας Απόρων (TEBA)
- Υλοποίηση προγράμματος διανομής αποσυρόμενων φρούτων μέσω της Κοινωνικής Σύμπραξης της Περιφέρειας Κρήτης
- Εκπόνηση μελέτης για την Κοινωνική Ένταξη των ΡΟΜΑ στην Περιφέρεια Κρήτης με τη δημιουργία πολύκεντρου Ρομά.
- Ίδρυση και Λειτουργία Κοινωνικού Φροντιστηρίου
- Δράση για το Κοινωνικό αθλητισμό
- Δράσεις για την προώθηση εναλλακτικών μορφών παιδικής προστασίας όπως η αναδοχή-υιοθεσία
- Δράσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης -δωρεάν κάρτα μετακίνησης Απόρων φοιτητών Περιφέρειας Κρήτης

Σημαντική είναι και η δραστηριότητα στη διενέργεια Επιστημονικών Ημερίδων επιμόρφωσης-ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης στελεχών Κοινωνικών Υπηρεσιών

και πολιτών και πολλών άλλων δράσεων που έχουν υλοποιηθεί και άμεσα ή έμμεσα είναι προς όφελος των ατόμων που αντιμετωπίζουν υψηλό κίνδυνο φτώχειας.

Σε γενικές γραμμές οι κοινωνικές δράσεις της Περιφέρειας Κρήτης είναι συναφείς με το πλαίσιο της ΠΕΣΚΕ, είναι πολλαπλές, δυναμικές και σε ορισμένες περιπτώσεις με στοιχεία ευαισθησίας και καινοτομίας.

Το πρόβλημα είναι ότι αν και παρουσιάστηκαν στοιχεία και αριθμοί για τους ωφελούμενους την πραγματικότητα, καθώς δεν υπάρχουν στοιχεία από κάποια επίσημη αρχή (όπως π.χ. η ΕΛ ΣΤΑΤ) ή κάποιον ερευνητικό φορέα ο οποίος θα εκτιμά τις επιπτώσεις που επέρχονται στον τοπικό πληθυσμό, δεν μπορούμε να αποτυπώσουμε τις αλλαγές που πραγματικά επέρχονται στις συνθήκες διαβίωσης των εύάλωτων -φτωχών κοινωνικών ομάδων. Άλλωστε τον ρόλο αυτό καλούνται να έχουν νέα προγράμματα και δομές όπως το αυτοτελές Τμήμα Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης που συστάθηκε και εντάχθηκε στον Οργανισμό της Περιφέρειας Κρήτης με την αριθμ. 8847/13-07-2018 Απόφαση της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης (ΦΕΚ 3243/08-08-2018, Τεύχος Β').

Άλλωστε αυτό επισημαίνεται και για το ΤΕΒΑ σε μελέτη του 2019 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου με τίτλο: «ΤΕΒΑ-Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους: πολύτιμη η στήριξή του, αλλά η συμβολή του στη μείωση της φτώχειας δεν έχει προσδιοριστεί ακόμη».

Βιβλιογραφία

Αμίτσης Γ. (2017), Οι παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αντιμετώπιση των κοινωνικών επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης. ΗΜΕΡΙΔΑ ΤΕΙ ΚΡΗΤΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΤΕΒΑ Ηράκλειο, 24.1.2017

Αμίτσης Γ. (2016): Εμβληματικές πρωτοβουλίες διαφύλαξης της κοινωνικής συνοχής την εποχή των Μνημονίων - Το υπόδειγμα της Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης, Σειρά «Η Μεταρρύθμιση του Κοινωνικού Κράτους» Νο. 1, Παπαζήσης, Αθήνα

Αμίτσης Γ. (2014): Το συλλογικό διακύβευμα της ενεργητικής ένταξης των ευπαθών ομάδων - Αναπτυξιακά διδάγματα από την Κοινωνική Ευρώπη, Παπαζήσης, Αθήνα

Αμίτσης Γ. (2012). Η ανάπτυξη ενός νέου θεσμικού υποδείγματος κοινωνικής αλληλεγγύης ως μηχανισμός ενδυνάμωσης του Κοινωνικού Κράτους στην περίοδο της ύφεσης. ΝΟΜΙΚΟ ΒΗΜΑ, Τόμος 60 σσ. 1669-1690.

Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Παρακολούθησης Δράσεων ΕΚΤ (ΕΥΣΕΚΤ) (2016). ΟΔΗΓΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΔΟΜΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ Δομές Σίτισης και Βασικών Αγαθών Κοινωνικά Φαρμακεία. https://www.eetaa.gr/kkoinotitas/odhgoi/odhgos_domes-sithshs_koinwnika-farmakeia.pdf

EEC, (1985). On Specific Community Action to Combat Poverty». (Council Decision of 19 December 1984) 85/8/EEC, Official Journal of the EEC, 2/24.

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (2019). ΤΕΒΑ-Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους: πολύτιμη η στήριξή του, αλλά η συμβολή του στη μείωση της φτώχειας δεν έχει προσδιοριστεί ακόμη.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2017). Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς Απόρους. <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1089&langId=el>.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2016). Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (TEBA) Σπάζοντας τον φαύλο κύκλο της φτώχειας και της στέρησης. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2016.

Frazer και Marlier (2009). Minimum income schemes in Europe: A study of national policies. EU Network of National Independent Experts on Social Inclusion

Μπαλούρδος Δ. (2017). Διαστάσεις της φτώχειας στην περιφέρεια και στους νομούς της Κρήτης: Μία πρώτη προσέγγιση. ΗΜΕΡΙΔΑ ΤΕΙ ΚΡΗΤΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΤΕΒΑ Ηράκλειο, 24.1.2017 <https://wordpress.staff.teicrete.gr/lahers/wp-content/uploads/sites/67/2017/01/Presentation-10.pdf>

Μπαλούρδος Δ., Πετράκη Μ. (επιμ.) (2012): Νέα Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός: Πολιτικές καταπολέμησης και καθιέρωση ενός ελαχίστου εγγυημένου εισοδήματος, Αθήνα, Βουλή των Ελλήνων.

Μπαλούρδος Δ., (2012): Επιπτώσεις της κρίσης στη φτώχεια και στον οικονομικό αποκλεισμό: αρχικές μετρήσεις και προσαρμοστικές πολιτικές. Αθήνα Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, ειδικό τεύχος 134-135 της Επιθεώρησης Κοινωνικών Ερευνών, με τίτλο 'Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΕ ΚΡΙΣΗ'.

Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή Ελλάδας (2016). Γνώμη Πρωτοβουλίας 312 «Εγγυημένο Κοινωνικό Εισόδημα – Ενίσχυση Κοινωνικής Προστασίας και Ένταξης». Αθήνα

Περιφέρεια Κρήτης (2016). Στρατηγική Καταπολέμησης της Φτώχειας και Κοινωνικής Ένταξης της Περιφέρειας Κρήτης.

Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή Ελλάδας (2016): Γνώμη Πρωτοβουλίας 312 «Εγγυημένο Κοινωνικό Εισόδημα - Ενίσχυση Κοινωνικής Προστασίας και Ένταξης», Αθήνα

Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή Ελλάδας (2015): Γνώμη Πρωτοβουλίας 308 «Η Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη - Προτεραιότητες και προκλήσεις αποτελεσματικής εφαρμογής», Αθήνα

Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδας (2009). Γνώμη Πρωτοβουλίας 2010 «Φτώχεια», Αθήνα.

Παπαδάκη Μ. (2018). Συστάσεις για σχεδιασμό πολιτικής και ανάπτυξη δράσεων στην κατεύθυνση της υποστήριξης των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων. Περιφέρεια Κρήτης και Εργαστήριο Μελέτης Συμπεριφορών Υγείας και Οδικής Ασφάλειας (LaHeRS), Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας, ΤΕΙ Κρήτης.

Περιφέρεια Κρήτης (2016), Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης.

Περιφέρεια Κρήτης ΠΕΠ ΚΡΗΤΗ 2014-2020

Townsend, P. (1979). Poverty in the United Kingdom, London, Allen Lane and Penguin Books.

Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Πρόνοιας (2014): Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Κοινωνική Ένταξη, Αθήνα, Δεκέμβριος 2014

Υφαντόπουλος Γ., Μπαλούρδος Δ. και Κ. Νικολόπουλος Κ. (2009): Οικονομικές και κοινωνικές διαστάσεις του Κράτους Πρόνοιας, Gutenberg, Αθήνα

UNICEF, (2005). Child Poverty in Rich Countries 2005. Report Card No.6. Innocenti Research Centre. www.unicef-irc.org.

Ηλεκτρονικές Διευθύνσεις

<http://www.pepkritis.gr/περιεχόμενο-ε-π/>

http://www.pepkritis.gr/wp-content/uploads/2015/06/0_Programme_Acknowledgement_20

<https://www.crete.gov.gr/category/enimerosi/oikonomikh-diaheirish/apologismoi-2/genikoi-apologismoi/>

<http://teba.eiead.gr/wp-content/uploads/2019/03/Περίληψη-Ετήσιας-Έκθεσης-Υλοποίησης-έτους-2017.pdf>

<https://www.crete.gov.gr/wp-content/uploads/2018/11/apologismos-perifereias-kritis-2017.pdf>

https://www.eetaa.gr/kkoinotitas/odhgoi/odhgos_domes-sithshs_koinwnika-farmakeia.pdf

<https://www.kalokairinosfoundation.gr/pages/rationing>

<https://www.aftodioikisi.gr/ota/dimoi/dimotikos-laxanokipos-sto-dimo-irakleiou-kritis/>

<https://agri-madre.net/project/δημοτικός-λαχανόκηπος-ηρακλείου-κρή/?lang=el>

<http://koinonikesdomes.gr/trapezachronou/>

https://www.youtube.com/watch?v=EwvaoY_gNB8

<http://lahers.seyp.teicrete.gr/%CF%84%CE%B5%CE%B2%CE%B1/>

Παράρτημα 1

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ-ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ

ΗΜΕΡΙΑΕΣ

1. «Αναδοχή: ένας εναλλακτικός τρόπος φροντίδας του παιδιού»

2-12-2011 Ηράκλειο

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφέρειας Κρήτης υλοποιώντας το Κοινωνικό της Πρόγραμμα αναδεικνύει και υποστηρίζει τον θεσμό της Αναδοχής ο οποίος είναι ο κυριότερος σύγχρονος, εναλλακτικός τρόπος κοινωνικής φροντίδας παιδιών εκτός της βιολογικής τους οικογένειας.

Μετά την επικαιροποίηση του θεσμικού πλαισίου η αναδοχή ως θεσμός παιδικής προστασίας θα μπορέσει να δώσει τη δυνατότητα σε παιδιά που στερούνται τη φροντίδα και την στήριξη της φυσικής οικογένειας να εξασφαλίσουν την ανάπτυξη τους μέσα σε ένα υγιές οικογενειακό περιβάλλον.

Η Αναδοχή έχει υποστηριχθεί από την Περιφέρεια Κρήτης η οποία ανέλαβε την πρωτοβουλία για την ανάπτυξη πρακτικών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του πληθυσμού της για να δίδεται η δυνατότητα σε κάθε παιδί που διαβιεί σε δυσλειτουργικό οικογενειακό περιβάλλον ή σε Δομές Παιδικής Προστασίας να τοποθετείται σε μια ανάδοχη οικογένεια.

Σαν επισφράγισμα όλων αυτών των ενεργειών, στη συνέχεια, δημιούργησε το Ενιαίο Μητρώο Αναδόχων Γονέων στη Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας, το οποίο περιλαμβάνει ζευγάρια ή μεμονωμένα άτομα που ενδιαφέρονται για την αναδοχή ανηλίκων παιδιών από όλη την Περιφέρεια Κρήτης.

Η ημερίδα διοργανώθηκε σε συνεργασία με το κέντρο Ερευνών ΜΚΟ Ρίζες. Η πρώτη συνεδρία της ημερίδας είχε θέμα «Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΔΟΧΗΣ» το οποίο ανέπτυξαν με τις εισηγήσεις τους κοινωνικοί επιστήμονες. Η δεύτερη συνεδρία είχε ως θέμα «ΑΝΑΔΟΧΗ: ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ-ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΑΝΑΔΟΧΗΣ» στο οποίο εισηγήθηκαν η υπεύθυνη του κέντρου ερευνών «Οι ρίζες» καθώς και παιδοψυχίατροι από το Ιατροπαιδαγωγικό Κέντρο Ηρακλείου.

Η ημερίδα συνετέλεσε στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα Αναδοχής αλλά και στην ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων Φορέων για την αποκατάσταση των παιδιών, ώστε να επιτευχθεί ο στόχος της απόϊδρυματοποίησης των ανηλίκων.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

1. Έκδοση και διανομή παραμυθιού για την αναδοχή με τίτλο «Η Άντι στον κήπο και στο δάσος»

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας με αφορμή την ημερίδα «Αναδοχή: ένας εναλλακτικός τρόπος φροντίδας του παιδιού», εξέδωσε ένα παραμύθι για την αναδοχή με τίτλο «Η Άντι στον κήπο και στο δάσος» από τη συγγραφέα Δήμητρα Γκασούκα Κοινωνική Λειτουργό της Διεύθυνσης Κοινωνικής Μέριμνας Περιφέρειας Κρήτης.

Εκτός του ότι η χρήση του παραμυθιού από γονείς, δασκάλους και θεραπευτές διευκολύνει τη μεταλαμπάδευση γνώσεων και αξιών στα παιδιά στόχος του συγκεκριμένου παραμυθιού είναι να απαντήσει σε ερωτήματα που πιθανά προκύπτουν σε ένα ανάδοχο παιδί.

Απώτερος στόχος είναι και η προσέλκυση όσο το δυνατόν περισσότερων αναδόχων γονέων για την μακροπρόθεσμη ή βραχυπρόθεσμη φιλοξενία παιδιών που η οικογένειά τους βρίσκεται σε κρίση, παιδιών που βρίσκονται σε κίνδυνο, παιδιών με προβλήματα υγείας, παιδιών που φιλοξενούνται σε «Κλειστές» Δομές Κοινωνικής Φροντίδας.

2. Χριστουγεννιάτικη γιορτή για τα παιδιά που φιλοξενούνται σε ιδρύματα κλειστής και ανοικτής περίθαλψης της Περιφέρειας Κρήτης.

27-12-2011 Κεντρικό Κτίριο της Περιφέρειας Κρήτης

Στο πλαίσιο στήριξης των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας Περιφέρειας Κρήτης υλοποίησε χριστουγεννιάτικη εκδήλωση για τα παιδιά που φιλοξενούνται σε ιδρύματα κλειστής και ανοικτής περίθαλψης της Περιφέρειας Κρήτης.

Στην γιορτή παρευρέθηκαν δεκάδες παιδιά με τους συνοδούς τους από 11 συνολικά ιδρύματα του νησιού, καθώς και εκπρόσωποι και στελέχη των ιδρυμάτων.

Στη γιορτή ακούστηκαν Χριστουγεννιάτικες Μελωδίες από την Παιδική Χορωδία της Περιφέρειας Κρήτης και μοιράστηκαν περισσότερα από 300 δώρα (παιχνίδια) σε παιδιά που φιλοξενούνται σε ιδρύματα κλειστής και ανοικτής περίθαλψης της Περιφέρειας Κρήτης.

ΕΤΟΣ 2012

ΗΜΕΡΙΑΔΕΣ

1. «Υιοθεσία: μύθοι και αλήθειες»

30-11-2012 Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Ηρακλείου

Η βαρύτητα της ευθύνης της υιοθεσίας και η ψυχολογία των ενδιαφερόμενων ζευγαριών, αποτελούν καθοριστικό παράγοντα στην πορεία, τη διαδικασία, την έκβαση αλλά και το αποτέλεσμα μιας πράξης όπως η υιοθεσία, τόσο για τους ίδιους τους θετούς γονείς όσο και για το παιδί. Για το λόγο αυτό πρέπει να υπάρχει σωστή ενημέρωση των πολιτών σχετικά με το θεσμό της υιοθεσίας.

Μέσω της ενημερωτικής αυτής ημερίδας στόχος ήταν να επισημανθούν οι διαδικασίες, τα είδη υιοθεσίας και της διακρατικής υιοθεσίας, το θεσμικό πλαίσιο και κυρίως η προώθηση του θεσμού της υιοθεσίας ως μια εναλλακτική μορφή φροντίδας παιδιών που θα αποτρέψει την ιδρυματοποίηση και θα εξασφαλίσει τη ζεστή αγκαλιά μιας οικογένειας σε κάθε παιδί.

Την ημερίδα παρακολούθησε πλήθος πολιτών και συμμετείχαν με εισηγήσεις επιστήμονες από :

- την Κεντρική Αρχή Διακρατικών Υιοθεσιών του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
- τη Διεθνή Κοινωνική Υπηρεσία
- το Κέντρο προστασίας Παιδιού Αττικής
- το Ιατροπαιδαγωγικό Κέντρο Ηρακλείου
- το Δικηγορικό Σύλλογο Ηρακλείου
- τη Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας
- τη Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας& Κοινωνικής Μέριμνας ΠΕ Χανίων

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

1. Χριστουγεννιάτικη γιορτή για τα παιδιά που φιλοξενούνται σε ιδρύματα της Περιφέρειας Κρήτης.

21-12-2012 Κεντρικό Κτίριο της Περιφέρειας Κρήτης

Στο πλαίσιο στήριξης των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας Περιφέρειας Κρήτης υλοποίησε χριστουγεννιάτικη εκδήλωση για τα παιδιά που φιλοξενούνται σε ιδρύματα της Περιφέρειας Κρήτης.

Αναλυτικά τα ιδρύματα που παραβρέθηκαν στην εκδήλωση στο κτήριο της Περιφέρειας με την παρουσία του Περιφερειάρχη Κρήτης ήταν:

- Το κέντρο παιδικής μέριμνας θηλέων Ηρακλείου

- Ο Σύλλογος γονέων ατόμων με αναπηρία «Δικαίωμα στην Ζωή»
- Κέντρο Ειδικών Παιδιών «Άγιος Σπυρίδωνας»
- Σύλλογος «Ζωοδόχος Πηγή»

Σε συλλογικό επίπεδο Κρήτης, μοιράστηκαν δώρα (παιχνίδια – ρουχισμός) σε ιδρύματα της Κρήτης σε 49 παιδιά, με τον συντονισμό και συνεργασία των κατά τόπων Περιφερικών ενοτήτων στο Ηράκλειο, Λασιθί, Χανιά. Έτσι η πρωτοβουλία αυτή, μπόρεσε να φτάσει σε κάθε ίδρυμα της Κρήτης, διαθέτοντας και μοιράζοντας πάνω από 340 δώρα.

ΕΤΟΣ 2014

ΗΜΕΡΙΔΕΣ

1. «Αυτοκτονία: φαινόμενο της οικονομικής κρίσης;

Εναλλακτικές προτάσεις αντιμετώπισής της»

24-10-2014 Ηράκλειο

Η ημερίδα εντάσσεται στα πλαίσια των πρωτοβουλιών που έχει αναλάβει η Περιφέρεια Κρήτης για την ενημέρωση και στήριξη των ευαίσθητων ομάδων του πληθυσμού.

Τα οικονομικά αδιέξοδα που έχει δημιουργήσει η Κοινωνικοοικονομική Κρίση που πλήττει τη χώρα μας σήμερα, δημιουργούν δυσκολίες στην καθημερινότητα των πολιτών οι οποίες τους οδηγούν σε απόγνωση, κατάρρευση των προσδοκιών τους και εκδηλώσεις αυτοκαταστροφικής συμπεριφοράς.

Σκοπός της ημερίδας αυτής ήταν να διερευνηθούν οι παράγοντες κινδύνου και οι τρόποι αντιμετώπισης του φαινομένου και να αναζητηθούν λύσεις που θα συνδράμουν στην Πρόληψη, Διάγνωση και Στήριξη των ατόμων που βιώνουν τις συνέπειες της Κρίσης. Ειδικότερα επεδίωξε την ευαισθητοποίηση του οικογενειακού και του ευρύτερου κοινωνικού περιβάλλοντος των ατόμων αυτών, καθώς και την ενημέρωση των τοπικών κοινωνιών για την στήριξη που μπορούν να τους παρέχουν οι αρμόδιες υπηρεσίες σε τυχόν προβλήματα που αντιμετωπίζουν.

Την Ημερίδα παρακολούθησαν πάνω από 300 συμμετέχοντες ενώ τις εισηγήσεις διεξήγαγαν Καθηγητές Πανεπιστημίου και εξειδικευμένοι Επιστήμονες όλων των ειδικοτήτων οι οποίοι ανέλυσαν διεξοδικά το θέμα σε τρεις Συνεδρίες: η 1^η Συνεδρία εξετάζε τα «Επιδημιολογικά Δεδομένα του Φαινομένου», η 2^η συνεδρία αφορούσε

την «Ψυχοπαθολογία και τους Παράγοντες Κινδύνου - Τρόπους Αντιμετώπισης – Πρόληψη» και η 3^η Συνεδρία το «Ρόλο των Υπηρεσιών Κοινωνικής Φροντίδας και Ψυχικής Υγείας».

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

1. Δημιουργία spot με κοινωνικό μήνυμα «Άφησε πίσω το σκοτάδι της Απελπισίας. Ακολούθησε το φως της Ζωής. Τηλεφώνησε στις αρμόδιες υπηρεσίες της περιοχής σου. Η βοήθεια είναι δύναμη»

<https://www.youtube.com/watch?v=8zTA9uNH9Vg>.

Η δημιουργία του συγκεκριμένου spot αποτελεί μια από τις σημαντικές παρεμβάσεις στην αντιμετώπιση – πρόληψη του φαινομένου των αυτοκτονιών το οποίο δυστυχώς έχει φέρει την Κρήτη στην πρώτη θέση πανελλαδικά.

Πρόκειται για βίντεο ενός λεπτού, από την εταιρεία παραγωγής Indigo View με σκηνοθέτη τον Στέλιο Αλεξανδράκη, το οποίο προσέφερε στην Περιφέρεια Κρήτης για να συμπεριληφθεί στην προσπάθεια που γίνεται για τον περιορισμό του φαινομένου.

Το βίντεο προβλήθηκε στην ημερίδα με θέμα «Αυτοκτονία: φαινόμενο της οικονομικής κρίσης; Εναλλακτικές προτάσεις αντιμετώπισης της».

Το βίντεο αυτό δημιουργήθηκε με σκοπό την στήριξη των συνανθρώπων μας που εκδηλώνουν αυτοκαταστροφικές συμπεριφορές και προσδοκάται ότι θα συντελέσει στην πρόληψη και αποφυγή του φαινομένου.

2. Έκδοση και διανομή ενημερωτικού εντύπου «Στρατηγικές Αντιμετώπισης Αδιεξόδων που παρουσιάζονται στην Κρίση»

Η διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας εξέδωσε ενημερωτικό έντυπο με τίτλο: «Στρατηγικές Αντιμετώπισης Αδιεξόδων που παρουσιάζονται στην Κρίση» με σκοπό:

-την έγκαιρη και έγκυρη ενημέρωση των πολιτών και του περιβάλλοντος τους που αντιμετωπίζουν προβλήματα ή καταστάσεις οι οποίες τους οδηγούν σε αυτοκαταστροφικές συμπεριφορές.

-την ευαισθητοποίηση του οικογενειακού και κοινωνικού περιβάλλοντος του ατόμου που βιώνει τις συνέπειες της κρίσης και εκδηλώνει αυτοκαταστροφικές συμπεριφορές.

-τη γνωστοποίηση στους πολίτες για την παροχή ψυχοσυναισθηματικής στήριξης από ειδικευμένα Επιστημονικά Κέντρα.

-την παροχή βοήθειας σε άτομα που αντιμετωπίζουν προβλήματα ψυχικών ή ψυχολογικών διαταραχών από τα υπάρχοντα Επιστημονικά και Θεραπευτικά Κέντρα της Κρήτης.

Στο έντυπο παρουσιάζονται στρατηγικές Αντιμετώπισης Αδιεξόδων που παρουσιάζονται στην Κρίση, τρόποι υποστήριξης ατόμου με αυτοκαταστροφικές τάσεις καθώς και πληροφορίες για τις δομές άμεσης βοήθειας σε επίπεδο Περιφέρειας Κρήτης και σε εθνικό Επίπεδο.

3. «Παροχή Τροφίμων σε Αστέγους και Άτομα που διαβιούν σε συνθήκες Στέγης οι οποίες δεν εξασφαλίζουν δυνατότητα καθημερινής Σίτισης και Διατροφής»

2014-2015

Δεδομένου του προβλήματος της έντονης κοινωνικοοικονομικής κρίσης το Υπουργείο Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας σε συνεργασία με την Περιφέρεια Κρήτης υλοποίησε έργο παροχής τροφίμων σε αστέγους και άτομα που διαβιούν σε συνθήκες Στέγης οι οποίες δεν εξασφαλίζουν δυνατότητα καθημερινής σίτισης και διατροφής.

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας ανέλαβε την ευθύνη της διαχείρισης του προγράμματος, της υλοποίησης του έργου και του συντονισμού με τα Κοινωνικά Παντοπωλεία που λειτουργούν με ευθύνη των Δήμων, με Ν.Π.Δ.Δ πιστοποιημένους φορείς κοινωνικής φροντίδας, με Ν.Π.Ι.Δ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα καθώς και με τις κοινωνικές Υπηρεσίες των Δήμων στους οποίους δεν υφίσταται Κοινωνικό Παντοπωλείο.

Η διανομή τροφίμων πραγματοποιήθηκε τέσσερις φορές μεταξύ του διαστήματος 2014-2015 στους παραπάνω φορείς όλων των Περιφερειακών Ενοτήτων της Κρήτης .

2. Χριστουγεννιάτικη γιορτή για Άτομα με ειδικές Ανάγκες που φιλοξενούνται σε δομές ανοικτής και κλειστής περίθαλψης της Περιφέρειας Κρήτης.

22-12-2014 Κέντρο Ειδικών Παιδιών «Η Ζωοδόχος Πηγή»

Για άλλη μια χρονιά η Περιφέρεια Κρήτης πραγματοποίησε χριστουγεννιάτικη εκδήλωση για τα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες που φιλοξενούνται σε δομές ανοικτής και κλειστής περίθαλψης.

Η Χριστουγεννιάτικη εκδήλωση που συνδιοργανώθηκε με το Κέντρο Ειδικών Παιδιών «Η Ζωοδόχος Πηγή», το Κέντρο ειδικών παιδιών «ΑΓΙΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝΑΣ», το Παράρτημα Αποθεραπείας και Αποκατάστασης Παιδιών με Αναπηρία Ηρακλείου Κρήτης και του Παραρτήματος Πόμπιας, το κέντρο Δημέρευσης και Ημερήσιας Φροντίδας Ατόμων με Νοητική Υστέρηση «Δικαίωμα στη Ζωή» και το ΚΔΑΠΜΕΑ Γαζίου, υλοποιήθηκε με μεγάλη συμμετοχή παιδιών των κοινωνικών δομών, τους γονείς τους, και τα στελέχη που τις εξυπηρετούν.

Τα παιδιά έψαλαν Χριστουγεννιάτικα κάλαντα και ύμνους, παρέλαβαν τα δώρα τους καθώς και απεστάλησαν δώρα στα παιδιά αντίστοιχων Δομών των άλλων Περιφερειακών Ενοτήτων της Κρήτης.

ΕΤΟΣ 2015

ΗΜΕΡΙΔΕΣ

1.«Πολιτικές ανάπτυξης της ενεργού γήρανσης. Προκλήσεις και προοπτικές»

24-09-2015 Ηράκλειο

Η προαγωγή της ενεργού γήρανσης αποτελεί πρωταρχικής σημασίας μέθοδο προσέγγισης της γήρανσης και των δυσκολιών που απορρέουν από αυτή για το άτομο και την κοινωνία. Με το συγκεκριμένο όρο περιγράφεται η διατήρηση της καλής υγείας των ηλικιωμένων, η διασφάλιση της ποιότητας ζωής τους και η ενεργητική συμμετοχή τους στα κοινωνικά, πολιτιστικά και πνευματικά δρώμενα. Η επιτυχής προώθηση της ενεργού γήρανσης προϋποθέτει την αναμόρφωση των συστημάτων υγείας και πρόνοιας, τη συνεργασία πολλών ειδικοτήτων παροχής και φροντίδας υγείας, την πληροφόρηση του κοινού και την αλλαγή συνηθειών και τρόπου ζωής των ηλικιωμένων. Τα οφέλη που συνεπάγεται η υποστήριξη της ενεργού γήρανσης αφορούν τα άτομα, τις οικογένειες, την κοινωνία.

Στην ημερίδα αυτή αναπτύχθηκαν «Το πλαίσιο των πολιτικών Προώθησης της ενεργού γήρανσης» κατά την Α' Συνεδρία και στη Β' Συνεδρία τα «Κρίσιμα πεδία παρεμβάσεων για την ανάπτυξη της ενεργού γήρανσης» με εισηγήσεις από επιστήμονες με ειδικότητες ψυχολόγου, ψυχιάτρου, καθηγητές Πανεπιστημίου και εκπροσώπους κοινωνικών φορέων και δομών που ασχολούνται με τους ηλικιωμένους με στόχο την ενημέρωση των στελεχών των Κοινωνικών Φορέων που ασχολούνται

με το αντικείμενο, καθώς και πολιτών που ενδιαφέρονται για τις σύγχρονες μεθόδους αντιμετώπισης της Γήρανσης.

2. «Μονογονεϊκότητα: από το χθες στο σήμερα»

4-12-2015 Χανιά (αίθουσα "Πολυχρόνης-Πολυχρονίδης" του πνευματικού κέντρου Χανίων)

Η ημερίδα εντάσσεται στα πλαίσια των πρωτοβουλιών που έχει αναλάβει η Περιφέρεια Κρήτης για την στήριξη των ευαίσθητων κοινωνικά ομάδων του πληθυσμού και στόχο έχει την ενημέρωση των μονογονεϊκών οικογενειών για τα δικαιώματά τους, για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν καθώς και την ενημέρωση των πολιτών για τη νέα αυτή μορφή οικογένειας. Στην Ελλάδα του σήμερα, παρά τον εκσυγχρονισμό του νομικού πλαισίου απομένουν ακόμα πολλά να γίνουν ώστε να «θωρακιστούν» γονείς και παιδιά μονογονεϊκών οικογενειών, να σταματήσει ο κοινωνικός στιγματισμός αλλά και να κατοχυρωθεί ουσιαστικά η αρωγή των μονογονεϊκών οικογενειών από την Πολιτεία

Στην ημερίδα συμμετείχαν ειδικοί επιστήμονες, καθηγητές Πανεπιστημίου, νομικοί, εκπρόσωποι υπουργείων, εκπρόσωπος του Συνηγόρου του Πολίτη και εκπρόσωπος της εκκλησίας και ολοκληρώθηκε μέσα από δύο Συνεδρίες: Η Α΄ Συνεδρία είχε θέμα: «Ανθρωπολογικές, κοινωνικές και ψυχολογικές προσεγγίσεις της μονογονεϊκότητας» στην οποία συμμετείχαν με εισηγήσεις κοινωνικοί επιστήμονες (κοινωνιολόγοι, ψυχολόγοι) και ψυχίατροι και η Β΄ Συνεδρία είχε θέμα «Πεδία προσέγγισης και παρέμβασης της μονογονεϊκότητας» το οποίο ανέπτυξαν με τις εισηγήσεις τους οικονομολόγοι, δικηγόροι και καθηγητές Πανεπιστημίου.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

1. «Δωρεάν διανομή Γραφικής Ύλης σε Παιδιά απόρων Πολυμελών Οικογενειών Περιφέρειας Κρήτης»

Στο πλαίσιο στήριξης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας Περιφέρειας Κρήτης σε συνεργασία με δήμους και κοινωνικούς φορείς διένειμε σχολικά είδη για τα παιδιά απόρων πολυμελών οικογενειών. Η διανομή αφορούσε 2.662 σχολικά σακίδια τα οποία περιείχαν είδη γραφικής ύλης όπως μολύβια, στυλό, τετράδια, μαρκαδόρους, μπλοκ ζωγραφικής, όργανα γεωμετρίας αριθμομηχανή τα οποία παρέδωσε η Περιφέρεια Κρήτης στους εκπροσώπους των δήμων και των κοινωνικών φορέων (σύλλογοι πολυτέκνων και τριτέκνων του νησιού)

προκειμένου να τα διανείμουν με την σειρά τους σε άπορες οικογένειες. Συγκεκριμένα δόθηκαν σε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες της Κρήτης :στο Δήμο Γόρτυνας, Δήμο Ηρακλείου, Δήμο Κισσάμου, Δήμο Οροπεδίου Λασιθίου , Δήμο Αμαρίου, Δήμο Μυλοποτάμου, Δήμο Αγ.Βασιλείου, Σύλλογο Πολυτέκνων Ηρακλείου, Σύλλογο Πολυτέκνων Χανίων, Σύλλογο Πολυτέκνων Ρεθύμνης, Σύλλογο Πολυτέκνων Σητείας, Σύλλογο Πολυτέκνων Ιεράπετρας, Σύλλογο Πολυτέκνων Αγίου Νικολάου, Σύλλογο Τριτέκνων Χανίων, Σύλλογο Τριτέκνων Ρεθύμνης, Σύλλογο Τριτέκνων Λασιθίου, Σύλλογο Τριτέκνων Ιεράπετρας και Σύλλογο Τριτέκνων Ηρακλείου.

2. Έκδοση και διανομή ενημερωτικού εντύπου: «Οδηγός Δομών Φροντίδας Ατόμων Τρίτης Ηλικίας»

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφέρειας Κρήτης στην προσπάθεια της να συμβάλλει στην άμεση και καλύτερη εξυπηρέτηση των ατόμων της Τρίτης Ηλικίας σχετικά με τις υφιστάμενες Υπηρεσίες παροχών Κοινωνικών Υπηρεσιών, Κοινωνικής Στήριξης και Κοινωνικής Προστασίας που λειτουργούν στην Περιφέρεια Κρήτης εξέδωσε τον συγκεκριμένο οδηγό με τις αντίστοιχες Δομές ανά Περιφερειακή Ενότητα.

Ο οδηγός αυτός με την παράθεση των Δομών μπορεί να βοηθήσει και τους επαγγελματίες εργαζομένους στον τομέα της Κοινωνικής Προστασίας των Ηλικιωμένων έτσι ώστε να υπάρχει η μέγιστη δυνατή δικτύωση με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη. Επίσης περιλαμβάνει στοιχεία Τηλεφωνικών Γραμμών που λειτουργούν σε εθνικό επίπεδο για την υποστήριξη των ατόμων της Τρίτης Ηλικίας.

3. Χριστουγεννιάτικη Γιορτή για Άτομα με ειδικές Ανάγκες.

23-12-2015 Κεντρικό Κτίριο της Περιφέρειας Κρήτης

Η Περιφέρεια Κρήτης βρίσκεται πάντα κοντά στα άτομα με ειδικές ανάγκες και, παρά την δύσκολη οικονομική συγκυρία, στηρίζει τις δράσεις των σωματείων σε Παγκρήτιο επίπεδο. Στο πλαίσιο στήριξης των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων η συγκεκριμένη γιορτή αφορούσε άπορα ενήλικα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες που έχουν πληγεί από την οικονομική κρίση και χρίζουν στήριξης.

Η γιορτή υλοποιήθηκε σε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες της Κρήτης σε συνδιοργάνωση με τους Συλλόγους ΑμεΑ όλων των Νομών. Παρουσία του Περιφερειάρχη Κρήτης, των περιφερειακών συμβούλων και εκπροσώπων των κοινωνικών δομών, ακούστηκαν Κρητικά παραδοσιακά κάλαντα από συγκρότημα με επικεφαλής τον Πέτρο Κακεπάκη και μοιράστηκαν δώρα γυναικείες και ανδρικές τσάντες.

4. Διάκριση και βράβευση από τη MKO BRAVO SUSTAINABILITY AWARDS 2015 για τις πρωτοβουλίες και τις πρακτικές που εφαρμόστηκαν και οι οποίες συμβάλλουν στη διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής με την υποστήριξη Ευάλωτων Ειδικών Ομάδων πληθυσμού από τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης.

16-12-2015 Αμφιθέατρο του Μουσείου της Ακρόπολης

Ο Θεσμός Bravo Sustainability Awards θέτει ως στόχο του να αναδειξεί και να επιβραβεύσει τις καλύτερες πρακτικές που κατεγράφησαν από τους συμμετέχοντες Οργανισμούς & Φορείς στο πλαίσιο του Διαλόγου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη της Πρωτοβουλίας Sustainable Greece. Η διαδικασία της ανάδειξης των καλών πρακτικών των βραβείων βασίζεται στη φιλοσοφία του QualityNet Foundation που εστιάζει στην εμπλοκή και στο διάλογο με τους Κοινωνικούς Εταίρους. Στο πλαίσιο αυτό, η σύνδεση με την Πρωτοβουλία Sustainable Greece 2020 πραγματοποιήθηκε με σκοπό να δημιουργηθεί ένας τρόπος επιπλέον προώθησης και επιβράβευσης των πρακτικών που καταθέτουν οι συμμετέχοντες οργανισμοί στην Πρωτοβουλία καθώς και μιας ευρύτερης αφύπνισης και εκπαίδευσης των συμμετεχόντων αναφορικά με τις πρακτικές και τις πρωτοβουλίες αυτές.

Όσον αφορά την κατηγορία Bravo Society (Κοινωνία) αναφέρεται σε πρωτοβουλίες που έχουν στόχο την αντιμετώπιση της ανεργίας, τη στήριξη ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων, την προαγωγή της υγείας, την καταπολέμηση της φτώχειας, των διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας Περιφέρειας Κρήτης βραβεύτηκε για την υλοποίηση σειράς δράσεων με στόχο την «Προστασία παιδιών από τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης», την υποστήριξη των παιδιών οικογενειών που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα επιβίωσης καθώς και την προώθηση «εναλλακτικών μορφών παιδικής προστασίας όπως η αναδοχή-υιοθεσία. Βραβεύτηκε επίσης για τα προγράμματα «Ενισχυτικής διδασκαλίας» και «Κοινωνικού Αθλητισμού» που υλοποιήθηκαν σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς, αθλητικούς συλλόγους, το σύλλογο

ιδιωτικών φροντιστηρίων ξένων γλωσσών (Palso), το σύλλογο ιδιωτικών φροντιστηρίων μέσης εκπαίδευσης και τμήματα του Πανεπιστημίου Κρήτης καθώς και με την υποστήριξη εθελοντών εκπαιδευτικών που δίδαξαν σε τμήματα που λειτούργησαν σε δημόσια σχολεία.

ΕΤΟΣ 2016

ΗΜΕΡΙΔΕΣ

1.«Εφηβοι σε κρίση»

16-06-2016 Άγιος Νικόλαος

Η πολυεπίπεδη κρίση που βιώνουμε στην εποχή μας, αφήνει τα δυνατά αποτυπώματά της στην εφηβική ζωή. Μέσα στις εσωτερικές συγκρούσεις που βιώνει ο έφηβος και στην προσπάθειά του να δομήσει μια ταυτότητα, προστίθενται η κοινωνική και οικογενειακή αποσταθεροποίηση που πηγάζει από την οικονομική δυσπραγία της εποχής μας.

Στόχος της ημερίδας ήταν να υπάρχει σωστή ενημέρωση και ευαισθητοποίηση σε σημαντικά θέματα που αφορούν την υγιή ανάπτυξη της προσωπικότητας των εφήβων.

Στην ημερίδα αυτή αναπτύχθηκαν σημαντικά θέματα όπως «Σχολικός και Διαδικτυακός εκφοβισμός», «Εξαρτήσεις εφήβων και τρόποι πρόληψης για την αντιμετώπισή τους», «Τρόπος ζωής και η Παραβατική συμπεριφορά των εφήβων», από επιστήμονες με ειδικότητες παιδοψυχιάτρου, ψυχολόγου, ψυχιάτρου, κοινωνιολόγου, κοινωνικού λειτουργού, αλλά και εκπαιδευτικούς. Δόθηκαν απαντήσεις σε γονείς, μαθητές-νέους, στο κρίσιμο θέμα της εφηβικής ηλικίας, πόσο την επηρεάζει η οικονομική κρίση και τι είδους παραβατικότητες δημιουργεί. Επίσης παρουσιάστηκαν τα αποτελέσματα σχετικής έρευνας που πραγματοποιήθηκε σε Κρήτη και Αθήνα για την παραβατικότητα των εφήβων.

2. «Σχολική διαρροή»

29-09-2016 Ηράκλειο

Στη χώρα μας λόγω των διαβρωτικών συνεπειών που έχει αποφέρει η οικονομική κρίση ο κίνδυνος για σχολική διαρροή μαθητών, δηλαδή για πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου, εμφανίζεται αυξημένος. Η έλλειψη στοιχειωδών μέσων για αξιοπρεπή διαβίωση δημιουργούν ένα αρνητικό υπόβαθρο για την παρακολούθηση του σχολείου. Παράλληλα όμως, στη σχολική απομάκρυνση επιδρούν και μια σειρά παράγοντες όπως η σχολική αποτυχία, οι κακές επιδόσεις και οι ανυπέβλητες μαθησιακές δυσκολίες, το μορφωτικό κεφάλαιο της οικογένειας, ο κοινωνικός περίγυρος, το επίπεδο πολιτιστικής και πνευματικής ανάπτυξης μιας περιοχής, τα ήθη και οι συνήθειες που χαρακτηρίζουν συγκεκριμένες ομάδες, τα κοινωνικά στερεότυπα, ακόμη και οι διακρίσεις με βάση το φύλο.

Στα αίτια όμως που ενισχύουν την αναπαραγωγή του φαινομένου της μαθητικής διαρροής εντάσσεται και η αδυναμία του εκπαιδευτικού μας μοντέλου να παρέμβει στην αντιμετώπισή της και τη συγκράτηση του «υπό διαρροή» μαθητικού πληθυσμού.

Σκοπός της ημερίδας αυτής ήταν να αναδειχθούν τα αίτια και οι επιπτώσεις του φαινομένου της Σχολικής Διαρροής, ιδιαίτερα στην οικογένεια και στην εκπαιδευτική κοινότητα και να προταθούν λύσεις για τον περιορισμό και αντιμετώπισή του. Στην ημερίδα συμμετείχαν καθηγητές Πανεπιστημίου, το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, το Πανεπιστήμιο Κρήτης, Διευθυντές Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ψυχολόγοι, αναλυτές που ενημέρωσαν τους παρευρισκόμενους για την αντιμετώπιση του φαινομένου, εκπρόσωποι φορέων, επαγγελματίες υγείας, εκπαιδευτικοί, γονείς, μαθητές και πλήθος πολιτών .

3. «Η οικογένεια σε ένα μεταβαλλόμενο κόσμο»

16-11-2016 Ρέθυμνο

Η οικονομική κρίση που πλήττει τη χώρα μας και η ραγδαία αύξηση της ανεργίας έχει οδηγήσει ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού σε συνθήκες φτώχειας και έχει αλλοιώσει σε μεγάλο βαθμό τον θεσμό αλλά και τη μορφή της οικογένειας.

Πριν την οικονομική κρίση η ύπαρξη ισχυρών οικογενειακών δεσμών σε πολλές περιπτώσεις υποκαθιστούσε το κράτος πρόνοιας και απέτρεπε την εμφάνιση ακραίων φαινομένων φτώχειας και περιθωριοποίησης. Η περίοδος όμως που διανύουμε χαρακτηρίζεται από όξυνση της φτώχειας, φαινόμενο που έχει πλήξει και την οικογένεια. Η οικονομική πίεση εξαντλεί τα ενήλικα μέλη της ψυχολογικά και

συναισθηματικά (θυμός, κατάθλιψη, άγχος), κι αυτό επιφέρει με τη σειρά του αρνητικά αποτελέσματα στη διαπαιδαγώγηση των παιδιών τους. Επιπλέον λόγοι αξιοπρέπειας και υπερηφάνειας δεν επιτρέπουν στους ανθρώπους αυτούς παρότι χρειάζονται και δικαιούνται στήριξη, ούτε να τη ζητήσουν αλλά ούτε και να τη δεχτούν από τις αρμόδιες κοινωνικές υπηρεσίες.

Τα παραπάνω αναλύθηκαν στη διάρκεια επιστημονικής ημερίδας με θέμα «Η οικογένεια σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον», που διοργάνωσε η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφέρειας Κρήτης, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας Π.Ε. Ρεθύμνου, το Πανεπιστήμιο Κρήτης και το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών.

Η ημερίδα είχε σκοπό να αναδείξει τα προβλήματα και τις μεταβολές στη μορφή και στις λειτουργίες της οικογένειας αλλά και να προτείνει πολιτικές προστασίας της, στις σημερινές συνθήκες της κοινωνικοοικονομικής κρίσης. Στην ημερίδα συμμετείχαν επιστήμονες με εξειδίκευση στο θέμα, καθηγητές Πανεπιστημίου, Διευθυντές Υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και πλήθος πολιτών.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

1.«Δωρεάν Μεταφορά Απόρων Φοιτητών των Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της Κρήτης»

Στο πλαίσιο υλοποίησης της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης για την ενίσχυση των οικονομικά αδύναμων κοινωνικών ομάδων, η Περιφέρεια Κρήτης υπέγραψε σύμβαση με τις διοικήσεις των αστικών και υπεραστικών ΚΤΕΛ του νησιού, παρουσία εκπροσώπων των Πανεπιστημιακών, Τεχνολογικών Ιδρυμάτων, για την δωρεάν μεταφορά των φοιτητών που φοιτούν στο Πανεπιστήμιο, Πολυτεχνείο και ΤΕΙ Κρήτης και αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα (άποροι).

Οι φοιτητές που εντάχθηκαν είναι 244 δικαιούχοι της Κάρτας Απεριορίστων Διαδρομών σε όλη την Περιφέρεια Κρήτης και έχουν τη δυνατότητα να μετακινούνται δωρεάν από τους τόπους διαμονής τους προς τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Από τη συγκεκριμένη δράση εξυπηρετήθηκαν 244 φοιτητές εκ των οποίων 97 στην Π.Ε. Ηρακλείου, 32 στην Π.Ε. Ρεθύμνου, 109 στην Π.Ε. Χανίων, 8 στην Π.Ε.

Λασιθίου, στους οποίους δόθηκαν κάρτες μετακίνησης απεριορίστων αστικών διαδρομών για το έτος 2016-2017.

2. Χριστουγεννιάτικη Γιορτή για τους ανθρώπους της Τρίτης Ηλικίας που διαβιούν σε Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων (Εκκλησιαστικές και λοιπές δομές μη Κερδοσκοπικού χαρακτήρα).

22 -12- 2016 στη Μονάδα Φροντίδας Ηλικιωμένων «Παναγία η Γοργοεπήκοος»

Στην προσπάθεια στήριξης της τρίτης ηλικίας η Περιφέρεια Κρήτης πραγματοποίησε χριστουγεννιάτικη εκδήλωση όπου κυριάρχησαν οι ευχές, οι Εκκλησιαστικοί ύμνοι, και οι μνήμες των ηλικιωμένων.

Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τις Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων «Παναγία η Γοργοεπήκοος», «Νηστικάκειος», «Πτωχοκομείο Ηρακλείου Κρήτης», «Άγιοι Δέκα», «Απόστολος Τίτος» και «Στέγη Γερόντων Οσίας Ειρήνης Χρυσοβαλάντου». Στην διάρκεια της εορταστικής εκδήλωσης προσφέρθηκαν δώρα στους ηλικιωμένους, ακούστηκαν Χριστουγεννιάτικοι ύμνοι, ιστορίες, παραδοσιακά κάλαντα, παρουσιάστηκε θεατρικό δρώμενο καθώς επίσης μουσική εκδήλωση με παραδοσιακή μουσική με τη συνοδεία λύρας από το συγκρότημα του Νίκου Καστελλάκη, ενώ χόρεψαν τα παιδιά του λαογραφικού ομίλου Χνάρη. Δώρα απεστάλησαν και στους ηλικιωμένους που φιλοξενούνταν σε αντίστοιχες Δομές των άλλων Περιφερειακών Ενοτήτων της Κρήτης.

Συνοδευτικά μέτρα που υλοποιήθηκαν το 2016,

Στο πλαίσιο του έργου «Αποκεντρωμένες προμήθειες τροφίμων και βασικής υλικής συνδρομής, διοικητικές δαπάνες και παροχή συνοδευτικών μέτρων 2016-2017» του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΤΕΒΑ) υλοποιήθηκαν τα παρακάτω:

- **Υπηρεσίες Ψυχοκοινωνικής Στήριξης και Ενδυνάμωσης σε συνεργασία με το ΑΤΕΙ Κρήτης τμήμα Κοινωνικής Εργασίας**

Στόχοι του έργου αυτού ήταν η συμβουλευτική και ψυχολογική υποστήριξη των ωφελουμένων σε ζητήματα που τους απασχολούν μέσα από την ατομική ή ομαδική

θεραπεία/ στήριξη και η ενημέρωση των ωφελουμένων ΤΕΒΑ μέσα από τις σχολές γονέων για τους τρόπους αντιμετώπισης των ψυχοκοινωνικών προβλημάτων τους.

Για την επίτευξη των στόχων αυτών υπεγράφη Προγραμματική Σύμβαση με το ΑΤΕΙ Κρήτης στο πλαίσιο της οποίας διεξήχθησαν 11 βιωματικές ημερίδες/ σεμινάρια στις 4 Περιφερειακές Ενότητες και συγκεκριμένα στους Δήμους: Αγίου Νικολάου (2), Ιεράπετρας (1), Χανίων (1), Αποκορώνου (1), Κισσάμου (1), Ρεθύμνου (1), Αγίου Βασιλείου (1), Ηρακλείου (1), Χερσονήσου (1), Φαιστού (1), οι οποίες συντονίστηκαν από το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας του ΑΤΕΙ Κρήτης σε συνεργασία με τους Δήμους της Περιφέρειας Κρήτης, τις Κοινωνικές Υπηρεσίες και τις Κοινωνικές Δομές. Τα θέματα των ημερίδων αφορούσαν στις παραβατικές συμπεριφορές των εφήβων, στη σεξουαλική τους ωρίμανση, στην ενδοοικογενειακή βία, στην ξеноφοβία και στο ρατσισμό και συμμετείχαν περίπου 1200 άτομα.

Επίσης συστάθηκαν 9 συμβουλευτικές – θεραπευτικές ομάδες γονέων στους Δήμους: Γόρτυνας, Αμαρίου, Μυλοποτάμου, Καντάνου – Σελίνου, Ανωγείων, Σητείας, Ιεράπετρας, Μινώα κατά το χρονικό διάστημα Νοεμβρίου – Δεκεμβρίου 2016, οι οποίες απαρτίζονταν από 8 – 12 ωφελούμενους η καθεμιά και συντονίστηκαν από έμπειρες ψυχολόγους. Στις 4 εβδομαδιαίες διαδοχικές συναντήσεις των ομάδων, οι ωφελούμενοι συζήτησαν τις απορίες και τους προβληματισμούς των γονέων σε ζητήματα που αφορούν στις συμπεριφορές των παιδιών και των εφήβων και έδωσαν πρακτικές συμβουλές για την αποτελεσματική αντιμετώπισή τους. Στις ομάδες γονέων συμμετείχαν κατά προσέγγιση 100 άτομα.

Το ΑΤΕΙ ανέλαβε επιπλέον την ατομική στήριξη ωφελουμένων με πολλαπλά προβλήματα σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής φύσεως μέσω της επιστημονικής ομάδας του εργαστηρίου LaHeRS. Συνολικά απευθύνθηκαν 14 Δομές Κοινωνικής Φροντίδας οι οποίες ζήτησαν συμβουλευτική υποστήριξη για 80 περιπτώσεις ωφελουμένων και των φροντιστών τους. Στις 11 περιπτώσεις δόθηκε υποστήριξη διά ζώσης και στις 69 μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας.

Επίσης στο τελικό συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στο ΑΤΕΙ Κρήτης συμμετείχαν περίπου 200 άτομα.

Για τη δημοσιότητα των δράσεων ψυχοκοινωνικής στήριξης που υλοποιήθηκαν για τους ωφελούμενους του ΤΕΒΑ δημιουργήθηκε βίντεο στο link https://www.youtube.com/watch?v=EwvaoY_gNB8 .

Ο σύνδεσμος με το ενημερωτικό υλικό για την υλοποίηση του συνοδευτικού μέτρου «Ψυχοκοινωνική Στήριξη και ενδυνάμωση είναι αναρτημένο και στη σελίδα: <http://lahers.seyp.teicrete.gr/%CF%84%CE%B5%CE%B2%CE%B1/> .

Μετά από σειρά αξιολογικών συζητήσεων με στελέχη κοινωνικών υπηρεσιών διαφορετικών Δήμων προέκυψαν τρία μείζονα κοινωνικά ζητήματα για τα οποία δημιουργήθηκαν αντίστοιχα φυλλάδια προς ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των ωφελουμένων του ΤΕΒΑ για θέματα κοινωνικού αποκλεισμού, μονογονεϊκών οικογενειών, ενδο-συντροφική βία, ανασφάλιστη εργασία και πρόσβαση στην υγεία.

ΕΤΟΣ 2017

ΗΜΕΡΙΔΕΣ

1.«Η Γυναίκα του 21ου Αιώνα στην Ελλάδα της Κρίσης»

30-05-2017 Ηράκλειο

Η κρίση στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια έχει πλήξει πολύ περισσότερο τη γυναίκα σε σχέση με τον άνδρα. Πριν από την κρίση επηρεάζονταν ήδη περισσότερο από τους άνδρες από την ανεργία, τις επισφαλείς συνθήκες εργασίας, τους χαμηλούς μισθούς και την αργή ανέλιξη. Σήμερα, σαν αποτέλεσμα των μέτρων λιτότητας, υφίστανται διπλή τιμωρία. Οι γυναίκες βασίζονται στα κοινωνικά επιδόματα που περικόπτονται δραστικά, εργάζονται στον δημόσιο τομέα που συρρικνώνεται, ενώ τις επηρεάζουν περισσότερο και οι περικοπές στις δαπάνες για υγεία, εκπαίδευση και τη φροντίδα των παιδιών.

Η ημερίδα είχε στόχο να αναδείξει το ρόλο των γυναικών στην περίοδο της έντονης κοινωνικοοικονομικής κρίσης που διανύει η χώρα μας, να επισημάνει τις αλλαγές που επιφέρει η οικονομική κρίση στην ζωή των γυναικών, καθώς και να εντοπιστούν καλές πρακτικές που θα επιτρέψουν στις γυναίκες να συμβάλλουν ουσιαστικά στη συνοχή του κοινωνικού ιστού.

Στην ημερίδα συμμετείχαν η Γενική Γραμματέας Ισότητας Φύλλων Φωτεινή Κούβελα, επιστήμονες με εξειδίκευση στο θέμα, εκπρόσωποι Δομών Υποστήριξης των Γυναικών και της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας, εκπρόσωποι κομμάτων, υπηρεσιών και φορέων. Συμμετείχαν με εισηγήσεις καθηγητές Πανεπιστημίου

κοινωνιολόγοι, οικονομολόγοι και κοινωνικοί επιστήμονες οι οποίοι ανέπτυξαν θέματα όπως: «Η συμβολή της γυναίκας στα πολιτιστικά», «Δείκτες υγείας των γυναικών στην Ελλάδα της κρίσης», «Η γυναικεία επιχειρηματικότητα στην Κρήτη της κρίσης», «Ενδοοικογενειακή και συντροφική βία κατά των γυναικών. Μεθοδολογία αντιμετώπισής της».

2. «Δημογραφικό Πρόβλημα»

18-10-2017

Το δημογραφικό εξελίσσεται στη χώρα μας σε σημαντικό πρόβλημα σύμφωνα με πρόσφατα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία, κάτι που προκαλεί μεγάλη ανησυχία. Το γεγονός ότι η μείωση αυτή ξεκινά από τις προηγούμενες δεκαετίες και εξελίσσεται αλματωδώς, προμηνύει ένα δυσοίωνα μέλλον, με δεδομένο ότι η ανασφάλεια, και η ανεργία λειτουργούν απαγορευτικά και δεν επιτρέπουν στα νέα ζευγάρια να τεκνοποιήσουν. Η προϋπάρχουσα τάση μείωσης των γεννήσεων στην Ελλάδα επιδεινώθηκε σοβαρά μετά την οικονομική κρίση. Το αρνητικό ισοζύγιο γεννήσεων/θανάτων και εισερχόμενης /εξερχόμενης μετανάστευσης οδηγεί σε μείωση του πληθυσμού.

Για την άμεση αντιμετώπιση του προβλήματος πρέπει να δρομολογηθεί σχέδιο για την επάνοδο στη χώρα των νέων επιστημόνων παραγωγικής ηλικίας και υψηλής ειδίκευσης, ενώ απαιτείται και η επαναθέσπιση κινήτρων προστασίας της μητρότητας και των γεννήσεων. Οι τάσεις εξέλιξης του ελληνικού δημογραφικού προβλήματος και ειδικότερα οι τάσεις των γεννήσεων, των θανάτων και της μετανάστευσης ήταν τα κύρια θέματα που συζητήθηκαν στη συγκεκριμένη ημερίδα.

Σκοπός της Ημερίδας ήταν η ενημέρωση φορέων και πολιτών για το Δημογραφικό ζήτημα και τις διαστάσεις του οι οποίες είναι καταλυτικές τόσο στην οικογένεια, όσο και στους τομείς της Κοινωνικής Ασφάλισης, της Πρόνοιας, της Υγείας, όπως επίσης παρουσιάστηκαν στοιχεία της αυξητικής τάσης της υπογεννητικότητας στη χώρα μας ενώ έγιναν συγκεκριμένες προτάσεις για την αντιμετώπιση του ανησυχητικού φαινομένου.

Στην Ημερίδα θα συμμετείχαν, εκπρόσωποι Υπουργείων, Καθηγητές Πανεπιστημίου, επιστήμονες με ειδίκευση στο θέμα από την Εκπαιδευτική Κοινότητα, εκπρόσωποι Δομών καθώς και πλήθος πολιτών.

3. Επιστημονική διημερίδα για την καταπολέμηση των πολλαπλών διακρίσεων στο πλαίσιο του προγράμματος «JUST»- και εργαστήριο με θέμα: «Καταπολέμηση των πολλαπλών διακρίσεων στην Ελλάδα: Προώθηση της ισότητας μέσω της ενεργητικής συμμετοχής και της διαμόρφωσης πολιτικών»

23-11-2017

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφέρειας Κρήτης σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ) διοργάνωσε Επιστημονική Διημερίδα που αφορούσε την καταπολέμηση των πολλαπλών Διακρίσεων.

Η Περιφέρεια Κρήτης πρωτοστατεί στην καταπολέμηση των διακρίσεων και στην ένταξη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων ειδικότερα στην περίοδο της οικονομικής κρίσης στη χώρα μας. Τα θέματα που αναπτύχθηκαν ήταν μεταξύ άλλων: «Τακτικές Αντιμετώπισης Πολλαπλών Διακρίσεων και Αντιμετώπιση της Ακραίας Φτώχειας από την Περιφέρεια Κρήτης», «Προσεγγίσεις της Φτώχειας και των Ψυχοκοινωνικών προβλημάτων και των Πολλαπλών Διακρίσεων σε Επίπεδο Χώρας. (ευρήματα Περιφέρειας Κρήτης), «Η Ισότητα της Γυναίκας σε Περιφερειακό Επίπεδο».

Το έργο αφορά στην καταπολέμηση των πολλαπλών διακρίσεων στην Ελλάδα, που συνιστά ένα βασικό τμήμα των δράσεων της κοινωνικής πολιτικής. Η Διημερίδα καθώς και τα εργαστήριά της εντάσσονται στην υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Προγράμματος

JUST/2015/RDIS/AG/DISC/9507 στο οποίο συμμετέχουν οι παρακάτω Φορείς :

-Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ)

-Οικονομική Κοινωνική Επιτροπή (ΟΚΕ)

-Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ)

-Περιφέρεια Κρήτης

-Πανεπιστήμιο Σεβίλλης.

Σκοπός της Διημερίδας είναι καταπολέμηση των πολλαπλών διακρίσεων στην Ελλάδα μέσω της προώθησης της Ισότητας και της ενεργητικής συμμετοχής για την διαμόρφωση πολιτικών.

Στη Διημερίδα διεξήχθησαν στρογγυλά τραπέζια στα οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι όλων των κοινωνικών ομάδων που εκπροσωπούν ανθρώπους που αντιμετωπίζουν προβλήματα διακρίσεων όπως :εθνικές μειονότητες, άτομα τρίτης ηλικίας, νεότητα,

θηρσκευτικές μειονότητες, κοινότητα ΛΟΑΤΙ, άτομα που υφίστανται διακρίσεις λόγω φύλου.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

1.«Προμήθεια ειδών υπόδησης (αθλητικών παπουτσιών)σε Άπορους κρατούμενους χωρίς υποστηρικτικό περιβάλλον που διαβιούν στα 4 καταστήματα Κράτησης της Περιφέρειας Κρήτης».

Στο πλαίσιο υλοποίησης του κοινωνικού της έργου με δράσεις για την προστασία-ενίσχυση των ευάλωτων οικονομικά ομάδων, η Περιφέρεια Κρήτης πρόσφερε 282 ζευγάρια παπούτσια σε άπορους έγκλειστους στα καταστήματα κράτησης του νησιού οι οποίοι δεν έχουν υποστηρικτικό οικογενειακό περιβάλλον.

Με την υλοποίηση της δράσης καλύφθηκε η ανάγκη για υπόδηση συνολικά 282 απόρων κρατουμένων που διαβιούν στα 4 καταστήματα Κράτησης της Περιφέρειας Κρήτης και συγκεκριμένα :

- Αγροτική φυλακή Αγυιάς.
- Κλειστή φυλακή Αλικαρνασσού.
- Δικαστική φυλακή Νεάπολης.
- Δικαστική φυλακή Χανίων.

2. «Επίσκεψη Κινητής Μονάδας Μαστογραφίας στο Κατάστημα Κράτησης Νεάπολης Λασιθίου.»

6-6-2017

Η δράση αυτή αποτελεί μια κίνηση αλληλεγγύης και αναγνώρισης του ουσιαστικού ρόλου που έχουν διαχρονικά οι γυναίκες που χρειάζονται περισσότερη ενημέρωση και ευαισθητοποίηση στη σημασία της μαστογραφίας. Η παρουσία της κινητής μονάδας Μαστογραφίας στο Κατάστημα Κράτησης Νεάπολης Λασιθίου, αποτελεί από μόνη της πηγή ενημέρωσης παρακίνησης και ευαισθητοποίησης των κρατούμενων γυναικών προκειμένου να έχουν τη δυνατότητα να υποβληθούν δωρεάν στη σωτήρια για τη ζωή τους μαστογραφία και να προληφθούν έγκαιρα τυχόν προβλήματα υγείας.

3. Δωρεάν Μεταφορά Απόρων Φοιτητών των Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της Κρήτης

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφέρειας Κρήτης υλοποιώντας το Κοινωνικό Πρόγραμμα του 2017 ενέταξε για δεύτερη συνεχή χρονιά την Κοινωνική Δράση στήριξης απόρων φοιτητών που φοιτούν στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Κρήτης. Οι φοιτητές που εντάχθηκαν είναι 202 δικαιούχοι της Κάρτας Απεριορίστων Διαδρομών σε όλη την Περιφέρεια Κρήτης που θα έχουν τη δυνατότητα να μετακινούνται δωρεάν από τους τόπους διαμονής τους προς τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Στο πλαίσιο υλοποίησης της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης για την ενίσχυση των οικονομικά αδύναμων κοινωνικών ομάδων, η Περιφέρεια Κρήτης υπέγραψε σύμβαση με τις διοικήσεις των αστικών και υπεραστικών ΚΤΕΛ του νησιού, παρουσία εκπροσώπων των Πανεπιστημιακών, Τεχνολογικών Ιδρυμάτων, για την δωρεάν μεταφορά των φοιτητών που φοιτούν στο Πανεπιστήμιο, Πολυτεχνείο και ΤΕΙ Κρήτης και αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα (άποροι).

Από τη συγκεκριμένη δράση εξυπηρετήθηκαν 202 φοιτητές εκ των οποίων 102 στην Π.Ε. Ηρακλείου, 63 στην Π.Ε. Ρεθύμνου, 33 στην Π.Ε. Χανίων, 4 στην Π.Ε. Λασιθίου, στους οποίους δόθηκαν κάρτες μετακίνησης απεριορίστων αστικών διαδρομών για το έτος 2017-2018.

4. Άνοιξε την καρδιά σου, Άνοιξε το σπίτι σου, κάθε παιδί αξίζει μία οικογένεια»- ενημερωτικό φυλλάδιο

Το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας της Διεύθυνσης Κοινωνικής Μέριμνας Περιφέρειας Κρήτης, σε συνεργασία με τα Τμήματα Κοινωνικής Αλληλεγγύης των 4 Περιφερειακών Ενοτήτων της Κρήτης προχώρησε στη δημιουργία ενημερωτικού φυλλαδίου για την Αναδοχή με σκοπό την ενίσχυση και προαγωγή του θεσμού

Η δημιουργία ενημερωτικού φυλλαδίου για την Αναδοχή είχε σκοπό την προώθηση και προαγωγή των εναλλακτικών μορφών παιδικής προστασίας όπως η Αναδοχή και η Υιοθεσία δημιουργώντας ενημερωτικό έντυπο και αφίσα με σύνθημα «Άνοιξε την καρδιά σου, Άνοιξε το σπίτι σου, κάθε παιδί αξίζει μία οικογένεια» αποκλειστικά για το θεσμό της Αναδοχής σε συνεργασία με τις Π.Ε της Κρήτης.

Το Φυλλάδιο και η Αφίσα διανεμήθηκαν σε Κοινωνικούς και Εκπαιδευτικούς Φορείς(ΝΠΔΔ-ΝΠΙΔ) της Περιφέρειας Κρήτης και όλη η εκστρατεία ενημέρωσης

των Πολιτών υποστηρίχθηκε από τα ΜΜΕ καθώς και από την ανάρτηση τους στο site της Περιφέρειας Κρήτης. Απώτερος στόχος της δράσης αποτελεί, η αποϊδρυματοποίηση των παιδιών και η μείωση τόσο του αριθμού των ανηλίκων που φιλοξενούνται σε Δομές Παιδικής Προστασίας όσο και του χρόνου παραμονής τους σε αυτά. Αποτέλεσμα της δράσης αποτελεί η προσέλκυση περισσότερων Αναδόχων Γονέων καθώς και η αύξηση των παιδιών που τοποθετήθηκαν σε Ανάδοχες Οικογένειες.

5. Πασχαλινή γιορτή σε Δομές Παιδικής Προστασίας και για ΑΜΕΑ σε Ημερήσια Κέντρα Κοινωνικής Φροντίδας Κρήτης.

5-04-2017 Αμφιθέατρο της Στέγης Ανηλίκων Ηρακλείου

Η Περιφέρεια Κρήτης στο πλαίσιο των εορτών του Πάσχα, διοργάνωσε Πασχαλινή εκδήλωση για τα παιδιά που φιλοξενούνται σε Δομές Παιδικής Προστασίας και για ΑΜΕΑ σε Ημερήσια Κέντρα Κοινωνικής Φροντίδας της Περιφέρειας Κρήτης .

Η εκδήλωση, υλοποιήθηκε από τη Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφέρειας Κρήτης σε συνεργασία με τη Στέγη Ανηλίκων Ηρακλείου, το Κέντρο Δημέρευσης και Ημερήσιας Φροντίδας ΑΜΕΑ «Δικαίωμα στη Ζωή», το Κέντρο Ειδικών Παιδιών «Ο Άγιος Σπυρίδωνας», το Κέντρο Ειδικών Παιδιών «Ζωοδόχος Πηγή», το ΚΔΑΠ ΜΕΑ Δήμου Μαλεβιζίου, το Παράρτημα Προστασίας Παιδιού Ν. Ηρακλείου, και το Παράρτημα Αποθεραπείας και Αποκατάστασης Παιδιών με Αναπηρία Ηρακλείου. Μοιράστηκαν πασχαλινά δώρα στα παιδιά των παραπάνω Κοινωνικών Δομών καθώς και στα παιδιά που φιλοξενούνται σε δομές σε όλη την Περιφέρεια Κρήτης σε συνεργασία με τις αντίστοιχες Κοινωνικές Υπηρεσίες.

6. Χριστουγεννιάτικη εκδήλωση για τα παιδιά που φιλοξενούνται σε Κλειστές Δομές Κοινωνικής Φροντίδας της Περιφέρειας Κρήτης.

20-12-2017 στο Κεντρικό κτίριο της Περιφέρειας.

Η Περιφέρεια θέτοντας πάντα στο επίκεντρο της προσοχής της τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και ιδιαίτερα αυτή των παιδιών που φιλοξενούνται σε Κλειστές Δομές Παιδικής Φροντίδας με την παρούσα εκδήλωση προσέφερε στιγμές χαράς, και την αίσθηση οικογενειακής εορταστικής ατμόσφαιρας, προωθώντας την ισότιμη συμμετοχή των παιδιών στο Κοινωνικό Σύνολο.

Η γιορτή πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το Παράρτημα Προστασίας Παιδιού, τη Στέγη Ανηλίκων Ηρακλείου και τις Μονάδες Παιδικής Προστασίας της Ιεράς

Μονής Παναγία Καλυβιανή. Δώρα για τα παιδιά δόθηκαν στις παραπάνω δομές καθώς και στην Στέγη κοριτσιού ο Άγιος Νεκτάριος Π.Ε. Χανίων, Παράρτημα προστασίας παιδιών και Νέων Π.Ε. Χανίων και στο κέντρο προστασίας Παιδιού Π.Ε. Λασιθίου.

ΣΥΝΟΛΕΥΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΤΕΒΑ ΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΤΟ ΕΤΟΣ 2017

Στο πλαίσιο του έργου «Αποκεντρωμένες προμήθειες τροφίμων και βασικής υλικής συνδρομής, διοικητικές δαπάνες και παροχή συνοδευτικών μέτρων 2017-2018» του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΤΕΒΑ) υλοποιήθηκαν τα παρακάτω:

▪ Νομικές συμβουλές - Διαχείριση Οικογενειακού Προϋπολογισμού.

Συνολικά πραγματοποιήθηκαν 14 ημερίδες που κάλυπταν γεωγραφικά την Κρήτη και συγκεκριμένα τέσσερις στην ΠΕ Ηρακλείου (Δήμος Βιάννου, Δήμος Μινώα, Δήμος Χερσονήσου και Δήμος Ηρακλείου), πέντε στην ΠΕ Ρεθύμνης (Δήμος Ρεθύμνης, Δήμος Μυλοποτάμου, Δήμος Ανωγείων, Δήμος Αγίου Βασιλείου, Δήμος Αμαρίου), τέσσερις στην ΠΕ Λασιθίου (Οροπέδιο Λασιθίου, Δήμος Ιεράπετρας, Δήμος Σητείας και Δήμος Αγίου Νικολάου) και μία στο Δήμο Χανίων της ΠΕ Χανίων για 1020 ωφελούμενους στην Περιφέρεια Κρήτης. Οι ημερίδες πραγματοποιήθηκαν από την ΕΝΩΣΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ στο πλαίσιο του υποέργου 1 που αφορούσε στην «ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση ωφελουμένων στον τομέα του οικογενειακού προϋπολογισμού».

Κατά την πραγματοποίηση των ημερίδων έγινε λεπτομερής ανάλυση της έννοιας του οικογενειακού προϋπολογισμού αφού πραγματοποιήθηκε επιμόρφωση για τη σωστή διαχείριση των οικονομικών και προτάθηκαν τρόποι με παραδείγματα για την αντιμετώπιση της οικονομικής δυσπραγίας. Επίσης τονίστηκε η σημασία της καλής επικοινωνίας και των ομαλών κοινωνικών σχέσεων μεταξύ ατόμων που έχουν πληγεί από την κοινωνικοοικονομική κρίση και ενημερώθηκαν για τα προστατευτικά μέτρα που έχουν ληφθεί για την αντιμετώπιση του φαινομένου. Για την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των ωφελουμένων συγκροτήθηκε επιστημονική ομάδα αποτελούμενη από Οικονομολόγο, Λογιστή, Κοινωνική Λειτουργό και Συστημική Οικογενειακή Σύμβουλο και Δικηγόρο. Στόχος της Επιστημονικής Ομάδας ήταν η διαρκής εναρμόνιση του έργου με τις στρατηγικές προτεραιότητες του φορέα, η σύγκλιση με το ευρύτερο θεσμικό και αναπτυξιακό περιβάλλον που επηρεάζει τη λειτουργία του

και η εξασφάλιση της παραγωγής αποτελεσμάτων που εξυπηρετούν τις ευρύτερες ανάγκες και τα συμφέροντα των δικαιούχων.

Ημερίδες για Νομικές Συμβουλές και Οικογενειακό Προϋπολογισμό					
ΠΕ	Ηρακλείου	Ρεθύμνης	Χανίων	Λασιθίου	Σύνολο ατόμων
Αριθμός Ημερίδων	4	5	1	4	14
Αριθμός Συμμετεχόντων	400	170	300	150	1.020

Επιπροσθέτως στο πλαίσιο του υποέργου 2 «Ευαισθητοποίηση και ενημέρωση ωφελουμένων σε κοινωνικά, νομικά και οικονομικά πραγματοποιήθηκαν από την Ένωση Καταναλωτών σεμινάρια και συναντήσεις ανά Δήμο σε 243 ωφελούμενους με σκοπό την εξατομικευμένη συμβουλευτική ως ακολούθως :

Δήμος	Αριθμός συμμετεχόντων
Βιάννου	12
Μινώα	22
Χερσόνησος	15
Ηρακλείου	15
Οροπεδίου	9
Ιεράπετρας	18
Σητείας	20
Αγίου Νικολάου	11
Ρεθύμνης	13
Μυλοποτάμου	7

Ανωγείων	15
Αμαρίου	4
Αγίου Βασιλείου	2
Χανίων	80

Με τους συμμετέχοντες πραγματοποιήθηκαν ειδικές συνεντεύξεις οι οποίοι έλαβαν από τους ειδικούς επιστήμονες της ομάδας έργου τις σχετικές οδηγίες και συμβουλές για τα νομικά και οικονομικά τους ζητήματα.

▪ **Πολιτιστικές εκδηλώσεις σε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες της Κρήτης μέσω του ΤΕΒΑ.**

Συνολικά πραγματοποιήθηκαν 52 θεατρικές παραστάσεις και 52 βιωματικά σεμινάρια στις 4 Περιφερειακές Ενότητες της Κρήτης για τους ωφελούμενους του προγράμματος. Οι παραστάσεις αφορούσαν στα θεατρικά έργα: «Καπετάν Μιχάλης», «Ποιος σκότωσε τον Ουίλιαμ», «Λεωφορείο ο Πόθος», «Ανωνύμων Πάθη», «Ο γάτος που έμαθε σε ένα γλάρο να πετά (παιδικό)», «Και του Καιρού και Πάντα».

Συγκεκριμένα το θεατρικό έργο «Καπετάν Μιχάλης» πραγματοποιήθηκε από την Εταιρεία «ΒΑΣΙΛΗΣ Ν. ΒΑΣΙΛΑΚΗΣ, ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ» στους Δήμους: Σητείας, Αγίου Νικολάου, Ιεράπετρας, Ρεθύμνου, Ηρακλείου, Φαιστού, Μυλοποτάμου, Αποκορώνου, Πλατανιά, Χερσονήσου, Αγίου Βασιλείου τον Ιούλιο 2017.

Η συμμετοχή ήταν μεγάλη καθώς 2210 ωφελούμενοι παρακολούθησαν τις θεατρικές παραστάσεις του συγκεκριμένου θεατρικού και 94 άτομα συμμετείχαν και στα βιωματικά σεμινάρια.

Η Θεατρική Σκηνή Ηρακλείου παρουσίασε το θεατρικό έργο «Ποιος σκότωσε τον Ουίλιαμ» στους Δήμους: Μαλεβιζίου, Αγίου Νικολάου, Ρεθύμνου, Αρχανών-Αστερουσίων, Ιεράπετρας, Μινώα, Ανωγείων, Κισσάμου, Χανίων, Καντάνου-Σελίνου από τον Σεπτέμβριο έως και τον Οκτώβριο 2017. Τη θεατρική παράσταση παρακολούθησαν 522 ωφελούμενοι και στα βιωματικά σεμινάρια συμμετείχαν 135 άτομα.

Το θεατρικό έργο «ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΑΙΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΝΤΑ» παρουσιάστηκε από την Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία Βιολέττα κατά το χρονικό διάστημα Νοέμβριος – Δεκέμβριος 2017 στους Δήμους: Μαλεβιζίου, Μινώα, Ανωγείων, Αγίου Βασιλείου,

Αποκορώνου, Ηρακλείου, Πλατανιά, Ιεράπετρας, Χανίων, Καντάνου – Σελίνου. Η συμμετοχή των ωφελουμένων ήταν ικανοποιητική και στα βιωματικά σεμινάρια και στις θεατρικές παραστάσεις.

Η ΟΜΜΑ ΣΤΟΥΝΤΙΟ – ΑΣΤΙΚΗ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ, ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΙΣ ΠΟΙΤ/ΚΟΙ ΕΚΠ/ΚΟΙ ΣΚΟΠΟΙ παρουσίασε τα θεατρικά έργα «Ο γάτος που έμαθε σε ένα γλάρο να πετά» και «Ανωνύμων Πάθη» στους Δήμους: Αγίου Νικολάου, Μαλεβιζίου, Χανίων, Αρχανών – Αστερουσίων, Ηρακλείου, Φαιστού, Ρεθύμνου, Χερσονήσου, Μυλοποτάμου κατά το χρονικό διάστημα Σεπτεμβρίου-Νοεμβρίου 2017 με συμμετοχή 940 ωφελουμένων στις θεατρικές παραστάσεις και 575 ατόμων στα βιωματικά σεμινάρια.

Η εταιρεία θεάτρου ΙΥΤΤΟΣ παρουσίασε το θεατρικό έργο «ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ Ο ΠΟΘΟΣ» στους Δήμους: Αμαρίου, Αγίου Νικολάου, Βιάννου, Γόρτυνας, Μυλοποτάμου, Κισσάμου, Μινώα, Ιεράπετρας, Ρεθύμνου, Χανίων, Ηρακλείου κατά το χρονικό διάστημα από Σεπτέμβριο έως Δεκέμβριο 2017.

Οι πολιτιστικές εκδηλώσεις σε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες της Κρήτης μέσω του ΤΕΒΑ συνέβαλαν στην ψυχική ανάταση των ωφελουμένων και στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου, ενώ τους δόθηκε επιπλέον η δυνατότητα να καλλιεργήσουν τη δημιουργικότητά τους. Συνολικά συμμετείχαν στις παραπάνω θεατρικές παραστάσεις περίπου 3.672 άτομα σε επίπεδο Περιφέρειας Κρήτης και 804 άτομα περίπου πήραν μέρος και στα βιωματικά σεμινάρια.

▪ Συμβουλευτική για την διατροφή και την προαγωγή της Δημόσιας Υγείας σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Υλοποιήθηκε η Προγραμματική Σύμβαση με το Πανεπιστήμιο Κρήτης που στόχο είχε την ενημέρωση των ωφελουμένων του προγράμματος για θέματα σωστής διατροφής επικεντρώνοντας κυρίως στην Κρητική Διατροφή, κανόνες ατομικής υγιεινής, κανόνες υγιεινής τροφίμων καθώς και της ωφέλειας που προκύπτει από αυτά στην υγεία. Η ενημέρωση πραγματοποιήθηκε με την οργάνωση 4 ημερίδων στις 4 Περιφερειακές Ενότητες της Κρήτης με θεματολογία όπως π. χ μεσογειακή διατροφή, σωστούς κανόνες υγιεινής και ασφάλειας τροφίμων καθώς και θέματα υγείας σε περιόδους οικονομικής κρίσης, καθώς και τη διάχυση φυλλαδίου (στα ελληνικά και στα αγγλικά) με οδηγίες για τη σωστή διατροφή μέσω των

συμπραττομένων φορέων σε όλους τους ωφελούμενους του ΤΕΒΑ. Στις ημερίδες συμμετείχαν περίπου 500 ωφελούμενοι ενώ το φυλλάδιο μοιράστηκε σε 1.500 ωφελούμενους. Κατά τη λήξη του προγράμματος το φυλλάδιο επανεκτυπώθηκε (1000 αντίτυπα) και δόθηκε στη Δ/ση Κοινωνικής Μέριμνας ώστε να το λάβουν όσο το δυνατόν περισσότεροι ωφελούμενοι του προγράμματος.

Οι δράσεις που πραγματοποιήθηκαν απευθύνονταν σε μεμονωμένους ωφελούμενους του προγράμματος που χρήζουν βοήθειας και ενημέρωσης συμπληρωματικά στις υπηρεσίες που ήδη λαμβάνουν από τις Κοινωνικές Υπηρεσίες των συμπραττόμενων φορέων καθώς και σε ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες ωφελουμένων του ΕΠ ΕΒΥΣ στις 4 Περιφερειακές Ενότητες της Κρήτης.

Για την έκδοση του φυλλαδίου που περιελάμβανε συμβουλές για τη υγιεινή διατροφή και τα οφέλη της συστήθηκε Ειδική Επιστημονική ομάδα από ιατρό και διατροφολόγο προκειμένου για τη σύνταξή του.

ΕΤΟΣ 2018

ΗΜΕΡΙΑΔΕΣ

1. «Μοναξιά και ενεργός Γήρανση»

6-07-2018 Ιεράπετρα

Η ενεργός γήρανση επιτρέπει στους ανθρώπους ,να αξιοποιούν τις δυνατότητές τους, προκειμένου να ζουν με ευημερία και να είναι ενεργοί στην κοινωνία, με τέτοιο τρόπο που να καλύπτονται οι ανάγκες και οι επιθυμίες τους. Το άτομο πρέπει να φτάνει στην τρίτη ηλικία με ικανοποιητικό επίπεδο υγείας και το πολυτιμότερο που μπορεί να προσφέρει η κοινωνία σε έναν ηλικιωμένο, είναι να τον βοηθήσει να ξεφύγει από το αίσθημα της εγκατάλειψης και της φθοράς Στην ημερίδα αναπτύχθηκαν θέματα σχετικά με τη μοναξιά και την κοινωνική απομόνωση των ατόμων της τρίτης ηλικίας και τους τρόπους με τους οποίους διασφαλίζεται η ποιότητα ζωής τους, με ειδικούς επιστήμονες να ενημερώνουν για την έννοια της άνοιας και τους τρόπους αντιμετώπισής της. Παράλληλα έγινε παρουσίαση των ψυχικών διαταραχών στους ηλικιωμένους και η δυνατότητα αντιμετώπισής τους στις Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων. Οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να συζητήσουν για τις καινοτόμες δράσεις και τις νέες τάσεις που αφορούν στη βελτίωση υγείας και της ποιότητας ζωής των ατόμων της τρίτης ηλικίας, καθώς

επίσης και στην επίδραση της οικονομικής κρίσης στη ζωή και την ασφάλιση των ηλικιωμένων και συνταξιούχων.

Ειδικότερα η ημερίδα είχε στόχο την ενημέρωση των επιστημονικών συνεργατών και των πολιτών, σχετικά με τις επιπτώσεις της μοναξιάς στα άτομα Τρίτης Ηλικίας, τις σύγχρονες μεθόδους αντιμετώπισης της Γήρανσης και την αξία της ενεργούς γήρανσης. Την ημερίδα παρακολούθησαν στελέχη των Κοινωνικών Φορέων που ασχολούνται με το αντικείμενο, επιστημονικοί συνεργάτες και πλήθος κόσμου ενώ συμμετείχαν με εισηγήσεις ιατροί και κοινωνική επιστήμονες οι οποίοι ανέπτυξαν μεταξύ άλλων θέματα όπως:

- «Μοναξιά και αρχές διασφάλισης της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων»
- «Άνοια – νόσος alzheimer – τρόποι αντιμετώπισης»
- «Ψυχικές διαταραχές ηλικιωμένων και η αντιμετώπιση τους σε μονάδες φροντίδας ηλικιωμένων»
- «Γήρανση -ενεργός γήρανση : τάσεις προκλήσεις και προοπτικές»

2. «Νέο Θεσμικό Πλαίσιο για την Προώθηση των Θεσμών της Αναδοχής και της Υιοθεσίας»

21/11/2018 Ηράκλειο

Η Αναδοχή και η Υιοθεσία ως εναλλακτικές μορφές παιδικής προστασίας έχουν παιδοκεντρικό χαρακτήρα και η εφαρμογή τους έχει σαν σκοπό να διαφυλάξει τα παιδιά από τις συνέπειες της ιδρυματικής περίθαλψης, η οποία αποτελούσε κλασική μορφή προστασίας επί σειρά ετών. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, η απομάκρυνση του παιδιού από την φυσική του οικογένεια είναι αναγκαία για το συμφέρον του, η τοποθέτηση του σε ανάδοχη ή θετή οικογένεια αποτελεί την απαραίτητη και εξατομικευμένη προστασία και φροντίδα που το κράτος οφείλει να παράσχει στο παιδί.

Βασικές ρυθμίσεις του νέου νομοσχεδίου είναι η θέσπιση Εθνικού Συμβουλίου Αναδοχής Υιοθεσίας, η καθιέρωση Εθνικών Μητρώων Ανηλίκων, Αναδόχων Γονέων και Θετών Γονέων, η εκπαίδευση και η συμβουλευτική υποστήριξη αναδόχων και θετών γονέων, η καθιέρωση του νέου θεσμού της επαγγελματικής αναδοχής και της αναδοχής ως αναμορφωτικού μέτρου, η πρόβλεψη νέων παροχών και διευκολύνσεων σε ανάδοχους γονείς.

Στην ημερίδα είχαν προσκληθεί και συμμετείχαν εκπρόσωποι Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων, φορείς κοινωνικών υπηρεσιών, εκπαίδευσης, κοινωνικοί λειτουργοί, της Εκκλησίας και πολίτες.

Η Ημερίδα αυτή είχε στόχο την ενημέρωση της Επιστημονικής Κοινότητας, ενόψει και του Νέου Νομοθετικού Πλαισίου, καθώς και την ευαισθητοποίηση των πολιτών για τον τρόπο εφαρμογής των θεσμών της Υιοθεσίας και της Αναδοχής από τις Αρμόδιες Υπηρεσίες.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

1.«Θεατρικές παραστάσεις για τους κρατούμενους που διαβιούν στα Καταστήματα Κράτησης της Περιφέρειας Κρήτης»

23-5-2018 - 7-6-2018.

Η πραγματοποίηση πολιτιστικών δράσεων στις φυλακές μόνο θετικά αποτελέσματα μπορεί να έχει καθώς προάγει την επαφή των κρατουμένων με τις τέχνες, τον πολιτισμό, την επαφή τους με την Κοινότητα, και όλα αυτά συμβάλλουν πολύ θετικά στην κοινωνικοποίησή τους και την περαιτέρω εξέλιξη της προσωπικότητάς τους. Με τις παραστάσεις αυτές, δόθηκε ένα «βήμα» στο πολιτισμό εντός των φυλακών συνεισφέροντας δημιουργικά στον ελεύθερο χρόνο των κρατουμένων.

Το θεατρικό έργο που παρουσιάστηκε ήταν η κωμωδία των

Ρέππα – Παπαθανασίου «Συμπέθεροι απ' τα Τίρανα» σε σκηνοθεσία του Μάνου Μανιά.

Οι παραστάσεις δόθηκαν ως εξής :

1.Περιφερειακή Ενότητα Χανίων

α. Κατάστημα Κράτησης Αγιάς, στις 23-5-2018

β. Αγροτικό Κατάστημα Κράτησης Αγιάς , στις 24-5-2018

2.Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου

Κατάστημα Κράτησης Αλικαρνασσού, στις 7-6-2018.

2. «Δωρεάν Μεταφορά Απόρων Φοιτητών των Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της Κρήτης»

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφέρειας Κρήτης υλοποιώντας το Κοινωνικό Πρόγραμμα του 2018 ενέταξε για τρίτη συνεχή χρονιά την Κοινωνική

Δράση στήριξης απόρων φοιτητών που φοιτούν στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Κρήτης. Οι φοιτητές που εντάχθηκαν είναι 162 δικαιούχοι της Κάρτας Απεριορίστων Διαδρομών σε όλη την Περιφέρεια Κρήτης που θα έχουν τη δυνατότητα να μετακινούνται δωρεάν από τους τόπους διαμονής τους προς τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Στο πλαίσιο υλοποίησης της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης για την ενίσχυση των οικονομικά αδύναμων κοινωνικών ομάδων, η Περιφέρεια Κρήτης υπέγραψε σύμβαση με τις διοικήσεις των αστικών και υπεραστικών ΚΤΕΛ του νησιού, παρουσία εκπροσώπων των Πανεπιστημιακών, Τεχνολογικών Ιδρυμάτων, για την δωρεάν μεταφορά των φοιτητών που φοιτούν στο Πανεπιστήμιο, Πολυτεχνείο και ΤΕΙ Κρήτης και αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα (άποροι).

Από τη συγκεκριμένη δράση εξυπηρετήθηκαν 162 φοιτητές εκ των οποίων 79 στην Π.Ε. Ηρακλείου, 62 στην Π.Ε. Ρεθύμνου, 9 στην Π.Ε. Χανίων, 12 στην Π.Ε. Λασιθίου, στους οποίους δόθηκαν κάρτες μετακίνησης απεριορίστων αστικών διαδρομών για το έτος 2018-2019.

3. Πασχαλινή γιορτή με εκπαιδευτικό χαρακτήρα στο Ενυδρείο Κρήτης για τα παιδιά των κλειστών και ανοικτών δομών της Κρήτης.

30-03-2018

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας Περιφέρειας Κρήτης πραγματοποίησε γιορτινή εκδήλωση με εκπαιδευτικό χαρακτήρα στο Ενυδρείο Κρήτης, όπου εκατοντάδες παιδιά των κλειστών και ανοικτών δομών του νησιού ξεναγήθηκαν στα εντυπωσιακά εκθέματα του.

Στη γιορτή συμμετείχαν:

1. Παράρτημα Αποθεραπείας και Αποκατάστασης Παιδιών Με Αναπηρία Ηρακλείου Κρήτης (Π.Α.Α.Π.Α.Η.Κ.)
2. Παράρτημα Αποθεραπείας και Αποκατάστασης Παιδιών Με Αναπηρία Ηρακλείου Κρήτης (Πόμπια)
3. Παράρτημα Προστασίας Παιδιού Ηρακλείου Κρήτης
4. Κέντρο Φροντίδας Ατόμων με Νοητική Υστέρηση «Δικαίωμα στη Ζωή»
5. Κέντρο Ειδικών Παιδιών «Ο Άγ.Σπυρίδων»
6. Κέντρο Ειδικών Παιδιών «Η Ζωοδόχος Πηγή»
7. Στέγη Ανηλίκων Ηρακλείου

8. Μονάδες Παιδικής Προστασίας Ιεράς Μονής Παναγίας Καλυβιανής
9. ΚΔΑΠΜΕΑ Μαλεβυζίου
10. Σύλλογος «Η Στοργή» ΚΗΦΑΑΜΕΑ Χανίων
11. Κέντρο Φροντίδας Παιδιών με Νοητική Υστέρηση «Η Μεγαλόχαρη» ΚΗΦΑΠ Χανίων
12. Ανουσάκειο Ίδρυμα Ι.Μ.Κισάμου
13. Παράρτημα Προστασίας Παιδιού και Νέων Χανίων
14. Στέγη Κοριτσιού «Άγιος Νεκτάριος» Χανίων
15. Παράρτημα ΑμεΑ Χανίων
16. Σύλλογος Γονέων Κηδεμόνων και Φίλων των Ατόμων, και Ενηλίκων με Αναπηρία «Αγάπη» Ρεθύμνου
17. Σύλλογος Γονέων Κηδεμόνων και Φίλων με Αυτισμό Ν.Ρεθύμνου
18. Παράρτημα Προστασίας Παιδιού Λασιθίου
19. Παράρτημα ΑμεΑ Λασιθίου

Στη γιορτή προσφέρθηκαν δώρα σακίδια πλάτης τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν είτε για ψυχαγωγία είτε για αθλητισμό σε 585 παιδιά που φιλοξενούνται σε όλη την Κρήτη στις συγκεκριμένες δομές.

4. «Καταπολέμηση των Πολλαπλών Διακρίσεων στην Ελλάδα: Προώθηση της Ισότητας μέσω της ενεργητικής Συμμετοχής και της διαμόρφωσης Πολιτικών»

INFO DAY 24-5-2018 και Φεστιβάλ 25-5-2018

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας Περιφέρειας Κρήτης στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου «Καταπολέμηση των Πολλαπλών Διακρίσεων στην Ελλάδα: Προώθηση της Ισότητας μέσω της ενεργητικής Συμμετοχής και της διαμόρφωσης Πολιτικών» πραγματοποίησε μία INFO DAY και Φεστιβάλ τα οποία εντάσσονται στην υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Προγράμματος **JUST/2015/RDIS/AG/DISC/9507** και συμμετέχουν οι παρακάτω Φορείς :

- Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ)
- Οικονομική Κοινωνική Επιτροπή (ΟΚΕ)
- Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ)
- Περιφέρεια Κρήτης

- Πανεπιστήμιο Σεβίλλης.

Το έργο αφορά στην καταπολέμηση των πολλαπλών διακρίσεων στην Ελλάδα, που συνιστά ένα βασικό τμήμα των δράσεων της κοινωνικής πολιτικής. Συνδυάζει ερευνητικές δραστηριότητες με κοινωνική παρέμβαση και δράσεις δικτύωσης - ευαισθητοποίησης του ευρύτερου κοινού (εργαστήρια δικτύωσης με τοπικούς φορείς, διοργάνωση info-day και φεστιβάλ) αναφορικά με την καταπολέμηση των στερεοτύπων.

Σκοπός της πρώτης ημέρας, INFO DAY, ήταν η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της τοπικής Κοινωνίας για την έννοια των Πολλαπλών Διακρίσεων και για τους Αρμόδιους Φορείς προστασίας των θυμάτων των Πολλαπλών Διακρίσεων. Μοιράστηκαν σχετικά φυλλάδια στην Τοπική Κοινωνία και στους Φορείς.

Στόχος της δεύτερης ημέρας, του Φεστιβάλ, ήταν η ανταλλαγή καλών πρακτικών σχετικά με την καταπολέμηση των διακρίσεων σε τοπικό επίπεδο και η ενημέρωση σχετικά με την εθνική στρατηγική για το θέμα αυτό. Παρουσιάστηκαν καλές πρακτικές διαφόρων Φορέων και υλοποιήθηκε μία ανοικτή δράση με πολιτιστικά δρώμενα και μουσικοκινητικές παραστάσεις στην οποία συμμετείχαν Σύλλογοι μεταναστευτικών και προσφυγικών κοινοτήτων, Σύλλογοι ΡΟΜΑ και ομάδες ΑμεΑ.

5. «Θεατρικές Παραστάσεις για την Γ' Ηλικία στην Περιφέρεια Κρήτης»

Η συγκεκριμένη κοινωνική δράση είχε στόχο την υποστήριξη των ηλικιωμένων και την ενεργοποίηση της Ενεργού Γήρανσης, ως αντίδοτο στην Κοινωνική απομόνωση. Η δράση αφορούσε ηλικιωμένους Κλειστών και Ανοιχτών δομών (ΚΑΠΗ, ΚΕΚΟΙΦΑΠΗ, Προγράμματα «Βοήθεια στο σπίτι», Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων) και πραγματοποιήθηκε σε όλη τη Κρήτη. Το θεατρικό έργο που παρουσιάστηκε ήταν η κωμωδία των Ρέππα – Παπαθανασίου «Συμπέθεροι απ' τα Τίρανα» σε σκηνοθεσία του Μάνου Μανιά.

Οι παραστάσεις δόθηκαν ως εξής :

- Τζερμιάδο Οροπέδιο Λασιθίου 07/07/2018
- Σητεία 08/07/2018
- Αγ. Νικόλαος 12 /07/2018
- Ρέθυμνο (Δ. Ρεθύμνου, Αγ. Βασιλείου, Αμαρίου Ανωγείων, Μυλοποτάμου) 21/07/2018

- Μοίρες (Δ Φαιστού, Γόρτυνας) 28/7/2018
- Χανιά (Δ. Χανίων, Αποκορώνου, Καντάνου- Σελίνου, Κισσάμου, Πλατανιά, Σφακίων, Γαύδου) 15/09/2018
- Ηράκλειο (Δ. Ηρακλείου, Μαλεβιζίου, Μινώα, Πεδιάδος, Βιάννου, Αρχανών-Αστερουσίων) 28/09/2018,

8. Χριστουγεννιάτικη εκδήλωση για τα παιδιά που φιλοξενούνται σε Κλειστές Δομές Κοινωνικής Φροντίδας της Περιφέρειας Κρήτης.

19-12-2018 στο Παράρτημα Παιδικής Προστασίας Ηρακλείου.

Η Περιφέρεια Κρήτης στα πλαίσια του Κοινωνικού Προγράμματος, πραγματοποίησε χριστουγεννιάτικη εκδήλωση για άλλη μια φορά για τα παιδιά που φιλοξενούνται στις Κλειστές Δομές Παιδικής Προστασίας τα όποια έχουν ανάγκη να βιώσουν την αίσθηση οικογενειακής εορταστικής ατμόσφαιρας ,προωθώντας και την ισότιμη συμμετοχή τους στο Κοινωνικό Σύνολο».

Στην Χριστουγεννιάτικη εκδήλωση, που πραγματοποιήθηκε στο Παράρτημα Προστασίας του Παιδιού στον Πόρο, συμμετείχαν εκπρόσωποι, παιδιά, των παρακάτω κοινωνικών δομών:

- Παράρτημα προστασίας του παιδιού Πόρος
- Παράρτημα προστασίας του παιδιού Νεάπολης
- Παράρτημα προστασίας του παιδιού Νέων- Εφήβων Χανιά
- Ορφανοτροφείο Καλυβιανή
- Στέγη Ανηλίκων Ηράκλειο
- Ίδρυμα Αγ. Νεκταρίου Χανιά

Η γιορτή περιελάμβανε μπουφέ, μοιράστηκαν δώρα στα παιδιά (ζακέτες φούτερ) , παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των παραπάνω Κοινωνικών Δομών, των Σωμάτων Ασφαλείας, Υπηρεσιών αλλά και γονείς, ενώ την εκδήλωση πλαισίωσαν μουσικά οι καλλιτέχνες Μαρίνα Λαουμτζή και Χριστόφορος Γκόγκολος.

9. Διάκριση και βράβευση από τη MKO BRAVO SUSTAINABILITY AWARDS 2018 για τις πρωτοβουλίες και τις πρακτικές που εφαρμόστηκαν και οι οποίες συμβάλλουν στη διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής με την υποστήριξη Ευάλωτων Ειδικών Ομάδων πληθυσμού από τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης.

11/12/2018 στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

Ο Θεσμός Bravo Sustainability Awards θέτει ως στόχο του να αναδείξει και να επιβραβεύσει τις καλύτερες πρακτικές που κατεγράφησαν από τους συμμετέχοντες Οργανισμούς & Φορείς στο πλαίσιο του Διαλόγου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη της Πρωτοβουλίας Sustainable Greece. Η διαδικασία της ανάδειξης των καλών πρακτικών των βραβείων βασίζεται στη φιλοσοφία του QualityNet Foundation που εστιάζει στην εμπλοκή και στο διάλογο με τους Κοινωνικούς Εταίρους. Στο πλαίσιο αυτό, η σύνδεση με την Πρωτοβουλία Sustainable Greece 2020 πραγματοποιήθηκε με σκοπό να δημιουργηθεί ένας τρόπος επιπλέον προώθησης και επιβράβευσης των πρακτικών που καταθέτουν οι συμμετέχοντες οργανισμοί στην Πρωτοβουλία καθώς και μιας ευρύτερης αφύπνισης και εκπαίδευσης των συμμετόχων αναφορικά με τις πρακτικές και τις πρωτοβουλίες αυτές.

Όσον αφορά την κατηγορία Bravo Society (Κοινωνία) αναφέρεται σε πρωτοβουλίες που έχουν στόχο την αντιμετώπιση της ανεργίας, τη στήριξη ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων, την προαγωγή της υγείας, την καταπολέμηση της φτώχειας, των διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Με το βραβείο “BRAVO SUSTAINABILITY” στην κατηγορία Bravo Society βραβεύτηκε η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας Περιφέρειας Κρήτης για την κοινωνική πολιτική που υλοποιεί στις ευάλωτες κοινωνικά ομάδες και ειδικότερα για τις δράσεις που υλοποιούνται στους τομείς: Προστασίας των Παιδιών, Υποστήριξης Νέων, Αρωγής των Κρατουμένων στα Καταστήματα Κράτησης της Περιφέρειας Κρήτης που βάλονται από τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης και του Κοινωνικού Αποκλεισμού με στόχο την υποστήριξή τους, ώστε να αντιμετωπίσουν τα σοβαρά προβλήματα επιβίωσης και ένταξής τους στην κοινωνία.

ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΤΕΒΑ ΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΤΟ 2018

Στο πλαίσιο του έργου «Αποκεντρωμένες προμήθειες τροφίμων και βασικής υλικής συνδρομής, διοικητικές δαπάνες και παροχή συνοδευτικών μέτρων 2017-2018» του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΤΕΒΑ) υλοποιήθηκαν τα παρακάτω:

- **Διανομή σχολικών ειδών.**

Το Σεπτέμβριο του 2018, στο πλαίσιο του προγράμματος δόθηκε σε ωφελούμενες οικογένειες πακέτο σχολικών ειδών το οποίο περιελάμβανε σχολικές τσάντες που περιείχαν μολύβια, ξύστρες, στυλό, τετράδια, μπλοκ ζωγραφικής, μαρκαδόρους, όργανα γεωμετρίας και αριθμομηχανή. Το σύνολο των τεμαχίων ήταν 4.131 και η συνολική αξία τους ανήλθε στα 41.584,01 €.

Συγκεκριμένα στην ΠΕ Ηρακλείου δόθηκαν 2.828 τεμάχια ως εξής:

ΦΟΡΕΑΣ	ΤΕΜΑΧΙΑ
Δήμος Ηρακλείου	1412
Δήμος Αρχανών Αστερουσίων	137
Δήμος Μαλεβιζίου	176
Δήμος Βιάννου	96
Δήμος Φαιστού	438
Δήμος Γόρτυνας	300
Δήμος Χερσονήσου	98
Δήμος Μινώα	119
Σύλλογος Τριτέκνων Ηρακλείου	41
Σωματείο ΑμΕΑ Ηρακλείου	3
Δήμος Ανωγείων	8
ΣΥΝΟΛΟ	2.828

Στην ΠΕ Χανίων δόθηκαν 545 τεμάχια ως εξής:

ΦΟΡΕΑΣ	ΤΕΜΑΧΙΑ
Δήμος Χανίων	377
Δήμος Αποκορώνου	66
Δήμος Καντάνου Σελίνου	30
Δήμος Κισσάμου	37
Δήμος Πλατανιά	23
Σύλλογος Τριτέκνων Χανίων	7
Ι.Μ Κισσάμου Σελίνου	5
ΣΥΝΟΛΟ	545

Στην ΠΕ Ρεθύμνης δόθηκαν 386 τεμάχια ως εξής:

ΦΟΡΕΑΣ	ΤΕΜΑΧΙΑ
Δήμος Ρεθύμνης	314
Δήμος Αγίου Βασιλείου	35
Δήμος Αμαρίου	7
Δήμος Μυλοποτάμου	30
ΣΥΝΟΛΟ	386

Στην ΠΕ Λασιθίου δόθηκαν 372 τεμάχια ως εξής:

ΦΟΡΕΑΣ	ΤΕΜΑΧΙΑ
Δήμος Αγίου Νικολάου	66
Δήμος Ιεράπετρας	175
Δήμος Σητείας	131
ΣΥΝΟΛΟ	372

ΕΤΟΣ 2019

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

1. «Το Αλκοόλ και την Ασφαλή Οδήγηση» -κοινωνικό σποτ για τηλεόραση και διαδίκτυο.

Το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας της Δ/σης Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφέρειας Κρήτης επιδιώκοντας να ευαισθητοποιήσει και να ενημερώσει τους Πολίτες οδηγούς, για τους κινδύνους της οδήγησης υπό την επήρεια αλκοόλ, ανέλαβε την δημιουργία ενός κοινωνικού Μηνύματος, με τίτλο « Το Αλκοόλ και την Ασφαλή Οδήγηση». Στο Κοινωνικό αυτό μήνυμα αποτυπώνεται ο θανάσιμος συνδυασμός οδήγησης και κατανάλωσης αλκοόλ και ευελπιστεί ότι η προβολή του, θα συμβάλει στην προαγωγή της οδικής ασφάλειας και θα ενεργήσει προληπτικά στην μείωση των τροχαίων ατυχημάτων.

Αλκοόλ και οδήγηση είναι ένας θανατηφόρος συνδυασμός.

Σκέψου το πριν καταστρέψεις τη ζωή σου και τις ζωές των άλλων.

Αλκοόλ και οδήγηση δεν πάνε μαζί.

Αυτά είναι τα μηνύματα που αποτυπώνονται στο βίντεο το οποίο αναδεικνύει με τον καλύτερο τρόπο ένα από τα πιο σοβαρά θέματα, αυτό των τροχαίων

δυστυχημάτων που «μαστίζει» τους νέους – και μάλιστα είναι και η πρώτη αιτία θανάτων στην χώρα μας.

Στο βίντεο παρουσιάζεται μέσα σε λίγα λεπτά η ιστορία ενός νέου ανθρώπου. Η διασκέδαση με τους φίλους του, κατέληξε μέσα σε λίγα λεπτά, σε τραγωδία. Η οδήγηση υπό την επήρεια αλκοόλ είχε ως αποτέλεσμα τον άδικο χαμό ενός 8χρονου κοριτσιού ενώ ο ίδιος καθηλωμένος σε μία αναπηρική καρέκλα να ζει με τις ενοχές του.

https://www.youtube.com/watch?v=7_r-CHCZh-A